VANDAAG

ROB DE LANNOY
...ouderenbeleid...

112E JAARGANG — NO.: 42 ZATERDAG 18 FEBRUARI 1995

AMIGOE

Prèke

Vrouwen: geraffineerd genoeg

Bouterse aast op presidentschap

PARAMARIBO - Voormalig legerleider Desi Bouterse stelt zich kandidaat voor de presidentsverkiezingen volgend jaar.

Dat heeft hij tegenover het Nederlandse dagblad De Volkskrant verklaard. De Nederlandse minister van Buitenlandse zaken Hans van Mierlo wilde op dit bericht niet reageren. "Ik heb andere dingen te doen dan naarlijke uitspraken te doen over dit gevoelige onderwerp," stelde de minister. Maar in heel Suriname wordt er tegenop gezien als als resultaat van de verkiezingen uit zou komen dat Bouterse langs die weg zijn zin heeft gekregen."

■*MOSKOU - Nobelprijswinnaar voor de literatuur Aleksander Soztsjenitsyn sprak in het Kremlin de leiders toe van de 89 regios welke samen de Russische federatie vormen. Hij riep op tot de terugkeer van de achttiende eeuwse 'zemstva', de volksassemblee van de boeren als een manier om de macht terug te geven aan het volk.*
(AFP-satellietfoto)

'Vrijheid betekent niet dat alles nu mag'

Mandela zegt militante ANC-aanhang de wacht aan

KAAPSTAD - "Vrijheid betekent nog niet dat alles mag." met deze waarschuwing aan het adres van militante zwarten heeft president Nelson Mandela van Zuid-Afrika vrijdag het tweede zittingsjaar van het democratisch gekozen parlement geopend.

"Het moet een ieder duidelijk zijn dat wij de strijd hebben aangebonden met de krachten van anarchie en chaos. Laat niemand zeggen dat er niet is gewaarschuwd", aldus Mandela in een gezamenlijke vergadering van de senaat en de Nationale assemblee. Hij onderstreepte de noodzaak van sociale en economische stabiliteit tijdens de overgang van het blanke minderheidsbewind naar de democratie, maar wees erop dat de regering niet genoeg geld heeft om alle verlangens van de slachtoffers van de apartheid in te lossen.

REALISME

"Wij moeten met ons allen af van de verkeerde opvatting dat de regering een grote zak met geld heeft. Massale actie van welke aard dan ook schept geen middelen die de regering niet heeft."

Mandela beloofde dat zijn regering zich realistische doelen stelt op het terrein van de gezondheidszorg en dat ze werkt aan plannen voor een haalbaar aantal banen en huizen in 1995. De regering bestaat naast het ANC uit de door blanken geleide Nationale partij en de Inkatha Vrijheids partij van Zulu-leider Mangosuthu Buthelezi. "We zijn bezig met de afronding van gedetailleerde plannen om onze harde belofte in te vullen dat we werken aan een beter leven voor alle Zuid-Afrikanen."

KRITIEK

Mandela heeft ernstige kritiek van zwarten gekregen omdat hij er in negen maanden meerderheidsbewind niet in is geslaagd de vruchten van de democratie te plukken. Hij zei dat een minderheid probeert anarchie te veroorzaken door middel van stakingen, het blokkeren van wegen, vandalisme en het gijzelen van mensen. "Een aantal van hen dat aan dergelijke activiteiten heeft meegedaan, heeft vrijheid verward met 'alles mag." Aldus Mandela.

Mandela zei wel dat de hoogste prioriteit toegekend moet worden aan het verkleinen van de kloof tussen zwarten, kleurlingen en Azi-aten aan de ene en de blanke minderheid aan de andere kant. "Wij zijn aan de macht gekomen door de armsten der armen. We moeten eerst hun basisbehoeften dekken. Het verschil dat gaapt tussen de zwarte meerderheid en de minderheid van blanken is te groot en moet verdwijnen", zei hij woensdag in een interview. Het komt erop neer dat wij moeten overgaan van het voorbereiden tot het uitvoeren van een programma om de levensomstandigheden van de meerderheid zichtbaar te verbeteren, voegde een naaste medewerker van de president daaraan toe.

Blijkens onthullingen hoge VR-functionaris:

Alcohol: Niet alleen voor Jeltsin probleem

MOSKOU - Het alcoholisme is een serieus probleem bij de hoogste machtsorganen van Rusland. Dat heeft een hoge vertegenwoordiger van de Russische Veiligheidsraad (VR) vrijdag gezegd tegenover de Komsomolskaja Pravda.

Dat Boris Jeltsin graag een glaasje lust, is al langer bekend, maar volgens de anonieme vertegenwoordiger gaf hij op televisie de indruk aangeschoten te zijn. Wel was hij nog altijd in staat om te werken, aldus het raadslid. Vorige week verscheen de president wankelend bij de uitgang van het vliegtuig waarmee hij aankwam in de Kazachse hoofdstad Alma-Ata. Daar nam hij deel aan overleg van het Gemenebest van onafhankelijke staten (GOS). Tijdens de persconferentie had Jeltsin een opgezwollen gezicht en gaf hij met trillende stem antwoord op de vragen van de journalisten.

De Russische leider wijt zijn gezondheidsklachten vaak aan zijn slechte rug. Aanhangers van Jeltsin zeggen echter dat hij slecht tegen alcohol kan en dagen van slag is als hij een avond diep in het glaasje heeft gekeken.

De president is niet de enige drinker in de politieke top van het land. Defensieminister Pavel Gratsjov en vice-premier Oleg Soskovets beperken zich tijdens hun werk niet tot een kopje thee.

Paramaribo: Belangrijke politieke dialoog moet op gang gebracht

Van Mierlo in Suriname: Doen moet in plaats komen van achterdocht

PARAMARIBO - Het weerzien met Suriname na dertien jaar is aangrijpend, zo zei minister Van Mierlo vrijdag in Paramaribo. In de eerste plaats "omdat Suriname een land is dat je langzamerhand verovert", maar ook gezien de ernstige toestand waarin het land verkeert.

Na een gesprek van meer dan een uur met president Ronald Venetiaan zei de minister dat de armoede in het Latijnsamerikaanse land hem ertoe aanspoort alles in het werk te stellen de betrekkingen dusdanig te verbeteren dat achterdocht plaatsmaakt voor mogelijkheden om iets te doen. Oorspronkelijk zou de ontmoeting maar een half uur duren.

Over de concrete uitkomsten van het overleg wilde Van Mierlo noch Venetiaan iets zeggen. De president wilde na afloop niet meer kwijt dan dat het een "diepgaand gesprek" was, dat later vrijdag wordt voortgezet als hij namens de Nationale partij Suriname met de andere leiders van de regeringscoalitie nog eens met de Nederlandse minister spreekt.

"De verhoudingen zijn zo goed, dat ik daaraan niets toe te voegen heb", zei Van Mierlo vervolgens. Het is de bedoeling dat hij tijdens zijn bezoek aan Suriname onder meer peilt hoe Paramaribo verscheidene slepende kwesties met Nederland wil oplossen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de vraag of het Internationaal Monetair Fonds toezicht moet houden op het economisch aanpassingsprogramma van Suriname, zoals Nederland voorstaat. Daarnaast is er de suppletiekwestie, over de betaling van een aanvulling op de wedde van officieren die bij de onafhankelijkheid in '75 van het Nederlandse naar het Surinaamse leger overstapten. Nederland zette de suppletie stop na de Decembermoorden in 1982.

Van Mierlo sprak eerder vrijdag met zijn ambtgenoot Soebhaas Mungra en de ministers van Defensie, Siegfried Gilds, en Justitie en Politie, Soeshiel Girjasing. Minister Mungra zei na afloop dat hij "vertrouwen heeft in de mogelijkheden om de betrekkingen te verbeteren."

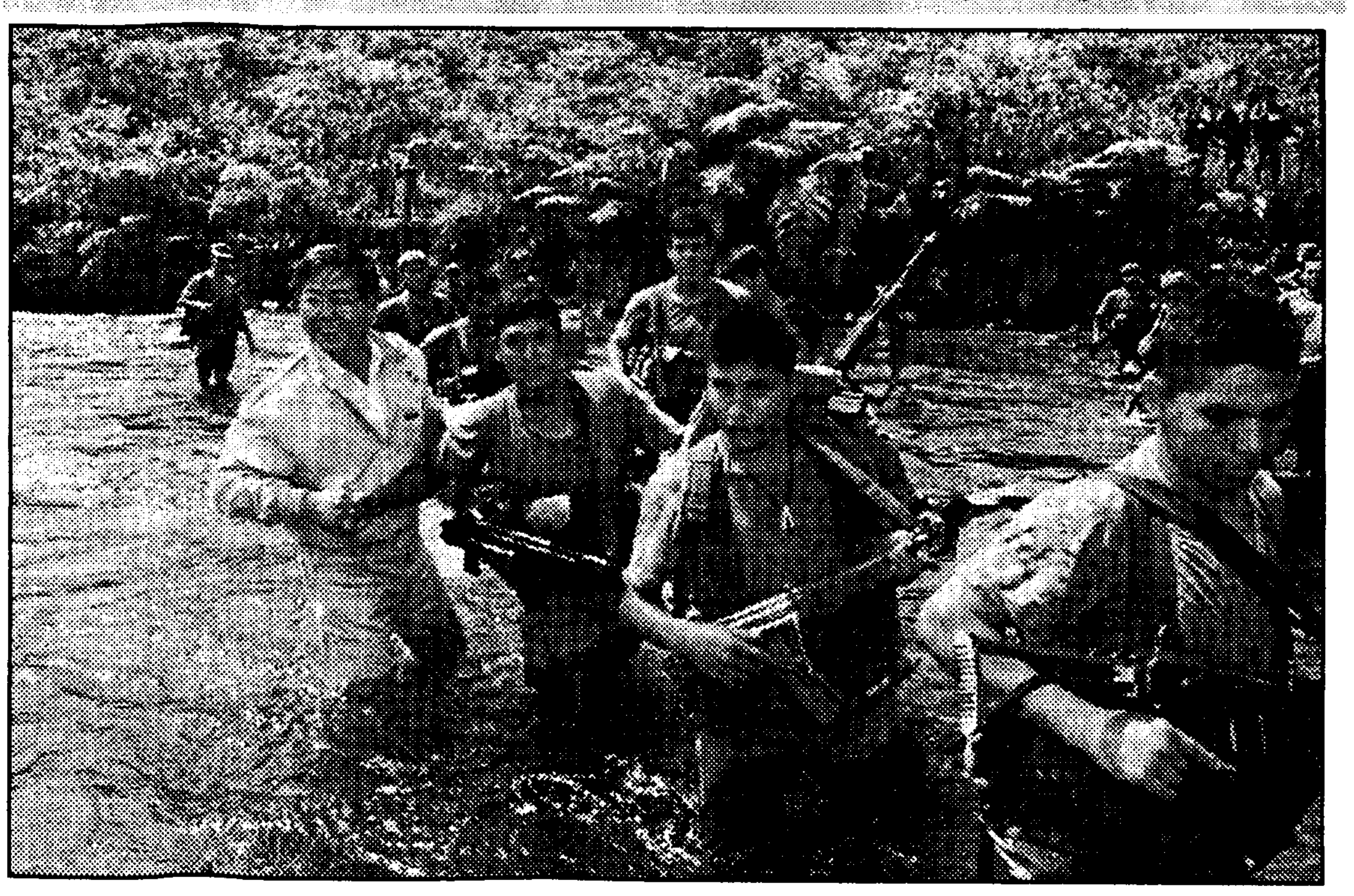
Minister Subhas Mungra van Buitenlandse zaken van Suriname sprak bij aankomst van zijn Nederlandse ambtgenoot de hoop uit dat met het bezoek van Van Mierlo een belangrijke politieke dialoog op gang gebracht wordt. De structuur van overleg tussen Suriname en Nederland op het niveau van regering en parlement moet volgens Mungra geïntensiveerd worden. Vrijdag voerde Van Mierlo werkbesprekingen met zijn Surinaamse collega's van Buitenlandse zaken, Justitie en Politie en Defensie.

Hij bracht ook beleefdheidsbezoeken aan president Ronald Venetiaan en aan de vice-voorzitter van de raad van ministers, Willy Soemita. Van belang was ook de ontmoeting met de leiding van de regeringscoalitie Nieuw Front (NF).

Een geïntensiveerde dialoog tussen Suriname en Nederland moet ertoe leiden dat het raamverdrag dat de beide landen in 1992 sloten in zijn volle omvang wordt nageleefd. Ook moeten volgens de Surinaamse minister van Buitenlandse zaken projecten waarvoor Paramaribo geld uit Den Haag moet krijgen versneld worden uitgevoerd.

■*CENEPA RIVIER - President Alberto Fujimori van Peru poseert met soldaten in de Cenepa rivier aan de grens met Ecuador. De troepen keren terug van het grensgebied met Ecuador.*
(AFP-satellietfoto)

Fujimori op tocht met zijn 'jongens'

GAL-problemen achtervolgen regering Gonzalez

Spaanse ex-minister Vera in zaak doodseskader opgepakt

MADRID - De moord van geheime doodseskaders (GAL) in de jaren tachtig op tientallen leden van de Baskische afscheidingsbeweging ETA blijft de gemoederen in de Spaanse politiek beziggehouden. De arrestatie van de voormalige minister van Binnenlandse zaken, Rafael Vera, zorgde voor de zoveelste crisis van het socialistischeminderheidskabinet van de regering-Gonzalez.

De peseta kelderde vrijdag opnieuw aanzienlijk toen het nieuws bekend was geworden dat onderzoeksrechter Baltasar Garzon Vera donderdag in voorlopige hechtenis had genomen. Vera wordt ervan verdacht medeverantwoordelijk te zijn voor het optreden van GAL. De financiële markten reageerden negatief op de recente politieke ontwikkelingen. De koers van de peseta was de afgelopen week juist voor het eerst sinds lange tijd weer enigszins gestegen.

Twee ex-collega's van Vera, de voormalige ministers van Binnenlandse zaken Jose Barrionuevo en Jose Luis Corcuera, betuigden vrijdag hun steun aan Vera, evenals tientallen politici uit het regeringskamp. De twee ex-ministers verklaarden dat Vera onschuldig is en dat de tegen hem gerichte aanklachten "vals en onrechtvaardig" zijn. Barrionuevo, minister van '82 tot '88, zei dat Vera van "onbesproken gedrag" is en dat degenen die hem beschuldigen, veroordeeld zijn door justitie, maar nu vrij rondlopen. "Ze wandelen vrij door de stad en bezoeken de bars."

De ex-minister doelde op twee voormalige politiechefs uit Bilbao, die wegens verscheidene pogingen tot moord op ETA-activisten tot in totaal 108 jaar gevangenisstraf werden veroordeeld.

Op grote schaal:

VS: Irak omzeilt olie embargo

WASHINGTON - Irak exporteert ondanks alle VN-sancties per dag tussen de tachtig- en honderdduizend vaten olie, zo meldde de Amerikaanse regering donderdag. Het Witte Huis is verontrust over deze ondermijning van het internationale embargo.

Volgens de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken, Warren Christopher, kunnen sancties en embargo's zelden perfect zijn. Maar het komt erop aan om ontduikingen tot een minimum terug te dringen, zei de bewindsman voor een commissie van het Amerikaanse parlement. De krant New York Times meldde eerder donderdag vanuit Parijs dat Bagdhad met vrachtwagens en kleine schepen per dag tot tweehonderdduizend vaten olie van elk 159 liter exporteert. De illegale uitvoer naar vooral Turkije en Iran heeft Irak inmiddels zeven- tot achthonderd miljoen dollar opgeleverd, die niet alleen bij leider Saddam Hussein en naaste verwanten terecht zijn gekomen.

Jamaicaan verdedigt zichzelf in bizar pleidooi

Schuldig bevonden schietpartij in Newyorkse metro

MINEOLA - De jury van een rechtbank in Mineola in de staat New York heeft vrijdag Colin Ferguson schuldig bevonden aan moord op zes passagiers in een forensentrein in New York en het verwonden van negentien anderen.

Het proces was Bizar omdat de 37-jarige zwarte Jamaicaan zijn eigen verdediging voerde. Hij had de hem toegewezen advocaten ontslagen omdat zij hem schizofreen vonden en wilden dat hij zou verklaren te hebben gehandeld uit blinde woede over het onrecht tegen de zwarten. Ferguson, die tijdens het proces zichzelf louter in de derde persoon opvoerde als meneer Ferguson, ondervroeg mensen die hij zelf bij de aanslag in december 1993 had verwond evenals passagiers die hem uiteindelijk overmeesterden.

In zijn pleidooi voor de jury zei Ferguson onschuldig te zijn. Volgens hem had een blanke man zijn wapen gestolen op het moment dat hij in slaap was gevallen tijdens de bewuste rit in de trein tussen Manhattan en Long Island. 43 Getuigen verklaarden echter dat Ferguson de schutter was geweest. Eerder had de Jamaicaanse immigrant beweerd dat de CIA een microchip in zijn hoofd had aangebracht en hem zo opdracht had gegeven tot de aanslag.

Ferguson kan tot levenslange gevangenisstraf worden veroordeeld. De staat New York kent geen doodstraf hoewel binnenkort een wet van kracht wordt die daarin verandering brengt.

Levenslang voor maffiabazen

PALERMO - Een rechtbank in de Siciliaanse hoofdstad Palermo heeft vrijdag vijf maffiabazen tot levenslange gevangenisstraffen veroordeeld wegens de moord op drie politieagenten.

De drie werden in 1985 op Sicilië omgebracht. Vier van de vijf veroordeelden zitten al achter slot en grendel. Alleen de vijfde maffiabaas is nog voortvluchtig.

NAPA

DEZE WEEK in Ñapa:

* OP NEGENTIGjarige leeftijd is Edgar Palm nog steeds volop bezig met de muziek. Curaçaose muziek wel te verstaan. Alleen over de tumba zoals die momenteel gebracht wordt is hij niet erg te spreken. Een interview met Theo Dol op pag. 1. Op dezelfde pagina een beschouwing van de klimatoloog Jim Bruce over veranderingen in klimaat en milieu die ons leven in de toekomst zullen gaan beïnvloeden.

* DE UNIVERSIDAT di Pueblo is gericht op tweedekans onderwijs voor de Curaçaose bevolking. Er worden daarbij cursussen van hoge kwaliteit gegeven, zoals die welke er binnenkort begint in samenwerking met de Harvard Universiteit op het gebied van management. Nel Casimiri had een vraaggesprek met Sonia Kook die de leiding heeft van de afdeling 'continuing education'.

* Motalib Weijters, een adoptiekind uit Bangladesh, zag zijn moeder terug na opgegroeid te zijn in Nederland. Een ontroerende ervaring waarin het contrast tussen het welvarende westen en het straatarme Bangladesh nog eens duidelijk naar voren komt. pag.8

* DE ATLANTIS, is op Aruba een attractie voor toeristen en uiteraard ook voor de lokale mensen die het onderwaterleven van dichtbij willen bekijken zonder zelf nat te worden. Een reportage van Marius Bremmer op pag.9

Verder in Ñapa: de rubrieken Buitenland, Onderwijs, Impressies, Kook mee met May, Boeken, de Kinderpagina, Techniek, Natuurlijk beter worden, Schaken en de wekelijkse kruiswoordpuzzel.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van 1.25 gulden.

VEB en 58 aandeelhouders eisen vergadering

Boze aandeelhouders dagvaarden Orco Bank

WILLEMSTAD/DEN HAAG — De Vereniging van Effectenbezitters (VEB) spant samen met grootaandeelhouder Kroonenberg en 47 andere aandeelhouders een kort geding aan tegen de Orco Bank. Zij willen zo de bank dwingen om op zeer korte termijn een aandeelhoudersvergadering uit te schrijven om opening van zaken te geven.

De boze aandeelhouders hebben daartoe besloten nadat Orco Bank haar toezegging had ingetrokken om in de tweede helft van februari een vergadering te houden. Op 18 januari beloofde de directie van de bank dit om 'aandeelhouders te consulteren over de toekomstige koers van Orco Bank'.

De kans is groot dat de rechter het verzoek goedkeurt. Wanneer aandeelhouders meer dan 10 procent van het aandelenkapitaal bezitten, hebben zij het recht op een buitengewone vergadering. Dat recht is via een rechter afdwingbaar.

De VEB en andere eisers menen dat, nu de onderhandelingen over een aangekondigd bod van de ABN AMRO nog niet afgerond zijn, er nog sprake kan zijn van een open gedachtenwisseling met aandeelhouders. Bij een vergadering na afronding van de gesprekken is de kans groot, dat aandeelhouders voor een voldongen feit worden geplaatst.

De ABN AMRO heeft aangegeven dat haar voorgenomen bod niet substantieel boven de beurskoers (Nf 73,70) zal liggen. Dit bod zal daarmee circa 20 procent beneden de laatst bekendgemaakte intrinsieke waarde (30 juni 1994) van Nf 94 liggen. Hier moet een verklaring over worden gegeven.

Verder moet op de vergadering duidelijkheid worden verschaft over de waarde van de obligatieportefeuille en van de overige activiteiten en de voorgenomen afkoop van de fiscale problematiek. Bovendien zou ook de mogelijkheid dienen te worden besproken om liquidatie van Orco door de onderneming zelf te laten gebeuren om zo een hogere opbrengst voor aandeelhouders te genereren.

Eerder deze week liet grootaandeelhouder en onroerendgoedhandelaar Kroonenberg (35 procent) al doorschemeren naar de rechter te willen stappen. "Die vergadering in februari is mij toegezegd en ik ben Orco spuugzat", zo brieste de Amsterdamse handelaar. Hij is verbaasd over de trage gang van zaken bij Orco. Hij vindt het bespottelijk dat het weken moet duren voordat het onderzoek is afgerond. "Dan is er vast iets ernstigs aan de hand."

Ballast-Nedam meerderheidsbelang in Bouwmaatschappij Curaçao

WILLEMSTAD — Ballast-Nedam heeft een meerderheidsbelang verworven in het aandelenkapitaal van Bouwmaatschappij Curaçao nv (BMC). Thans maakt BMC, die op Curaçao onder haar eigen naam verder zal werken, deel uit van het internationaal opererende Ballast-Nedam concern (BNI).

Voor BMC is deze deelneming naast een verbetering van haar 44 jaar oude positie op de lokale bouwmarkt, ook een garantie voor de continuïteit van het bedrijf en de werkgelegenheid van veel werknemers. De directie van BMC bestaat sinds 1 januari uit Johan Vreekamp en Wim van der Maten.

BNI had in 1994 een omzet van 2,6 miljard gulden en een personeelsbestand van ongeveer vijfduizend.

Jaycees vormt leider

WILLEMSTAD — De Dutch Caribbean Junior Chamber heeft onlangs een cursus *How to develop your own course* georganiseerd, bedoeld voor mensen die al veel ervaring hebben met het geven van cursussen. De cursus werd gegeven in het gebouw van de Jaycees te Scherpenheuvel. De Jaycees hebben als doel het vormen van leiders op het sociale, educatieve en politieke vlak, alsook bij voorbeeld bedrijfsleiders. Wie meer inlichtingen over de cursussen wil, neme contact op met Esmeralda Harreman of Elston Provence op de respectievelijke telefoonnummers 368718 en 677528.

Illegale vrouwen tijdens razzia's aangehouden

WILLEMSTAD — De politie en VKC hebben gisteren enkele razzia's gehouden te Rooi Santu, Montaña en Sta. Rosa. Daarbij werden ruim 20 personen opgepakt, die illegaal op Curaçao verbleven.

Het merendeel waren vrouwen die in snacks werkzaam waren. Twee mannen werden eveneens aangehouden. De illegalen waren afkomstig uit Santo Domingo, Colombia en Guyana. Zij zullen zo snel mogelijk het land uitgezet worden en gestuurd worden naar hun land van herkomst.

Rob de Lannoy over ouder worden:

Ook een gammele auto kan nog heel prettig rijden

WILLEMSTAD — Je bent oud en je wilt wat. Dat is *not done*. Jong en gezond zijn is de norm. Je bent zielig als je de zestig gepasseerd bent. Uitgerangeerd. Terwijl we gemiddeld heel wat meer jaren bejaard zijn dan kind. Ook Curaçao ontkomt niet aan de opmars van de *grey panters*. Als de huidige trend zich doorzet dan is in 2020 een kwart van de bevolking 60 jaar of ouder. Tijd om de visie op de oude dag te herzien en ervoor te zorgen dat de veertigers van vandaag niet nodeloos blind of met geamputeerde voeten hun laatste decennia hoeven te slijten. De *Amigoe* sprak met internist Rob de Lannoy over ouder worden op Curaçao en hoe de overheid het ouderenbeleid vanuit de Nieuw Beleidsgedachte wil structureren. Want het is momenteel nog een niemandsland: nauwelijks richtlijnen, geen aansluiting van de zorg op het aanbod en geen inzicht in de kosten.

= door Hennie Harinck =

De Lannoy vindt dat het ouderenbeleid van de overheid op de eerste plaats uit dient te gaan van kwaliteit van leven. "Als het zo is dat je met een gedegen voorlichting mensen ervan kunt overtuigen dat ze hun oogdruk regelmatig moeten laten controleren, dan moet je dat niet nalaten." Op Curaçao is glaucoom de belangrijkste oorzaak van blindheid. De oogziekte kan echter heel goed behandeld worden met dagelijks druppelen. "Maar mensen laten dat achterwege omdat men geen pijn voelt." De voorzitter van de commissie voorbereiding ouderenbeleid vermoedt dat een aanzienlijk percentage van de Curaçaose blindheid had kunnen worden voorkomen.

Dat geldt ook voor het verlies van ledematen als gevolg van verwaarlozing van gekwetste voeten. Onverzorgde wondjes aan de voeten leiden bij diabetespatiënten uiteindelijk tot het afsterven van de voet — of erger — als de kwetsuren onbehandeld blijven.

Maar kwaliteit van leven is meer dan alleen voorkomen dat je gehandicapt wordt of blind. "Ziekte op zich is niet iets om dramatisch over te doen", aldus De Lannoy. Iets mankeren hoort bij het leven. De internist bestrijdt de mechanistische opvatting dat een mens een soort machine is. "Alsof je een auto bent waarvan even een onderdeel moet worden vervangen." De vergelijking gaat in zoverre op dat 'ook een gammele auto nog heel prettig kan rijden'.

KINDS

De voorzitter wil het vooroordeel bestrijden dat oud worden onomstotelijk betekent dat je een martelgang van kwalen moet doorlopen om uiteindelijk kinds en gepijnigd te sterven. "We gaan er eigenlijk voetstoots van uit dat ouder worden altijd gepaard gaat met aandoeningen. Dat is helemaal niet waar. In de meeste gevallen sterven mensen in het harnas, zonder dat ze ooit iets noemenswaardigs gemankeerd hebben."

Het percentage bejaarden dat ziek wordt is kleiner dan we denken. Zo wordt maar tien procent van alle ouden van dagen dement in ruime zin. Daarvan loopt weer 2 tot 5 procent de kans zwaar dement te worden.

Ook tegen kanker wordt volgens De Lannoy nogal eenzijdig zwartgallig aangekeken. Met nogal wat vormen van de gevreesde ziekte valt tegenwoordig echter heel goed te leven. "Maar dan moet je mensen niet opeenpakken in ziekenzaaltjes waar ze alleen maar rochelende en brakende mensen om zich heen zien." Het is bewezen dat een dergelijke omgeving niet bepaald bevorderend werkt voor wat zo mooi de kwaliteit van leven heet.

De internist plaatst nogal wat kanttekeningen bij het parkeren van bejaarden in het hospitaal. "Het is bekend dat het grootste aandeel van de ziekenhuiskosten naar de opnames van ouderen gaat. Een derde van de patiënten ligt er langer een maand. Meestal omdat ze nergens anders naar toe kunnen."

Thuis verzorgd worden verdient allerwegen de voorkeur volgens de internist. "Ik geloof niet zo in beter worden in het hospitaal. Moeten we het welbevinden noemen als mensen doorligwonden krijgen en in bed gaan plassen?" Onderzoek heeft bovendien aangetoond dat een gezonde mix van jong en oud, van meer of minder valide de sfeer er in verzorgingstehuizen aardig op doet vooruitgaan.

HABAAI

Volgen De Lannoy valt er ook nog wel wat af te dingen van de geldende opvatting dat de oudjes in Habaai en de *kasnan di ansiano* er beroerd aan toe zijn. "We oordelen zo makkelijk dat ze zich wel rottig zullen voelen in hun schamele behuizing. Maar zo makkelijk ligt dat niet."

Op Curaçao bestaan er geen richtlijnen voor bejaardencentra. Alle instanties die met ouderen te maken krijgen werken nu nog vrijwel zonder enige vorm van overleg of afstemming.

Hier komt met de eerste aanzet tot een ouderenbeleid verandering in. Zaak is eerst te inventariseren wie zorg verlenen aan wie en in hoeverre er sprake is van overlappingen.

Het gezondheidsonderzoek, waarvan de bevindingen onlangs werden gepresenteerd door coördinator Gerstenbluth, speelt daarin een belangrijke rol. De Lannoy: "Het in kaart brengen van je oudere bevolking, weten aan welke ziektes we lijden - dat is een grote stap op weg naar een afgewogen beleid."

Of een beleid ook tot besparingen zal leiden betwijfelt de internist. "Het is natuurlijk zo dat de bejaarden de grootverbruikers zijn van de medische zorg. Ik denk toch op de eerste plaats aan een verschuiving van de beschikbare middelen." Wat niet wegneemt dat de introductie van bij voorbeeld een medicijnenpaspoort al heel wat onnodig geslik en kosten kan voorkomen.

Met het eerste seminar, dat deze week werd gewijd aan het ouderenbeleid, is Curaçao op weg gegaan naar een eeuw waarin structurering moet leiden tot een betaalbare en gelijkertijd meer verantwoorde ouderenzorg.

In maart verwacht De Lannoy de definitieve nota met aanbevelingen te kunnen presenteren.

■ *WILLEMSTAD — Op de foto gedeputeerde van Sociale Zaken, Raymond Bentoera, samen met zijn collega van Financiën, Luciën Arrendell in overleg met diensthoofden over het **on-line** systeem dat binnenkort het ontvangen van onderstand bij giro- en postkantoor zal vereenvoudigen.*

Onderstandsuitkering per mei via postgiro en bank

WILLEMSTAD — De onderstandsuitkering wordt over enkele maanden *on line* op computer geadministreerd. De overheid verwacht per 1 mei van dit jaar alle uitkeringen aangesloten te hebben op een geautomatiseerd communicatiesysteem waarop de Dienst Sociale Zaken, het post- en girokantoor en de ambtenaren credit union aangesloten zijn.

Dit systeem vervangt de uitbetaling via Sigu-chek die geen succes was en al enige tijd geleden opgeheven werd. De onderstandtrekkers in de wijk Santa Maria kunnen nu al gebruik maken van de bank bij het innen van hun uitkering. De overheid heeft de mogelijkheid hiervoor geschapen wegens het hoge aantal in deze grote wijk, namelijk 1890 die recht hebben op een sociel uitkering. Twee banken verlenen hun medewerking hier aan.

De eerste kaarten werden op 13 februari op een symbolische manier aangeboden aan Vilma Mutueel en Angeline Busby in aanwezigheid van Percy Virginie van Banco di Caribe en Sydney Bor van de Maduro & Curiel's Bank.

Men begint eerst met honderd cliënten, voor elke bank vijftig. De komende dagen zal in de wijken informatie over het nieuwe systeem verstrekt worden. Hierdoor zullen de lange rijen voor de uitkeringsposten spoedig tot het verleden gaan behoren.

Deze bekendmaking komt overigens regelmatig in de media. Maar het gaat nu wel echt gebeuren, aldus de gedeputeerde.

Huishoudelijke artikelen in januari duurder

WILLEMSTAD — Het consumenten prijsindexcijfer voor Curaçao is in de maand januari in totaal met 0,7 procent gestegen ten opzichte van december 1994. Vooral de artikelen in de woninginrichting en de kosten in verband met het huishoudelijk personeel, zijn in die maand duurder geworden. Dit blijkt uit de gegevens die door het CBS, Centraal Bureau voor de Statistiek, zijn berekend.

Tussen december 1994 en januari 1995 vonden andere prijsstijgingen plaats in de sectoren recreatie en ontwikkeling en voeding. Die stegen respectievelijk met 1,2 en 0,4 procent. Het prijsindexcijfer van dranken en rookwaren vertoonde in de eerste maand van het jaar een kleine stijging van 0,1 procent. Ook de gezondheidszorg kreeg te maken met stijgingen die tussen de 0,4 en 0,7 procent schommelden. Kleding, schoeisel en vervoer werden echter niet duurder.

De huishoudelijke diensten werden duurder als gevolg van een stijging in de minimumlonen van het huishoudelijk personeel. Volgens het CBS heeft deze bestedingspost een gewicht van vijf procent in het totaal bestedingspakket van huishoudens. Binnen de sector 'wonen' stegen de tarieven voor water, elektra en kookgas aanmerkelijk: 5,8, 1,0 en 13,5 procent. Het omhoog gaan van het indexcijfer voor recreatie en ontwikkeling was voornamelijk het gevolg van het duurder worden van abonnementsprijzen op kranten.

Voor wat betreft voeding werden vooral duurder aardappelen, groenten en fruit —bijna 2% — en zuivelprodukten met 1,1 procent. Aan de andere kant vonden er prijsdalingen plaats van graanprodukten, vlees en vis. Het ging hierbij weliswaar om minimale dalingen, namelijk van 0,1 en 0,2 procent.

Grote interesse onder bevolking

EDA: vrouwen komen ook in aanmerking voor werk ISLA

LLEMSTAD — SEDA, ashon sentro di , doet een oproep rouwen met een LTS n huishoudschoolop- ng om zich bij het A te melden. Volgens organisatie maken wen die een van ngenoemde oplei- n hebben gevolgd, op tewerkstelling bij mende werkaanbod de ISLA-*plant*.

oze vrouwen kunnen gaan bij het kantoor SEDA aan de Seru naweg 8 voor het n van een formulier. tste dag van inschrij- is op woensdag 22 ri. Met dit verzoek sluit uwenorganisatie zich aan bij de oproep van Coffie, die ook pleitte werkstelling van vrou-

DOY GIJSBERTHA

welijk personeel bij de ISLA, aldus directrice Jeanne Henriquez.

De belangstelling van de lokale bevolking voor werk bij Isla is groot. Het PWFC-bestuur vroeg begin deze week iedereen die reeds bij de PWFC ingeschreven zijn, zich bij de Dienst Arbeidszorg (DAS) te Klein Kwartier te melden, alwaar hun inschrijving geformaliseerd zou worden. Degenen die niet over een werkboek beschikken kunnen dat alsnog bij de Dienst Arbeidszorg aanvragen. Op de eerste dag van inschrijving, op vrijdag 17 februari, was de opkomst vrij groot. Twee PWFC-bestuursleden waren aanwezig voor het verlenen van assistentie.

Voorzitter Randolph 'Doy' Gijsbertha verklaarde dat de PWFC om een gesprek met de Isla-leiding heeft gevraagd. Het vakbondsbestuur wil dat gesprek op korte termijn. De olievakbond zit momenteel met nogal wat vragen, zo wil ze weten hoeveel buitenlandse- en hoeveel locale krachten de ISLA nodig heeft. Daarover bestaat nog onduidelijkheid vindt de vakbondsman. PWFC maakt zich sterk voor het leveren van zoveel mogelijk lokale mensen voor de grote renovatie-werkzaamheden die volgend jaar aanvangen. Vormings-centra leggen de laatste hand aan de voorbereidingen voor spoedcursussen in diverse vakgebieden.

Volgens Gijsbertha moet men het (huidige) buitenlandse personeel dat op regelmatige basis nodig is voor het continue revisie-werk niet verwarren met het personeel dat in de toekomst nodig is voor vernieuwingen aan de *plant*, zoals in verband met de bouw van een water- en electriciteitscentrale en nevenactiviteiten. Voor de steeds terugkerende revisie-werkzaamheden zijn buitenlanders nodig. Gijsbertha: "Dat is altijd het geval geweest". Deze groep buitenlandse krachten wordt binnenkort in campings op het Isla-terrein ondergebracht. Het materieel bestaat uit onderdelen van het Statia Oil Terminal dat enige tijd geleden op Sint Eustatius werd gebouwd.

In de openbare eilandsraadsvergadering van eerder deze week, verklaarde de gedeputeerde belast met Economische Zaken Mendes de Gouveia dat zoveel mogelijk lokale mensen aan bod moeten komen. "Maar", zei hij, "we moeten er rekening mee houden dat voor een gedeelte van de werkzaamheden specialisten nodig zijn, waarover Curaçao momenteel niet beschikt".

ouverneur bezoekt Hato

WILLEMSTAD — Tij- het recentelijk werkbe- van gouverneur Saleh uchthaven Hato werd de hoogte gebracht van bedrijfsvoering en en van Curinta ao International Air- zoals bij voorbeeld de met Curinde nv over de Vrije Zone Hato. De gouverneur luisterde ook naar de verkeersleiders die hem voorlichtten over het werk in en de werking van de verkeerstoren.

■ WILLEMSTAD — Op de studiedag met diensthoofden werd uitvoerig gediscussieerd over het uitvoeren van de begrotingsplannen 1995. De gedeputeerde van Financiën brak een lans voor een efficiënt management van de openbare financiën. Deelnemers aan de discussie-ochtend waren, gedeputeerde Luciën Arrendell, hoofd Stafbureau Raymond Begina, Etiënne van der Horst (DROV-hoofd) en het hoofd van de afdeling Financiën Ivan Kuster.

Dekkingsplan onder aandacht

BON-congres: meer armslag voor de hoofden van dienst

WILLEMSTAD — De kwetsbaarheid van een kleine economie werd tijdens het BON-congres door gedeputeerde van Financiën Luciën Arrendell nadrukkelijk naar voren gehaald. Behalve de discussies over meer armslag voor diensthoofden, werd als *follow up* aan genoemde congres de uitvoering van de eilandsbegroting 1995 — het zogeheten dekkingsplan — onder de loupe genomen.

De onzekerheid rondom de telecommunicatie en de olie-industrie maakt het niet veel beter op, aldus Arrendell die ook refereerde naar onduidelijkheden in de toeristensector. Curaçao moet toe naar een evenwichtige begroting en een moderner beleid van openbare financiën. Het is een conditio sine qua non, zei hij, 'al wordt de besluitvorming er niet makkelijker op'. Volgens hem is de overheid een stap verder als iedereen gezamenlijk de schouders eronder zet om tot een gebalanceerde begroting te komen.

De diensthoofden en het overige overheidspersoneel dienen er rekening mee te houden dat de burger gedegen dienstverlening verwacht en met de dag kritischer wordt, vervolgde Arrendell. Hij verklaarde voorts dat de overheid bereid is optimale service te verlenen binnen de financiële grenzen.

In het kader van het dragen van meer verantwoordelijkheid door de diensthoofden, zei Eduardo Vlieg, secretaris van de commissie die belast is met de reorganisatie en efficiëntie, dat er een meer slagvaardig controle-systeem moet worden toegepast.

Goedkopere buskaartjes voor onderstandtrekkers

WILLEMSTAD — Onderstandstrekkers op Curaçao krijgen een totale korting van 14 gulden op het bus-maandabonnement. De gereduceerde prijs gaat per 1 maart in. De prijs van het boekje bedraagt normaal 24 gulden. De kaartjes mogen gedurende de hele week, ook op zaterdag en zondag vanaf 9 uur 's morgens, gebruikt worden.

Het Autobusbedrijf Curaçao heeft een korting toegekend van negen gulden, terwijl het BC met vijf gulden in de kosten bijdraagt. De kaartjes hebben een andere kleur dan die in de voorverkoop. Aan het gebruik zijn een aantal voorwaarden verbonden. De betrokkene dient zich als onderstandsgerechtigde te kunnen identificeren. Daarom moet hij zijn onderstandsbewijs, met foto, bij zich hebben. Voorts mag hij het abonnement niet aan anderen uitlenen.

Het project geldt voorlopig voor een periode van zes maanden. Hierna wordt de prijs 12,50 gulden. Volgens de beleidsmakers moet dit project dienen als een stimulans ter verbetering van het leefklimaat van de minima op Curaçao en hem daarbij ook helpen bij het zoeken naar werk. Deze faciliteit verleent hem daarnaast nog de mogelijkheid om cursussen te volgen en tegelijkertijd te voldoen aan zijn sociale verplichtingen.

Het startsein voor dit project werd vorig jaar juni gegeven door de leiding van het ABC-bedrijf en gedeputeerde Raymond Bentoera. Vervolgens werd door de UNA een onderzoek verricht waaruit de behoefte aan een goedkopere buskaart voor deze groep bleek.

Eilandgebied: Kwaliteit drinkwater

WILLEMSTAD — Het drinkwater vormt op dit moment geen gevaar voor de volksgezondheid. Dit meldt de afdeling public relations van het eilandgebied Curaçao.

De hygiënische dienst van de GGD neemt dagelijks, samen met KAE en Kodela, monsters van het water die daarna voor test-analyses naar het laboratorium gestuurd worden. De testresultaten hebben inmiddels uitgewezen, dat chlorering van het water het gewenste effect sorteert. Hierdoor blijft het water vrij van micro-organismen die nadelig kunnen zijn voor de gezondheid.

De eilandelijke overheid zal al het nodige doen teneinde de chloorsmaak waar sommige burgers last van hebben, zo veel mogelijk te beperken. "De bevoegde instanties zullen daarmee rekening houden", wordt in het persbericht verzekerd.

Pourier tekent oil-spill verdrag met Venezuela

WILLEMSTAD — Premier Pourier zal tijdens het tweedaags officieel bezoek aan Venezuela, waarover de *Amigoe* gisteren berichtte, onder meer het *oil-spill* verdrag met dat land ondertekenen.

De agenda voor het bezoek dat op maandag 20 en dinsdag 21 februari plaatsvindt, bevat ook vergaderingen met de minister van Buitenlandse Zaken (Burelli Rivas) en die van Justitie (Ruben Creixems), met de waarnemend president van de centrale bank van Venezuela, met de directie van Petroleos de Venezuela (PdVSA) en met het ministerie van Handelspromotie en Ontwikkelingssamenwerking.

De delegatie van Pourier bestaat onder andere uit de directeur Bureau Buitenlandse Betrekkingen, Eric Kleinmoedig en de regeringscoördinator voor Isla-aangelegenheden, Mario Evertsz. Dinsdag halverwege de avond komt de premier naar Curaçao terug.

açao gastvrouw congres ness School

LLEMSTAD — Tij- het congres van IMC eind maart op ao en Aruba zal vinden worden semi- en een schrijvers- shop georganiseerd. seminars, die gaan Business Process sign, wordt speciaal acht besteed aan ciële dienstverle- verzekeringen en toe-

zevende jaarlijkse con- van de internationaal ende Britse business IMC, sinds twee jaar p Curaçao gevestigd, 23 maart door staats- aris Harold Arends in Coral Cliff Resort n geopend. Voorheen de conferentie in Sin- , Hong Kong, Bris- en Buckingham geho- Op Curaçao is het con- p 23 en 24 maart, op op 27 maart.

tprekers zijn de Britse raren professoren Ric- Teare en Gordon Wills de de directeur van het andse ABP Pensioen- , ir Mesters.

schrijversworkshop leiding van Gordon vindt plaats op 23 op Curaçao en wordt niseerd door de uitge- van de business school t meer dan 200 tijd- en wereldwijd de groo- haar soort is. Het doel workshop is het opsp- van potentiële schrij- oor de uitgeverij.

zal de elektronische nische bibliotheek van worden gedemon- rd. Voor meer informatie e contact op te nemen Business School Carib- (tel. 692750).

Colleges strafrecht aan UNA

WILLEMSTAD — Gedurende de periode van 20 februari tot en met 16 maart zal op maandag, dinsdag en donderdag van 19.00 tot 21.00 uur aan de faculteit der Rechtsgeleerdheid van de UNA in het kader van de doctoraalopleiding het keuzevak *Economisch strafrecht en fraudebestrijding* verzorgd worden door professor meester G. Knigge.

Hij zal na een inleiding op het economische strafrecht in het algemeen ingaan op de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen, fraude en de handhavingsproblematiek.

De keuzevakcolleges zijn toegankelijk voor alle aan de UNA ingeschreven studenten. Tegen betaling van zeshonderd gulden kunnen overige belangstellenden aan de colleges participeren. Aan hen die reeds de titel van meester in het Antilliaans of Nederlands Recht bezitten, zal indien met goed gevolg aan het keuzevaktentamen is deelgenomen door de UNA een getuigschrift worden verleend.

Knigge is als hoogleraar strafrecht en strafprocesrecht verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Twee berovingen op klaarlichte dag

WILLEMSTAD — Op klaarlichte dag vonden gisteren twee berovingen plaats. In het winkelcentrum van Esperamos aan de Jan Noorduynweg. Twee jongens op een fiets rukten een tas uit de handen van een vrouw en reden vervolgens hard weg. De fiets had voorop een grote mand waarin normaliter boodschappen gedaan worden. De politie was snel ter plaatse, maar tien waren de jongens reeds verdwenen.

Ongeveer tien minuten later werd een vrouw in de Wecoewaweg eveneens van haar handtas beroofd. Drie jongens in een Toyota Starlet stopten met hun wagen vlak naast de vrouw, waarop één van de jongens de tas wegrukte. De bestuurder gaf vervolgens plankgas. Van de daders is geen spoor te bekennen. Het slachtoffer noteerde van de schrik het kentekennummer niet.

ZOWEL IN de kinderparade van Noord vanmiddag en morgen in de kinderparade van Oranjestad deelt de Quotaclub weer oordoppen uit aan de kinderen. Tijdens de parade in San Nicolas werden 1250 oordoppen uitgedeeld, waarvan bij controle slechts 70 procent werd gebruikt. Zelfs de jeugd die in brassbands speelde had de oordoppen niet in. Een beroep wordt gedaan op de leiders van de groepen om er op toe te zien dat de oordoppen worden gebruikt. De oordoppen kunnen meer dan een keer gebruikt worden. Voor de komende parades herinnert de Quotaclub eraan: oordoppen zijn de oplossing.

*****

GRUPO BIEUW Uni, die al 17 jaar lang iedere twee weken bij elkaar komt en activiteiten organiseert voor jong en oud, heeft plannen om naar Curaçao te gaan. Het wordt een uitwisseling met andere groepen. Voor carnaval heeft de groep Teresita Faro tot carnavalskoningin gekozen. Minister Lili Beke kroonde de koningin.

*****

VANMIDDAG WAS de laatste kans om in te schrijven voor de carnavalsgroep Los Laga Bai. De groep is groter dan vorig jaar: veel nieuwe gezichten. Op zaterdag zijn alleen de Los Laga Bai T-shirts verkrijgbaar. Het thema van de groep dit jaar is Fiesta Tropical en de muziek is in de vertrouwde handen van Robert y Su Solo Banda Show. Rufi Everon zal voor goed geluid zorgen. De *warm-up party* wordt op 24 februari gehouden, er zijn nog kaarten verkrijgbaar. Vanavond zal de band van de groep met hun trailer hun eerste 'roadshow' houden als sluitstuk van de lichtjesparade van de Aruba Tivoliclub.

*****

TIJDENS EEN geslaagd feest in een overvol Entertainment Center werd Monica Bruin van de Aruba Tivoliclub tot de 32ste jeugdkoningin van Aruba gekozen en gekroond door directeur van Esso Petroleum Henry Coffie. Monica won ook als indiaan verkleed de prijs van het beste kostuum. De nieuwe koningin is de dochter van Ankie Bruin, die in 1966 carnavalskoningin van Aruba werd. Eerste runner-up werd Michelle Mendes van Colegio Arubano, die ook de prijs won van de beste show met *Graduacion*, tweede runner-up werd Valery Quant van Aileen's Fan club, derde runner-up Ruvialla van der Linden van Savaneta en vierde runner-up Mireille Chin-A-Foeng van Dakota. Het was een avond die op hoog peil stond, mede door het optreden van de kandidaten, die met hun shows zich tot het uiterste inspanden om de begeerde titel te veroveren. Het talrijke publiek genoot van het begin tot het einde van deze avond.

*****

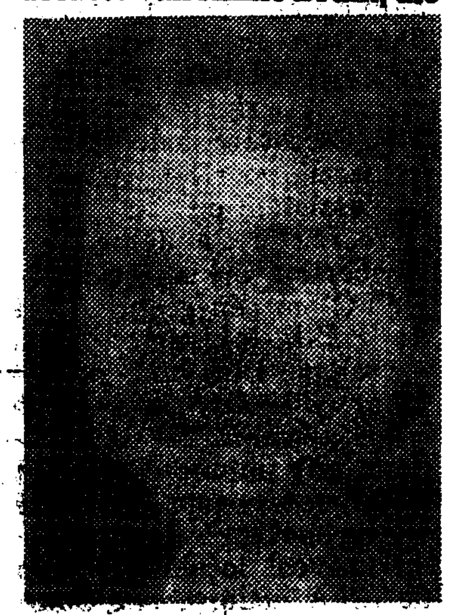
BIJ DE kinderparade, die morgenmiddag door de straten van Oranjestad trekt, is als eregast de Venezolaanse tv-ster Grenoly Romero aanwezig. Zij is de bekende jeugdige actrice uit de novela *...rosa*.

IN HET paviljoen vierden de bejaarden ... dat veel ... Alis Esther tot koningin van het paviljoen en de 94-jarige Ricardo Jacobs tot prins carnaval werden gekozen. Mede dank zij de inzet van de zusters en broeders, die even enthousiast meededen, beleefden de bejaarden een geslaagde carnavalsviering.

*****

VRIJDAGMIDDAG WAS het carnaval in de Ir. Cesar Terzano MTS. Leerkrachten en leerlingen namen enthousiast deel. MTS-directeur Carlos Maduro viel de eer te beurt om Aimee Saladin tot koningin van de school te kronen. Zij neemt volgende week vrijdag deel aan de uitverkiezing van de 41ste carnavalskoningin van Aruba. Bij de carnavalsviering was ook de bekende Miss Alexandra Ochoa, leerlinge van de MTS, aanwezig.

Gedichtenbundel in boekhandels

ORANJESTAD — In de boekhandels is de gedichtenbundel *Abrojos* van de Arubaanse dichter Eduardo Curet te koop. In deze uitgaven zijn gedichten gebundeld uit zijn literaire periode van 1936 tot en met 1992. De meeste gedichten zijn impressies van Aruba, aangevuld met gedichten over Santo Domingo, Curaçao, Bonaire en Venezuela.

Nieuwsbrief Bazhan Karpata

Diverse onderwerpen aan de orde gesteld

ORANJESTAD — In 1995 bouwen ... samenwerking ... cultureel beleid ... er te lezen in *Bazhan Aktual*, de nieuwsbrief van de Stichting Bazhan Karpata, in Utrecht.

Bazhan Karpata is de steunfunctie-instelling ten behoeve van Antillianen en Arubanen in de provincie Utrecht. Kernactiviteiten van ... en advisering met betrekking tot werkgelegenheid, onderwijs en educatie.

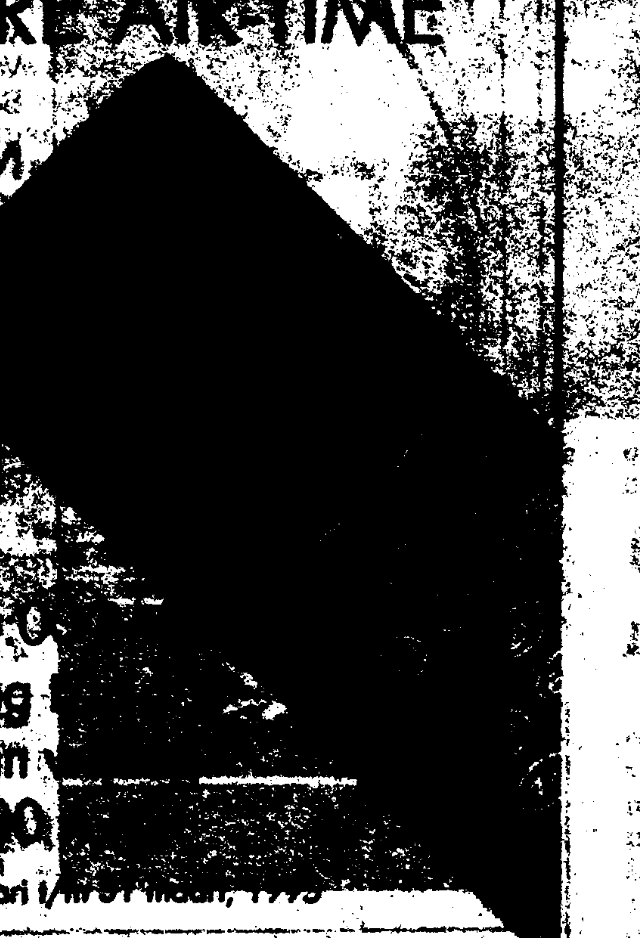
In de jongste editie wordt onder meer bekendgemaakt dat de aangekondigde subsidiekorting voor de steunfuncties minderheden niet doorgaat. Provinciale Staten hebben bij de begrotingsbehandeling voor 1995 besloten dat de drie provinciale organisaties voor minderheden Centrum Buitenlanders Midden Nederland (CBMN), Steunfunctie-instelling Welzijnsbevordering Surinamers Utrecht (SWSU) en Bazhan Karpata in 1995 met hetzelfde budget kunnen werken als 1994.

Hier ... echter wel een ... aan de ... verwachten op korte termijn een fusie tussen de drie instellingen. Volgens *Bazhan* ...

Gesprek over timesharing

ORANJESTAD — ... Deligiorgis, vertegenwoordiger van de Aruba Resort Development Association (ARDA), ... minister van To... Robertico Croes ... februari om te praten over de timeshare-industrie op Aruba en de zogenaamde Off-Premises Prospect Contacts (OPC).

Het gesprek komt ... het verzoek van de Timeshare Ass... (ATSA) in december ... voor het plaatsen van ... hare-verkooppunten ... sen waar veel toeristen ...

UBA
AGENDA

NTOORUREN AMIGOE:
n van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; za. oten.

LEFOONS:
33. Voor spoedgevallen na kantoor- 21639 en 22316. Pageboy 127-0379.

FAX: 22368.

NKREKENINGNUMMER
815.445 Banco di Caribe.

LITIE
100 (centrale) en 11141 (informatie).

ARMCENTRALE
15.

****

ZOEKERTJES verschijnen op di. en n kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/ .00-17.00 uur worden opgegeven; halve op za. Alleen zoekertjes, die op . en do. vóór 10.00 uur binnen zijn, nen de dag daarop (dus di. en vr.) verschijnen.

****

CHTREGELING DOKTOREN
anjestad: dokter A.J.F. Croes via Dr. acio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of Alarmcentrale (115).

****

OTICA
chtdienst)
pular, Tanki Leendert 158. Tel.: 32147.

****

CHTING
T GELE KRUIS ARUBA
IGELINGENBUREAU
or informatie in alle districten kan men n ma. t/m vr. tussen 11.00-12.00/15.30- 6.30 uur bellen. Openingstijdenzuigelingenbureaus (volgens afspraak): Oranjestad (tel.: 23168): do. van 08.00-12.00 uur; Savaneta (tel.: 47020): do. van 08.00- 12.00 uur; Noord (tel.: 73425): di. van 08.00-12.00 uur; San Nicolas (tel.: 45906): . van 08.00-12.00 uur; Santa Cruz (tel.: 8288): di. van 08.00-11.00 uur en wo. van 8.0-12.00 uur; Dakota (tel.: 29008): wo. en 08.00-12.00 uur; Braziel (tel.: 48301): . van 08.00-12.00 uur; Paradera (tel.: 5543): ma. van 08.00-12.00 uur.

****

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. **Bel 37687.**

****

HOME NURSING BUREAU ARUBA
Tel.: 34321.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van ma. t/m vr. van 08.30-11.30 uur. Spinozastraat 9.

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel. 38989 (24 uur per dag).

****

-HOTLINE
23040/27352 (tussen 07.30-12.00/ -16.30 uur).

****

/PRIDE
(Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
van ma. tot en met vr. van 08.00- uur voor inlichtingen omtrent pre- alcohol/drugsmisbruik.

****

FUNDACION RESPETA MI
(Stichting tegen seksueel misbruik van minderjarigen)
zastraat 9 (Oranjestad). Tel.: 24433.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
Tel. 22318.

****

DIERENARTSEN
Barendsen en T.J.M. Wools, **tel.: 21720.** Voor **spoedgevallen** buiten kantooruren tel.: 115.

****

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
straat 5-A, Oranjestad)
Aanvangstijden van de diensten: wo. en zo. om 19.00 uur.

****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zo. van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden ma. t/m vr. van 09.00-12.00/16.00- 18.00 uur; za. van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke ma. en do. van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zo.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: za. 19.00 uur; zo.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: za.: 19.00 uur.
HADIKIKAPEL: za.: 19.00 uur
NOORD: za.: 19.00 uur; zo.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: za.: 19.00 uur; zo.: 06.30, 08.00, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: za.: 19.00 uur; zo.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zo.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zo.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: za.: 19.00 uur; zo.: 06.30, 08.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: za.: 19.00 uur; zo.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zo.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.30 uur ds. G.J. Dekker; 10.00 uur zondagsschool.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool; 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

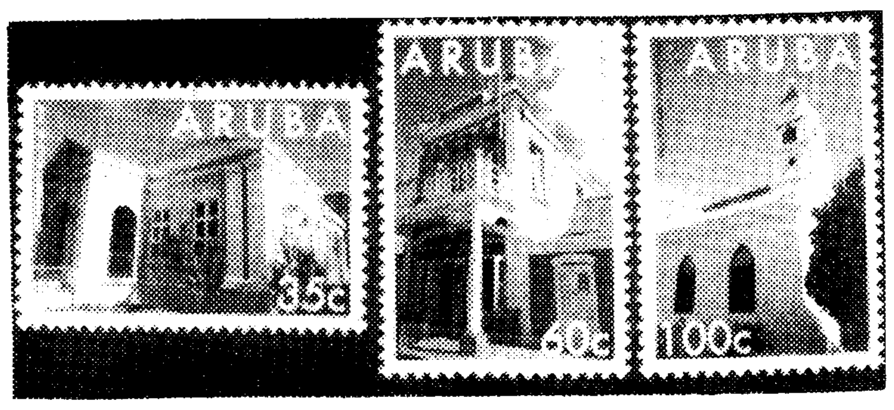
****

Ontwerp van Stan Kuiperi
Monumentenzegels bij postkantoren te koop

ORANJESTAD — De filatelistische dienst van de Arubaanse Posterijen heeft drie Monumentenzegels 1995, ontworpen door Stan Kuiperi, uitgegeven. De zegels zijn bij de postkantoren te Oranjestad, San Nicolas en Noord te verkrijgen tot 27 januari 1997 zolang de voorraad strekt.

Op de 35 cent-zegel staat het uit 1888 daterend gebouw in de Wilhelminastraat/Zoutmanstraat te Oranjestad. Deze landsschool, gebouwd onder het bestuur van gezaghebber David Gäertse, kwam op 23 februari 1888 gereed. Onder

■ORANJESTAD — De Posterijen hebben een nieuwe serie zegels uitgebracht, die tot 1997 te koop zal zijn. Dit is de Monumentenserie, door Stan Kuiperi ontworpen. Op de zegels staan gebouwen met historische waarden, zoals de Kleine Kerk, huize Ecury en de voormalige landsschool.

J.K. Zeppenfeldt Lampe werd de landsschool de Julianaschool genoemd. De naam Julianaschool ging over naar het nieuwe gebouw op de Klip toen dit in 1942 gereed kwam.

De landsschool werd daarop de Margrietschool. In 1953 ging de Margrietschool naar een nieuwe behuizing. Het oude historische gebouw werd in zijn oorspronkelijke staat gerestaureerd en ingericht tot Openbare Leeszaal en Boekerij. De dienst van Raad van Advies is tegenwoordig hierin gevestigd.

Afgebeeld op de 60 cent-zegel is het statige tweeverdiepingenhuis van de familie Dundun Ecury, gebouwd in 1929 en gelegen aan de Schelpstraat in Oranjestad. Het balkon, ondersteund door twee pilaren, geeft het huis zijn opvallend karakter en de ingang wordt voorzien van een koele schaduw. De ramen zijn voorzien van gebrandschilderd glas, de randen van het dak zijn met bloempotten versierd. Achter dit huis ligt een ander typisch Arubaans huis. Het centrale gedeelte van Cas Ecury heeft geen ramen maar drie stel dubbele deuren.

Op de 100 cent-postzegel ziet men de in 1846 gebouwde Protestantse kerk — bekend als de Kleine Kerk — aan de Wilhelminastraat te Oranjestad. Op dezelfde plaats stond het huis, waarin de evangelist Klaas van Eekhout zijn prediking in 1823 begon. De toren dateert uit 1867. Op 10 april 1994 werd deze kerk na zes jaar restauratie weer heropend.

Bij de heropening was de opmerking 'de kerk is mooi gebleven' steeds te horen. Aan de buitenkant valt vooral het torentje op, dat vol staat met Christelijke symboliek: kruis, anker, hart, levensboom, palmtak, open bijbel, ster van Bethlehem en opgaande zon. Op de spits van het torentje prijkt een fiere haan: het symbool van het nieuwe leven en de opstanding.

Van binnen is de Kleine Kerk een juweeltje. Eenvoud en warmte zijn hier de kernwoorden. Op het balkon achter in de kerk staat een barok-orgel, gemaakt door de firma Flentrop in Zaandam. Gedurende tien jaar restaureerde dominee Anthonie van den Doel zowel de kleine als de grote kerk en de Protestantse begraafplaats te Oranjestad. Zijn volgende stap is nu de restauratie van de gemeente kerk te Sero Colorado, te San Nicolas.

Holiday Inn overval
Behandeling rechtszaak uitgesteld tot 30 maart

ORANJESTAD — De behandeling van de rechtszaak tegen de vijf verdachten van de overval op het Holiday Inn casino, is uitgesteld. Deze overval vond op 3 oktober 1994 plaats. Er werd 375 duizend dollar buitgemaakt. Rechter Croes-Fernandez stelde de behandeling tot 30 maart aanstaande uit, omdat drie van de verdachten geen advocaat hadden en alsnog door een advocaat bijgestaan wensten te worden.

Van de vijf verdachten in deze zaak kwamen alleen de Arubaan E.L. (36) met raadsvrouwe Lejuez en de Colombiaan A.P. (33) met raadsman Flanders opdagen. De overige drie, G.C. (36), J.M. (32) en J.C.M. (28), allen Colombianen, kwamen zonder raadsman. Op vraag van de rechter of zij geen raadsman hadden, werd geantwoord dat zij deze alsnog wilden.

Het Openbaar Ministerie vond het vreemd dat verdachten nog geen raadsman hadden, maar had geen bezwaar tegen uitstel van behandeling.

Volgens verdachten hadden zij herhaalde malen aan de sociale werker tevergeefs om juridische bijstand gevraagd. Zij waren niet tevreden dat de rechter behandeling van de zaak zo lang aanhield en wilden spoedige behandeling.

Smeergeld zaak weer uitgesteld

ORANJESTAD — Wederom werd behandeling van de rechtszaak tegen de immigratie ambtenaar J.M. uitgesteld. Hij zou zich schuldig hebben gemaakt aan het ontvangen van smeergeld. Personen, die uitgezet werden, werden na betaling door hem weer op Aruba toegelaten.

Ook zou J.M. iemand hebben uitgezet op kosten van de KLM, terwijl deze persoon niet uitgezet diende te worden. Behandeling van de zaak werd uitgesteld zodat de raadsman van J.M. meer tijd krijgt zich voor te bereiden.

Verdachte stelde dat hij er de voorkeur aan gaf te zwijgen en geen vragen te beantwoorden. Dat liet hij aan raadsman Oomen over. De officier liet de rechter weten, dat hij een verandering in de beschuldiging wilde aanbrengen. Oomen reageerde verbaasd: de behandeling werd al herhaalde malen uitgesteld.

Na een korte schorsing op verzoek van Oomen, deelde de raadsman mee tegen verandering van de beschuldiging te zijn, aangezien hij zich daarop niet had voorbereid. De rechter besloot de behandeling daarom uit te stellen.

WEB waarschuwt watergebruikers

ORANJESTAD — De contaminatie van het drinkwater op Curaçao en een ingezonden stuk in een ochtendblad, heeft WEB Aruba nu doen besluiten een aantal waarschuwingen op schrift te stellen. Dit ter voorkoming van contaminatie van het drinkwater op Aruba.

Het Water- en Energiebedrijf verzoekt de drinkwaterleiding niet aan te sluiten op de leiding voor de *septic tank* of die voor het water uit de put; de slang van de *septic tank* en het *dripsysteem* voor de planten niet op de drinkwaterleiding aansluiten indien ze niet in goede staat zijn. Verder wordt gevraagd reserve-watertanks niet open laten en water dat langer dan twee weken in de reservetank staat, niet meer te gebruiken; waterfilter geregeld met nieuwe verwisselen.

Het is ook van belang om de conditie van de waterleiding geregeld te controleren ter voorkoming van contact — bij lekkage — tussen drinkwater en bacterie-bronnen.

Aanbiedingen American Airlines

ORANJESTAD—American Airlines biedt van 21 februari tot 15 juni 1995 speciale vliegtarieven aan van Aruba naar de Verenigde Staten en van de VS naar Europa.

Een retour-ticket Aruba-Miami gaat 290 dollar kosten (normaal 400 dollar), naar New York 310 dollar en naar Boston 350 dollar. Een bezoek aan Orlando, Disney World, kost 342 dollar en Los Angeles 527 dollar. Deze prijzen zijn exclusief belastinggelden.

American Airlines introduceert ook speciale tarieven van Miami en New York naar verschillende steden in Europa. Een retour-ticket van New York naar Brussel, Frankfurt, Madrid of Parijs kost 398 dollar, naar Londen 298 dollar en naar Zurich 486 dollar.

Reisdagen zijn van maandag tot donderdag en geïnteresseerden moeten de aanbiedingstickets voor vrijdag 24 februari kopen.

Nieuwe emissie van schatkistpromessen

ORANJESTAD — Op 10 februari heeft een nieuwe emissie van schatkistpromessen plaats gevonden. Op dezelfde datum verviel een emissie van 12 miljoen florin. Aangeboden werd wederom nominaal 12 miljoen florin met als vervaldatum 12 mei 1995.

De emissie werd volledig geplaatst, tegen een gemiddeld disconto van 5,04 procent per aandeel. Dit komt overeen met een gemiddeld effectief rendement van 5,11 procent per aandeel, zo deelt Arthur Irausquin, president van de Centrale Bank van Aruba (CBA), in een persbericht mee.

Uitslagen bridge

ORANJESTAD — Bij bridgeclub Aruba Ariba speelden 21 paren afgelopen dinsdagavond de vijfde avond van de nieuwe competitie. Boven de 50 procent scoorden: Klasse A: 1. heren Coolen/Pennings 56,79%; 2. echtpaar Hollander 55,71%; 3. heren Van Leerdam/Feinstein 54,64%; 4. heren Marapin/Dekker 52.50% en 5. dames Verbunt/Eilers 50%.

In de B-klasse: 1. mevrouw McDavid/heer Van Reek 57.64%; 2. mevrouw Brymn/heer Thomas 54,86%; 3. dames McLeod/Yarzagaray 53,47%; 4. dames Abady/Ruiz 52,78% en 5. dames Pas/Van Duin 51,39%.

Advies over airport-tax

■ ORANJESTAD — Colin Jones (midden) van de International Air Transport Association (IATA), verblijft momenteel op Aruba. Dit is in verband met het invoeren van een nieuw systeem voor het innen van airport-tax en vervoerzegel. Jones, die uitgenodigd is door de regering, zal het huidige systeem bestuderen en advies uitbrengen over de beste manier om een nieuw systeem in te voeren. Hij staat op de foto samen met de directeur van Aruba Airport Authority, Mike Nicolaas, minister van Financiën Armand Engelbrecht, minister van Vervoer en Communicatie Glenbert Croes en Humphrey (Vito) Croes, coördinator van de minister van Economische Zaken.

SEPA-voorzitter Wolff:
'Buitenlanders nemen hoge functies over'

ORANJESTAD — "De laatste tijd zijn er ontwikkelingen gaande die niet passen bij de filosofie van Arubanisering van bepaalde overheidsdepartementen en particuliere bedrijven", zo merkt Gregorio Wolff, voorzitter van ambtenarenvakbond SEPA op.

Hij zet grote vraagtekens bij de hoge functies die bepaalde buitenlanders bekleden en zegt dat de Staten binnenkort worden benaderd over deze kwestie.

Wolff begint met een beschrijving van de huidige situatie bij Directie Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieu (VROM). De regering zou dertien mensen uit het buitenland hebben laten overkomen en negeert volgens Wolff daarmee de lokale experts.

"De regering zelf degradeert de Arubaan door mensen van buiten aan te trekken. Want niet alleen bij VROM; ook bij de hotels, Air Aruba, het departement van Financiën, de Centrale Bank en Economische Zaken is deze ontwikkeling te constateren".

Volgens de SEPA-voorzitter remt deze situatie de ontwikkeling van de Arubaan en creërt vrijheid voor buitenlanders in hoge posities. Hij noemt dit 'triest' en betreurt het dat de regering zelf participant is.

"De regering probeert de Arubanen in het buitenland aan te moedigen om terug te keren en moedigt studenten aan hun studies af te maken. Maar wat vinden ze bij terugkeer? Dat buitenlanders de hoogste functies al hebben ingenomen", zo besluit Wolff.

'Milieu en Ruimtelijke Ordening' aangeboden

*■ORANJESTAD — Statenvoozitter Marco Christiaans en griffier René Sommer mochten deze week het boek **Milieu en Ruimtelijke Ordening** in ontvangst nemen. Het boek bevat een complete inventarisatie van de wetten en verdragen op milieugebied die van kracht zijn op Aruba. Tevens is er een concept landsverordening opgenomen om tot een wettelijke vorm te komen voor de ruimtelijke ordening. Het boek is geschreven door de heren J. Koopmans, E. Sjak-Shie en G. Thodé.*

Vonnis gewezen in Albo-zaak

ORANJESTAD — Rechter Fernandez-Croes wees vonnis tegen verdachte J.C. (23) die betrokken was bij de overval op Albo op 23 september 1994. Hij werd veroordeeld tot twee jaar en zes maanden met aftrek van voorarrest en teruggave van het bedrag van veertienduizend florin aan Albo.

Twee weken geleden eiste het OM drie jaar gevangenisstraf. Bij het wijzen van het vonnis stelde de rechter dit een ernstige zaak te vinden. Een werknemer van Albo werd tijdens de overval in de benen werd geschoten. Zij achtte wettelijk bewezen dat verdachte tezamen met overvaller George Jeremiah de overval beraamde en pleegde. Zoals bekend werd Jeremiah enkele weken na de overval dood in de mondi aangetroffen.

Verdachte verklaarde niet tevreden te zijn met het vonnis; hij zal hoger beroep hiertegen aantekenen.

Workshop

ORANJESTAD — Jongeren van 13 tot 15 jaar die geïnteresseerd zijn in kunst en theater, kunnen in maart deelnemen aan een speciale workshop. Voor meer informatie over deze workshop kan contact worden opgenomen met Instituto di Cultura (tel. 31618).

Zwaargewichten op zoek naar titelgevecht

■ *BRISTOL - De Puertoricaanse bokser Rodolfo Marin komt zaterdag in de Britse stad Bristol in de ring tegen de bekende zwaargewicht Frank Bruno met wie hij op deze foto poseert. Het betreft geen titelgevecht, maar de winnaar wordt beschouwd als een van de kanshebbers om wereldkampioen George Foreman uit te dagen.*

Opbrengst voor gedupeerden watersnood

Limburgers tegen buitenlandse profs

KERKRADE — Bijna alle Limburgse voetballers van naam spelen komende dinsdag in stadion De Koel van Venlo een wedstrijd tegen buitenlandse profs in Nederland. De recette gaat naar gedupeerden van de recente wateroverlast. Een dag later gaat de opbrengst van Nederland-Portugal ook al naar de slachtoffers.

Sef Vergoossen, trainer van MVV, selecteerde 24 spelers voor de Limburgse ploeg, onder wie vier Limburgers van PSV: Waterreus, Linskens, Zenden en Meijer. Roda JC is komende week in totaal negen spelers kwijt aan vertegenwoordigend voetbal. Van de Luer, De Kock en Hesp zitten in Hiddinks selectie voor Oranje, Senden, Graef, Huiberts en van Galen doen mee of the Limburgers mee, de Pool Iwan en de Nigeriaan Babangida bij de tegenstander.

Onder de buitenlandse profs, onder leiding van Herbert Neumann van Vitesse, zijn Ronaldo en Nilis van PSV, Stewart van Willem II en Kiprich van Feyenoord.

De organisatie van de wedstrijd, onder leiding van Roda's algemeen directeur Kuijer, bedankte in een schrijven alle clubs voor hun medewerking. "Met uitzondering van Ajax, dat op geen enkele wijze op dit initiatief heeft gereageerd", aldus de brief. De selectie van de Limburgse ploeg: Waterreus, Linskens, Zenden, Meijer (PSV), Rayer, Boessen, Losada (Fortuna), Benneker, Thal, Delahaye, Joordens, Hofman, Lanckohr (MVV), Hanssen (Lommel), Roox, Trost, Verberne, Driessen, Derix (VVV), Senden, Graef, Huiberts, Van Galen (Roda JC). De selectie van de buitenlanders in Nederlandse dienst: Iroha, Curovic, Mise (Vitesse), Gall (Dordrecht), De Korte (Helmond Sport), Nuorela (FC Groningen), Janfada (Eindhoven), Stock, Michalovitsj (NEC), Klioejev, Glaucio, Kiprich (Feyenoord), Sylla, Stewart (Willem II), Abdellaoui (NAC), Petrovic (RKC), Ronaldo, Nilis, Van Mol, Vampeta (Psv), Iwan, Babangida (Roda JC).

DEN HAAG — De Russische aanvaller Joeri Petrov mag zondag voor RKC debuteren in het Nederlandse voetbal. De club uit Waalwijk, die de laatste twee wedstrijden won, speelt zondag in Nijmegen tegen NEC. Petrov kreeg gisteren een tewerkstellingsvergunning van het Centraal Bureau Arbeidsvoorziening.

Paulo Bento nieuw in Portugees elftal

LISSABON — Paulo Bento, middenvelder van Benfica, is nieuw in de selectie van Portugal voor de wedstrijd tegen Oranje op 22 februari. FC Porto is met zes spelers het best vertegenwoordigd in de selectie van achttien. Kampioen Benfica volgt met vijf. Bondscoach Antonio Oliveira riep twee spelers op die buiten Portugal voetballen. Verdediger Fernando Couto van Parma en middenvelder Rui Costa van Fiorentina. De selectie: Doel: Alfredo (Boavista) en Vitor Baia (FC Porto). Verdediging: Joao Pinto en Jorge Costa (FC Porto), Paulo Madeira en Nelo (Benfica) en Fernando Couto (Parma). Middenveld: Secretario en Folha (FC Porto), Paulo Bento en Vitor Paneira (Benfica), Oceano en Figo (Sporting Lissabon), Pedro Barbosa (Guimaraes) en Rui Costa (Fiorentina). Voorhoede: Paulo Alves (Maritimo), Domingos (FC Porto) en Joao Vieira Pinto (Benfica).

250e Competitiewedstrijd

Johan Cruijff jubileert vanavond tegen Español

BARCELONA — Johan Cruijff is vanvond in de derby tegen stadgenoot Español toe aan zijn 250e competitiewedstrijd als coach van Barcelona. Toevalligerwijs debuteerde Cruijff zeven jaar geleden in 1988 ook in de lokale kraker tussen Barcelona en Español. Destijds won Barca en de algemene verwachting is dat dat ook vanavond weer gebeurt.

Ondanks de forse nederlaag van 0-5 vorig weekeinde in en tegen Santander en de uitschakeling voor de Spaanse voetbalbeker afgelopen dinsdag door Atletico Madrid heerst er een opmerkelijke rust rond het team van Cruijff. "De buitenwacht maakt een hoop heisa, maar wij niet", zegt Johan Cruijff aan de vooravond van zijn 'jubileum'. "Wij hebben dinsdag uitstekend gespeeld tegen Atletico. Voor hetzelfde geld halen we een verlenging en winnen we met 5-1 of 6-1. Maar ondanks die uitschakeling was ik zeer tevreden over ons spel."

Cruijff beschouwt de ruime nederlaag tegen Santander als een incident. "Onze beste spelers zaten niet goed in de wedstrijd en dan kan je zoiets overkomen." Cruijff bestrijdt dat door de matige competitieresultaten van de laatste weken de landstitel verder weg is dan ooit en dat het enige succes dus uit de *Champions League* moet komen. Barcelona staat zes punten achter op lijstaanvoerder Real Madrid. Er zijn nog zeventien wedstrijden te spelen. "Ik zou absoluut niet willen ruilen met Real Madrid. Die liggen er in de Europa Cup uit en zijn ook in het Spaanse bekertoernooi al uitgeschakeld. In de competitie spelen ze weliswaar goed maar die is hier nog lang niet afgelopen. Als onze belangrijke spelers Koeman, Stoichkov en Hagi 100 procent presteren is er niets aan de hand. Maar aan dat laatste ontbreekt het wel eens. Dinsdag bij Atletico was ik daar echter heel tevreden over."

Winst op stadgenoot Español betekent voor Cruijff de honderdste overwinning in Nou Camp. Van de 249 eerder gespeelde competitiewedstrijden won Cruijff er 155, speelde 51 keer gelijk en verloor 43 keer. Barcelona kan vanavond niet beschikken over George Hagi. De Roemeen liep donderdag op de training een spierscheuring op en is minimaal voor vier weken uitgeschakeld. Ronald Koeman is hersteld van een achillespeesblessure en kan wel spelen. De andere Nederlander Jordi Cruijff twijfelt nog over zijn toekomst bij Barcelona. "Ik kan hier blijven, dat weet ik. Maar dan vind ik dat ik beter moet gaan spelen dan de laatste tijd. Misschien is het wel het beste als ik eens een jaar wordt uitgeleend, om eens in zo'n 'vechtploeg' terecht te komen. Voor mijn ontwikkeling is dat misschien wel het beste."

De laatste training voor een competitiewedstrijd vindt tegenwoordig op last van Johan Cruijff achter gesloten deuren plaats. Zonder supporters en ook zonder journalisten. "Om de rust rond het team een beetje te bewaren. Maar, om je gerust te stellen, in plaats van rondootjes hebben we vandaag vierkantjes getraind", aldus JC.

■ *WILLEMSTAD — Anton Geesink, lid van het Internationaal Olympisch Comité bracht tijdens zijn vakantie op Curaçao onder meer een bezoek aan minister Mart Dijkhoff (foto). Hij werd vergezeld door een delegatie van het Nederlands Antilliaans Olympisch Comité (NAOC) onder leiding van Ricardo Elhage. Anton Geesink, oud wereld- en Olympisch kampioen judo, sprak met minister Dijkhoff over sportzaken, de Olympische beweging en de koninkrijksspelen.*

Anton Geesink op Curaçao

Dordrecht hoopt op een stuntje tegen koploper

DEN HAAG — Dordrecht '90 heeft nog niet gewonnen, Ajax nog niet verloren. Zondag staan ze in Dordrecht tegenover elkaar. De nummer laatst tegen de koploper, die woensdag met enig geluk in Amsterdam een punt overhield aan de confrontatie met achtervolger Roda JC.

Het verschil tussen Ajax en Roda bedraagt vijf punten, terwijl de Limburgse verrassing een wedstrijd minder heeft gespeeld. De ploeg van Huub Stevens treedt zaterdag al aan. Het ontvangt op het tegenwoordig weer goed bezochte Kaalheide NAC, dat met de nieuwe aanwinst Arnold een produktieve ex-speler van Roda heeft binnengehaald.

NAC maakte woensdag tegen FC Utrecht vier treffers en lijkt met de twee keer scorende Arnold een aardige vervanger voor de vertrokken Pierre van Hooijdonk te hebben gevonden. Roda mist in elk geval Huiberts, topscorer Graef en verdediger Atteveld door een schorsing. Van Galen, die een schorsing van drie wedstrijden boven het hoofd hangt, heeft beroep tegen zijn straf aangetekend.

Bij Ajax keerden woensdag Rijkaard en Davids terug na een schorsing. Litmanen maakte in de tweede helft zijn rentree na een blessure. De alom geprezen formatie van Van Gaal draaide er niet beter door tegen Roda. Het drukke programma, waardoor de spelersgroep besloot de interland tegen Portugal op volgende week woensdag te boycotten, houdt de gemoederen in Amsterdam bezig.

Dordrecht, dat thuis vier punten haalde, kan over een complete selectie beschikken. Hoop op veel succes heeft de nummer achttien van de eredivisie niet. In eigen huis vond de ploeg in tien wedstrijden vijf keer het vijandelijk doel. Ajax verspeelde vijf van de zes punten buitenshuis.

PSV en Feyenoord kunnen zich in de race voor Europees voetbal nauwelijks misstappen veroorloven. De Eindhovenaren gaan op bezoek bij degradatiekandidaat Go Ahead, waar de nieuwe trainer Ab Fafié met een nederlaag begon. Feyenoord lijkt op papier op meer tegenstand te stuiten in Tilburg. Willem II vocht dit seizoen al een enerverend bekerduel met de Rotterdammers uit, dat pas door strafschoppen werd beslist.

RKC kruipt aardig uit de buurt van de gevarenzone. Zondag gaan de Waalwijkers op bezoek bij NEC, dat de punten eveneens hard nodig heeft om niet te hoeven terugkeren naar de eerste divisie. NEC pakte de afgelopen week een punt in uitwedstrijden bij Groningen en Twente. Bij FC Utrecht moet trainer Leo van Veen aan het einde van het seizoen opkrassen. Tot een schokeffect leidde de mededeling niet. Tegen NAC stond er een futloos team in het veld. Zondag komt het ook al matig presterende MVV op bezoek.

Twente-Roda verplaatst

DEN HAAG — De wedstrijd in de eredivisie tussen FC Twente en Roda JC is verplaatst van vrijdag 24 februari naar zaterdag de 25e. Roda wilde vrijdag niet spelen omdat door de weigering van de Ajacieden de interland tegen Portugal te spelen, opeens drie spelers van de club uit Kerkrade in de selectie van Oranje zijn opgenomen.

Volgens trainer Stevens zou bij een duel op vrijdag de voorbereiding op de topper verstoord zijn. Hij beriep zich op een precedent, eerder dit seizoen. Toen stelde de KNVB de wedstrijd Roda JC-PSV uit voor een interland. Overigens was toen maar een PSV'er opgenomen in de selectie: Numan.

FC Twente, dat twee internationals levert, wilde eigenlijk wel op vrijdag voetballen, mede omdat de wedstrijd in januari ook al op verzoek van Roda was verplaatst. Toen omdat de Limburgers een trainingskamp op de Canarische eilanden belegden.

Jos Verstappen bij Simtek-Ford

LONDEN — Jos Verstappen bestuurt in het komende Formule 1-seizoen de eerste wagen van de renstal Simtek-Ford. Tweede rijder wordt de Japanse Formule 3000 coureur Hideki Noda, reserve de Italiaan mimmo Schiatarella.

De renstal maakte gisteren de definitieve ploeg bekend. Maandag werd al bekend dat Verstappen waarschijnlijk voor Simtek zou rijden. Verstappen (22) blijft testrijder en eerste reserve voor Benetton. In geval Verstappen voor Benetton moet rijden, neemt Schiatarella zijn plaats in bij Simtek.

Manager Wirth van Simtek is blij met de komst van Verstappen. "Jos is een rastalent. Dat heeft hij in het vorige seizoen bewezen."

Weigering Ajacieden geen unicum

ZEIST — Het 'collectieve bedankje' van de Ajax-selectie voor een interland is geen unicum. In november 1967 bedankten vijf Ajacieden voor de eer, toen Piet Keizer door de KNVB voor vijf competitieduels werd geschorst na een rode kaart die hij in de interland tegen Joegoslavië had ontvangen.

Keizer werd op 1 november 1967 tijdens de interland in Rotterdam tegen de Joegoslaven (1-2) van het veld gestuurd. De KNVB besloot hem daarvoor ook voor competitieduels uit te sluiten. Vier weken later, voor het duel tegen de Sovjetunie, stelden ook Cruijff, Swart, Muller en Suurbier zich niet beschikbaar. Het gehavende Oranje, met de debutanten van Beveren, Romeijn, Warnas, Pahlplatz en Wery, won het duel tegen de Sovjets met 3-1.

Swart was de enige Ajacied die het akkefietje met de KNVB bij de volgende interland (Nederland - België, april 1968), al was vergeten. Piet Keizer vergaf het de bond pas bijna twee jaar later, in januari 1970 (Engeland - Nederland 0-0).

Overzicht:

20 Jaar 'Engelse ziekte' laat ernstige wonden na

LONDEN — Voetbalvandalisme, dikwijls beschreven als de 'Engelse ziekte', heeft in drie decennia de nodige sporen nagelaten. Een overzicht van de belangrijkste uitbarstingen van geweld op club- en interlandniveau waarbij Engeland en Engelse clubs waren betrokken sedert het midden van de jaren zeventig:

*1974: Tottenham Hotspur twee Europa-Cupwedstrijden niet op eigen veld na rellen in de finale van de UEFA-beker tegen Feyenoord.

*1975: Leeds voor vier seizoenen uitgesloten van Europees voetbal. De straf werd later teruggebracht tot twee jaar, na rellen tijdens de Europese bekerfinale in Parijs.

*1977: Manchester United uitgesloten in de strijd om de Europese beker voor bekerwinnaars na rellen in de wedstrijd tegen St. Etienne. Straf later gewijzigd in het spelen van thuiswedstrijden op 200 kilometer van Manchester.

*1980: Boete van 25.000 gulden voor Engeland na rellen in Turijn in de wedstrijd voor het EK tegen België. Boete van 25.000 gulden voor Westham en de verplichting de thuiswedstrijd tegen Castillon zonder publiek te spelen na rellen in Spanje.

*1981: Engelse voetbalfans veroorzaken voor een kwart miljoen gulden schade in Basel na de nederlaag tegen Zwitserland in de voorronden van het WK.

*1983: Tottenham-supporters veroorzaken rellen in Rotterdam tijdens de wedstrijd tegen Feyenoord. Dertig gewonden naar het ziekenhuis. Engelse fans veroorzaken rellen in Luxemburg.

*1984: Engelse supporters richten voor 2,1 miljoen gulden schade in Parijs na een nederlaag (0-2) van Engeland tegen Frankrijk. Fan van Tottenham doodgeschoten in Brussel en 200 supporters gearresteerd na de finale van de strijd om de UEFA-beker tegen Anderlecht.

*1985: De Heizelramp in Brussel. Voor de EC-finale tussen Liverpool en Juventus komen 39 supporters, voor het merendeel Italianen, om het leven. Alle Engelse clubs worden voor onbepaalde tijd uitgesloten van Europees bekervoetbal. Liverpool krijgt drie jaar straf extra.

*1986: Vijf personen neergestoken in een rel tussen 150 aanhangers van Everton, Manchester United en Westham op een veerboot. Het schip wordt terug beschadigd en is gedwongen terug te keren naar Engeland.

*1988: Engelse voetbalofficials trekken een verzoek in Britse clubs weer toe te laten tot Europees voetbal na een week van rellen bij het EK in Duitsland.

*1989: In de ernstigste ramp in de geschiedenis van de Britse sport sterven 95 toeschouwers en raken tenminste tweehonderd personen gewond als zij tijdens de halve finale van de strijd van de Engelse beker tussen Liverpool en Nottingham Forest in het Hillsborough Stadion in Sheffield tegen de hekken worden gedrukt.

*1992: Geweld en grote schade door Engelse voetbalvandalen in Malmö en Stockholm bij het EK. De Zweden zijn geschokt. Binnen de UEFA ontstaat twijfel of Engeland het toernooi van 1996 kan organiseren.

■ *De Britse pers reageert geschokt daags na de vriendschappelijke voetbalwedstrijd Ierland-Engeland. De wedstrijd in Dublin moest worden gestaakt vanwege supportersgeweld.*

Chinese zwembond vraagt om opheffing boycot

PEKING — De Chinese zwembond heeft de organisatoren van de Pan-Pacific kampioenschappen gevraagd terug te komen op hun beslissing de zwemploeg van China te weren van het evenement in augustus. Australië en Canada hebben dinsdag, op initiatief van de Verenigde Staten, tot de boycot besloten.

In een interview verklaarde Quinlong Guo, de algemeen secretaris van de zwembond, dat de boycot het eergevoel van de Chinese zwemmers heeft gekrenkt. "We betreuren deze onrechtvaardige en onvriendelijke maatregel. Ik hoop dat Amerikaanse, Canadese en Australische bonden alsnog over de beslissing nadenken en deze willen terugdraaien. Bovendien ben ik ervan overtuigd dat de meerderheid van de zwemmers in de wereld het niet met de boycot eens is."

De Amerikanen willen de Chinese zwemploeg weren omdat zeven leden vorig jaar bij de Aziatische spelen zij betrapt op het gebruik van dope. Binnen twee tot drie weken zullen vier vertegenwoordigers van de internationale zwembond (FINA) in China de dopingzaak gaan onderzoeken. Het viertal zal ook de zeven dopingzondaars ontmoeten.

Feyenoord en Roda JC 'hofleveranciers'

Zes debutanten geselecteerd voor oefenduel tegen Portugal

ZEIST — Guus Hiddink werpt zich, grotendeels noodgedwongen, op als de bondscoach van nieuwelingen. Zijn eigen debuut, vorige maand tegen Frankrijk, viel samen met het eerste optreden van Helder en Mols. Voor de door een Ajax-boycot getroffen interland van volgende week tegen Portugal staan zes spelers met weinig of helemaal geen achtergrond in Oranje op de lijst.

Feyenoord en, saillant, Roda JC zijn hofleveranciers, met elk drie spelers. Het is overigens niet voor het eerst dat Roda drie internationals levert. Op 5 april 1978 bij voorbeeld won Oranje met 4-0 van Tunesië, met Jongbloed in het doel en de debutanten Nanninga en Vermeulen.

De Roda JC'ers zijn al behoorlijk 'op leeftijd'. Erik van de Luer, voormalig voetballer van MVV en Assent (België) is 29, net als Ruud Hesp. De Kock, die twee jaar geleden debuteerde tegen Turkije, is 30.

Van het zestal nieuwelingen (Hesp, Van de Luer, Kreek, Vurens, Makaay, Verlaat) maakte slechts één speler eerder deel uit van de nationale selectie. Dat was keeper Hesp. In januari 1989 was hij reserve bij Israel-Nederland. De doelman van Roda JC, toen nog actief bij Fortuna, was achter Van Breukelen en Menzo stand-in voor de geblesseerde Hiele.

Kreek werd in 1992 door bondscoach Michels bij de voorlopige groep van 25 gezet, met het oog op de naderende titelstrijd in Zweden. Na het wegvallen van de geblesseerde Richard Witschge was de linkermiddenvelder van Padova kandidaat voor een basisplaats. Door oververmoeidheid na een zwaar debuutjaar bij Ajax moest de 24-jarige Kreek afhaken.

Hiddink voegde gisteren, na het definitieve afzeggen van de Ajacieden, Hesp, Mols, De Kock, Kreek, Vurens, Van de Luer, Makaay en Witschge aan de lijst toe. Van dat stel is alleen Witschge met 29 caps min of meer gelouterd international. Mols en De Kock speelden één keer in Oranje. Van de nieuwelingen zat alleen Verlaat bij de donderdag gemaakte eerste keus van Hiddink. De 26-jarige verdediger speelt in Frankrijk bij Auxerre. Van 1986 tot 1989 stond hij onder contract bij Ajax. Hij had vrijwel nooit een basisplaats, maar speelde wel twee opeenvolgende Europa Cupfinales, tegen Lokomotive Leipzig en KV Mechelen.

Slechts twee spelers voor het duel van woensdag in Eindhoven hebben meer dan dertig interlands gespeeld. Het zijn Winter (46) en Bergkamp (36). Daarna komen Roy (30), Witschge (29) en Jonk (25). De rij ziet er verder alsvolgt uit: De Goey (24), Valckx (16), Bosz (6), De Kock, Mols (1), Hesp, Van de Luer, Vurens, Kreek, Makaay en Verlaat (0).

De 19-jarige Makaay, wel actief bij Jong Oranje, had nergens op gerekend, zelfs niet in de herkansing. "De uitnodiging was voor mij een complete verrassing. Ik had er geen moment bij stilgestaan dat ik in aanmerking zou komen. Natuurlijk gaat het lekker, dit seizoen. 'ooral dan de laatste aaanden. Daarvoor is het en beloning. Maar dan wel en heel onverwachte." De pectaculaire aanvaller zou onder meer op het verlanglijstje staan van Glasgow Rangers, maar Vitesse-voorzitter Aalbers liet al weten dat Makaay alleen te koop is voor veertig miljoen gulden.

Kamsky plaatst zich voor tweekamp schaken

SANGHI NAGAR — Gata Kamsky heeft zich geplaatst voor de tweekamp om de wereldtitel schaken van de wereldschaakbond FIDE. De 20-jarige Amerikaan dwong het startbewijs af door remise in de zevende partij van de tweekamp tegen de tien jaar oudere Valeri Salov.

Door de deling van het punt in 24 zetten in Sanghi Nadar in India werd Kamsky winnaar van de tweekamp over tien partijen in de halve finales. Hij behaalde 5,5 punt door vier overwinningen en drie remises. In de strijd om de wereldtitel ontmoet hij de winnaar van het duel tussen titelhouder Karpov en de Wit-Rus Gelfand.

Kamsky, geboren in Siberië en opgegroeid in Sint Petersburg, werd de jongste finalist ooit. Kasparov was tien jaar geleden 21 bij zijn kwalificatie voor de strijd om de wereldtitel. Een jaar later werd hij wel de jongste wereldkampioen in de historie van de FIDE.

De in de lente van 1989 naar de Verenigde Staten uitgeweken Kamsky is op twee fronten actief. In de strijd om de PCA-wereldtitel, het alternatieve bondje van Kasparov en Short, begint hij op 9 maart in Las Palmas tegen de Indiër Anand aan de tweekamp om het recht van uitdaging van wereldkampioen Kasparov. "Kamsky is mentaal even sterk als Kasparov", meende de Engelse grootmeester Hodgson in Sanghi Nadar. "Hij is de enige speler die Kasparov kan verontrusten in een tweekamp om de wereldtitel."

Sinds zijn zestiende jaar behoort Kamsky tot de toptien van de wereld. Momenteel bezet hij de zevende plaats. Salov, zijn tegenstander die een ronde eerder Timman uitschakelde, neemt de derde plaats in. De Rus kwam er in India niet aan te pas. Hij werd bij vlagen overspeeld door zijn jonge, onverstoorbare tegenstander, die zich buitengewoon goed had voorbereid.

Kamsky wordt overal begeleid door zijn vader Rustam, een ex-bokser, die niet gehinderd wordt door enige kennis van de finesses van het schaken. De oude Kamsky wijdde zich aan de mentale training van zijn zoon. Hij liet hem deelnemen aan cursussen yoga en Japanse verdedigingssporten. De specifieke schaaktraining bevatte ondermeer concentratie-oefeningen.

Karpov met half punt in finale

SANGHI NAGAR — De Russische wereldkampioen schaken Anatoli Karpov is in de Indiase plaats Sanghi Nagar nog maar een half punt verwijderd van de eindstrijd om de Fide-wereldtitel. De 43-jarige Moskoviet won vrijdag de afgebroken partij uit de zevende ronde van zijn tweekamp tegen Boris Gelfand uit Wit-Rusland. Karpov bracht daarmee de stand in de halve finale van het kandidatentoernooi op 5-3.

In een loper-eindspel toonde de titelhouder zijn grote kwaliteiten. Hoewel de stelling evenwichtig leek, dwong Karpov toch een groot voordeel af. Na de tachtigste zet gaf de 26-jarige Gelfand op.

Karpov heeft nu aan een remise genoeg voor kwalificatie voor de WK-finale. De Amerikaan Gata Kamsky heeft zich al voor de eindstrijd geplaatst via een ruime zege op de Rus Salov (5,5-1,5).

WK valt tegen voor Nederlanders

Inschrijving toernooi beachvolley van start

WILLEMSTAD/RIO DE JANEIRO — De inschrijving voor het beachvolleyball-toernooi wat plaats zal vinden op 4 en 5 maart op het strand van Barbara Beach is geopend. De teams die kampioen en subkampioen worden, mogen deelnemen aan het grote internationale beachvolleyball-toernooi wat een week later (10-12maart) op dezelfde beach zal spelen.

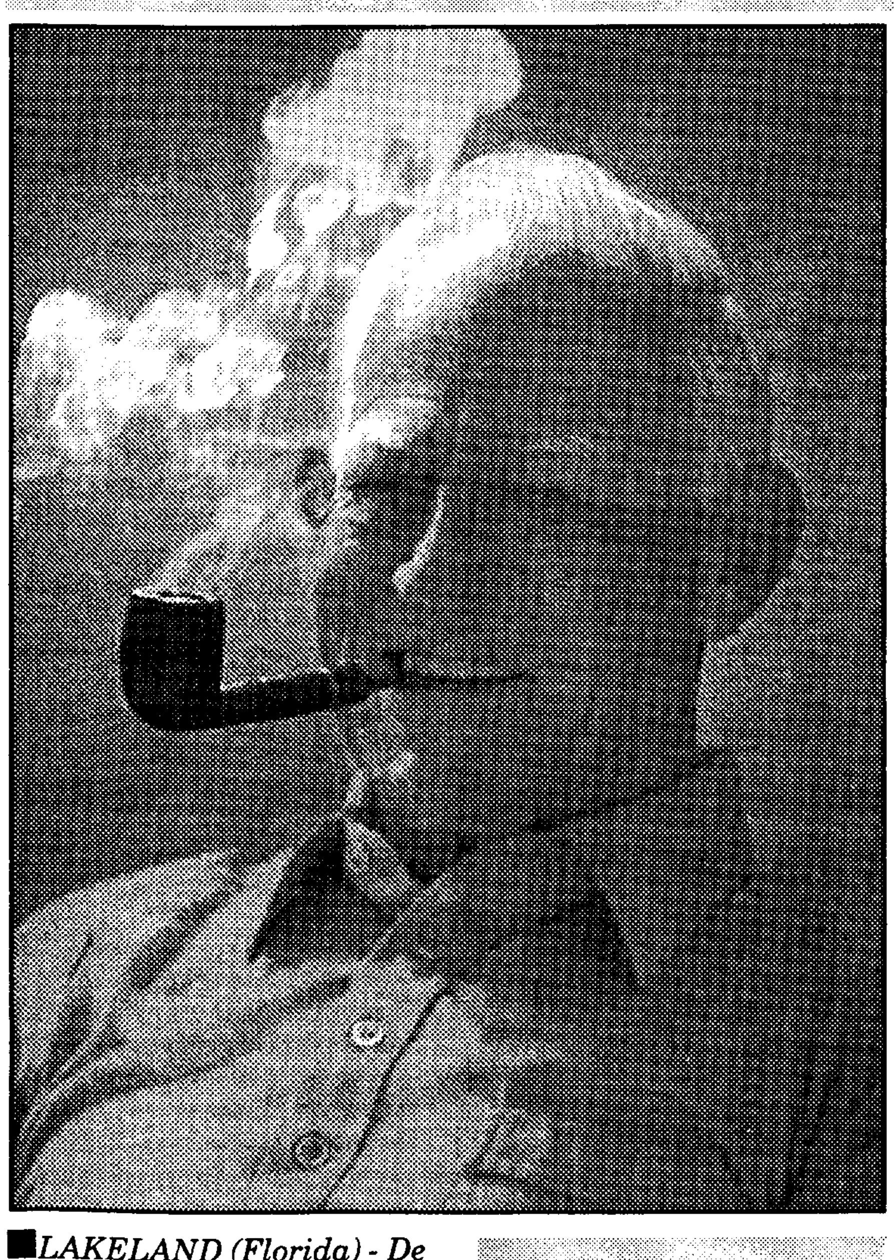
Op de werledkampioenschappen beachvolleybal in Rio de Janeiro zijn de Nederlanders Michel Everaert en Sander Mulder in de achterhoede geëindigd. Het tweetal speelde op het evenement drie partijen, twee daarvan gingen verloren. De Canadezen Child en Heese bleken te sterk met 15-9.

Evenals het Amerikaanse koppel Briceño/Williams: 15-6. Alleen de partij tegen de Brazilianen Garrido en Moreira zette het duo in winst om: 15-4. Everaert en Mulder eindigden op de gedeelde zeventiende plaats.

De topteams van de Verenigde Staten, Canada, Brazilië en in mindere mate Nederland behoren tot de deelnemers aan de O'Neill Beachvolley Invitational in de tweede week van maart.

Op zaterdag 4 maart beginnen de lokale wedstrijden om precies 14.00 uur en op zondag om 9.00 uur. Ook de beste dames- en herenteams van Bonaire, St. Maarten en Aruba kunnen eveneens deelenemen. De laatste inschrijvingsdag is donderdag 2 maart. Inschrijven kan bij de heren Ierald Wanga (tel. 330000) of Peter van Wijk (372638).

Sparky Anderson buitenspel

■*LAKELAND (Florida) - De flamboyante manager van de Detroit Tigers, Sparky Anderson, is vrijdag door de eigenaars van het Major League team aan de kant gezet omdat hij had geweigerd het trainingsseizoen te beginnen met reservespelers. Anderson, een van de meest succesvolle managers van de Major League, bleef er rustig onder en rookte vrolijk zijn pijpje in het zonnetje van Florida.*

Rik Smits blijft scoren

INDIANAPOLIS — Rik Smits heeft gisteren zijn ploeg Indiana Pacers in de Amerikaanse basketbalcompetitie (NBA) naar een grote zege geleid. Met 110-78 versloeg de ploeg van de Nederlandse center de Minnesota Timberwolves. Smits eindigde de wedstrijd weer als topscorer, met 24 punten. Eerder deze week was hij ook al goed op dreef in het duel tegen Orlando, hij werd toen topscorer van de Pacers met twintig punten. Orlando Magic met Shaquille O'Neal won toen met 111-92.

Leerzame damavond

Iser Koeperman excelleert in buurtcentrum Janwé

WILLEMSTAD - Ex-wereldkampioen dammen Iser Koeperman is op 73-jarige leeftijd de fijne nuances van het spel op de 64 velden nog steeds niet verleerd. Dit bewees de dam-maestro donderdagavond ten overvloede in buurtcentrum Janwé voor een select gezelschap Curaçaose dam-enthousiastelingen.

= door Hans Vaders =

Op een demonstratiebord analyseerden Koeperman en lokaal dammeester Raoul Alias hun onderlinge confrontatie van afgelopen november tijdens de wereldkampioenschappen in Den Haag. Een partij die de tot Amerikaan genaturaliseerde Rus toentertijd won. Vervolgens gaf Alias een uiteenzetting over één van zijn winstpartijen tegen de Braziliaan Cleuber Landim waardoor hij zich plaatste voor de WK.

Uiteraard werd er ook een simultaan gespeeld. Koeperman nam het, de rechterhand in de zak en uiterst laconiek ogend, op tegen vijftien tegenstanders, waaronder Alias, Merien en Bernadina. Na zo'n twee uur spelen was het pleit in het voordeel van de geslepen tempospeler beslecht. Slechts Johan Koster en Sylvit 'Zeeuw' Ilaria wisten een zwaarbevochten remise uit het vuur te slepen.

Iser Koeperman zal volgende week donderdag 23 februari nogmaals een simultaan zal houden. Er zal in de Surinaamse club JPF aan de Weg naar Welgelegen gespeeld worden. De aanvang is om 19.00, dan begint ook de trekking voor de partijen. Spelers dienen dan aanwezig te zijn.

Vriendschapstoernooi met Iser Koeperman

WILLEMSTAD — In verband met de aanwezigheid van damgrootmeester en veelvuldig wereldkampioen Iser Koeperman op Curaçao organiseert de Curaçaose Dambond een vriendschapsdamtoernooi. Het toernooi begint vanavond in de zaal van het IPK in Otrobanda. Koeperman zelf neemt ook deel.

Het damtoernooi zal gespeeld worden over vier dagen en er worden twee partijen per avond gespeeld, waarbij de spelers per partij één uur bedenktijd hebben. De speeldagen zijn 18 (vanavond), maandag 20, woensdag 22 en vrijdag 24 februari. De wedstrijden vanavond vangen aan om 20.00 uur. De overige speeldagen wordt er gestart om 19.30.

■*Oscar Meriën in actie tegen Iser Koeperman. De Curaçaose topspeler werd genadeloos door de Amerikaanse grootmeester opgerold. Vierde van links Johan Koster, die op knappe wijze remiseerde met de ex-wereldkampioen.*

Weinig begrip voor Ajacieden bij collega's

Vriendschappelijke interlands volgens coaches op laatste plaats

DEN HAAG — "Het kan niet zo zijn dat omwille van een tv-contract de Nederlandse competitie en de wedstrijden om de beker moeten wijken voor de inpassing van een vriendschappelijke interland", aldus een citaat uit de brief van de coaches uit het betaalde voetbal aan de KNVB. Zij noemen in de hiërarchie van belangrijkheid de vriendschappelijke interlands pas op de zesde en laatste plaats.

De KNVB zette de interland tegen Portugal pas in de loop van december op het programma, toen al tot woede van vooral Ajax. Van Gaal en voorzitter Van Praag zijn sindsdien ontstemd over de wedstrijd op 22 februari. In het oorspronkelijke programma was die dag eventueel voorzien voor de kwartfinales van de beker. Zowel Feyenoord als Ajax wilde op die dag de onderlinge ontmoeting spelen.

Maar de KNVB verplaatste dat duel naar 8 maart, precies tussen twee Europese-cupontmoetingen in. Bovendien baalde Ajax van de omzetting die de KNVB pleegde, door Ajax 2 (Tegen FC Utrecht) het thuisrecht te ontnemen. De Amsterdamse politie wilde Feyenoord en Utrecht niet op dezelfde dag.

CONTRACT

De bond zit vast aan een lucratief tv-contract. Het Duitse bedrijf UFA kocht de rechten van de interlands tot juli 1996 en stelde als voorwaarde dat Oranje tenminste 21 duels zou spelen. De KNVB dreigt een achterstand op te lopen op het schema en moet een boete betalen als het de contractuele verplichtingen niet nakomt.

De interland, waarvoor 16.000 kaarten zijn verkocht en waarvan de opbrengst naar gedupeerden van de wateroverlast gaat, dreigt op een farce uit te draaien. Hiddink zag na zijn aanstelling ongeveer 25 spelers als potentiële internationals. Voor 22 februari zijn tenminste twaalf niet beschikbaar, er vanuit gaande dat de Ajacieden tenminste hun poot stijf houden. Naast de dissidenten zijn dat de geblesseerden Numan (PSV), Taument (Feyenoord) en Ronald de Boer (Ajax) alsmede Helder, die dinsdag voor zijn nieuwe club Arsenal debuteert tegen Nottingham Forest.

Collega's bij andere clubs tonen weinig begrip voor de actie van de Ajax-spelers. De internationals van Feyenoord willen graag spelen tegen portugal. "Het blijft een eer, dat oranje-shirt", aldus Witschge. "Als het aan mij ligt, spelen we gewoon", aldus doelman De Goey na de training. Hij vindt wel dat de Oranjeraad zich over de materie dient te buigen. De Feyenoord-leiding staat niet achter het besluit van de Amsterdammers. Voorzitter Van den Herik benadrukte dat Feyenoord in dezelfde situatie zit als Ajax. Dat is overigens niet helemaal waar. Ajax levert acht internationals, Feyenoord twee.

Wel begrip kwam van verdediger Ulrich van Gobbel: "De Ajax-spelers hebben gelijk. De KNVB rommelt maar wat aan, denkt alleen maar aan geld. Ze houden helemaal geen rekening met de spelers, voor wie het heel drukke tijden zijn. Eigenlijk zouden wij de wedstrijd ook moeten boycotten. Maar we spelen te graag", aldus Van Gobbel, die overigens niet tot de uitverkorenen behoort.

Bij PSV, voormalig hofleverancier van Oranje, heerste verbazing. aanvoerder Arthur Numan, die door een blessure zal ontbreken, toonde weinig begrip. "Ze weten al een hele tijd dat die interland gepland staat en heel dichtbij de bekerwedstrijd tegen Feyenoord en de duels in de *Champions League* zit. Ik snap niet dat ze dan nu pas met zo'n besluit komen. Dat hadden ze eerder moeten doen. Nu zijn al 16.000 kaarten verkocht. Je vraagt je af of het nog wel zin heeft een interland te spelen nu zo veel vaste krachten ontbreken. En wat heeft het voor zin spelers op te roepen die je straks misschien niet meer nodig hebt als de Ajacieden weer terug zijn?"

Stan Valckx, zestien keer oranje en de enige PSV'er in de selectie, reageerde laconiek. De voormalige speler van Sporting Lissabon: "Och, in Portugal was het schering en inslag dat een van de topclubs zijn spelers terugtrok voor een interland. Eigenlijk zou ik wel willen dat we zo'n druk programma hadden als Ajax. Dan zouden we nog op alle fronten actief zijn."

*****

VOETBAL — Heiko Scholtz speelt het volgende seizoen bij **Werder Bremen**. De international van Leverkusen tekende voor twee jaar bij de bekerwinnaar. De 29-jarige Scholtz is oud-international van de DDR.

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(Bonamweg 49, Brievengat)
(Tel. 376620/376626)
zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; di.-en do.-morgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vri. van 20.00-22.30 uur; za. van 14.00-17.00 uur en zo. van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARIO JANWÉ
dammen:
do. van 15.00-18.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 8-18 jaar.
Schaakvereniging Janwé:
za. van 09.00-12.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 7-23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGÍA
(Tel. 612573)
lessen:
do. van 19.30-23.00 uur - **Sentro di Bario Janwé**.
zaterdag van 09.00-12.00 uur - **IPK-gebouw** (naast Martinus mavo, Plasa Brion).

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
ma. om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

CURAÇAO BULLETS SKATERS
(Schaatsclub Curaçao).
elke do. van 17.00-20.00 uur training *in line skates* en *skeelers op de Koredor* (beginnende aan de kant van ITC). Voor meer informatie **tel.: 377289** (vragen naar Kees).

ZATERDAG

DAMMEN
(Curaçaose Dambond)
18.00 uur aanvang *Torneo Amistoso Iser Koeperman* - **IPK-zaal** (Consciëntiesteeg, Otrobanda).

****

Boksmanager beboet wegens schelden

LONDEN — Halfdoodslaan mag als het reglementair gebeurt, maar schelden niet. Dat ondervond de Britse boksmanager Mickey Duff. Hij betitelde WBO-kampioen Chris Eubank twee maanden geleden voor een titelgevecht als 'vullis' en kreeg daarvoor een boete van 5000 pond, ongeveer 13.500 gulden. Duff vond de straf, opgelegd wegens het in diskrediet brengen van de sport, onrechtvaardig en kondigde beroep aan.

Het incident had plaats voor aanvang van het gevecht om de WBO-titel in het super-middengewicht tussen kampioen Eubank en Henry Wharton, die zakelijk wordt bijgestaan door Duff. De manager riep tijdens een televisiepresentatie uit Eubank maar 'tuig' te vinden en 'het laagste van het lage'.

Michel Kreek van Ajax-bank naar selectie Oranje

PADOVA — Ruim drie maanden geleden kwijnde Michel Kreek weg op de bank bij Ajax. Voor hem was geen plaats in het sterrenensemble van Louis van Gaal. Soms zat hij zelfs op de tribune.

Na tal van mislukte contacten met clubs vond hij begin november onderdak bij Padova. Het leek een vlucht. Gisteren kreeg hij een oproep voor Oranje. Uitgerekend omdat de Ajacieden die hem toen uit de ploeg hielden de interland tegen Portugal aan zich voorbij laten gaan.

De 24-jarige Kreek had stilletjes gehoopt op een uitnodiging, hoewel hij bij Padova speelt, een club die vecht tegen degradatie uit de Serie A. "Hiddink belde me gisteren en zei dat ik in zijn groep van 25 potentiële internationals zit. Ik weet dat wanneer alle spelers van Ajax meedoen, het voor mij moeilijk is bij de selectie te komen."

Kreek is goed op dreef bij Padova. Hij speelt linkshalf en probeert zoveel mogelijk aan te vallen. Hij scoorde drie keer in de Serie A. Morgen is de belangrijke wedstrijd tegen Torino. Na dat duel vliegt hij naar Nederland. Net als Winter (Lazio), Bergkamp en Jonk (Inter). Allemaal vroegere spelers van Ajax.

VANAF VANDAAG zijn de kleurrijke en orginele T-shirts van de *Amigoe* verkrijgbaar. Ongeveer tien kleuren zijn verwerkt in de T-shirts. Op de voorkant staan een dansende vrouw en man samen met het opschrift *111 aña Amigoe ta defende nos baranka, 25 aña selebrando carnaval.* Op de achterkant staan vele pijlen met het opschrift *links, rechts, dilanti, dilanti mi ta bai ku Amigoe.* De t-shirts kosten slechts 9,50 gulden en zijn verkrijgbaar op het kantoor van de *Amigoe* te Scherpenheuvel. Kom snel want de T-shirts gaan als hete broodjes over de bank.

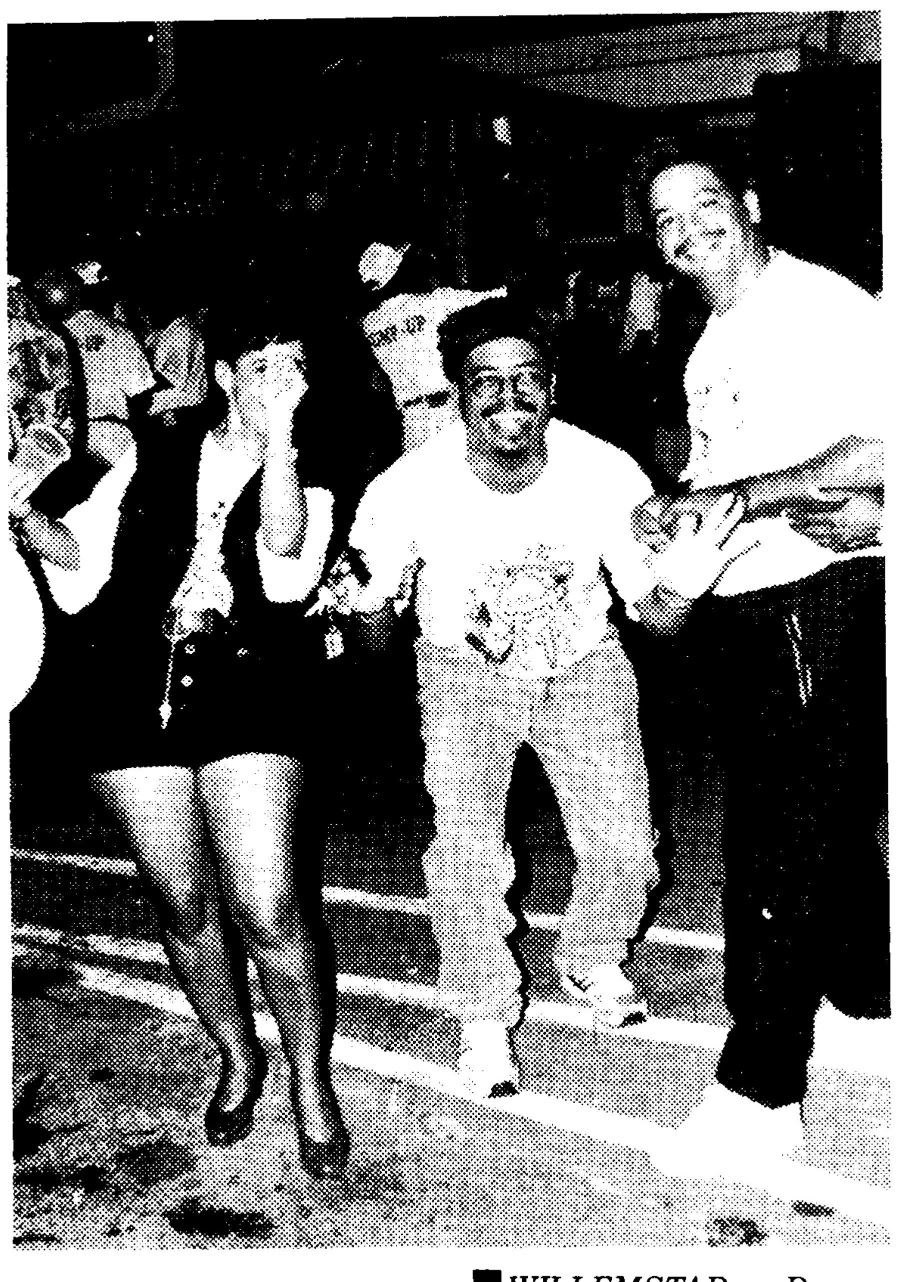
*****

ALLE AANDACHT gaat vandaag uit naar de jump-up van The Gipsies en het calypso-contest in Coney Island met als klapstuk het optreden van Arrow. Morgen vindt dan de kinderoptocht plaats, waarbij ruim 1.800 kinderen, begeleiders en muzikanten door de straten van Otrobanda zullen trekken.

*****

DE JUMP-UP van The Gipsies wordt zonder meer de grootste van dit carnavalsseizoen. Ongeveer 2.500 deelnemers zullen op de tonen van tumba's en *Sak'é boem boem* door de straten trekken. De optocht begint om acht uur bij de Dokweg en via de Schouwburgweg, Rooi Catootjeweg, Schottegatweg Oost, Cas Coraweg, Schout bij Nacht Doormanweg, Snipweg, Rijkseenheid Boulevard, Regentesselaan en tussen het hockey-en voetbalveld door wordt dan geëindigd bij Rust en Burgh.

*****

■ *WILLEMSTAD — De carnavalskoorts had gisteren ook de werknemers van Kodela te pakken. Op het terrein van het distributiebedrijf werd gisteren een groot feest gehouden, waaraan tientallen medewerkers deelnamen.*

■ *WILLEMSTAD — Bunitesa Di Hardin doet dit jaar voor de 25ste keer mee aan de Gran Marcha. Uit dank biedt zij dit jaar een boeket bloemen aan aan het Curaçaose carnaval. Op de foto twee van de leden met de kleding die gedragen zal worden op zondag 26 februari.*

ONDER HET mom *jamming the carnival ain't no bacchanal* zal eerst een calypso-contest plaatsvinden, waarna Arrow optreedt. De show van Arrow is gepland omstreeks middernacht. Arrow en zijn 14-koppige band bevinden zich vanaf donderdag op Curaçao. Kaarten zijn verkrijgbaar bij de kassa van Carnival City en kosten dertig gulden per persoon.

*****

VOOR DE volledigheid *Amigoe-fotograaf* Ronnie Schmiet doet vanavond niet mee aan het calypso-contest. Ronnie was jarenlang één van de betere calypsozangers op ons eiland. Hij laat het echter nu over aan de jongeren. Reeds vroeg zal hij echter in Carnival City zijn om de calypso-sfeer weer te proeven en te denken aan die goede oude dagen.

*****

MORGENMIDDAG OM één uur is het dan de beurt aan de kinderen. Maar liefst 22 groepen en één individuele inzending zullen morgen te zien zijn. Vanaf tien uur 's morgens worden de meeste toegangswegen naar het centrum van Otrabanda afgesloten, dus de vele feestvierders wordt gevraagd hiermee rekening te houden.

*****

DE KINDEROPTOCHT is dit jaar qua grootte vergelijkbaar met die van vorig jaar. Toen namen 23 groepen deel en waren er vier individuele inzendingen. Ook qua deelnemersaantal is het bijna gelijk.

*****

ALHOEWEL DE publieke belangstelling enorm groot is, zijn er reeds wekenlang geen kaarten meer voor deze jump-up verkrijgbaar. Geen troost, velen bouwen langs de weg gewoon een feestje om toch maar niets van de sfeer te missen. De muzikale begeleiding is in handen van ERA en Gibi i su Orkesta (GIO).

*****

GISTERAVOND WERD Coney Island omgedoopt in Carnival City waar de Caribbean United Carnival Group haar steelbandcontest en verkiezing van carnavalskoningin hield. De steelbands uit Muizenberg, Koraal Specht en Wishi/Marchena lieten een goede indruk achter. Vooral de jonge solist van steelband Muizenberg (Art of Steel) kreeg direct alle handen op elkaar. Ook de verkiezing van Miss Brown Sugar verliep vlot, alhoewel wij jammer genoeg de resultaten niet hebben.

*****

DE PUBLIEKE belangstelling viel ietwat tegen, maar dat was te verwachten gezien de vele andere activiteiten die gisteren op het programma stonden. Vandaag heeft Caribbean United Carnival Group echter het rijk alleen – met uitzondering van de jump-up van The Gipsies, die uitverkocht is – en een grote stroom mensen zal de weg weten te vinden naar Carnival City.

OOK DIT jaar zijn er weinig grote bands die meedoen aan de kinderoptocht. Van de bekendere muziekgroepen doen alleen Risam, OK, Mini Future, ERA, La Banda Super Jumbo, Gibi i su Orkesta en Elma Gregg i su Orkesta mee. Dit aantal kan echter toenemen, omdat zeven carnavalsgroepen niet over muziek beschikken. In dat geval dienen de carnavalscommissie en de Vereniging van Musici voor een band te zorgen. Hierbij wordt echter wel een kleine financiële bijdrage van de groep verwacht en dat is geld is er vaak – helaas – niet.

*****

VOOR DE discjockeys is de kinderoptocht wel een goudmijn. In de Gran Marcha wordt veel minder gebruik gemaakt van discjockeys. Aanstaande zondag zullen tenminste acht discjockeys de kinderen begeleiden.

*****

DE KINDEROPTOCHT begint ter hoogte van de ingang van het Holiday Beach Hotel. Precies om één uur gaat de optocht trouwens van start. Omdat er schijnbaar nog enige onduidelijkheden bestaan willen we het publiek erop wijzen dat de kinderoptocht niet langs de Weg naar Welgelegen trekt. De optocht blijft in de straten van Otrobanda.

*****

DE GROEPEN zullen zich vanaf twaalf uur (praalwagens en ander rijdend materiaal vanaf elf uur) opstellen op de Pater Euwensweg. De even groepen stellen zich op op het rijgedeelte van het hospitaal, terwijl de oneven groepen zich opstellen aan de kant van de SVB. De meeste kinderen worden trouwens per bus vervoerd naar en van Otrobanda.

*****

DOOR DE enorme drukte bij de start zal de politie de straten van Otrobanda vanaf tien uur afsluiten. Dit geldt ook voor het openbaar vervoer. Personen die morgen met de bus naar Otrobanda gaan zullen er dus rekening mee moeten houden dat zij worden afgezet bij Fort Waakzaamheid en het hele eind naar beneden moeten lopen.

*****

OM ALLES in goede banen te leiden zijn er dranghekken geplaatst langs een groot deel van de route. Het is morgen trouwens verboden om drank te verkopen in blikken of flessen. Winkeliers die hierop betrapt worden kunnen hun vergunning verliezen.

*****

NA AFLOOP van de kinderoptocht bestaat nog de mogelijkheid om op verschillende plaatsen de benen los te gooien, voor zover dat nog nodig is. Sitek houdt haar traditionele carnavalsfeest in het Landhuis Steenenkoraal. De muziek wordt verzorgd door Doble R en Risam.

*****

VOOR DIEGENEN die hun buik vol hebben van de tumba's is de gang naar Isla Verde aan te bevelen. Daar kunnen zij hun hart ophalen aan de calypso's: Arrow en zijn band treden *live* op in een dansfeest. Kaarten kosten 25 gulden en zijn aan de poort verkrijgbaar.

*****

GISTEREN WAS het trouwens een drukte van jewelste in Otrobanda. Er werd druk getimmerd en met materiaal gesjouwd om de trailers en stellages klaar te krijgen voor morgen. Tot diep in de ochtend was het geluid van zagen en hamers nog te horen. De vraag is of al deze mensen ook hebben afgerekend met de carnavalscommissie. Indien dit niet het geval is dan lopen zij het gevaar dat de stellages afgebroken en de trailers verwijderd moeten worden.

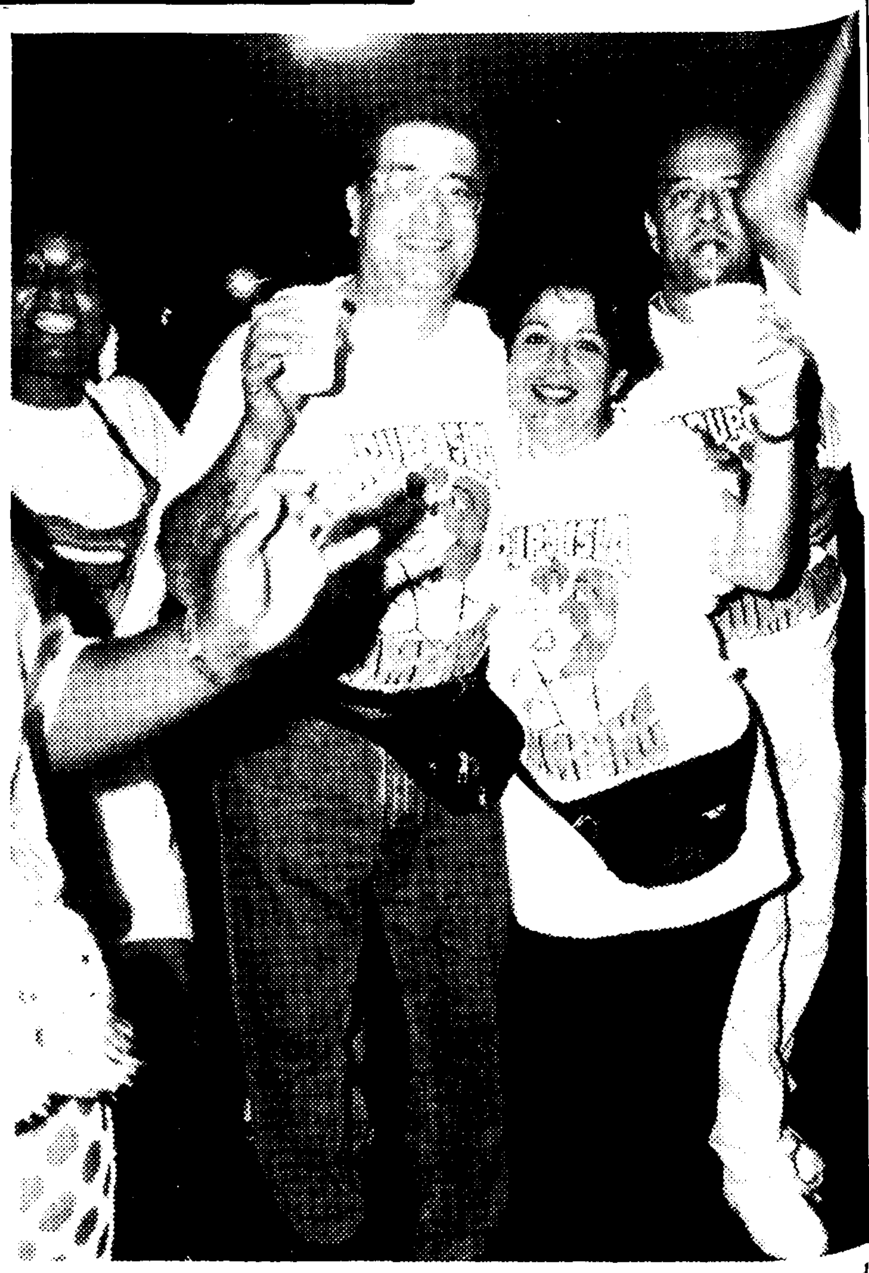
*****

TIJDENS DE succesvolle jump-up van Pa Tapa Tapa Solo gisteravond werd een groot deel van de route *Sak'é boem boem* gespeeld door GIO. Opvallend was dat het lied beschaafd gedanst werd. Niemand ging zich te buiten aan vulgair gedrag of dergelijke.

*****

DE DISCUSSIE over het populaire leid van Claudius Philips kan liever afgesloten worden. Slechts een klein groepje jongeren gebruikt het lied om zich te manifesteren, het overgrote deel doet er niet aan mee. Moet het lied dan ook verboden verklaard worden? Dat is de weg van de minste weerstand. Dat is toch ook niet gebeurd met

"WIST U dat 60 minuten lang 110 decibel (50 decibel is acceptabel) al permanente gehoorbeschadigding kan veroorzaken. Dus bescherm uw gehoor tegen blijvende schade", aldus de Quota Club. Om geheel in de trend van het berichtje te blijven willen wij eraan toevoegen dat deze waarschuwing hopelijk niet tegen dovemans oren is gericht.

Bin bo bula den of Muha e flor.

■ *WILLEMSTAD — Oud-directeur Edmundo Cardenas Van Grieken was gisteren prominent aanwezig tijdens de jump-up van Grupo Isla. Al dansend en drinkend maakte hij deel uit van de tientallen deelnemers, die gisteren door de straten van Otrobanda trokken.*

*****

TROUWENS IS het nog de vraag of de vereniging van musici *Sak'é boem boem* kan verbieden tijdens de Gran Marcha. Er staan namelijk geen sancties hierop, zodat er ook geen stappen kunnen worden ondernomen tegen groepen die over de scheef gaan. Verschillende carnavalsgroepen hebben reeds geëist dat hun bands het lied spelen tijdens de optochten. Zij beroepen zich hierbij op vrijheid van meningsuiting.

*****

DE STELLING dat Ike's winnende tumba tijdens de Gran Marcha gespeeld moet worden, anders heeft het helemaal geen zin om het tumbafestival te houden, gaat mijns ziens ook niet op. Als één lied (*Sak'é boem boem*) het festival in gevaar brengt dan heeft het ook geen bestaansrecht. Laten we met zijn allen niet vergeten dat carnaval het feest der zotten is. Het is één groot volksfeest en laten we dan ook feestvieren en het discussiëren achterwege laten.

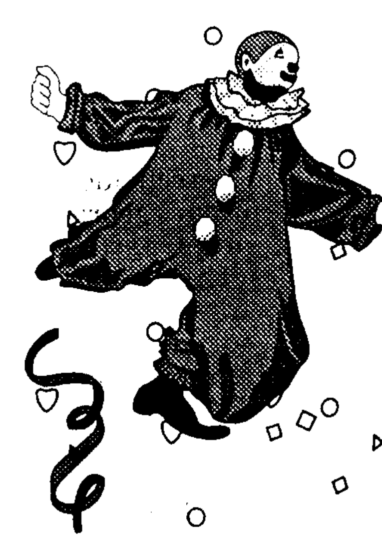
*****

OOK DE Quota Cub heeft zich inmiddels in de verscheidene carnavalsdiscussies gemengd. Ditmaal is het onderwerp echter de vele decibellen die geproduceerd wordt de muziekgroepen. Onder de titel Bescherm uw gehoor, ban het lawaai uit en lawaai is lelijk, waarschuwt de Quota Club voor de speakers tijdens de carnavalsoptochten, die '90 tot 110 decibel lawaai produceren'

*****

TOT SLOT willen wij iedereen een heel prettig weekeinde en kindercarnaval toewensen. En let erop 'glaasje op, laat je rijden'.

*****

Bario pa bario over carnaval

WILLEMSTAD —Het radioprogramma *Bario pa bario, T'esei ta Korsou* van Z86 zal twee weken lang aandacht besteden aan de carnavalsviering in de wijken. Het zal vooral gaan over de onderlinge samenwerking en de organisatie.

Het programma wordt uitgezonden op zaterdagmiddag van vijf uur tot half zeven.

Groepen Kindercarnaval

Deelnemers Kinderoptocht zondag 19 februari.
Vertrek: Pater Eeuwensweg ter hoogte van Holiday Beach Hotel om 13.00 uur.

Nr.	Groep	Kostuums	Muziek:
1.	Sonrisa	Fantasie reis	DJ Prim
2.	Diskobierne	Ruim op de boel	Rissam
3.	Richene Rog	Cleopatra	
4.	Floriben	Insecten	Miniteka Curthey
5.	Sidekar	Eet gezond	O.K.
6.	Mi tei pense	Expositie van bonen	DJ
7.	Beastel	Eerbetoon aan een lokaal produkt dat kinderen gebruiken	
8.	Jumping Hats Hub.	Festival van magische clowns	Mini Future
9.	Arositos	Vrolijk rijst	D.J. Marco
10.	Coca Cola Hubenil	Viering 25 jaar	MMash Band
11.	Nos tesoro di Kòrsou	Galafeest 25 jaar carnaval	
12.	Misheila Pinas	Bloemenfantasie	
13.	De Colores	Curaçaose loten	Era
14.	Grupo di Nos	Spaanse cultuur	DJ Blanken
15.	Rayonan di Solo	Maan en Zon	La Banda Super Jumbo
16.	Exposishon i kompania	Eerbetoon aan Carnaval	Exposishon Hot Disco
17.	Sweet Sugar	Carnavals arrangement	Gibi i Orkesta
18.	Grupo Fantastiko	Feest van Doilies	
19.	Isla Hubenil	Pierrot in het Carnaval	Top Cat Disco
20.	Grupo Kokolishi	Lappenpop	
21.	Mahuma Hubenil	Spiegel fantasie	Argenis Huerta
22.	Awe ta nos dia	Viering eerste lustrum	
23.	Nos Kreashon	Ruimte droom	Elma Gregg i Orkesta

NOTITIES UIT PARAMARIBO

door: Max Ooft

De **Nederlandse minister** van Buitenlandse Zaken, Hans van Mierlo, is donderdagmiddag in Suriname aangekomen voor een driedaags werkbezoek. Het doel van het bezoek is de evaluatie van het twee jaar geleden gesloten Raamverdrag, waarin nadere afspraken zijn vervat over de vorm en inhoud van de door Nederland toegezegde ontwikkelingsgelden.

Tijdens het bezoek komen echter ongetwijfeld ook politieke onderwerpen ter sprake, onder andere de bereidheid van Suriname om naar het IMF toe te stappen voor een solide aanpassingsprogramma en de kansen op een stembusoverwinning volgend jaar, van de revolutionaire politieke partij NDP die momenteel de grootste partij in Suriname is (het Nieuw Front, dat weliswaar de meerderheidscoalitie vormt, is een vier-partijen combinatie).

Vooralsnog is er niet veel bekend over de resultaten van zijn bezoek, maar het lijkt de Surinaamse bevolking ook niet zo te interesseren. Na een golf van onteredenheid over de politieke leiders, die vorig jaar een hoogtepunt bereikte in de vorm van scholierenrellen en vernielingen in de stad, legt de bevolking een zekere onverschilligheid aan de dag tegenover de regering.

***

Verder is er niet zo veel nieuws te verwachten van het bezoek van Van Mierlo, behalve praktische uitvoeringsafspraken van lopende projecten. De standpunten beiderzijds zijn niet veel veranderd, met name niet waar het betreft het inschakelen van het **IMF als monitor** van het Surinaams aanpassingsprogramma. Het moet wel gezegd worden, dat de discussie over wel of geen IMF in Suriname, in alle hevigheid is opgelaaid in Paramaribo, hoewel de regering formeel in niets laat blijken van het standpunt af te stappen niet naar het IMF te zullen gaan.

Er werden verscheidene lezingen en seminars georganiseerd door zowel particulieren als de overheid. Onder andere gaven drie deskundigen van naburige Caribische eilanden hun ervaringen over een IMF-SAP. Ook de coalitiepartij VHP van de Surinaamse nestor in de politiek, Jaggernath Lachmon, liet een vertrouwelijke nota circuleren waarin stond dat de gang naar het IMF niet langer uitgesteld moet worden, omdat de zogenaamde 'nul-optie' (aanpassing zonder buitenlandse geldhulp) niet heeft gewerkt.

De nota werd echter breed uitgemeten in de pers, tot verontwaardiging van Lachmon. Sommigen suggereren echter, dat de nota opzettelijk in 'verkeerde' handen terecht is gekomen, om witte voetjes te maken bij de op bezoek zijnde Van Mierlo. Het is wel bedroevend te moeten constateren, dat Suriname op dit discussiepunt terug is naar af, en van voor af aan begint te debatteren over wel of geen IMF bij een aanpassingsprogramma dat al lang in werking geacht wordt, maar tot nu toe geen zichtbaar gunstige resultaten heeft opgeleverd.

***

Een groot deel van het **kinderhuis Campagne**, genoemd naar de oprichtster, nu wijlen, is afgelopen week door vlammen verwoest. Er waren geen gewonden. Oorzaak van de brand was een lekkende kookgascilinder, die ontplofte. De brand heeft meer stof doen opwaaien dan alleen de materiële brandschade. Er bleken meer dan tachtig kinderen in het tehuis te zitten, vanaf nul jaar, waarvan enkelen ernstig ondervoed waren, de meesten met schurft geïnfecteerd waren en hun lichamelijke hygiëne sterk te wensen overliet.

Zo zouden de kinderen bij wijze van bad, dagelijks met een tuinslang worden natgespoten. Ook ging een aantal van de kinderen, ondanks hun gevorderde leeftijd, niet naar school. Anderzijds staat huize Campagne bekend als een 'open deur' tehuis, waar werkelijk de ergste gevallen, die gestelde voorwaarden voor opvang in betere tehuizen niet zouden kunnen passeren, nog terecht kunnen of wórden gedeponeerd. En bovenal kampt ook deze instelling met gebrek aan geld en mankracht.

De geëvacueerde kinderen zijn inmiddels ondergebracht in andere kindertehuizen en het ministerie van Sociale Zaken heeft een crisisteam ingesteld.

***

Staatsolie, het succesverhaal van een Surinaams parastatal bedrijf, zal een **eigen raffinaderij** bouwen. De contracten daarvoor werden afgelopen week ondertekend en het aankondigingsbord werd onthuld door president Venetiaan. Over tweeëneenhalf jaar moet het zo ver zijn dat de raffinaderij in gebruik wordt genomen, voor de produktie van asfalt, marinediesel, stookolie en halffabrikaten van gasoline en motordiesel.

Het bouwproject zal in totaal 56 miljoen US dollar kosten, geld dat Staatsolie voor een deel geleend heeft bij de ABN-AMRO Banken uit Amsterdam en Texas en de EPAG-bank in Nederland, deels leent uit de verdragsmiddelen en deels zelf opbrengt uit de bedrijfswinsten. De voorwaarde voor het project werd in het afgelopen jaar bereikt, namelijk een jaarproduktie van ruwe olie van minstens 2,3 miljoen barrels en aangetoonde reserve van ongeveer zeventig miljoen barrels. Directeur Eddie Jharap, staf en werknemers kregen veel lof **toegezwaaid voor hun goede management en inzet.**

***

Ronnie Brunswijk is veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van tien maanden, met een proeftijd van drie jaar, wegens de bankoverval die hij op **28 deceber 1984** pleegde te Moengo, oostelijk Suriname, in het begin van zijn guerrilla-activiteit als Jungle Commando. Voor illegaal wapenbezit te dien tijde kreeg hij een symbolische boete van Sf.50,-. Hoewel de eis van de aanklager drie jaar onvoorwaarlijk was, ging de rechter hieraan voorbij.

Aangehaald werd onder andere dat de amnestiewet door een vergissing van de amnestiecommissie weliswaar niet terugwerkt tot 1984, maar wel op de bankoverval van toepassing had moeten zijn. De rechter, die zijn oordeel velde 'op basis van billijkheid en redelijkheid', maakte ook de opmerking dat 'zoals iedereen wel weet, Brunswijk vaker over de vloer komt van hooggeplaatsten in Suriname'. Brunswijk was al eerder bij verstek veroordeeld voor deze bankoverval, maar dat vonnis werd hem nooit meegedeeld en is nu komen te vervallen.

***

Het blijft **onveilig in de goudvelden** in zuidoostelijk Suriname. En dat is waarschijnlijk ook de bedoeling van de onruststokers. Drs. Rubin Lie Paw Sam en twee buitenlandse deskundigen werden te Sarakreek, Brokopondo, in hun slaap overvallen en door hagelschoten verwond door een negental gemaskerde mannen. Deze mannen verkeren niet in levensgevaar. Lie Paw Sam en de medewerkers waren daar aanwezig voor een elektriciteitsinstallatie ten behoeve van het goudexploitatiebedrijf Sarakreek Resource Corporation, een gezamenlijke onderneming van Wylap Development (Suriname) en Canarc (Canada).

Inmiddels heeft de maatschappij haar beklag gedaan bij de Canadese diplomatieke vertegenwoordiging. De overval wordt algemeen gezien als intimidatie van illegale goudzoekers, met name boslandcreolen uit dat gebied die menen aanspraak te maken op de concessiegronden van buitenlandse maatschappijen en Braziliaanse *gamrimpeiros*, gesteund vanuit de stad. Eerder werden ook boslandcreoolse Paramaccaners, die over een concessievergunning beschikten, mishandeld.

***

Monseigneur Aloysius Zichem vierde afgelopen zondag het feit dat hij 25 jaar geleden tot **rk-bisschop** voor Suriname werd gewijd. De eucharistieviering ter zijner ere was enorm druk bezocht en had een stemmig verloop, waarbij het wederzijds respect voor elkaars geloof tot uiting werd gebracht door culturele presentaties van de niet-christelijke groepen in Suriname. Daags hierna kreeg mgr. Zichem uit handen van president Venetiaan de onderscheiding van Drager Groot Lint in de ere-orde van de Gele Ster.

***

De voorgestelde **luchtvaartovereenkomst** tussen de Surinaamse en Nederlandse regering, waarin onder andere is vastgelegd dat de KLM en de SLM de uitsluitende rechten hebben op de rechtstreekse vliegverbinding Paramaribo/Amsterdam, heeft het Surinaamse parlement niet kunnen passeren. De Assemblee is er eenstemmig over eens, dat er in de overeenkomst onvoldoende garanties zijn dat deze maatschappijen geen monopolieprijzen zullen gaan hanteren.

De tarieven op deze route waren jarenlang onevenredig hoog, maar daalden scherp toen een andere Surinaamse maatschappij de gelegenheid kreeg om in samenwerking met American Trans Air via New York naar Amsterdam te vliegen. Minister Defares van Transport heeft echter ontkend dat de prijsdaling daarvan een gevolg is. De regeringen zullen nu opnieuw moeten onderhandelen over de overeenkomst. Het is ook nog niet in het Nederlandse parlement geweest.

***

Eerste luitenant John Nelom, een van de zestien coupplegers in 1980, **niet schuldig** bevonden aan ontucht met een minderjarige jongeman, wel aan mishandeling en wederrechtelijke vrijheidsberoving, waarvoor hij vier maanden, waarvan drie voorwaardelijk met aftrek van het voorarrest, opgelegd kreeg. Nelom zou twee jongemannen tegen hun wil hebben meegenomen naar een afgelegen weg en onder bedreiging misbruikt en mishandeld hebben. Ter terechtzitting ontkenden de jongens echter ontucht, in tegenstelling tot andere verklaringen.

***

De Federatie van Agrariërs en Landarbeiders (FAL) blijft actief. Eerder stimuleerde ze **bevolkingslandbouwprojecten** in volksbuurten en nu is een actie op touw gezet, waarbij elke scholier te Latour, een arme buitenwijk van Paramaribo, dagelijks een banaan krijgt bij wijze van voedingssuppletie. Verder heeft de FAL in samenwerking met het Academisch Ziekenhuis Paramaribo ook ervoor gezorgd, dat het ziekenhuis nu een eigen groentenmarkt heeft en binnenkort hopelijk een fruitteelt op eigen terrein kan beginnen.

***

José Capricorne etst vlinders en verliefden

= door Nel Casimiri =

HOEWEL HIJ er al eerder over vertelde zijn nu de eerste etsen van José Maria Capricorne op Curaçao gearriveerd. Het zijn twee heel verschillende series die bij Gallery '86 verkocht worden. Het meest opvallend zijn de vlinders, omdat die helemaal buiten de clowneske bruiloftsgastensfeer vallen, zoals we die de laatste jaren kennen van Capricorne.

Ook hebben ze geen affiniteit met de dieren in *Bida di Koló*. De vlinders die José Maria Capricorne in het metaal heeft gegraveerd zijn natuurgetrouw getekend en met de hand ingekleurd in de natuurlijke kleuren. Wel zijn de tekeningen iets gestyleerd. In tien jaar tijd heeft Capricorne twintig verschillende vlindersoorten op Curaçao verzameld en getekend.

Van al die vlinders zijn de wetenschappelijke namen vastgelegd door het Entomologisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam, waar Capricorne met zijn tekeningen heen is gegaan. Voor hem is het van belang dat deze vlinders van Curaçao geboekstaafd blijven.

Er wordt zoveel vegetatie weggehaald, zoveel gebouwd, dat de kans groot is dat verschillende van die vlindersoorten binnenkort verdwijnen. Juni 1995 is uitgeroepen tot Wereldnatuurmaand. Hij wil daar met zijn vlinders een bijdrage aan leveren.

De tweede serie etsen zijn wel helemaal in de stijl van de 'Verliefden'. De bekende clowntjes met de omringende symboliek worden nu in een andere techniek weergegeven. De tekening staat centraal. De kleuren zijn in dit drukproces complementair. Eén ets, op verschillende wijzen ingekleurd, is slechts de verzameling symbolen, zonder de mensfiguren en lijkt geïnspireerd door het werk van Sacha Thebaud.

José Maria Capricorne werkt met een droge naald techniek, waardoor, zo vertelde hij, van geen enkele afdruk meer dan 15 exemplaren gemaakt kunnen worden. Dat geldt zowel voor de vlinders als voor de 'Verliefden'.

Wijziging in bestuur Refineria Isla

■ WILLEMSTAD - In de Raad van Bestuur van de Refineria Isla vond onlangs een wijziging plaats. Joaquin Tredinick volgde Juan Pulgar op als voorzitter terwijl Francisco Anzola in de plaats kwam van Humberto Vidal als vice-voorzitter.

Het bestuur in nieuwe samenstelling vergaderde deze week waarbij aanwezig waren J. Tredenick, F. Anzola, Javier Hernandez (directeur Isla), Eduard Mendes de Gouveia (in zijn hoedanigheid van president commissaris van Refineria Korsou), gedeputeerde Abel Arindell, Mario Evertsz en Henry Parisius (directeur Refineria Korsou).

INGEZONDEN

Leuke brieven

ALS IK 's avonds de Amigoe opsla en de ellende van de wereld de revue laat passeren, verheug ik mij op de ingezonden brieven. Soms is er een, soms een paar, nou dan is mijn dag goed.

Mijn favorieten zijn Ida Visser en Piet Sybrandy. Als ik dan in mijn luie stoel zit en er is een brief van Ida, zeg ik tegen mijn vrouw: "Ida schrijft weer", dan zet ze de radio wat zachter dan kan ik me beter concentreren. En als ik haar stukjes lees denk ik wat bof ik toch, want als Ida op de Veluwe was blijven wonen, miste ik haar visie. Immer is zij bezorgd. Over het milieu, de weggeworpen plastic bekers, rokende schookstenen, geiten die het eiland kaal vreten, schepen die buiten de Antilliaanse territoriale wateren varen, kortom een bewogen vrouw.

Piet is totaal anders, snijdt niet voorspelbare onderwerpen aan. Onderwijskwesties, veel dingen die de overheid raken. En hoogstandje was het commentaar op de sticker van de autobelasting. Voorgeschreven werd, dat de plaats van bevestiging op de voorruit boven het midden moest geschieden, maar Piet merkte op dat deze plaats het uitzicht of inzicht belemmerde, het was iets met zicht en de linker of rechter beneden hoek was beter. Nou daar geniet ik van.

Zaterdag las ik weer in de krant en hoera een paar ingezonden brieven. Ik was dolblij. Dit keer was er een vreemde schrijver die ik trachtte te volgen, want vaak lukt me dat niet vanwege het niveau, hè. Maar deze man trof de juiste toon. Bingo.

Een frontale aanval op de KAE, goed opgebouwd, heel deskundig. Nou was ik al op de hoogte via de redactie dat er bij de KAE idioten werkten (bijna had ik geschreven 'hun brood verdienden', maar dat is natuurlijk misplaatst). Maar de schrijver bracht me toch een het denken wat een asociale medewerkers daar rondlopen. Bij de laatste *black out* 's avonds even na achten als het meeste personeel thuis zit, doet het werkzame deel het licht uit. Zodat ook KAE-gezinnen en familie in het duister en de warmte zitten.

Dan daar bovenop het besmette water, dan ben je toch als werknemer bij de KAE van Lotje getikt als je dat je eigen gezin aandoet. En dan is de nieuwe schrijver ondanks zijn buikloop, oorsuizingen, duizelingen en zo nog zo helder dat hij het zo kernachtig kan weergeven. Duidt op een sterk karakter. Dus ik dacht bij verder lezen, hij stapt naar de KAE en zegt op hoge toon: daar op die plek moet je graven naar het lek en die kabel moet eruit. Maar niets van dat alles. Ik werd verdrietig.

Toen dacht ik, geef mij maar mijn eigen Ida en Piet, dat is vertrouwd en zij ondertekenen hun stukjes met hun volle naam.

K.J. FAASSE
Curaçao

Betaald staken (2)

NAAR AANLEIDING van het ingezonden stuk over betaald staken in uw editie van 9 februari het volgende:

De door de inzender van het artikel *Betaald staken* gehanteerde rekenvoorbeelden zijn niet juist, want: een onderwijzer heeft een maandloon, zodat inhoudingen over niet gewerkte dagen ook op maandbasis dienen te geschieden. Wanneer een onderwijzer bij voorbeeld de hele maand januari gestaakt heeft, dan wordt door het RKCS terecht 22/22xf.4.500,- = f.4.500,- aan loon ingehouden.

Wordt de volgende maanden ook gestaakt, dan wordt de inhouding dienovereenkomstig berekend. Ervan uitgaande dat in de vakanties ook gestaakt wordt, dan bedraagt de inhouding op jaarbasis 12xf.4.500,- = f.54.000,-.

Een heel jaar staken levert dus niets op.

L.H. IRVING
(Sint Eustatius)

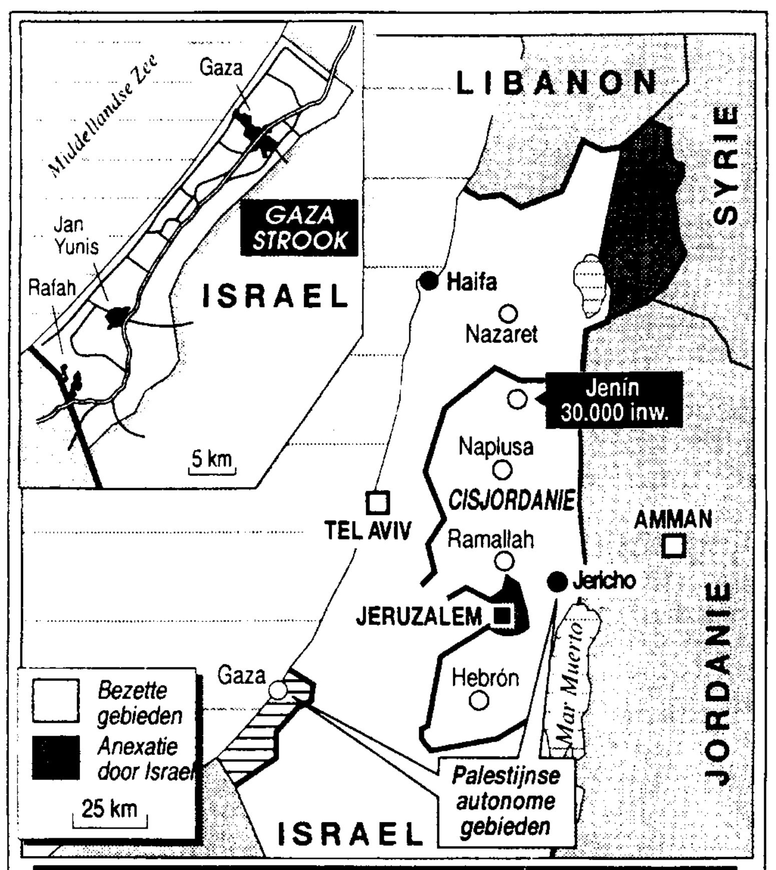
Mis voor Oeverhaus

WILLEMSTAD — Ter herdenking van het feit dat vijf jaar geleden pater Bernard Oeverhaus o.p. is overleden, wordt te zijner nagedachtenis op woensdag 22 februari om half acht 's avonds een heilige mis opgedragen. Zo luidt een bekendmaking van de Grupo Pastoral van het hospitaal, alwaar Oeverhaus de laatste tien jaar van zijn leven heeft gewerkt.

Bij twintigste verjaardag onafhankelijkheid:

Nederland wil historisch deel Paramaribo restaureren

PARAMARIBO - Nederland geeft Suriname wegens de twintigste verjaardag van de onafhankelijkheid dit jaar de restauratie van het Presidentieel paleis, een deel van Fort Zeelandia en enkele andere historische gebouwen in Paramaribo cadeau.
Minister Van Mierlo van Buitenlandse zaken heeft het geschenk vrijdag tijdens zijn gesprek met president Ronald Venetiaan aangeboden. Het is nog niet duidelijk hoeveel geld er met de restauratie precies gemoeid zal zijn. Het Presidentieel paleis staat al twee jaar in de steigers. De minister werd vrijdag dan ook in het bureau van de president ontvangen.
Minister Van Mierlo benadrukte dat hij tijdens zijn bezoek vooral de achterdocht wil wegnemen die tussen Nederland, als voormalig moederland, en Suriname, als voormalige kolonie, bestaat. In het Paarse kabinet en in Nederland heerst "een werkelijke belangstelling voor het lot van Suriname. Het is een verkeerd denkbeeld dat Nederland met de ogen van een gewezen kolonisator naar Suriname kijkt," betoogde de bewindsman.

Territoria autonoom en bezet

	Oppervlakte	Bevolking	Joodse kolonisten
Cisjordanie	5.800 km2	1.200.000	130.000
Gazastrook	365 km2	800.000	5.000
Jericho	62 km2	15.000	-
Palestijnen uit gebieden, die in Israël mogen werken.		50.000	

AFP Amigoe infografiek

De PLO heeft het voorstel van Israel van de hand gewezen om het autonome Palestijnse gebied uit te breiden met de plaats Jenin. Dit plan werd gelanceerd tijdens de recente top van premier Yitzhak Rabin en PLO-leider Yasser Arafat.

Begin van uitbreiding autonomie:

Arafat wijst overname Jenin op westoever af

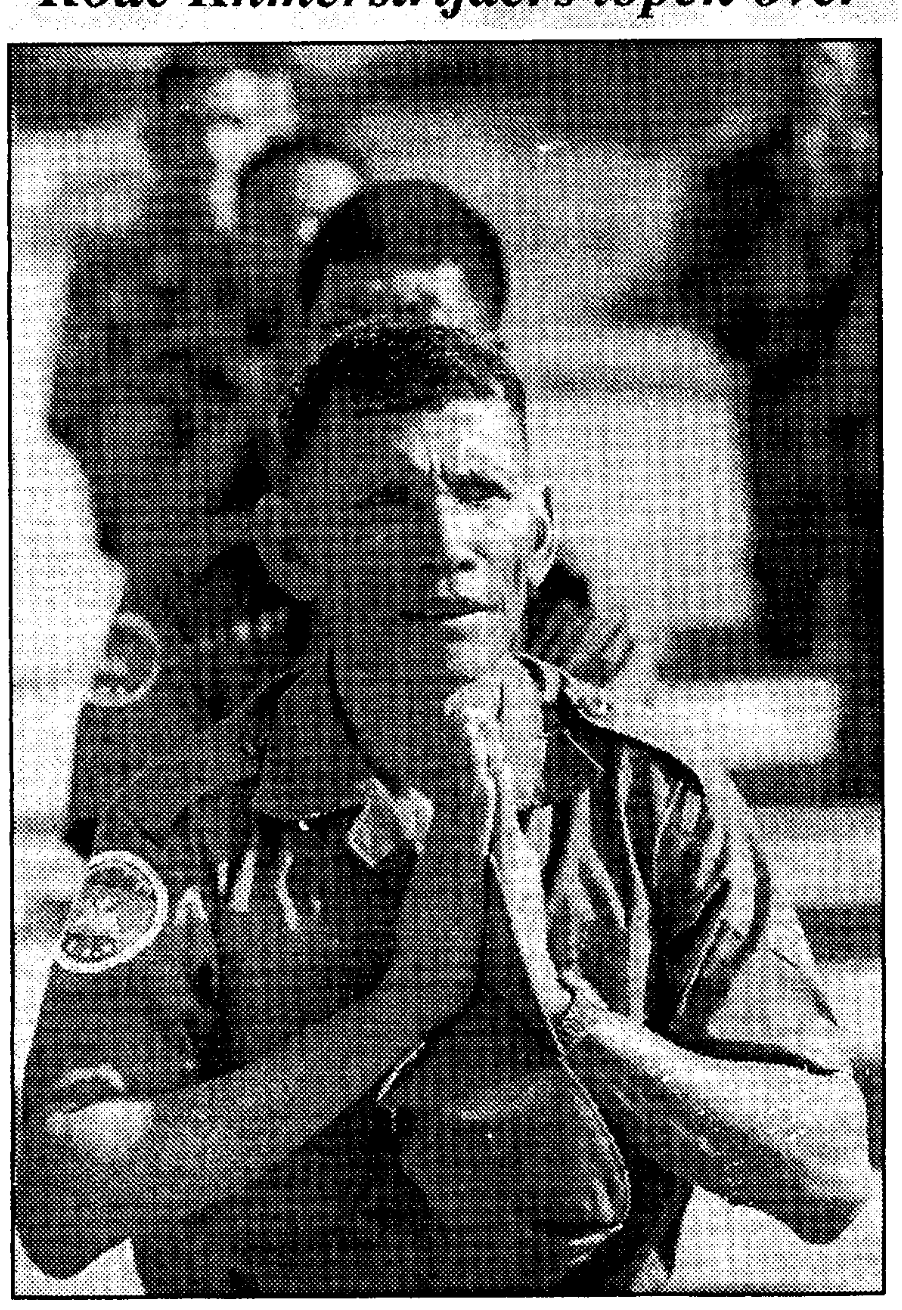
GAZA/TEL AVIV - PLO-leider Yasser Arafat heeft vrijdag een aanbod van Israël verworpen dat hij het bestuur over Jenin op de westelijke Jordaanoever van Israël mag overnemen als eerste stap op weg naar uitbreiding van het Palestijnse zelfbestuur.
"Ben ik soms een dorpsburgemeester?" vroeg Arafat voor een gehoor van tweeduizend moslims in de moskee van Gaza. Zijn opmerking zorgde voor enige hilariteit onder de toehoorders. Arafat blijft hameren op een terugtrekking van het Israëlische bezettingsleger uit de Palestijnse bevolkingscentra in bezet gebied. Hij houdt vol dat hij alle steden op de bezette westelijke Jordaanoever vanuit Gaza kan besturen: "God zij dank zijn wij een volk."
De optie "Jenin eerst" maakt deel uit van een aantal voorstellen dat de Israëlische premier Yitzhak Rabin donderdag aan Arafat had gedaan om het vredesproces uit het slop te halen. Arafats afwijzing komt na Israëlische berichten dat de PLO-leiding weliswaar niet enthousiast is, maar de kleine uitbreiding van het autonome gebied wel wil accepteren.
Israelische troepen zouden volgens Israël in het stadje met veertien inwoners moeten blijven, terwijl de Palestijnse autoriteit het burgerbestuur overneemt. Het zou, na Jericho, de tweede stad op de bezette westelijke Jordaanover zijn met een autonoom Palestijns bestuur.
In Jenin zelf werden vrijdag twee Palestijnen gewond toen ze reden in een auto met Israëlische nummerplaten. Mogelijk zijn ze door Palestijnen aangevallen die ze als collaborateurs beschouwden.

Van Mierlo ontmoet 'suppletie-officieren;

PARAMARIBO - De Nederlandse minister Van Mierlo ontmoet morgen (zondag), vier zogenaamde "suppletie-officieren". De minister van Buitenlandse zaken waarschuwde wel dat er geen pasklare oplossing verwacht moet worden.

Het gaat hierbij om betaling van een aanvulling op de wedde van officieren die bij de onafhankelijkheid in '75 overstapten van het Nederlandse leger naar het Surinaamse. Nederland zette de suppletie stop na de Decembermoorden in 1982.

Rode Khmerstrijders lopen over

■ DEY ETH - Rode Khmer-overlopers beloven trouw aan de koninklijke regering van Cambodja in een kampement in de hoofdstad Phnom Penh. In het afgelopen jaar zijn duizenden Rode Khmer-strijders overgelopen naar het regeringsleger. Desondanks houdt de guerrillastrijd aan op talrijke plaatsen op het platteland.

Vooral door landmijnen

Cambodja: Te hoge verliezen in offensief tegen Rode Khmer

PHNOM PENH - Het Cambodjaanse leger heeft volgens de regering in Phnom Penh zware verliezen geleden tijdens een operatie tegen guerrillastrijders van de Rode Khmer in de noordelijke provincie Preah Vihear.

Gevraagd naar het aantal verliezen, zei een hoge regeringsfunctionaris die goed op de hoogte is met de strijd: "Te veel". Een precies aantal slachtoffers was volgens hem nog niet bekend. Tijdens de militaire operatie is het slechts sporadisch gekomen tot vuurgevechten. De meeste slachtoffers vielen door landmijnen. "Er zijn doden en gewonden aan beide zijden, maar het belangrijkste probleem is dat de Rode Khmer honderden en honderden nieuwe mijnen hebben gelegd", aldus de functionaris. Het gaat vooral om de twee voornaamste wegen naar de provincie Preah Vihear, tot aan de grens met Thailand.
Gewonde soldaten die woensdag arriveerden in Phnom Penh zeiden dat het Cambodjaanse leger bij de strijd sinds januari honderden militairen heeft verloren. Het cijfer werd later bevestigd door het Internationale Rode Kruis, dat hulpvoorraden aanvoert naar de ziekenhuizen waar de gewonden worden verpleegd.
De radio van de guerrillabeweging zei vrijdag dat vierhonderd soldaten zijn omgekomen van de drieduizend man troepen die Phnom Penh bij de operatie heeft ingezet. Nog zevenhonderd militairen van de regeringstroepen zouden aan malaria zijn gestorven en twaalfhonderd zijn gedeserteerd.

Om territoriale integriteit Rusland te behouden

Jeltsin voor regionale autonomie deelgebieden

MOSKOU - De Russische president Boris Jeltsin wil dat er een systeem van regionale autonomie voor de deelgebieden van Rusland komt om de territoriale integriteit van het land te behouden. "Zo'n systeem moet voorkomen dat er kleine prinsdommetjes ontstaan op Russisch grondgebied", zei hij vrijdag op een bijeenkomst met regionale leiders in het Kremlin.
De deelnemers bespraken een wetsvoorstel van de regering voor lokaal zelfbestuur voor de 89 deelgebieden (57 Russische provincies, 21 deelrepublieken en elf regio's op etnische grondslag). Ze gingen akkoord met de instelling van een Presidentiele raad die deze plannen voor plaatselijk zelfbestuur moet uitwerken. Waarnemers menen dat Jeltsin op politieke steun van de regio's hoopt met zijn plannen om hun meer autonomie te verlenen. De populariteit van de president is gekelderd als gevolg van de oorlog in Tsjetsjenie, terwijl er eind dit jaar parlements- en volgend jaar presidentsverkiezingen zullen plaatsvinden.
Premier Viktor Tsjernomyrdin waarschuwde de deelgebieden voor tegenwerking door corrupte functionarissen uit de Sovjettijd. Ook riep hij de lokale regeringen op zichzelf financieel te bedruipen door economische activiteiten, investeringen en belastingen. Maar hij bekritiseerde republieken als Tatarstan en Jakoetie, die eigen regels over het beheer van grondstoffen in hun gebied opstelden zonder zich iets van Moskou aan te trekken.

De meeste deelnemers aan de conferentie waren het erover eens dat er snel duidelijkheid moet komen over de afbakening van bevoegdheden tussen het centrum en de deelgebieden. "Omdat hierover nog geen wet was, hebben veel deelgebieden het afgelopen jaar alvast hun eigen instellingen van zelfbestuur gekozen", aldus voorzitter Ivan Rybkin van de Staatsdoema, het Lagerhuis van het parlement. Rybkin veroordeelde deze ontwikkeling niet, maar wees er wel op dat veel maatregelen op lokaal niveau strijdig waren met de nationale grondwet.

Hoorzitting in Andreotti-zaak week verdaagd

PALERMO - Een hoorzitting waarbij een rechtbank op Sicilië moet beslissen of de voormalige Italiaanse premier Andreotti terecht moet staan op beschuldiging van banden met de maffia, is vrijdag met een week verdaagd.
De rechter gaf zoals verwacht de verdediging het uitstel om nieuw bewijsmateriaal van het openbaar ministerie te bestuderen. Het is de vierde maal dat de hoorzitting, die zou kunnen leiden tot het sensationeelste proces in de Italiaanse naoorlogse geschiedenis, is verdaagd. Aanklagers beschuldigen Andreotti ervan ten minste veertien jaar, tot 1992, het politieke aanspreekpunt van de maffia in Rome te zijn geweest. Andreotti ontkent alle beschuldigingen.

Weer journalist vermoord in Algerije

Algiers wil 'verloren' jongeren terugwinnen

ALGIERS/TUNIS - Een Algerijnse journalist is vrijdagochtend vlakbij de Algerijnse havenstad Oran vermoord. Dat heeft het staatspersbureau APS gemeld. De Algerijnse regering doet ondertussen pogingen de jeugd die nu aan het terrorisme kwijt dreigt te raken terug te winnen met verlaging van de straffen.
Djamel Ziater, medewerker van de regionale krant El-Djoumhouria, werd in de plaats Gdiyyel, twintig kilometer ten oosten van Oran, vlakbij de plaatselijke begraafplaats doodgeschoten. Hij wilde daar een bezoek brengen aan het graf van zijn moeder. De 35-jarige Ziater is de vierde journalist die dit jaar in Algerije wordt vermoord. Sinds mei 1993 werden in totaal zeker 32 journalisten en andere mediamedewerkers het slachtoffer van aanslagen.

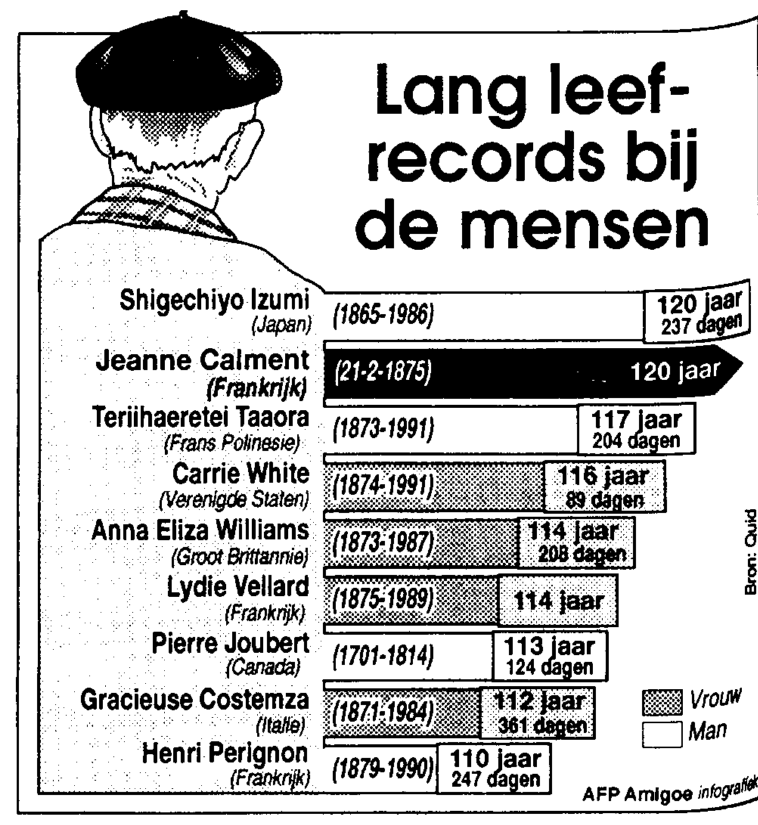
BEDROGEN

De Nationale overgangsraad van Algerije heeft deze week een aantal besluiten genomen om de jeugd die betrokken is geraakt bij het terrorisme, terug te winnen. Tegelijkertijd werden de opsporingsbevoegdheden van Justitie uitgebreid. Dat heeft de Algerijnse ambassade in Den Haag vrijdag toegelicht.
De "clementiemaatregelen" beperken de gevangenisstraf die aan minderjarigen wegens terrorisme en ondermijning van de staat kan worden opgelegd, tot een jaar. In een aantal gevallen wordt zelfs strafvrijwaring in het vooruitzicht gesteld, bijvoorbeeld wanneer wapens en explosieven vrijwillig worden ingeleverd. De zaken tegen jongeren die deel hebben uitgemaakt van terroristische groeperingen, worden geseponeerd als hun daden nooit de dood tot gevolg hebben gehad.
Deze besluiten vloeien voort uit het "appel aan de bedrogen kinderen" dat president Zeroual enkele weken geleden lanceerde. De visie gaat ervan uit dat een deel van de jeugd, door een verkeerde opvatting van de islam en door economische omstandigheden, is "afgegleden" naar het terrorisme. Zeroual wil deze logica doorbreken.

Belgische premier wil voor zomer verkiezingen

BRUSSEL - De Belgische premier Dehaene wil vervroegde parlementsverkiezingen, nog voor de zomervakantie. Een frisse regeringsploeg moet zich kunnen buigen over de gevoelige begroting voor volgend jaar.

Het huidige kabinet kan in een sfeer van verkiezingscampagnes niet de moeilijke beslissingen nemen die de centrale bank voorschrijft, meent Dehaene. De premier, die net is teruggekeerd van een toernee door de Verenigde Staten waar hij verkiezingsstunts niet schuwde, presenteerde zijn persoonlijk idee vrijdag na afloop van de ministerraad.
In de VS maakte de regeringsleider, uitgedost als cowboy, al een proefrit op een "dolle stier" en bleek hij vast in het zadel te zitten. Hij stak vrijdag niet onder stoelen of banken dat hij erop rekent ook het nieuwe kabinet te gaan aanvoeren.
Nu er geen sprake is van een val van het kabinet, moet Dehaene overigens naar een ander middel grijpen om te kunnen aftreden. Daarvoor heeft hij grondwetswijzigingen op het vlak van politieke vernieuwing aangegrepen. Keurt het parlement die goed (en dat is zijn verwachting) dan betekent dat automatisch ontbinding van de beide kamers en dus vervroegde verkiezingen.

De Francaise Jeanne Calment, die op 21 februari 120 jaar wordt, is de vrouw die het langst heeft geleefd van de hele wereld. Haar record-leeftijd wordt echter overtroffen door de Japanner Shigechiyo Izumi, die in1986 overleed na120 jaar en 7 maanden te hebben geleefd. (Deze lijst bevat alleen de records waarvan de dag van geboorte van de betrokkenen kon worden \nagetrokken)

Aristide met een van zijn vroegere straatjonge

■ PORT AU PRINCE - President Jean Bertrand Aristide kreeg vrijdag in het nationale paleis een omhelzing van Philibert, een vroeger dakloos straatkind. Philibert werd van de straat van P... au Prince gehaald met de hulp van Aristide toen deze nog als parochiegeestelijke werkzaam was.
(AFP-satellietfoto)

Rondzwevende brokstukken gaan gevaar vormen:

Verenigde Naties bezinnen zich op opruimen van ruimte

WENEN - De Verenigde Naties willen in de jaren tot en met 1998 een plan opstellen voor het tegengaan van ruimteafval. Het gaat vooral om de brokstukken die in de dertig jaar van de ruimtevaart in een vaste baan rond de aarde zijn gekomen.
Zij kunnen een risico vormen voor ruimtevaartuigen. Deskundigen zullen ook nagaan hoe die tegen botsingen zijn te beschermen. Aan de conferentie in Wenen die vrijdag tot het plan besloot, namen 61 landen deel. Of er een derde Unispace-conferentie van de VN komt staat nog niet vast. De Verenigde Staten vinden Unispace-III op het ogenblik niet zo nodig. De internationale samenwerking in de ruimte loopt op het ogenblik goed en zowel de VN als de lidstaten kampen met geldnood, vindt Washington.
Herziening van de in 1992 vastgestelde uitgangspunten voor het gebruik van kernreactoren in de ruimte vond de conferentie niet nodig.

Wegens voortdurende schendingen in bezet gebied

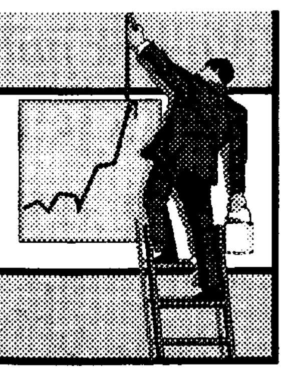
Israël veroordeeld door VN-mensenrechtencommissi

GENEVE - De VN-commissie voor de mensenrechten heeft Israël vrijdag veroordeeld voor de voortdurende schendingen van de mensenrechten in de bezette gebieden. Alleen de Verenigde Staten en Rusland stemden tegen de drie resoluties waarin de kritiek was vervat.
De VN-commissie keerde zich ertegen dat Israël duizenden Palestijnen zonder vorm van proces in hechtenis houdt, grondbezit van Palestijnen heeft onteigend en de stichting van nieuwe nederzettingen door joodse kolonisten in de bezette gebieden blijft toestaan. In de resolutie, die op initiatief van een groep westerse landen werd ingediend, riep de commissie de regering-Rabin op geen nieuwe nederzettingen meer toe te staan.
Een groep Arabische staten bracht een resolutie in waarin Israël wordt opgeroepen zich terug te trekken uit de "Palestijnse gebieden met inbegrip van Jeruzalem en uit andere sinds 19.. bezette gebieden. Zij kre... een kleine meerderheid. O... een veroordeling van de bez...ting van de Golan-hoogvlak... werd met 25 tegen ... stemmen maar net aang...nomen.

Sekteleider krijgt tien jaar

TEL AVIV - De rech... bank in Tel Aviv heeft ... sekteleider Uzi Meshula... tot tien jaar gevangeni...straf veroordeeld. Elf aanhangers van zijn militante joodse sekte kregen celstraffen variërend van vijftien maanden tot vier jaar opgelegd.
Vorig jaar mei deed de Israëlische politie een inval bij de sekte in Jehud, in de buurt van Tel Aviv. De politie wilde een bouwterrein afsluiten dat de zwaar bewapende sekte zich zonder vergunning had toegeëigend. Meshulam en zijn volgelingen verschansten zich gedurende zes weken.

DE STAND VAN ZAKEN

Het Hollandse Vispaleis doet visliefhebber watertanden

De bedrijfsleiding van het Hollandse Vispaleis poseert met verve. voor de Amigoe. Van links naar rechts Diana Gouw-Mooiman, Cor Gouw en verkoopleider Dick Mooiman, die op professsionele wijze een overheerlijke haring soldaat maakt.

= door Hans Vaders =

Begin deze week kreeg Curaçao er een tweede visspeciaalzaak bij, de Haring- en Zeevishandel het 'Hollandse Vispaleis' aan de Ilandweg 19. Het Hollandse Vispaleis biedt een assortiment van ruim 50 soorten voor consumptie geschikte Atlantische en Caribische vissoorten, inclusief schaal- en schelpdieren.

Volgens verkoopleider Dick Mooiman worden deze vissoorten lokaal gerookt ('all smoke Curaçao'), gebakken, gezouten, gefileerd en geproportioneerd.

"Daarnaast", zegt de energiek ogende visboer, "zal onze zaak diverse produkten naar Europa en het Caribische gebied exporteren. In deze laatste regio wordt het vliegtransport verzorgd door Business Air Connection."

Directeur Cor Gouw: "In het Nederlandse Vlaardingen heb ik met mijn drukbeklante viswinkel meer dan elf jaar ervaring opgedaan. Ook heb ik in het zogenoemde 'haringseizoen' altijd een achttal verkooppunten verspreid over de hele Randstad. Nu, die technische know how en organisatie hebben wij nu meteen ten dienste gemaakt aan onze Curaçaose vestiging", aldus Gouw, die ook zo'n zeven jaar als visser actief is geweest in het harde métier van de Nederlandse zeevisserij.

Bovenvermelde know how laat zich aan de Ilandweg overigens onder andere vertalen in de professionele koel- en vriescapaciteit (met een back up-systeem dat op ons eiland zeker geen overbodige luxe is). Tevens heeft de vishandel de specialisatie in huis om van grondstoffen -vis uit Europa, Venezuela, Suriname, het Caribisch gebied en de Verenigde Staten- hoogwaardige eindprodukten te bereiden.

IJzersterk toont het Hollandse Vispaleis, dat voorlopig werk geeft aan acht man Curaçaos personeel, zich in haar bijzonder gevarieerde aanbod van haringprodukten, waar menig liefhebber van deze zilte zilveren vis het water van in de mond zal lopen. De viswinkel denkt in dit kader ook haar produkten te kunnen slijten op bij voorbeeld party's en andere evenementen met een orginele oud-Hollandse haringkar en kraam.

Het Hollandse Vispaleis is van maandag tot en met zaterdag geopend van 08.00 uur tot 19.00 uur.

Haalbaarheidsstudie jobcenter

WILLEMSTAD — Gedeputeerde van Personeelszaken Hendriks Abraham ondertekende onlangs een overeenkomst met het bedrijf Ernst & Young dat belast gaat worden met een haalbaarheidsstudie voor de oprichting van een jobcenter bij de Dienst Arbeidszorg. Op de foto v.l.n.r. adviseur S. Janse, hoofd Arbeidszorg drs A. Nicatie, gedeputeerde Abraham, M. Seferina van Ernst & Young en projectleider F.J. Ng.

Firgos naar nieuw bedrijfspand

■ *Firgos, Antilles Business Corp. betrok kortgeleden een nieuw pand op Parera tegenover het oude bedrijfspand. Volgens een woordvoerster van Firgos streeft de firma ernaar om vanuit de nieuwe, modern opgezette kantoren en magazijnen de cliënt een nog betere service te kunnen verlenen dan voorheen. De officiële opening van de nieuwe vestiging van Firgos, dat onder andere gespecialiseerd is in papier en plastics, zal op een later tijdstip geschieden.*

Amigoe als kostuum

■ *WILLEMSTAD — Deze onderwijzeres heeft goed gebruik kunnen maken van de vele oude **Amigoe**-kranten, die in haar huis opgestapeld lagen. De kranten werden gebruikt om een origineel carnavalskostuum te maken. **De Amigoe:** niet alleen kwalitatief een goede krant, maar ook voor meerdere doeleinden bruikbaar.*

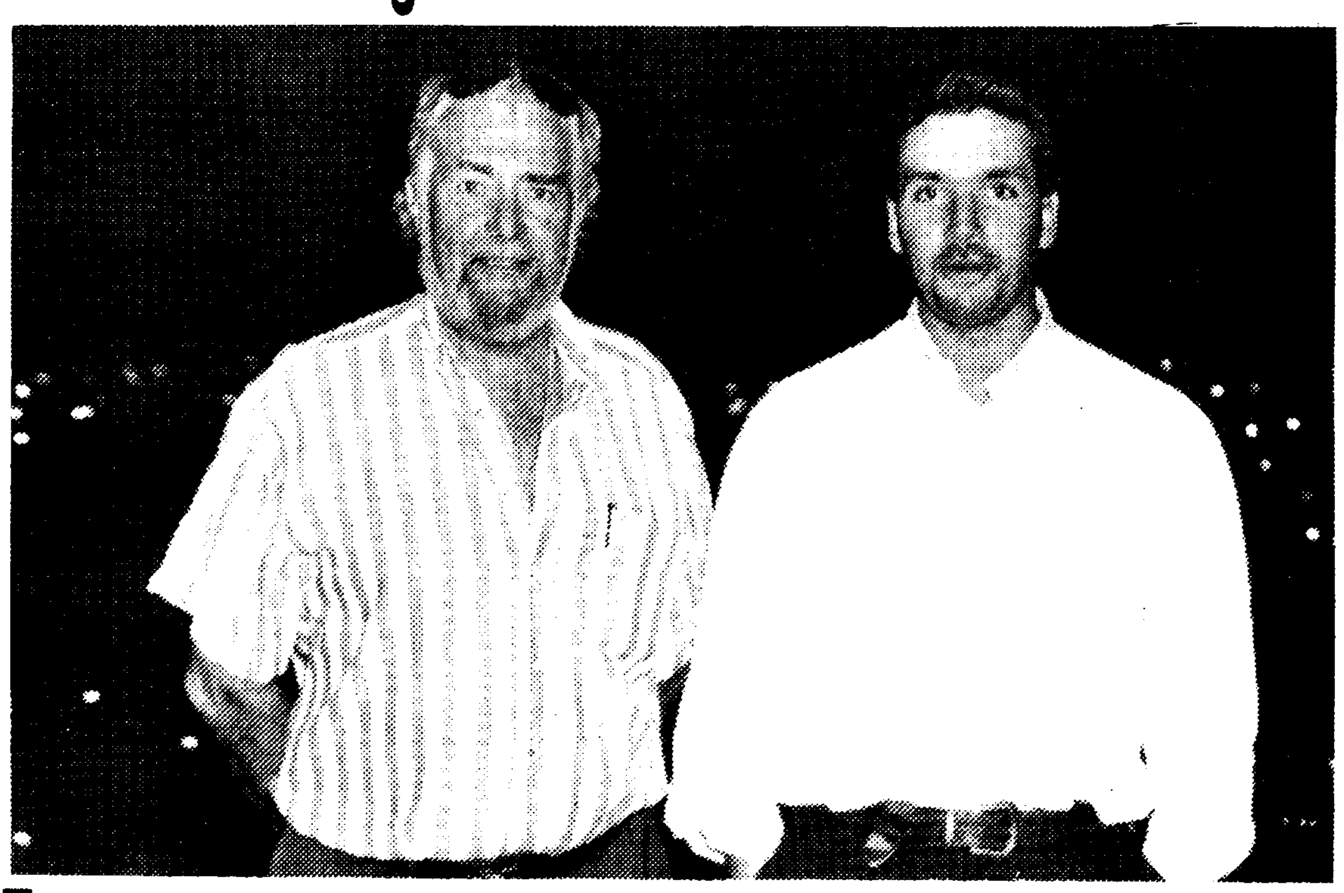
Orgineel initiatief rond Tula-herdenking

Ter gelegenheid van het feit dat 200 jaar geleden de slavenopstand van Tula en Karpata op plantage Knip losbarstte, overweegt het Nederlandse Sabí/Translanta/ZW van Martin Duisterwinkel en Jeroen Heuvel een orginele geschenkkaart uit te brengen, die aan de binnenzijde ook beschreven kan worden.

De voorzijde van de ontwerpkaart toont een foto van het prachtige bronzen beeld van Tula dat Toos Hagenaars jaren geleden op Curaçao maakte en thans in haar voortuin staat. De achterzijde citeert het bekende gedicht 'Lanta Tula' van Elis Juliana. Voorwaar een interessant initiatief, waarvoor het Antillenhuis ook reeds

Aankomend meesterkok in de leer bij vader Tom Farrell

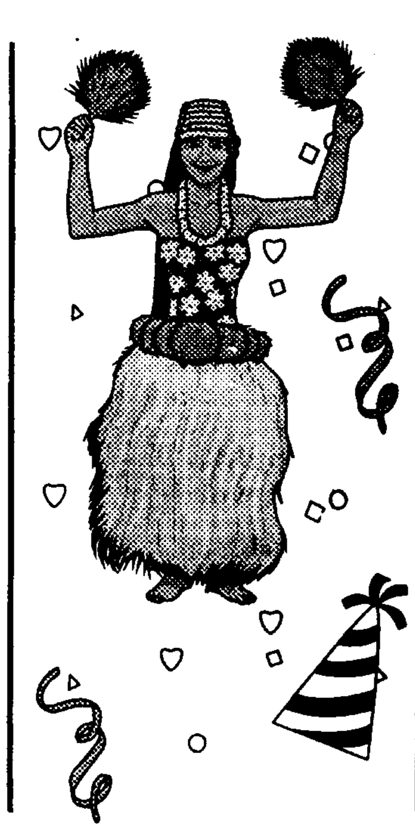
■ *Tom en Dominic Farrell op het terras van Fort 'Waak'.*

Curaçao trekt steeds meer jonge, veelbelovende mensen uit de horeca- en toeristische sector. De afgelopen vijf weken liep Dominic Farrell, de oudste zoon van Fort Waakzaamheid-eigenaar Tom Farrell stage bij het populaire bedrijf van zijn vader.

Dominic, die twintig jaar geleden geboren werd in County Cork in Ierland, is momenteel tweedejaars-student aan het gerenommeerde Birmingham College of Food, Tourism and Creative Studies in Groot-Britannië, waar hij zich specialiseert als meesterkok.

Dominic viel bij Fort Waakzaamheid meteen met zijn neus in de boter. Niet alleen loopt het restaurant als de bekende trein, ook moest er 'en passant' een groot diner worden verzorgd voor de ruim 120 buitenlandse bezoekers (waaronder een aantal Nobelprijswinnaars) aan het Mandelbrot Symposium dat kortgeleden in de Universiteit van de Nederlandse Antillen werd gehouden.

Het ligt in het verschiet dat Dominic Farrell zich na de succesvolle voltooiing van zijn studie op Curaçao verder zal bekwamen in het boeiende horeca-wezen.

Classy Carnaval diner

■ *Princess Beach Resort & Casino heeft op een zeer speciale wijze haar dankbaarheid getoond aan de lokale markt die een bijdrage heeft geleverd aan haar voortgang in 1994. Onlangs werd hen door het hotel in een 'classy carnival' sfeer een diner aangeboden in het Flamboyant Center. Op de foto Princess Beach manager Roelofsen die een woord vaan dank uitspreekt.*

Moskou en Ingoesjië: Nu ook politieke besprekingen

Rusland en Tsjetsjenië: Bestand dag verlengd, overleg over gevangenen

SLEPTSOVSK - Rusland en Tsjetsjenie hebben vrijdag in Sleptsovsk (Ingoesjie) besloten het staakt-het-vuren, dat vrijdag om middernacht zou aflopen, met 48 uur te verlengen. De Tsjetsjeense commandant Bessajev zei dat ook is afgesproken dat zaterdag een begin wordt gemaakt met de uitwisseling van krijgsgevangenen en de overdracht van gewonden en doden. "We zijn overeengekomen het bestand tot maandagavond te verlengen", zei de Tsjetsjeense commandant Sjamil Bessajev na een ontmoeting met de Russische commandant Anatoli Koelikov. Over de uitwisseling van krijgsgevangenen [illegible] het niet [illegible] zullen ze [illegible] van [illegible] overhandigen. [illegible] worden stoffelijke overschotten van [illegible] uitgewisseld.

[illegible] Roeslan [illegible] die als bemiddelaar optrad, verliepen de besprekingen in een goede atmosfeer. De Tsjetsjeense stafchef Aslan Maschadov, die eveneens aan het overleg deelnam, pleitte ervoor behalve militaire ook politieke besprekingen te houden. "Niet de militairen, maar de politici zijn met deze oorlog begonnen, en alleen zij kunnen er een eind aan maken", zei hij na de gesprekken met Koelikov. Hij pleitte ervoor snel politieke stappen te nemen om te voorkomen dat het nieuwe bestand wordt geschonden. De Russische vice-premier Sergej Sjachraj sprak zich voor de Russische televisie eveneens uit voor een politieke dialoog.

Het was de derde keer deze week dat de twee partijen in Ingoesjie onderhandelden. Maandag sloten ze een bestand van 24 uur voor zware wapens, dat echter niet lang stand hield. Woensdag kwamen ze een nieuw staakt-het-vuren overeen dat tot vrijdag middernacht moest duren.

Ondanks de bewering dat vrijdag "een dag zonder gevechten of bloedvergieten" was, duurden de gevechten in de voorafgaande nacht nabij de Tsjetsjeense hoofdstad Grozny voort. Russische troepen vuurden granaten af op Tsjetsjeense posities in Starije Atagi, ten zuiden van de hoofdstad, meldde Interfax. De Tsjetsjenen beantwoordden de beschietingen met tankvuur. Ook voerden troepen van de Tsjetsjeense leider Doedajev granaatbeschietingen uit op Russische gepantserde stellingen nabij Tsjetsjen-Aoel ten zuiden van Grozny.

De internationale organisatie voor Migratie (IOM) luidde vrijdag de alarmklok over de slechte voedselsituatie rond Grozny. Zo zijn de inwoners in het district Tsjernoretsj ten zuiden van de hoofdstad gedwongen vogels te vangen om aan eten te komen.

Computers van Brits ministerie geforceerd door inbrekers

LONDEN - [illegible] hebben vrijdag [illegible] computers in [illegible] ministerie van [illegible] [illegible] politie [illegible] tot [illegible] dragen van [illegible] zelfs tot [illegible] kantoor van [illegible] Machines [illegible] bleven [illegible] [illegible] daders het [illegible] gebouw konden binnenkomen.

BONAIRE AGENDA

Politie:	110
Brandweer:	110
Telefooncentrale:	8845
Hospitaal:	114
Bejaardentehuis:	8350
... nv:	115
Radio/Landsradio:	7000
Informatie:	119
Storing:	120
Aanname telegram:	121
Hulplijn (ma.+di. 19.00-20.00 uur):	7055

* * * * * * * * * *

OPENBARE BIBLIOTHEEK
Openingstijden voor het publiek:
Kralendijk:
ma. van 14.00-18.00 uur; di. t/m do. van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; vri. van 08.00-12.00/14.00-17.30 uur.
Rincon:
ma. van 14.00-18.00 uur en vri. van 14.00-17.30 uur.

* * * * * * * * * *

POSTKANTOOR
(Openingstijden)
Zegelverkoop:
Kralendijk (tel.: 8508): ma. t/m do. van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur; vri. van 07.30-12.00/13.30-16.00.
Rincon (tel.: 6214): ma. t/m vri. van 08.00-12.00/13.00-16.00 uur.
Girologet:
(Postwissels, Postspaarbank, Sigu-cheque en Giro Betaalkaart)
Kralendijk en Rincon: ma. t/m vri. van 08.00-12.00/13.00-16.00 uur.

* * * * * * * * * *

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel (tel. ...).
Rotary: wo. 12.30 uur - Restaurant Jardín Tropical (Shopping Center La Terraza).

* * * * * * * * * *

BRIDGECLUB UPS & DOWNS
Voor inlichtingen kan men terecht bij wedstrijdleider F. de Wit (tel. 5398).

* * * * * * * * * *

DIERENARTS
(Kaya Lagoen 24-A, Antriol)
Spreekuren ma., wo. en vri. van 13.30-...30 uur; spreekuur te Rincon elke do. van 17.00-17.30 uur bij Hulpbestuurskantoor.
Voor spoedgevallen gelieve tel. 4255 te bellen.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
(Bonaire Animal Shelter Foundation
...weg 26. Tel. 4989)
Openingstijden ma. t/m za. van 08.00-12.00/...00-17.00 uur.

* * * * * * * * * *

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
Aanvangstijd kerkdienst: zo. om 18.00 uur
Kaya Meimei 36.

* * * * * * * * *

KLACHTEN/BEZORGING:
(Bij Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, tel. 8204; na 18.00 uur: 8342).

* * * * * * * * * *

Drukker dan in andere jaren

Partijen leveren lijsten in op hoofdstembureau

KRALENDIJK — In 26 jaar is het indienen van de kieslijsten niet zo opvallend geweest als dit jaar. Een groot aantal sympathisanten vergezelde de lijsttrekkers naar het hoofdstembureau waar Walter Coffie de lijsten in ontvangst nam. Opnieuw waren er opvallend veel PDB-ers op de been, die luid toeterend het begin van de campagne inleidden.

Alle partijen hielden zich aan de van te voren afgesproken tijd. Er deden zich geen verrassingen voor, zoals vorig jaar toen de lijst van PAR Bonaire twee minuten voor het sluiten van het hoofdstembureau werd ingeleverd.

De Partido Deseo di Pueblo is vastbesloten aan de verkiezingen deel te nemen. Of de partij succes zal hebben, moet nog afgewacht worden. Van de zeventien beschikbare plaatsen werden er slechts zes ingenomen. Lijsttrekker is Chandi Salsbach, nummer 2 De Maan Nicolaas, 3. Wicho Thodé, 4. Jopi Manuel, 5. Tuyo Hart en 6. Chin Ridderstaat.

De lijst van de Union Patriotico Boneriano (UPB) toont enkele nieuwe gezichten. De grootste verrassing op die lijst is evenwel de nummer 2 Pancho Cecilia, 3. Ibi Martis, 4. Robby de Jongh, 5. Noris Gomes, 6. Papa Cicilia, 7. Papito Thomas, 8. James Kroon, 9. Merry de Grijze, 10. Ramon Semeleer, 11. Marionela Josephia, 12. Raimy Ellis, 13. Rainold Wilson, 14. Papi Coffie, 15. George Winklaar, 16. Bart Keke en laatste de weer gerehabiliteerde *old timer* Julio Angela.

Ellis zei dat de reden van de verloren verkiezing in februari 1994 bekend was. De UPB heeft wel een slag verloren, maar niet de oorlog, zei hij. Op basis van de vroegere ervaringen heeft de partij zich gereorganiseerd en verjongd. Met steun van de kiezer verwacht Ellis een glorieuze overwinning op 7 april.

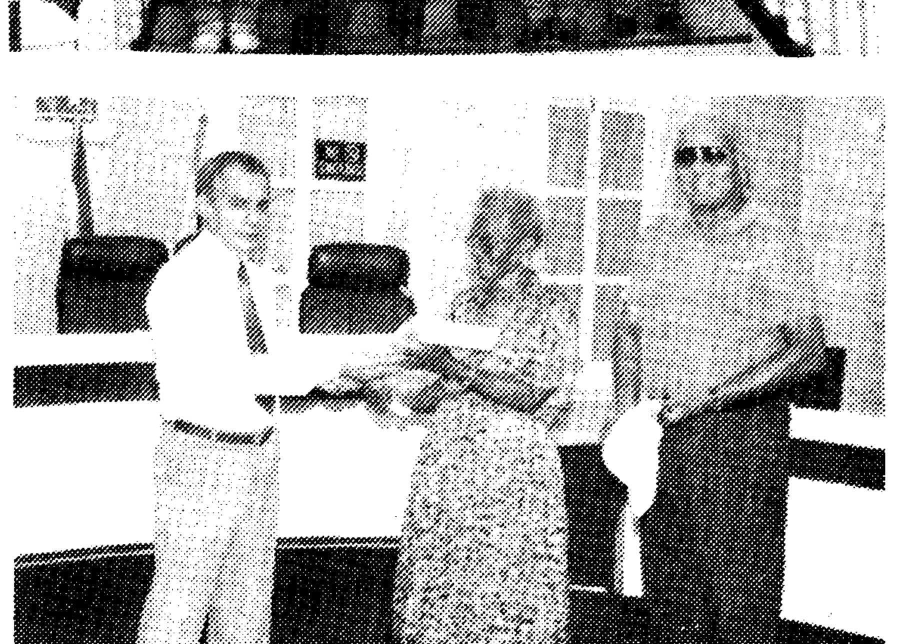

■ *KRALENDIJK — Vrijdag dienden zes partijen hun kandidatenlijst in bij Walter Coffie, voorzitter van het hoofdstembureau op Bonaire. Dat waren achtereenvolgens de PDB met lijsttreker Jopi Abraham, de UPB met lijsttrekker Rudi Ellis, de Paboso met lijsttrekker Nochi Willem, de ASP met lijsttrekker Elias Bernabela, Deseo di Pueblo met lijsttrekker Chandi Salsbach en als een unicum op Bonaire de POB met lijsttrekker Broertje Janga die tevens de enige kandidaat is op de lijst.*

Elias Bernabela is zelf tevreden over lijst ASP

KRALENDIJK — Op de lijst van de partij Alternatief, Sociaal, Progressief (ASP) staan tien namen. "Voldoende", zegt lijsttrekker Elias Bernabela. "Wij hebben gekozen voor kwaliteit, niet voor kwantiteit."

Bernabela toont zich realistisch als hij zegt dat de eilandsraad maar uit negen leden bestaat en aangezien naar zijn mening vrijwel elke deelnemende partij kans maakt op een zetel, zullen er naar zijn mening van een partij nooit meer dan vier leden gekozen worden. Toch nog even rekening houdend met de mogelijkheid dat de ASP de volle buit van negen zetels binnenhaalt, zegt Bernabela dat er twee reservekandidaten op zijn lijst staan.

Zijn partij is van mening dat de lijst in een goed evenwicht is. Het zijn mensen die van plan zijn om te werken voor Bonaire. Zij hopen in ieder geval op minstens twee zetels en degenen die een zetel in de raad gaan innen, zullen onmiddellijk beginnen met de uitvoeringen van enkele sociale projecten.

De lijst wordt aangevoerd door Elias Bernabela, 2. Wilbert Wout, 3. Arthur Hart, 4. A. Winklaar, 5. Urbano Flores, 6. Sherwin Winklaar, 7. Edgar de Vuyst, 8. J.P. Domacassé, 9. Rudolf van der Veen en 10. Wendly Frans.

Dierenasiel zoekt steun bij aannemers

KRALENDIJK — De stichting Dierenasiel heeft hulp gevraagd aan constructiebedrijven op Bonaire. Het asiel is dringend aan een nieuw onderkomen toe. De reactie van de aannemers lijkt positief.

Sommigen hebben namelijk al gezegd, dat zij materiaal en mankracht willen aanbieden. Het bedrijf is Castle Homes nv van Wim Hendriks loopt evenals bij de ...ne Bonaire Limpi-actie weer vooraan. Hendrik heeft namelijk al een gratis (voorlopig) schetsplan vervaardigd voor de nieuwe indeling van het terrein en de gebouwen. De bouwplannen omvatten nieuwe onderkomens voor honden en katten, quarantaine-kennels en betere faciliteiten voor de pensioengasten.

Ook een nieuw kantoor maakte deel uit van de plannen. In samenwerking met de plaatselijke aannemers hoopt het bestuur van de stichting met de nieuwbouw van start te kunnen gaan. De (weinige) financiële middelen waarover het Dierenasiel zelf beschikt, kunnen dan bestemd blijven voor het welzijn van de dieren op Bonaire.

Het bestuur van de stichting wordt momenteel gevormd door voorzitter Hedwig Komproe, secretaresse Emy Mol en penningmeester Migarda Hermanus. Leden zijn Ely Alberts, Annemarie van Dalhuisen, Esther Eikenberg, Dulde Goedgedrag, Kees Leeman, Eitan Zucker en Lee Zucker.

Voor 1995 staan er ook enige projecten op stapel. De eerste is een steralisatieprogramma op een laag kostenniveau. De tweede is het begin van de constructie van de gebouwen en het laatste is voorlopig een educatief programma voor schoolkinderen en de bevolking. Daarbij zal gebruik gemaakt worden van radio, televisie en posters.

FORMA cursus vol

KRALENDIJK — Voor de basiscursus sport kunnen geen inschrijvingen meer aangenomen worden. De cursus begint 1 maart in het gebouw van de SEF.

De cursus wordt gegeven door de Indebon onder auspiciën van FORMA. De belangstelling was erg groot, vandaar dat de inschrijving gesloten is.

■ *BIHAC - Bosnisch-Servische soldaten gaan met hun militaire truck in de richting van de nieuwe Bosnisch-Servische posities in het gebied rond Bihac. Regeringstroepen en Serviers zijn een nieuwe gevechtsronde bij Bihac begonnen.*
(AFP-satellietfoto)

Volgens Jopi Abraham:

Politiek en handel brengen verwarring

KRALENDIJK — Volgens PDB-leider Jopi Abraham zijn er in de politiek nog heel wat zaken die te wensen overlaten of aan de kaak gesteld moeten worden. Hij verwijst daarbij opnieuw naar investeerders die de kans hebben gekregen Bonaire en de centrale regering in zeer grote problemen te brengen. Hoewel Abraham niet met name zegt wie hij bedoelt, is het duidelijk dat hij wijst in de richting van de Amerikaanse hotelbouwer Robert Parker.

Overigens wil Abraham geen heksenjacht op betrokkenen. Hij zegt deze zaken in de publiciteit te brengen omdat de bevolking daardoor geïnformeerd wordt.

"Het is geen kwestie om personen aan te vallen of te beschuldigen. Het moet de bevolking evenwel duidelijk zijn, dat er een andere koers gevaren moet worden dan in het verleden het geval was. Wij kunnen niet meer toestaan dat politici van hun bestuurlijke functies gebruik maken om zich te verrijken. Om handelaar te spelen ten koste van de gemeenschap", vindt Abraham.

De PDB-leider heeft geen bezwaar tegen politici die naar het bedrijfsleven willen. "Maar dan wel buiten de bestuursfunctie, want persoonlijke belangen moeten onderscheiden kunnen worden van de belangen die de bevolking raken."

Niet Sealy maar Magdalena benoemd

KRALENDIJK — Afgelopen week is door gezaghebber Frits Goedgedrag een commissie Luchtvaartverbinding geïnstalleerd. Op hoog niveau zal deze commissie onderhandelen met de directies van maatschappijen, die Bonaire aandoen of mogelijk aan zouden kunnen doen.

Omdat op hoog niveau moet worden onderhandeld, is de commissie met zorg samengesteld. Daarin zit echter niet de voorzitter van de Kamer van Koophandel Bonaire, Aubrey Sealy, zoals de *Amigoe* abusievelijk schreef, maar de voorzitter van de Vereniging van Bedrijfsleven Bonaire (VBB), Tico Magdalena.

Verder maakt deel uit van deze commissie gezaghebber Goedgedrag, secretaris Amador Muller, TCB-directeur Ronnie Pieters, Bonhata-voorzitter Hugo Gerharts en gedeputeerde Norwin Willem.

Hulde Anna Thode

KRALENDIJK — Vrijdagavond herdacht Anna Thodé dat zij dertig jaar geleden haar eerste simadanlied zong. Aangezien de simadan zijn oorsprong heeft op Bonaire, besloot het departement van Cultuur en Opvoeding, afdeling Bonaire, samen met de overheid en de stichting Union Folkloriko Boneriano (UNFOBO) voorloopster Anna Thodé te huldigen.

Dat gebeurde op de Kabuya Ranch te Rincon, waar het door Anna Thodé geschreven boekje *30 Aña kantando simadan* werd gedoopt. De avond werd geopend door UNFOBO-voorzitter Max Sint Jago, terwijl na de doop van het boekje het woord werd gevoerd door Felix Cecilia en de gedeputeerde van Cultuur Norwin Willem.

De muzikale omlijsting was in handen van Flor di nos Pueblo die Anna Thodé begeleidde in drie echte oude simadanliedjes, *Hure maito, Dan simadan* en *Den dam*.

Na het officiële gedeelte was er natuurlijk even tijd voor een heildronk.

Saragoza gaat zich in Florida voorbereiden

KRALENDIJK — Constantino 'Patoen' Saragoza en coach Elvis Martinus zijn vanmorgen met de ALM vertrokken naar Florida, waar Saragoza zich zal gaan voorbereiden op de Panamerikaanse Spelen, die van 13 tot en met 20 maart in Mar del Plata (Argentinië) gehouden zullen worden.

In Florida is een programma opgesteld dat in St. Petersburg begint met een speciale training van de Amerikaanse coach Cristian Snelburg. Hij was ook betrokken bij de voorbereidingen van Saragoza voor de Olympische Spelen, die in 1991 in Barcelona (Spanje) gehouden werden. Daarna gaan Saragoza en coach Martinus naar Merrit Island waar Patoen zal deelnemen aan het Midwinter Windsurf Festival.

Patoen zal daar een groot aantal andere windsurfers ontmoeten, die zich eveneens voorbereiden op de Olympische Spelen, die in 1996 in Atlanta (Savanna) gehouden zullen worden.

Coach Martinus heeft Florida gekozen voor de voorbereiding van Patoen omdat die Amerikaanse staat vrij aardig te vergelijken is met de omstandigheden die in Argentinië aangetroffen zullen worden. Behalve het werk van coach zal Martinus ook trachten de jaarlijkse Bonaireaanse Sailing Regatta in Amerika onder de aandacht te brengen.

De reis, training en voorbereiding van Saragoza was mogelijk met de medewerking van de ALM, de overheid, Bonhata, ARM/BPS, TBS en AFCA.

Sleephelling wordt aangepast

KRALENDIJK — De botenhelling, die kort voor de Statenverkiezingen door het vorige Bestuurscollege in gebruik werd gesteld, vindt geen genade in de ogen van de huidige gedeputeerde van LVV, Robbie Beukenboom. Hij kwalificeert de *slip way* als een project, dat opnieuw bewijst dat haastige spoed zelden goed is.

Beukenboom herinnert eraan, dat het toenmalige Bestuurscollege van de UPB kort voor de verkiezingen voor de Staten her en der projecten in gebruik stelde. Een bekend project is dat van de open bushaltes, die volgens Beukenboom op de verkeerde plaatsen zijn gebouwd zonder dat advies werd gevraagd aan de juiste daarvoor ingestelde commissie Vervoer.

Een tweede project was dat van Sorobon waar een 'botenhelling' werd aangelegd, die niet gebruikt kan worden om de vissersboten uit het water te trekken. Gedeputeerde Beukenboom wil nu de noodzakelijke verbeteringen aanbrengen en die kosten tienduizend gulden.

Ook de botenhelling op Playa Pabao zal worden hersteld. Dan kan die helling ook gebruikt worden voor vissersboten en zeilboten.

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

4de Trekking donderdag 16 februari 1995

[illegible]

4de trekking op donderdag 16 februari 1995
Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door M. M. Vitor namens de Procureur-Generaal, de getuigen en de Direkteur van de Landsloterij,

De Direkteur van de Landsloterij,

Luis E. Didiez

LANDSLOTERIJ NED. ANTILLEN

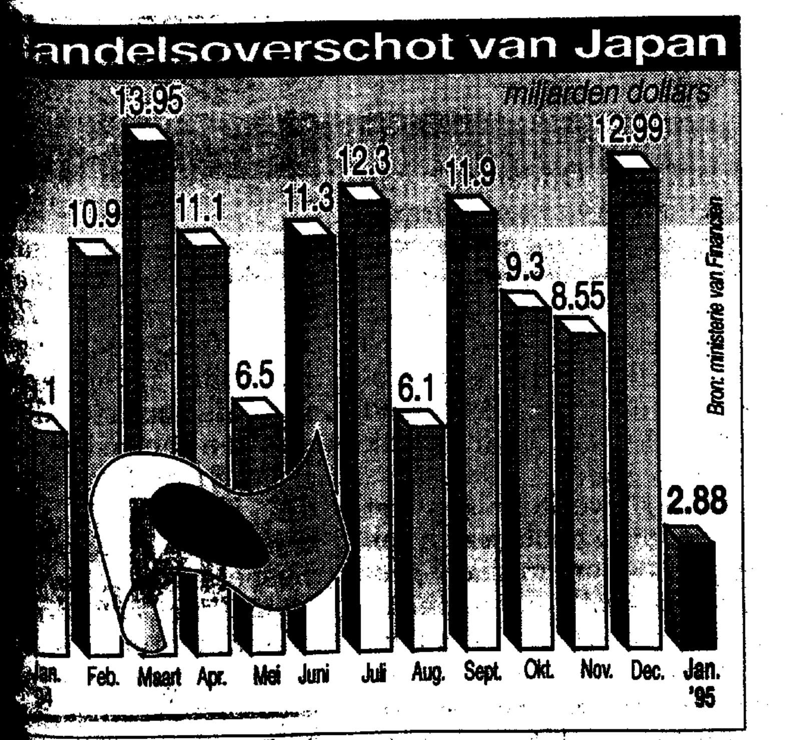
1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
25836	2.000	12284	1.500	17128	1.000
25837	**100.000**	**12285**	**30.000**	**17129**	**10.000**
25838	2.000	12286	1.500	17130	1.000

Getuigen:
O. I. NAHR
N. A. SCHOOP.

UREN VAN UITBETALING:

CURAÇAO	: 8.00—15.00 continu (maandag t/m vrijdag)
ARUBA Oranjestad	: 8.00—12.00 en 13.30—16.30
San Nicolas	: 8.00—12.00 en 13.00—16.00
BONAIRE	: 8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)
ST. MAARTEN	: 7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)
SABA	: s.v.p. bellen tel. 63217, Mr. E. Lynch
ST. EUSTATIUS	: s.v.p. bellen tel. 82264, Mr. W. Schmidt

Drukkerij „De Curaçaosche Courant" N.V.

AFP Amigoe *Infografiek*

FINANCIEEL NIEUWS

KPN en Philips blikvangers

AMSTERDAM — Op een meevallende effectenbeurs waren gisteren de schijnwerpers gericht op KPN en Philips. Naar beide fondsen bestond veel vraag bij grote omzetten. Ondanks de aanhoudend zwakke stemming voor de dollar en de opnieuw lagere opening van Wall Street konden veel waarden zich goed handhaven. De AEX-index sloot zelfs nog 0,86 punt hoger op 410,95.

Philips werd 'van alle kanten' gevraagd. Volgens handelaren zijn de verwachtingen voor de woensdag te publiceren jaarcijfers zeer hoog gespannen. Bij een omzet van 3,9 miljoen stuks of Nf 242 miljoen sloot het elektronicafonds Nf 1,10 hoger op Nf 56,50, het hoogste peil van het jaar. De totale aandelenomzet bedroeg Nf 1,9 miljard.

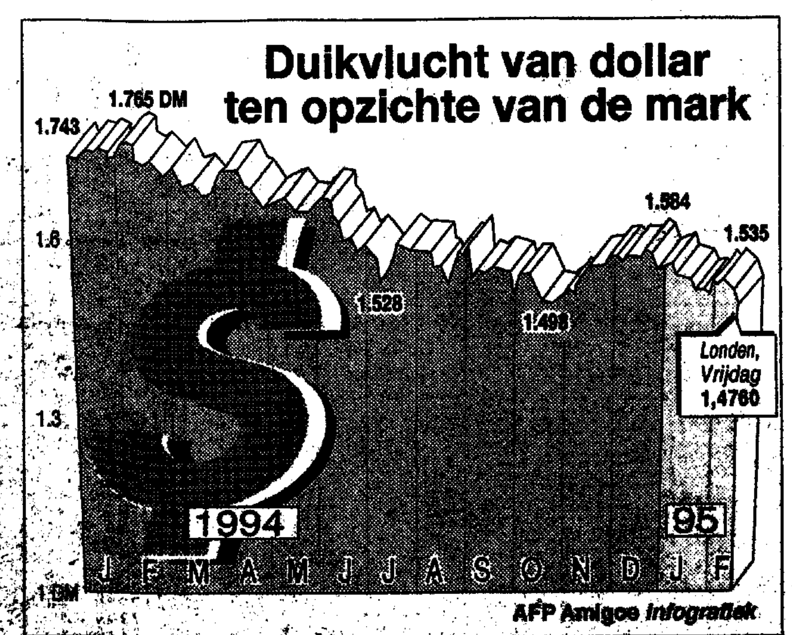
KPN ontmoette flinke vraag van binnen- en buitenlandse zijde. Op de vloer meent men dat het aanbod van de laatste tijd is opgedroogd en dat de tijd rijp is voor een opleving. De notering klom met Nf 1,10 tot Nf 56,20. Daarbij ging met 886.000 stuks of Nf 198 miljoen veel meer om dan de laatste tijd het geval is geweest.

De expiratie op de optiebeurs had een rustig verloop en de aandelenkoersen werden er maar weinig door beroerd. Op de hoofdmarkt viel verzekeraar Aegon op met een sprong voorwaarts van Nf 1,80 op Nf 58,70. Heineken ging Nf 1,20 vooruit naar Nf 253. Koninklijke Olie werd, met eveneens de jaarcijfers volgende week in zicht, met vijftig cent verhoogd tot Nf 191,50. Het cyclische papierfonds KPN BT won eveneens twee kwartjes op Nf 52,50.

Tegenover al deze meevallers stonden ook verliezen. Chemiereus Akzo raakte negentig cent kwijt op Nf 191,80 en Stork verloor vijftig cent op Nf 45. VNU wist een aanvankelijk verlies van Nf 1,20 om te buigen in een dubbeltje achteruitgang op Nf 47,20. Fokker was opnieuw lager en wel dertig cent op Nf 11,60. CSM dikte veertig cent aan op Nf 67,80.

Op de lokale markt werd voor kantoorinrichter Ahrend bijna vier gulden meer gegeven op Nf 202. Handelmaatschappij Wolff werd vergeefs Nf 1,50 hoger gevraagd op Nf 69 en Union won vijftig cent op Nf 33,70. Printplatenproducent Neways werd nog twintig cent duurder op Nf 15,40 en Begemann sprokkelde er drie dubbeltjes bij op Nf 30. HBG werd twee gulden verder aangezet tot Nf 258.

Aan de minkant bevond zich Textiel Twenthe met Nf 1,50 verlies op Nf 71. Fugro moest Nf 0,70 prijsgeven op Nf 35,60 en KBB gaf Nf 1,50 af op Nf 103,80. Ook IHC Caland lag er wat verlopen bij op Nf 41, een achteruitgang van Nf 0,80. Getronics was uit de gratie met negentig cent verlies op Nf 60,20. GTI brokkelde twee guldenaf op Nf 158.

AFP Amigoe *Infografiek*

[Ha]ndelstekort Amerika [gr]ootste sinds 1988

[WAS]HINGTON — De [Verenig]de Staten hebben [het a]fgelopen jaar een [...] in hun goederen- [en] dienstenhandel [...] van maar liefst [...]ljard dollar na 75,7 [miljard] dollar in 1993. Het [...] van vorig jaar is [gr]ootste sinds 1988, zo [...]het Amerikaanse [ministe]rie van Handel gis[teren b]ekendgemaakt.

[...]oederenhandel resul[teerde v]orig jaar in een nega[tief ver]schil van 166,3 mil[jard doll]ar, een tekort dat [... de] handel in diensten [...]s voor een overschot [...] miljard dollar. De [handel m]et Japan, al jaren [...]n bron van wrevel [in W]ashington, zorgde [vorig jaa]r voor een recordte[kort van] 65,7 miljard dollar. [Met ge]en enkel ander land [hebben] de VS zo'n groot handelstekort. In 1993 kwamen de Amerikanen 59,4 miljard dollar tekort in de handel met Japan.

Over heel 1994 mag er dan sprake zijn van een toeneming, over december is het tekort onverwacht afgenomen. Door een vermindering van de invoer zakte het handelstekort ten opzichte van november met 27 procent tot 7,3 miljard dollar. Er was verwacht dat het zou groeien tot 10 miljard dollar. Ook in de handel met Japan ging het tekort achteruit, en wel van 6,2 miljard tot 5,6 miljard dollar. Dit bedrag is het laagste sinds juni 1994.

Vooral door meer export van vliegtuigen verminderde het tekort in de handel met West-Europa sterk. Het bedroeg in december 206 miljoen dollar tegen 2 miljard dollar in november.

[...]n produceren per dag bijna 3 miljoen barrels

[No]orwegen tweede grootste [oli]e-exporteur ter wereld

[OSLO] — Noorwegen vaart wel bij oliemiljarden. [...] zagen nieuwe ramingen het daglicht. [Daarin] staat onder meer dat de regering in Oslo tot [...] 2005 [...] [...]gen met maar liefst 150 [...]

[...]s de ramingen voor [...] termijn zal de pro[duktie v]an olie dit jaar uit[komen o]p gemiddeld 2,8 mil[joen vat]en (van 159 liter) per [dag, ee]n recordhoeveelheid. [...] wordt dat [...] [...]iljoen vaten per dag. [De ram]ingen liggen respec[tievelijk] 200.000 en 400.000 [vaten ho]ger dan eerdere schat[tingen]. De extra inkomsten [...] voor dit jaar 9 mil[jard kro]on (Nf 2,3 miljard) [en] volgend jaar 17 mil[jard kro]on (Nf 4,35 miljard). [De r]amingen [...] [...] van een olie[prijs van] 17 à 18 dollar per [vat (159] liter) [...] [...] stabiel [...]

[...] te pro[duceren] is Noorwegen erin [...] zich op [te werken] [tot tweed]e olie-exporteur [ter wereld, achter]na Saudi-Arabië. [...]de grote [...] [...] land [...] [...]

land ertoe te brengen zijn produktie te beperken teneinde een stijging van de olieprijs op de wereldmarkt te bewerkstelligen, hebben niets uitgehaald. Noorwegen is overigens geen lid van de organisatie.

Ook van de argumenten van de milieubeweging trekt Noorwegen zich niets aan. Minister Stoltenberg verklaarde dat er geen sprake is van roofbouw, maar van een verantwoord beheer van de natuurlijke hulpbronnen. Hij wees erop dat juist de boorputten die al sinds de jaren zeventig in produktie zijn, de komende tien jaar het meest zullen opleveren.

De gang van zaken in de oliesector heeft de Noorse staatsoliemaatschappij Sta[toil] [...] [...] gelegd [...] het concern bekend dat vorig jaar de nettowinst is gestegen met maar liefst 59 procent tot het recordbedrag van 5,4 miljard kroon (Nf 1,38 miljard). De omzet groeide met 3 procent tot 83,6 miljard kroon (Nf 21,4 miljard).

AMIGOE FAXNUMMERS
Redactie: 674744
Advertentie: 674524

Dollar blijft dalen door financiële crisis Mexico

AMSTERDAM — De koers van de dollar is gisteren verder gedaald, vooral onder invloed van de financiële crisis in Mexico. De zwakte van de Amerikaanse munteenheid hield de vlucht van beleggers in de Duitse mark op gang. Dat droeg er toe bij dat behalve de dollar ook het pond sterling, de Italiaanse lire en de Spaanse peseta opnieuw terrein moesten prijsgeven.

De dollar begon de dag op Nf 1,6590, ruim één cent minder dan de slotkoers van Nf 1,6705 op donderdag en het laagste peil sinds oktober 1992. In de loop van de dag volgde een licht herstel. Dat leek meer vaart te krijgen toen er gunstige cijfers over de Amerikaanse handelsbalans bekend werden. Het handelstekort daalde in december met 27 procent tot 7,3 miljard dollar. De dollar had daar echter nauwelijks baat bij. De koers sloot uiteindelijk ruim een halve cent lager op f 1,6645.

Het pond sterling deed het nog slechter. De notering ging verder omlaag van Nf 2,6390 tot Nf 2,6260. Dat is nog maar anderhalve cent meer dan het historische dieptepunt van eind februari 1993. De hoofdoorzaak van de neergang van het pond is de politieke onzekerheid in Groot-Brittannië. Die werd gisteren verder vergroot door een opiniepeiling die aangeeft, dat de regerende conservatieven veel minder steun onder de Britse kiezers hebben dan de Labourpartij.

De Italiaanse lire kwam voor de derde achtereenvolgende dag op een nieuw historisch dieptepunt. De koers daalde van Nf 1,0425 per duizend tot Nf 1,0365. De Italiaanse Centrale Bank kocht opnieuw lires om de koers te steunen, maar dat had weinig effect. De valutahandel blijft pessimistisch over de kansen van premier Dini om snel bezuinigingen op de begroting door te drukken.

Moderne piraterij: met computers

STOCKMARKET NEWS

NEW YORK	PREV	17 Febr.	FRANKFURT	PREV	17 Febr.	AMSTERDAM	PREV	17 Febr.
DOW JONES	3982	3988	DAX INDEX	2116	2118	EOE	410.10	410.95
AM.EXP.	33.00	33.63	BASF	327.00	327.00	ABN AMRO	58.70	58.70
ATT	51.13	50.75	COMMERZBK	337.50	337.50	AEGON	110.70	112.60
ALZA CORP	22.88	22.88	DAIMLER B.	721.60	721.60	AHOLD	53.70	52.80
ARCHER	19.75	19.75	DEUTS.BK	718.50	718.50	AKZO	192.70	191.80
BORDEN	12.75	12.50	MAN	417.00	417.00	AMEV	[illegible]	72.70
CITICORP	42.50	42.63	PREUSSAG	466.00	466.00	DSM	137.[illegible]	137.10
COASTAL CO	29.50	28.88	SIEMENS	669.50	669.50	ELSEVIER	16.[illegible]	15.90
COCA COLA	53.88	53.63	VW	414.00	414.00	FOKKER	11.[illegible]	11.60
CORNING IN	31.88	31.38				GIST BROC.	44.[illegible]	44.50
DISNEY	53.38	53.28				HAGEMEYER	142.00	141.60
DUPONT	55.75	55.25				HEINEKEN	251.80	253.00
EAST.KODAK	50.38	50.25				HOOGOVENS	74.60	74.70
EXXON	64.00	63.63	LONDON			ING	80.50	80.40
FORD	26.25	26.38				KLM	47.80	47.70
GEN.ELECT.	53.75	53.88	FT-100 IND	3049	3042	KNP BT	[illegible]	52.50
GEN.MOTORS	41.25	41.13				KON.PTT NED.	57.10	58.20
HEINZ	39.75	39.75	ARGYLL	2.78	2.79	NEDLLOYD	[illegible]	51.90
HOMESTAKE	16.38	15.88	BARCLAYS B	6.19	6.11	NUTRICIA	95.00	94.80
IBM	75.75	75.00	BASS	5.20	5.16	PHILIPS	55.40	56.50
KELLOGG	54.88	54.63	BRITISH ST	3.89	3.84	POLYGRAM	84.00	83.60
MC DONALDS	33.00	32.88	BRITISH TEL	3.18	3.11	ROBECO	105.50	105.70
MEAD	54.25	54.60	CADBURY	4.18	4.28	ROLINCO	107.10	107.00
MERCK	40.38	41.25	CABLE & W.	3.90	3.86	RORENTO	88.50	83.58
MINNES.MNG	53.50	53.38	GRAND MET	3.77	3.70	RODAMCO	47.10	47.20
MOBIL CORP	88.75	87.13	MARKS & SP	3.87	3.79	ROYAL DUTCH	191.00	191.50
PFIZER	80.13	82.38	REDLAND	4.37	4.34	UNILEVER	190.30	199.40
P.MORRIS	61.63	60.25	TATE & LYL	4.28	4.28	VMF STORK	45.50	45.00
QUAKER	33.75	32.88				VNU	179.00	179.80
SEARS	47.25	47.75						
UP JOHN	33.50	33.63	TOKYO			TORONTO		
US.SURGIC	22.25	21.88	NIKKEI DOW	17780	18020	TSE 300	4114	4109
VALERO	17.38	17.63						
			BRIDGESTON	1340	1300	ALCAN	35.25	35.00
			CANON	1460	1480	BELL	48.38	43.25
GOLD	378.60	380.60	DAI ICHI K	1700	1700	BANK OF NS	28.88	27.00
SILVER	4.72	4.77	DAIWA SEC.	1110	1110	CAN PAC	19.63	19.75
CRUDE OIL	18.60	18.88	HITACHI	882	814	IMASCO	41.38	42.13
US$/YEN	97.43	97.46	HONDA MOT	1640	1530	LAIDLAW	11.63	11.63
US$/DMARK	1.49	1.48	JAPAN AIRL	608	601	MOORE	25.75	26.00
GBP/US$	1.57	1.58	NOMURA SEC	1769	1740	NORANDA	23.63	23.50
US$/NLG	1.67	1.66	NIPPON STE	380	330	PLACER DOME	27.75	28.25
ECU/US$	126.30	126.80	MAZDA	407	408	POWER CORP	17.88	17.08
CAN/US$	1.44	1.40	SONY	4570	4500	ROYAL BANK	28.16	27.88

Wall Street sluit met flink verlies

NEW YORK — De effectenbeurs in New York is gisteren flink lager gesloten. De Dow Jones-index daalde met 33,98 punten tot 3953,54. Over de hele week boekte het koersgemiddelde desondanks een winst van 14 punten en een recordslot van 3987,52 op donderdag. Het aantal lager sluitende fondsen was gisteren [...] groter dan het aantal winnaars. De omzet kwam uit op een flink totaal van 344 miljoen aandelen.

De aandelenkoersen stonden de hele dag onder druk door winstnemingen. Ook de gestage koersdaling van de dollar was een negatieve factor. De verliezen bleven lange tijd beperkt, maar aan het eind van de dag zakte de Dow Jones-index flink weg door verkopen in verband met het aflopen van aandelenopties. De grootste verliezer was Motorola. Het elektronicabedrijf liet weten met abnormaal grote voorraden draadloze telefoons te zitten. Beleggers concludeerden dat dit de winst flink zal drukken en deden hun stukken massaal van de hand.

Op de valutamarkt in New York bleef de dollar onder druk staan door aanhoudende bezorgdheid over de financiële problemen van Mexico. Tegen het slot van de handel werd Nf 1,6600 genoteerd, bijna een halve cent minder dan de slotkoers van Nf 1,6645 in Amsterdam. Donderdag eindigde de dollar in New York op Nf 1,6705.

De dollar sloot in New York wel iets boven het laagste niveau van de dag. Dat was te danken aan een koersherstel van de Mexicaanse peso van 6,10 tot 5,75 peso per dollar. Valutahandelaren kregen de indruk dat er schot zit in de uitwerking van het Amerikaanse steunpakket voor Mexico.

Enorm Disney-project in hartje New York

NEW YORK — Het Disney-concern heeft grootse plannen voor een hotelcomplex annex winkels en uitgaansgelegenheden in hartje New York, in de theaterwijk Broadway. De stad New York wil de omgeving een opknapbeurt geven. Het beoogde bouwterrein, aan Eight Avenue tussen 42nd en 43rd street om de hoek van Times Square, wemelde ooit van de pornoshops.

Het amusementsconcern, vooral bekend van zijn pretparken en tekenfilms, heeft een hotel van 47 verdiepingen in gedachten, met 680 kamers en vergaderruimten, dat ook een *Disney Vacation Club* zal huisvesten. Het [...] [...] ontbreken; het is de bedoeling om het hotel te voorzien van een soort vuurtoren, die over de Hudson river zijn licht zal verspreiden.

Disney is in de buurt al [...]. Het concern zit achter de [...] van het historische [New Amster]dam-theater. [New] York heette ooit *New Amsterdam*. Er zullen te[...] Disney-films en [...] worden vertoond. [Er] komt ook een speciale Disney-winkel.

Sinds april vorig jaar is in een Broadway-theater de toneelversie van *The beauty and the beast* te zien. Van die Disney-tekenfilm bestaat ook een ijsshow, die in de befaamde *Radio City Music Hall* loopt.

Disney is niet de enige gegadigde. Ook de Marriott-hotelketen en een lokale vastgoedonderneming, *Milstein Properties*, hebben even imposante plannen ingediend. Milstein wil een tv-studio bouwen. Rebecca Robertson, de gemeentelijke projectleidster, wilde gisteren geen bedragen noemen. Eind april zal de winnaar bekend zijn. De bouw vangt begin 1996 aan.

Ahold voegt dochters in Verenigde Staten samen

ZAANDAM — Ahold [...] [...] Red Food Stores [...] 1 maart volledig [...] bij zijn andere dochterbedrijf Bi-Lo. Alle 54 supermarkten van Red Food Stores nemen de naam en de prijsformule van Bi-Lo over. Als gevolg hiervan kan Bi-Lo met gemiddeld 10 procent goedkoper inkopen, waardoor de prijzen van duizenden produkten fors lager worden.

Het Nederlandse supermarktconcern maakte van Red Food Stores (omzet ruim 1 miljard gulden) in mei 1994 al een divisie van Bi-Lo. In eerste instantie werden de administratie, personeelszaken en informatiesystemen samengevoegd. De nu aangekondigde stap is de laatste fase van de integratie.

Hoeveel Ahold denkt te kunnen besparen met de samenvoeging, is onbekend. Wel zijn vijftig arbeidsplaatsen op het hoofdkantoor van Red Food Stores overbodig geworden. Ook kan Bi-Lo besparen door gebruik te maken van dezelfde reclame en acties.

Bi-Lo is met 266 winkels de grootste supermarktketen van Ahold in de Verenigde Staten. De keten heeft een omzet van 4,4 miljard gulden en is actief in de staten South-Carolina en Georgia. Red Food Stores is gevestigd in Tennessee. Verder heeft Ahold in Amerika nog de ketens Giant Food Stores, Finast Food Stores, Edwards Super Food Stores en Tops Markets. De totale omzet van Ahold USA bedraagt bijna 12,5 miljard gulden.

MENSEN

Benevelde geestelijke

Een **dronken priester** heeft nogal wat opschudding veroorzaakt tijdens een huwelijksmis in het oost-Roemeense dorpje Tisau. De totaal benevelde geestelijke verwisselde de huwelijkssluiting met een begrafenis, waardoor hij een grafrede uitsprak. De bruid en bruidegom waren zo laaiend over de fout, dat ze de geestelijke voor het *altaar* in elkaar timmerden.

De laatste maanden maakte de priester het regelmatig te bont na een te diepe blik in het glaasje. De treurige huwelijksmis was de spreekwoordelijke druppel voor de parochianen om de *wandaden* van de drinkende geestelijke aan de grote klok te hangen.

Topprijzen voor fotograaf

De 25-jarige Australische fotograaf **Ian Waldie** heeft dinsdag in Londen drie topprijzen gewonnen. Waldie, die voor het Britse persbureau *Reuter's* werkt, werd tot 'fotograaf van het jaar', tot 'persfotograaf van het jaar' en tot 'jonge fotograaf van het jaar' 1994 uitgeroepen.

De eerste twee prijzen leveren hem ongeveer 16.000 gulden op. Voor de titel jonge fotograaf van het jaar krijgt hij een beurs ter waarde van 13.000 gulden.

Zevenduizend fotografen hadden werk ingezonden voor de competitie. De jury bestond uit 36 Britse fotoredacteuren.

Voor de 38ste editie van World Press Photo hebben 2997 fotografen uit 97 landen werk ingezonden. De stichting World Press Photo reikt in vijftien categorieën prijzen uit.

De jury stond dit jaar onder voorzitterschap van *Michèle Stephenson*, fotoredacteur van Time.

Vurig sweatshirt

De firma **Henri Fetter Fashion** in het Nederlandse Hoofddorp heeft besloten een sweatshirt van het merk *Guard* uit de markt te halen. Het honderd procent katoenen sweatshirt kan in de directe nabijheid van open vuur onverwacht snel vlam vatten.

Volgens een woordvoerder van het bedrijf zijn sinds juli vorig jaar circa 2500 sweatshirts verkocht. In advertenties riep de firma gisteren kopers op het kledingstuk terug te brengen naar de winkel waar het is gekocht. Het aankoopbedrag wordt vergoed.

De consument kan de brandgevaarlijke sweatshirts herkennen aan het logo *News Clothing* dat op de achterzijde van het wasvoorschrift staat vermeld.

Franse dame wordt 120 jaar oud

■ *ARLES - In het Franse stadje Arles wordt a.s. maandag feest gevierd omdat de oudste inwoonster van de plaats en waarschijnlijk ook van de wereld dan 120 jaar wordt. De krasse dame, Jeanne Calment, poseerde vrijdag in een bejaardentehuis voor de fotografen.*

Meesterwerken ontrafeld

Het **Louvre-museum** in Parijs heeft donderdag een nieuw laboratorium geopend dat met hoogwaardige technologische instrumenten achter het 'geheime leven' van kunstwerken probeert te komen.

De onderzoeksafdeling, die verscholen gaat in spelonkachtige ruimtes onder de tuinen van het museum, beroemt zich op het bezit van een *deeltjesversneller*. Geen enkel ander museum zou zulke apparatuur hebben. Het laboratorium biedt de Franse staatsmusea de kans gratis de echtheid van hun collectie te laten testen. Het instituut heeft ruim vijftig miljoen gulden gekost.

De onderzoekers, die tot dusver bovengronds in een kleine vleugel van het museum werkten, hebben al een aantal verrassende vondsten op hun naam staan. Zo werd met röntgenonderzoek ontdekt dat in een houten obelisk uit het oude Egypte een drie tot vier maanden oude menselijke *foetus* verborgen was. Onderzoek van een schilderij van een schranspartij, dat was toegeschreven aan de zestiende-eeuwse Vlaamse school, onthulde dat de kunstenaar het woord 'blau' op de jas van een vrolijke klant had gekrabbeld voordat hij het kledingstuk een kleur gaf.

De medewerkers van het laboratorium hebben zich ook beziggehouden met de *prehistorische* rotstekeningen in de befaamde grotten van Lascaux in het zuiden van Frankrijk. Zij ontdekten dat de primitieve kunstenaars geen ruwe kleurstiften gebruikten, maar verf. Zij hebben in de wijde omtrek naar de gewenste kleurencombinaties gezocht.

Marie (94) in tv-quiz

Marie Bosman komt in aanmerking voor vermelding in het *Guinness Book of Records*. De 94-jarige Marie is, voor zover bekend, 's werelds oudste deelnemer aan een televisiequiz.

Op 21 en 22 februari doet de in Gendt wonende bejaarde mee aan het televisiespel *Boggle*. Ze vormt een koppel met een van haar kleinkinderen, de 23-jarige Belinda Brom. Belinda heeft grootmoeder opgegeven voor het spelletje. "Oma wilde graag eens op de televisie komen." In Boggle, gepresenteerd door Frank Kramer, moet het duo het opnemen tegen twee jonge studenten.

Uitgebuite bediendes

Hoewel **zakenlieden** het Zwitserse Genève onlangs hebben uitgeroepen tot de beste vestigingsplaats ter wereld, denken heel wat personeelsleden van diplomaten er volstrekt anders over. Het kanton Genève heeft daarom besloten een commissie van twee bemiddelaars in te stellen waarbij personeelsleden van diplomaten kunnen *klagen* als ze vinden dat ze uitgebuit worden.

De Geneefse autoriteiten hopen op korte termijn twee geschikte kandidaten te vinden die binnen een maand aan de slag kunnen.

Al enkele jaren stelt de *'Vakbond Zonder Grenzen'* de slechte behandeling van bedienden van diplomaten aan de kaak. De bond behartigt de belangen van werknemers van diplomaten die bij de talrijke internationale organisaties in de Zwitserse stad werkzaam zijn.

Enkele jaren geleden vroeg een andere organisatie, het Centrum Europa-Derde Wereld, de Commissie voor de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties zich te buigen over de problemen van bedienden die door diplomaten worden uitgebuit. Volgens een woordvoerster van dit centrum zijn haar de afgelopen vijf jaar meer dan vijftig gevallen ter ore gekomen van uitbuiting die sterk aan *slavernij* doen denken. Haar waren gevallen bekend van bedienden die met diplomaten waren meegekomen uit hun geboorteland die geen salaris kregen, terwijl ze zestien tot achttien uur per dag moesten werken.

Hutu valt in de prijzen

De World Press Photo 1994 is gemaakt door James Nachtwey. De onderscheiden foto toont een Hutu, wiens gezicht mismaakt is door de verschrikkingen van de oorlog. Nachtwey, werkzaam bij het bureau *Magnum Photo*, maakte de zwart-wit plaat in juli in Ruanda. De foto is gepubliceerd in Time.

Nachtwey ontvangt op 20 april in Amsterdam het 'Gouden Oog' en een bedrag van 15.000 gulden. Een keuze uit zijn werk zal dan te zien zijn tijdens de World Press tentoonstelling in de Nieuwe Kerk.

■*Kortgeleden herdacht Minguel Zievinger het heugelijke feit dat hij 25 jaar geleden in dienst trad bij de Arubaanse overheid. Zievinger is momenteel chef van de afdeling Onderhoud op de internationale luchthaven Reina Beatrix. Op de foto ontvangt de jubilaris de gebruikelijke gratificatie uit handen van de directeur van de luchthaven Michael Nicolaas. Van links naar rechts Michael Nicolaas, Minguel Zievinger, Vilma Zievinger, Irayma Zievinger en Mario Bikker, hoofd van de technische afdeling.*

Onderzoek Soestdijk

De **Inspectiedienst** van het Nederlandse ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gaat de arbeidsomstandigheden van de veiligheidsmensen van prinses Juliana en prins Bernhard en van prinses Margriet en mr P. van Vollenhoven onderzoeken. Dat heeft een woordvoerder van het departement bevestigd.

De beveiliging heeft geklaagd over ruimtegebrek en over *onveiligheid* in geval van brand of een andere calamiteit. Dat er een onderzoek komt, betekent op zich nog helemaal niets, aldus de woordvoerder. Het is de normale gang van zaken na iedere klacht.

Bubbelende parfum

Buiten Frankrijk, Duitsland en Zwitserland mag het Franse modehuis **Yves Saint Laurent** (YSL) zijn parfum *Champagne* nog tot eind 1998 op de markt brengen. Daarna wordt de merknaam, waar de gezamenlijke producenten van de champagnewijnen tegen hadden geprotesteerd, afgeschaft.

Tot deze regeling kwamen Sanofi sa, de houdstermaatschappij van YSL, het Franse merknameninstituut INAO en de organisatie CIVC van de gezamenlijke champagneproducenten deze week in Parijs. De organisatie van verbouwers van de wereldberoemde bubbelwijn had tegen het gebruik van de naam door YSL verscheidene juridische procedures ingesteld.

In Frankrijk en Zwitserland zal het geurtje binnenkort al in een nieuwe verpakking worden gepresenteerd. In Duitsland krijgen het parfum en de eau-detoilette in oktober een andere naam en verpakking.

Intussen heeft YSL aanzienlijk *succes* geboekt met de parfumlijn. De verkopen stegen in 1994 in vergelijking met het jaar daarvoor tot 110 miljoen gulden.

Tegen Sagan cel geëist

Tegen de Franse schrijfster **Françoise Sagan** is in een drugszaak een voorwaardelijke celstraf van achttien maanden en een geldboete van 50.000 francs (16.000 gulden) geëist. Zij zou, samen met 26 andere personen, zijn verwikkeld in een *cocaïnezaak.*

De schrijfster kwam woensdag voor het eerst opdagen bij haar proces dat op 9 februari was geopend. Justitie beschuldigt haar van het gebruik van en het handelen in cocaïne. Een rechtbank veroordeelde Sagan in 1990 al een keer tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van zes maanden in een drugszaak.

De schrijfster verklaarde woensdag dat zij momenteel geen cocaïne gebruikt. Maar tijdens de periode in kwestie - eind 1992 - was zij 'knock out na een serie sterfgevallen en kon niet werken'. De cocaïne 'hielp' haar in die situatie.

Aangesproken op haar gebrek aan medewerking tijdens het vooronderzoek haalde Sagan de mensenrechten en *Montesquieu* aan. "Elk mens is vrij, als zijn vrijheid niet de vrijheid van anderen beperkt", verklaarde zij. "De wetten zijn gemaakt om zich aan de mensen aan te passen, en niet omgekeerd." In 1993 had de schrijfster het recht opgeëist "mezelf te vernietigen zoals ik wil."

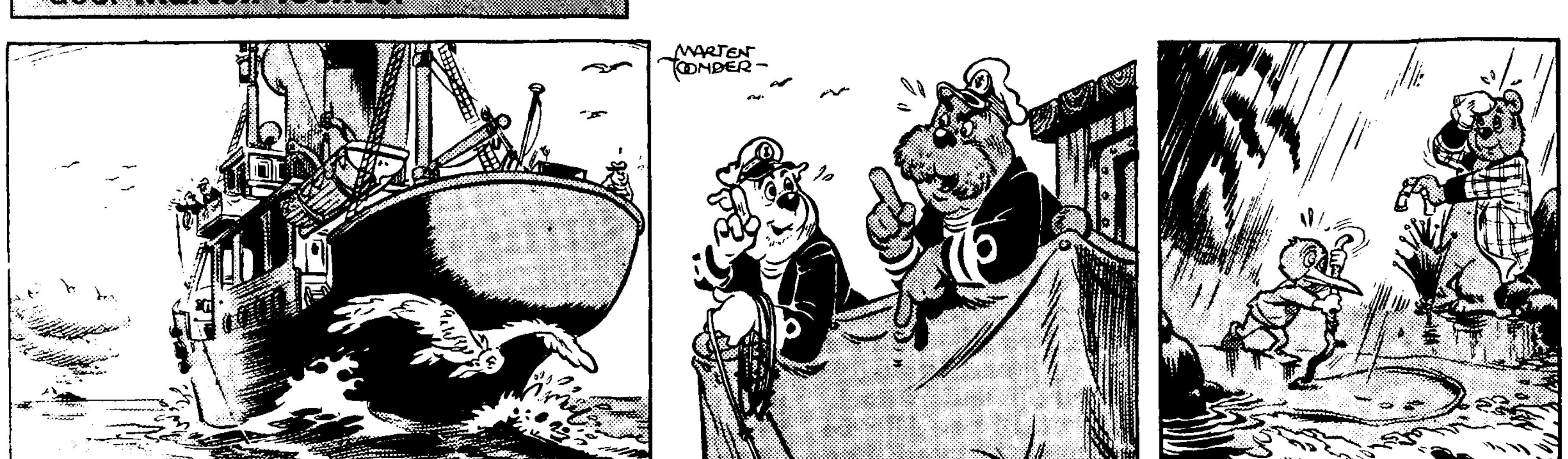
Duivelse 'house'

De Emmeloordse **evangelist** Harry Kamphuis was gisteren op zijn post, toen in Steenwijk ongeveer 2500 jongeren 'willoos werden overgeleverd aan de machten en krachten van het hellevuur'. Het ging om een *houseparty*, die kerken en twee politieke partijen in Steenwijk tevergeefs hadden proberen te voorkomen.

Onlangs besliste de rechtbank in Zwolle dat de houseparty mocht doorgaan. Tot groot verdriet van Kamphuis, fervent strijder tegen dit 'verschijnsel van duivelse makelij'. Met een ouderling was hij op de 'kindonvriendelijke housebijeenkomst' aanwezig om 'geestelijke eerste hulp te verlenen'. "Ouders let op uw zaak, ga met uw kinderen praten en wijs ze op het gevaar", zo luidde Kamphuis' oproep. Ook vroeg hij christenen te bidden voor de houseminnende jongeren, 'die worden overgeleverd aan chaos, seks en angst'.

Tom Poes en de Tijwisselaar

door **Marten Toonder**

4726 — Inmiddels was de *Albatros* het eiland Raap vrij dicht genaderd. Als een donkere streep lag het op de horizon en de stuurman, die zich maar al te goed herinnerde dat de omgeving door zandbanken ontsiert werd, was aan het loden.

"Goed zo, maat", sprak de gezagvoerder prijzend. "Je leert het wel, hoor. Als je zo doorgaat, word je misschien nog wel eens een zeeman."

De ander verbleekte een weinig en loodde met dunne lippen voort.

"Het bevalt me hier niets", prevelde hij.

"Er is iets geks met dat eiland. Hier is het mooi weer - en daar regent het. En de vorige keer was het vloed, terwijl we toch op een bank liepen. En nu is het eb, maar....."

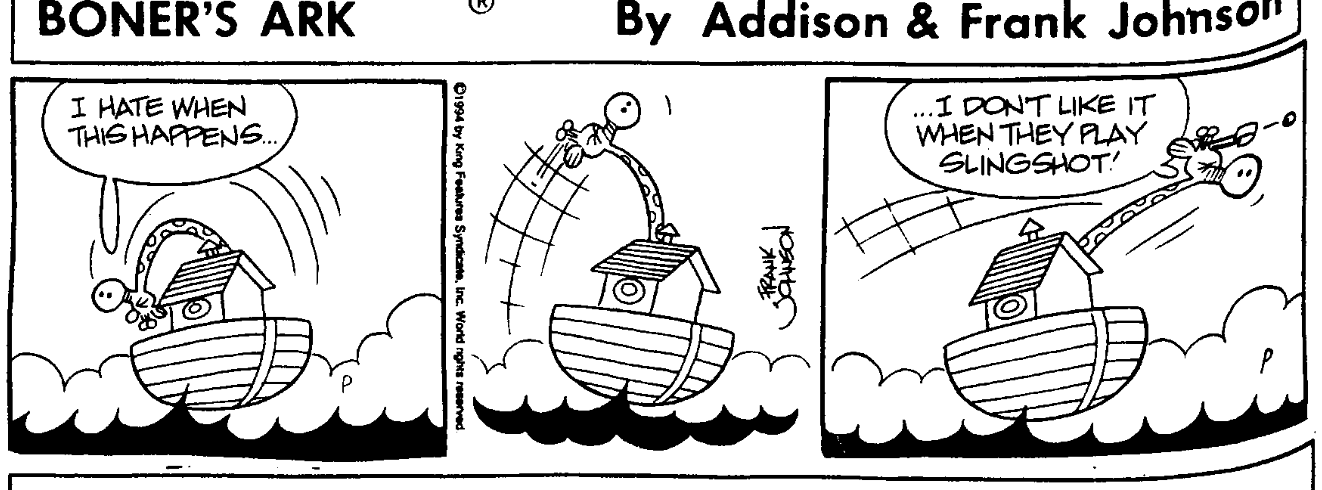
"Donders, meneer!" riep de kapitein. "Je praat teveel! Het is eb, ja! En ik ben blij dat je je die zandbanken herinnert. Kijk maar je dieplood, want een stranding kost tijd en geld. En dan praat ik niet eens over mijn middagdutje!"

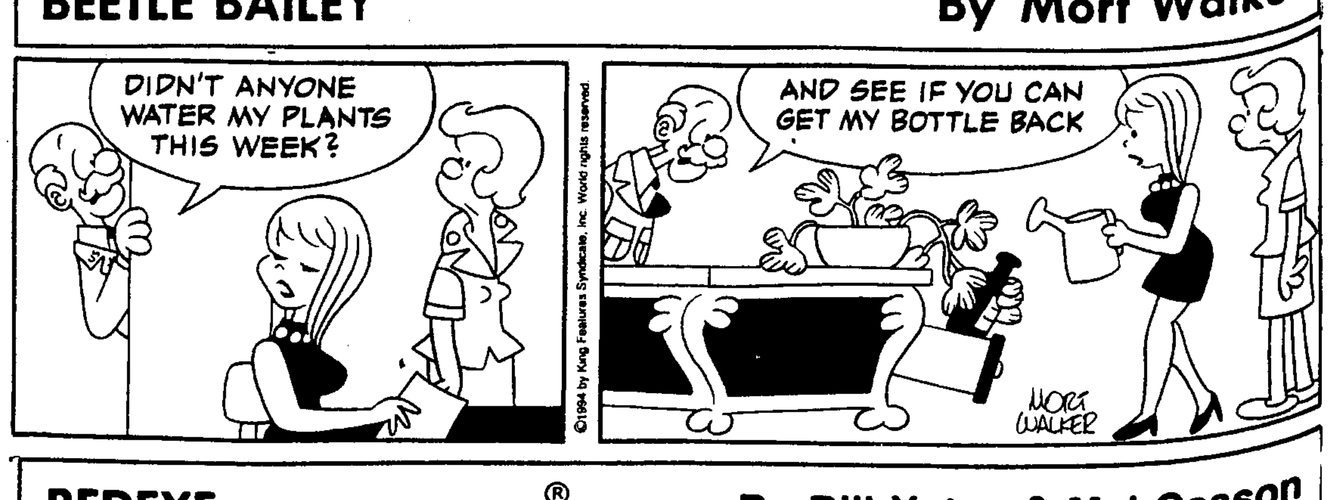
"Jawel, kapitein", hernam de stuurman. "Maar nu is het eb en er is geen zandbank te bekennen. Er is hier iets geks; dat is vast!"

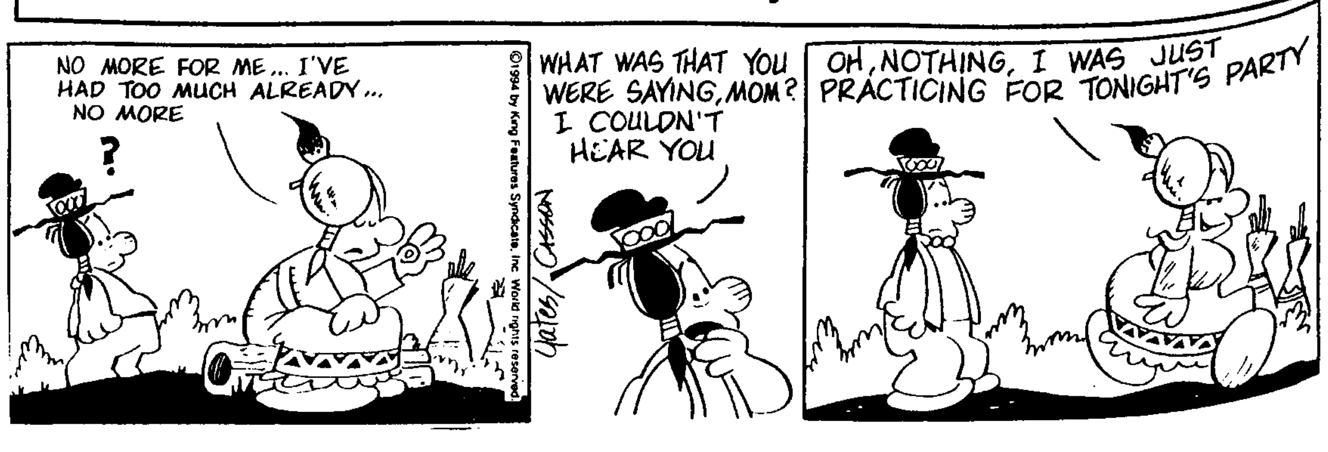
Heer Bommel had de nadering van het schip niet in de gaten. Op bewogen toon had hij de tijwisselaarsleerling op zijn plicht gewezen en hem duidelijk gemaakt, dat het lot van de aardbol van hem, Kobbe Kobbema, afhing.

"Vergeet je grieven, jonge vriend!" zo riep hij uit. "Je eigen gevoelens moeten wijken voor het algemeen belang! En als je dan geen tijstok meer hebt, kan je het misschien met die aangespoelde tak doen."

De leerling gaf na lange tweestrijd toe - en zo kon men heben later bezig zien met het trekken van de cirkel van Horletoet. Maar ach, het was een slappe cirkel..................

ÇAO

AGENDA

ARTSEN

VERENIGING VAN TANDARTSEN

doende arts 18-19 februari van .00 uur: S. Wong-Loi-Sing, Kaya Monsanto z/n. Tel.: 368788. Voor gevallen 618641.

GENEESKUNDIGE DIENST

S- EN 2DE DISTRICT T

uari 1995 vanaf 08.00 uur tot uari 1995 om 08.00 uur: Yeung, Centro Medico Sta. Rosa. 76666; spreekuren: 11.00-12.00/ .00 uur; spoedgevallen tel.: b.g.g. 112, 696266 of 696337.

uari 1995 vanaf 08.00 uur tot uari 1995 om 07.00 uur: Der Meer, Centro Medico Sta. Tel.: 676666; spreekuren: 11.00- .00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: b.g.g. 112, 696266 of 696337.

voor patiënten van de volgende Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Nassy, Tseng, Ten Holt-Suiters, an, Doran, Guerrero-Bakmeyer, Ayubi, De Vos en Braam)

S- EN 2DE DISTRICT T

uari 1995 vanaf 17.00 uur tot uari 1995 om 07.00 uur: Roose, Kas Chikitu. Tel.: 623550 ; spreekuren: 11.00-12.00/17.00- ; spoedgevallen tel.: 683233 of b.g.g. 112, 696266 of 696337.

voor patiënten van de volgende Swart, Gollo, Roose, Braakman- De Rouw-Picus, Davelaar, Pablo, Nivillac, Rosales-Conces- De Vos)

DISTRICT BANDABAO

uari 1995 vanaf 17.00 uur tot uari 1995 om 08.00 uur: Lont, Sentro Mediko Barber. Tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/ .00 uur; spoedgevallen tel.: b.g.g. 112, 696266 of 696337.

uari 1995 vanaf 13.00 uur tot uari 1995 om 07.00 uur: Lucasius, Sentro Mediko Barber. 658 of 641605; spreekuren: 10.00- .00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: b.g.g. 112, 696266 of 696337.

voor patiënten van de volgende Schellens, Sommer, Lucasius, n Spong).

nten van hier niet genoemde wordt aangeraden in *spoedge-* de eigen arts te bellen en te en wie voor deze de dienst mt. Het verdient te allen tijde ling een huisarts te kiezen die en en weekeinden bereikbaar- geld heeft. Vraag er naar bij uw gend bezoek!

JKVERPLEGING

WIT-GELE KRUIS WIJKVERPLEGING INSES MARGRIET

Maria 17. tel. 682344/682947, 682574. Kantooruren: 07.00- ur.

uster na 17.00 uur tel.

sch spreekuur in ieder wijk- dagelijks van 08.00-08.30/ 6.00 uur

e Halman Otrobanda: tel. 88; spreekuur: wo. van 09.00- 0 uur.

Maria 17: tel. 682344; ekuur: do. van 09.00-11.00

gebouw Bonam: tel. 371865; ekuur: di. van 09.00-11.00 Sokudi: tel. 367824.

AMIGOE Colofon

- Sentro Mediko Montagne Abao: tel. 673711; spreekuur: wo. van 09.00-11.00 uur.
- Kaya Fensu 9 (Koraal Specht): tel. 618577; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Suffisant: tel. 687707; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Sta. Rosa: tel. 671628; spreekuur: di. van 09.00-11.00 uur.
- **Inloopspreekuur** voor zuigelingen en kleuterzorg: vr. van 08.00-10.00 uur. Hoek Vondel-/Nilda Pintostraat; tel. 373582.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING

Kantoor Gosieweg 15, tel. 692231/ 692232; open van 07.00-17.00 uur.
Kantoor Bandabou: Silberie Kavel 16, tel. 649422; open van 08.00-16.00 uur.
Wachtzuster vanaf 17 februari 1995 17.00 uur t/m 24 februari 1995 07.00 uur tel. 681847 of page 310-1179.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU

Fontein 35, tel. 648077/648387; open van ma. t/m vr. van 07.00-17.00 uur. Wachtzuster tel. 642798 of 601760.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO

Schottegatweg Noord 43. Tel. 691838/ 692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: elke do.van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: elke di. van 12.30-14.45 uur.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST

ZATERDAG 18

Otrobanda: Sta. Maria, Winston Churchillweg 155. Tel.: 680800.
Punda: Mampuritu, Sta. Rosaweg 329 (gebouw Centro Medico Sta. Rosa). Tel.: 674475/674750.

ZONDAG 19

Otrobanda: Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15. Tel.: 682857.
Punda: Banda Ariba, Herst 31. Tel.; 676822/676828.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	135
Artsendienst Bandabou:	641658
SOS-lijn (psych. hulp):	127
RCC (nood op zee):	637911
Dierenasiel:	664306
Dierenartsdienst:	614000
Thorax Centrum:	685917
Medisch Centrum Blaauw: (24 uur bereikbaar)	695505 695547
Fundashon Lechi di Mama:	672289 375628 375023

VERLOF BEGRAFENIS (afgifte van 10.00-14.00 uur)

za. 18 februari:
E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
zo. 19 februari:
R.A. de Windt, Uteweg 53.

STICHTING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Fundashon Famia Planea)

Assistentie geboorteregeling:
Kliniek Bitterstraat 1-A (tel. 611323): dagelijks open van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; dokter aanwezig op ma. en vr. van 14.00-16.00; di. t/m do. van 08.00-11.00 uur.

Kliniek Kas Chikitu (zuigelingenconsultatiebureau): open op wo. van 13.00-15.00 uur.

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA: zo.: 10.00 uur hoogmis (Ned).
BOCA SAMI (San Michiel): za.: 18.00 uur; zo.: 08.00 uur.
BARBER (H. Joseph): za.: 19.00 uur; zo.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT (O.L. Vrouw van Lourdes): za.: 18.30 uur; zo.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): za.: 18.30 uur; zo.: 09.00 en 11.30 uur.
COROMOTO (O.L. Vrouw van Coromoto): za.: 19.00 uur; zo.: 08.00, 11.00 (Spaans), 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): za.: 19.30 uur; zo.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zo.: 10.00 en 19.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): za.: 19.00 uur; zo.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): za.: 19.00 uur; zo.: 11.00 en 18.00 uur.
LAGOEN (H. Johannes); zo.: 10.00 uur.
MONASTERIO 'MAMA DI DIOS' (Scherpenheuvel 3): ma. t/m za.: 08.00 uur; zo.: 10.30 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zo.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
St. Ana (St. Anna, basiliek): zo.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia (H. Familie): zo.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (O.L. Vrouw van de Rozenkrans, kathedraal): za.: 19.00 uur; zo.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
STA. MARIA (Maria van altijd durende bijstand): za.: 18.30 uur; zo.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
STA. ROSA (Santa Rosa de Lima): za.: 18.30 uur; zo.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SERU FORTUNA (San Martines de Porres): za.: 18.30 uur; zo.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (St. Franciscus): zo.: 17.00 uur.
SOTO (St. Antonius): za.: 19.00 uur; zo.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): za.: 07.00 en 19.00 uur; zo.: 08.00, 10.00 (charismatica), 18.00 en 19.00 uur (Ned).
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): za.: 18.00 uur; zo.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA (H. Geest): zo.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): za.: 19.00 uur; zo.: 08.30 uur.
WILLIBRORDUS (St. Willibrordus): za.: 19.00 uur; zo.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): za.: 18.30 uur; zo.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): za.: 18.30 uur; zo.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg (Mundo Nobo): za. 19.00 uur zangdienst; zo. 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold kleuterschool (Suffisant): zo. 18.00 uur dienst (Pap).

GEREFORMEERDE KERK

Groot Kwartier (Arowakenweg 28): 09.30 uur kerkdienst (Ned.); 10.15 uur kerkdienst (Pap.); 16.30 uur kerkdienst (Ned.).
Muizenberg)Skol basiko Muizenberg/ St. Jacob): 10.00 uur kerkdienst (Pap).
Santa Rosa (Meraksweg 1): 10.00 uur kerkdienst (Pap.); 19.00 uur samenkomst (zang, gebed, bijbelstudie, Pap.).

VERENIGDE PROTESTANTSE GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church (Oranjestraat 111): 09.30 uur Rev. O.G. Haasnoot.
Fortkerk (Fort Amsterdam): 09.30 uur ds. N. de Reus.
Emmakerk (Barentslaan 11): 09.30 uur ds. P. v/d Waal.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA

zo. 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n (tel.: 681922).

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK

zo. 10.30 kerkdienst uur - Kaya G Mahuma 439.

BAKHUIS MINISTRIES

zo. 10.00 uur dienst - Landhuis Mount Pleasant.

****

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG: 17.00 Telefiesta met tante Irma; 18.15 Tempu pa Dios: protestantse gemeente; 18.20 Our Environment; 18.25 Danger Bay; 19.00 Rescue 911; 20.00 Telenotisia; 20.30 Programma Raad van Ministers; 21.00 Wega di Number Kòrsou; 21.10 Cocktail Turístiko (presentator Captain Sterling); 22.00 Musical Special; 21.30 Boksen; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 09.00 Sala di Konsierto; 10.00 Sena di Señor; 10.45 48 Hours; 11.30 Zorro; 12.00 Guia di Deporte (presentator Rein Persaud); 12.30 Djadumingu Deportivol; 14.00 Uitzending kinderkarnaval 1995; 16.45 Man drechi di Dios; 17.00 Much'i Ben; 17.55 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Di Bishita Ku.....; 18.30 Bellísima; 19.00 Tele-Suerte; 20.00 Telenotisia; 20.30 Shete Dia; 21.00 25 Ana Tumba/ Karnaval; 22.00 Mi Valentino; 24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

TV-11 (kanaal 11)

ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 On Pits Road; 18.30 European Journal; 19.00 Kome pa Biba (presentator Esther Mayer); 19.30 Pacho Chittick den Farandula; 20.00 Muérese de la Risa; 21.00 The Extraordinary; 22.00 Ocurrió Así 2000 Extra; 23.30 Prime News.

ZONDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 Wrestling; 19.30 Revista di Djadumingu; 21.30 Ku Bista Riba (presentator Reyna Joe); 22.00 Caché (presentator Minerva Hieroms); 22.30 Super Sport Follies; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News.

TELEARUBA (kanaal 13)

ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 17.00 Ghostbusters; 17.23 Scooby Doo; 17.46 Heatcliff & Marmaduke; 18.10 Drag Races; 19.10 Three's Company; 19.30 Style With Elsa Klensch; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 CNN News; 21.20 Man Alive; 21.50 Movie; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.30 Ripiti y Gana; 18.00 Aladin; 18.23 Goofttroop; 18.46 Sunday Movie; 20.30 CNN News; 20.50 Health Week; 21.05 Special Program; 22.00 Show-Time; 23.00 The Newz; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

CINE (kanaal 83)

ZATERDAG: 18.30 Far and Away; 21.00 Sour Sweet; 23.00 Patriot Games.

ZONDAG: 19.00 Movie; 21.00 Avalanche; 22.45 Jumpin' at the Boneyard.

WEGA DI NUMBER

3011
2509
1213

TBS (kanaal 89)

ZATERDAG: 19.05 WCW Saturday Night; 21.05 Movie: January Man; 23.05 Movie: Fear.

ZONDAG: 19.05 WCW Main Event Wrestling; 20.00 Movie: Firewalker; 22.00 National Geographic Explorer.

ABC (kanaal 77)

ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 ABC News; 20.00 News; 21.00 Movie; 23.00 Marshal.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 ABC News; 20.00 Home Videos; 20.30 Home Videos; 21.00 Lois & Clark; 22.00 Movie.

CBS (kanaal 75)

ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 CBS News; 20.00 Sirens; 21.00 Dr. Quinn, Medicine Woman; 22.00 Boys Are Back; 22.30 5 Buchanas; 23.00 Walker, Texas Ranger.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 CBS News; 20.00 60 Minutes; 21.00 Murder, She Wrote; 22.00 Movie: Silence of the Lambs.

NBC (kanaal 85)

ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 NBC News; 20.00 To Be Announced; 21.00 Empty Nest; 21.30 Mommies; 22.00 Sweet Justice; 23.00 Sisters.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 NBC News; 20.00 Earth 2; 21.00 Seaquest DSV; 22.00 Woman of Independent Menas (Part 1 of 3).

AE (kanaal 73)

ZATERDAG: 18.00 Movie: Downpayment on Murder; 20.00 Home Again; 20.30 Home Again; 21.00 Movie: Tobruk; 23.00 Best Comic Relief.

ZONDAG: 19.00 In Search Off; 19.30 In Search Off; 20.00 Ancient Mysteries; 21.00 Biography; 22.00 Boys of St. Vincetn (Part 1 of 2).

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG: 16.00 Movie: The Color Purple; 19.30 Movie: Women of Brewster Place; 23.30 Name of Love.

ZONDAG: 18.30 Movie: Crime of Innocence; 20.30 Movie: Withour a Trace; 23.00 Commish.

HET WEER

Weersverwachting geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt, af en toe zwaar bewolkt met hier en daar een plaatselijke bui.
Matige tot vrij krachtige, overdag af en toe krachtige oostelijke wind (tussen acht en 26 knopen).

Weeroverzicht:
De uitloper van een hoge-drukgebied boven de Atlantische Oceaan, die ons weer de afgelopen tijd grotendeels droog hield, zal in de komende 24 uur in betekenis afnemen. Op hetzelfde moment ontwikkelt zich boven het oosten van het Caribisch gebied een zwakke storing in de middelste en hogere luchtlagen.
Dit systeem trekt langzaam in westelijke richting en zal voor de aanvoer van vrij vochtige lucht zorgen die op de Benedenwindse eilanden van tijd tot tijd zal leiden tot een toename van de bewolking. Uit deze bewolking zullen naar verwachting vandaag en morgen enkele verspreide buien vallen.

"Geef al je zorgen en problemen over aan God.

Vol overgave en voorzien van de laatste Heilige Sacramenten van het Heilige Oliecel. In het bijzijn van zijn vrouw, kinderen en naaste familie is gisteren 17 februari 1995 na een lange lijdensweg rustig en dapper van ons heen gegaan: Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

dhr. Petrus Hendrikus Kluijtmans

Beter bekend als: "Frère Johan"

Namens zijn echtgenote en kinderen:

Jeanette Kluijtmans-Wernet
Rosalda Kluijtmans
Rachelle Kluijtmans

Schoonouders:

Rosa de Lima Maduro
Jeronimo Wernet

Broers en zusters in Nederland:

An v/d Hurk-Kluijtmans
Nel en Toon v/d Berg-Kluijtmans
Riek v/d Veerdonk-Kluijtmans
Marie en Frans Meissen-Kluijtmans
Jo en Tillie Kluijtmans-Hendriks
Br. Marinus Kluijtmans

Neven en nichten en verdere familie in Nederland

Schoonbroers en zus op Aruba:

Cis en Betty Wernet-Petrochi en familie
Chando en Florentina Wernet-Paniagua M.
Rudolf Wernet en dochter
Helena en Jaime Lacle-Wernet en familie

Zijn beste vrienden:

Cos en Regina Samuels
Chando en Trina Wever
Kees en Alma Berenos
Hr. Hickenson

Kennissen in Nederland en op Aruba, Alle Frères van Huize Primavera en Broeders van de La Salle in Nederland en verdere families op Aruba: Kluijtmans, Wernet, Maduro, Wever, Arends, Petrochi, Lacle, nodigen wij vrienden.

De teraardebestelling zal plaats vinden op zaterdag, 18 februari 1995 vanuit de Rooms Katholieke Kerk in Savaneta naar de Rooms Katholieke begraafplaats te Savaneta.

Gelegenheid tot condoleren vanaf twee uur 's middags in de Kerk. De uitvaartdienst vangt aan om vier uur 's middags.

Na de begrafenis gelieve geen rouwbeklag aan huis.

Aruba, 17 februari 1995.

Londen heft inreisverbod op voor Ieren en Nordieren

LONDEN - De Britse minister van Noordierse zaken heeft vrijdag de laatste inreisverboden opgeheven die nog golden voor tien inwoners van Ierland en Noord-Ierland.

De stap lijkt bedoeld om de sfeer te verbeteren voor de Brits-Ierse onderhandelingen over de toekomst van de Britse provincie Noord-Ierland. Ierland liet vorige week als zijn bijdrage gevangen leden van het Ierse republikeinse leger (IRA) vrij. De IRA en de protestanten in Noord-Ierland besloten vijf maanden geleden tot een bestand om onderhandelingen mogelijk te maken over de toekomst van Noord-Ierland.

ÑAPA
Weekend Bijlage Amigoe
18 FEBRUARII 1995 AMIGOE

INTERVIEW

Tweedekans onderwijs op Curaçao

REPORTAGES

Duikboot voor kust van Aruba

Edgar Palm is niet te spreken over de tumba

door Theo Dol =

egentig is hij geworden, deze maand. Edgar Palm, al meer dan jaar pianoleraar, com- ka'i orgel-expert, is dagen per week te in de Muziekaka- Emmastad. Daar - alert voorover , de ogen achter de brilleglazen gericht op iek, met gespitste oren e ijzeren vleugel. Als hij vriendelijk, maar Er kan niet met noten keld worden bij Edgar

a-ta, tikt hij een leer- "Voel de ritmiek." reekt de maestro van iliaanse dansmuziek subtiele verschil kan en tussen de Venezo- en de 'Curaçaosche' e een tumba met zijn liceerde ritme op de n laten klinken.

mand is ooit uitge- de muziek", vindt Palm. "Ook de aller- n niet. Ook ik leer ag nog." Het liefst ij zelf, ook tijdens de r de leerling die net s houterig de wals wintig rozen op de heeft getimmerd, is een beetje ontmoedi- Of steekt ze er juist op?

Palm zal het wel Hij geeft al les sinds die begintijd kwam de joodse kinderen is - 'die mochten niet aat over' - en de n gaf hij les bij hem op het adres Lange- 0 te Otrobanda. Het inmiddels afgebroken. heeft in al die jaren pianisten-in-spe aan rbij zien trekken. De namen heeft hij allemaal nog op papier. "Maar niet iedereen ken ik nog."

Edgar Palm is nog even sceptisch over de talenten en de inzet van de jeugd als in zijn boek *Muziek en Musici van de Nederlandse Antillen* uit 1978. "Vroeger hadden we in verhouding meer talentvolle leerlingen. Zij moesten het echter doen met niet volwaardig onderlegde leraren. Thans hebben we een muziekakademie met over de zevenhonderd leerlingen, van wie slechts een klein deel echt talentvol is", schreef hij toen.

Palm wijt dit aan de invloed van de televisie en de verkoop van cassettebanden. "De jeugd doet mee aan wat modern is. Vroeger had je dat niet. Ze hadden toen meer plezier in hun eigen muziek."

In het leslokaal van Edgar Palm staat ook een ka'i orgel. Daarop is een grote foto geplakt van Horatio Sprock die het instrument begin deze eeuw vanuit Venezuela naar Curaçao bracht.

De vader van Edgar Palm, Rudolf Theodoor 'Dòdò' Palm, maakte arrangementen voor Sprock. Maar de vraag naar ka'i orgels was zo groot dat Palm ze zelf ging fabriceren in zijn huis aan de IJzerstraat nummer 40. De jonge Edgar groeide er dus mee op. De warme belangstelling voor deze instrumenten heeft hij altijd gehouden.

Edgar Palm heeft het boek *Handleiding voor het ka'i orgel* bij zich. "Dat heb ik geschreven omdat ik vreesde dat de kennis verloren zou gaan. Als ik er niet meer ben, hebben ze het boek nog." Hij vindt dat de belangstelling voor het instrument de laatste jaren weer toeneemt, nadat het lange tijd achteruit was gegaan.

Het belang van het ka'i orgel ligt volgens Edgar Palm onder andere in het gebruik als instrument voor bepaalde ritmes - de bewering dat de tumba ook in 5/8 maat geschreven kan worden, wordt op die manier gelogenstraft' - en als conserveringsmiddel voor bepaalde muziekvormen. Zoals de muziek honderd jaar geleden klonk, zo klinkt hij nog.

De muziek van het ka'i orgel kent een paar beperkingen. De componist moet rekening houden met omtrek van de rol en het feit dat maar vijf toonaarden beschikbaar zijn. Edgar Palm vindt het werk voor dit instrument uitdagend. "Het ka'i orgel is leuker dan de piano. Je creëert echt iets." Voor de leerling heeft hij een melodie van 48 maten uitgeschreven van de wals *Te Aworo*. De leerling moet de begeleiding op papier zetten.

Edgar Palm zegt geen voorkeur te hebben voor enig instrument of voor enige muziek. 'Het wordt me vaak gevraagd. Maar nee, ik heb geen bepaalde voorkeur. Of het nou van de grootmeesters is, of van anderen...Het moet je in je hart raken." Elke dag zit hij aan de piano. "Ik pak een boek, ik leg het op de piano en dan speel ik het helemaal uit."

Over dansmuziek heeft hij het graag. "Ik ging vroeger naar alle feesten in Otrobanda. Er waren drie beroemde dansorkesten en elke maand was er een dansfeest. In die tijd kon je door zitten kijken weten hoe de Curaçaose wals, de danza's en de tumba's gedanst werden. Ik heb er jammer genoeg nooit aan gedacht om er een foto van te maken. Dat spijt me nog steeds. Maar als ik mijn ogen sluit, zie ik het nog voor me."

Over de huidige tumba is Edgar Palm niet te spreken. "Ik vind al jaren dat de tumba die voor het carnaval wordt gemaakt, geen tumba meer is. Er is zoveel aan veranderd dat ze vandaag of morgen voor die muziek een andere naam moeten gaan verzinnen. Ik heb het bewijs in handen dat het de verkeerde kant op gaat. Heeft u wel eens gemerkt dat de tumba twee maanden na het carnaval nergens meer te horen is?"

Palm vindt de huidige tumba 'geen goede muziek'. "Het is meer een show met danseressen geworden."

Voor Boy Dap had Palm vroeger nog een goed woord. Nu niet meer. "Boy Dap doet ook mee. Zijn eerste tumba's waren goed, zoals *Bashé* en *Dal e kos*."Op de Curaçaose tumba's werd vroeger gedanst. Dat kan nu niet meer."

Edgar Palm is een telg uit een omvangrijke familie van musici. De Palmen hebben sinds hun emigratie van Zweden naar Curaçao in het midden van de achttiende eeuw altijd aan muziek gedaan. De kunst ging generaties lang over van vader op zoon (en dochter). Gerrie, Frederik Wilhelm, George Mount, Cornelis en Jean Bernard Antonio waren verdienstelijke musici. Rudolf Theodoor, Jacobo en John Antonio maakten van de muziek hun beroep. De meesten componeerden ook.

Nu kom je niet veel Palmen in de muziek meer tegen. "Van de ouderen ben ik de laatste, met m'n negentig jaar", aldus Edgar Palm. "Ik heb het gevoel dat ik door de muziek zo oud geworden ben. Het heeft me altijd veel satisfactie gegeven, al die jaren."

EDGAR PALM
...een leven vol muziek...

door Theo Dol-

Klimatoloog Bruce over broeikaseffect:

"Volgende eeuw spoelen stranden weg en zijn koraalriffen dood"

r Jim Bruce is een man met een hoofd vol cijfers en met stellige uit- . Hij is meteoroloog, happer, ex-minister lieu in Canada en r van baanbrekende renties. Zijn specia- de economische van klimaatveran-

is gepensioneerd, og altijd actief op tionaal gebied. Het is eoretische vergader- maar een man met schap die hij sober rtuigend uitdraagt. schap is dat we mis- nu al de gevolgen nden van het broei- t en de aantasting ozonlaag. Sinds de ventig is het aantal langzaam maar egenomen, evenals al slachtoffers en de gsbedragen door de ringsmaatschappijen.

De boodschap is ook dat de klimaatveranderingen een ernstiger effect zullen hebben in de tropen, dan op de hogere breedtegraden waar de meeste vervuilende industrieën te vinden zijn. Bruce vindt dan ook dat de kleinere landen zoals de Antillen zich teweer moeten stellen tegen de grote vervuilers.

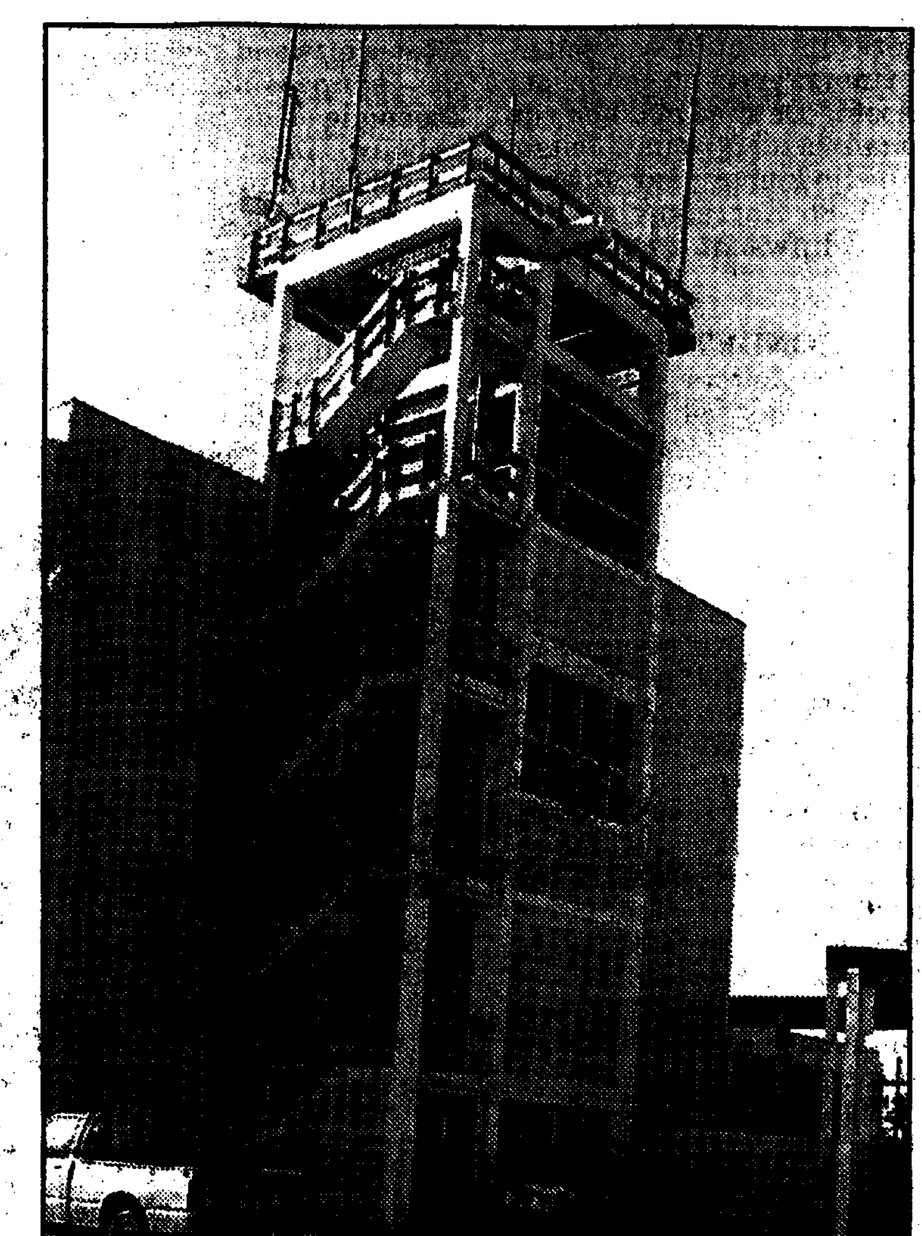
'Milieuveiligheid is belangrijker dan militaire veiligheid' is een van de stellingen van Bruce. Hij ziet de verontreiniging door de industrielanden als 'een aanval op de kleinere landen'.

Uit een recent satellietrapport blijkt dat de ozonlaag in de stratosfeer tussen 1979 en 1994 is afgenomen met 5% tot 10% boven de polen en met 2% tot 3% boven het gebied rond de evenaar.

Dat lijkt geruststellend voor onze streken. Maar dat is het niet, vindt Bruce. "Het biologisch effect is in de tropen 6% ernstiger dan op bij voorbeeld 50 graden noorderbreedte."

Dat komt omdat de zonnestraling rond de evenaar bijna loodrecht is. De uitdunnende ozonlaag laat hier meer ultraviolette straling door. De risico's op het krijgen van huidkanker en de oogaandoening staar worden groter. Er zijn aanwijzingen dat meer uv-straling ook het immuunsysteem van de mens kan aantasten; de afweer tegen ziekten neemt af.

Er is nog een gevolg gesignaleerd dat ingrijpend kan zijn voor het ecosysteem. Meer uv-straling in zeewater laat niet alleen een toename van algengroei zien, maar ook een afname van plankton. Voor de voedselketen op zee - en dus ook voor de mens - zou dit rampzalige gevolgen hebben.

Het gebouw van de Meteorologische dienst te Mahuma.

Met klimaatverandering wordt voornamelijk bedoeld de opwarming van de aarde. Bruce schat dat het aan het einde van de volgende eeuw drie graden warmer zal zijn als er geen maatregelen worden genomen.

"Voor niet-ingewijden lijkt drie graden niet veel. Maar afgezien van de gevolgen is zo'n stijging van de temperatuur nooit voorgekomen in de laatste tienduizend jaar, de periode waarin de mens is begonnen met landbouw."

Tegelijkertijd zal ook de zeespiegel rijzen met 3 of 4 centimeter per decennium. Over honderd jaar zou de zee een halve meter hoger staan. Op Curaçao zijn dan al lang vóór die tijd alle stranden weggespoeld. Die zouden al verdwijnen als het water twintig centimeter omhoog komt, zo wordt verwacht.

De opwarming is niet over de hele wereld gelijk. Het middengebied van de Verenigde Staten, Zuid-Amerika, Afrika en Azië worden het warmst. Rond de evenaar zou de temperatuur twee graden oplopen.

Volgens Bruce betekent zo'n stijging de dood van de koraalriffen."De koraalriffen hebben een statische temperatuur nodig. Als het warmer wordt, zal ook de temperatuur van het water stijgen. Een temperatuurverandering van een halve graad per eeuw kunnen ze wel hebben, maar meer niet. Je ziet nu al in de Pacific een kleurverandering, een verbleking, optreden bij het koraal als gevolg van een lichte stijging in de temperatuur."

KORTE TERMIJN

"De kwestie is", aldus Bruce, "zijn er al effecten waarneembaar die op de computermodellen voorspeld worden? Nu zijn die modellen niet allemaal gelijk en onderling zijn de wetenschappers het niet helemaal eens, maar de ontwikkelingen van de laatste dertig jaar wijzen erop dat de temperatuur oploopt.

Tegelijkertijd - dat is ook voorzien - daalt de temperatuur in Groenland en Labrador. De vangsten van kabeljauw daalden aanzienlijk door overbevissing, maar ook door afkoeling van het water waardoor honderden vissers brodeloos raakten.

Grotere temperatuurverschillen tussen het noorden en zuiden van de Atlantische Oceaan zullen meer stormen veroorzaken. De echte vraag is: is dit het teken dat we op korte termijn wezenlijke klimaatveranderingen krijgen. Die vraag kan niemand beantwoorden. Maar het begint erg veel te lijken op wat in de prognoses is voorzien.

Sinds 1978 hebben de verzekeringsmaatschappijen nog nooit zoveel schadevergoedingen moeten uitbetalen als de laatste jaren. Tussen 1978 en 1992 zijn de bedragen 15 keer zo hoog geworden. Het aantal rampen door stormen of droogte is drie keer zoveel geworden als die door aardbevingen. Het aantal natuurrampen neemt, statistisch gezien, toe.

Over de hele wereld gerekend wordt voor 15 miljard gulden schade aangericht terwijl er voor 12 miljard verzekerd is. En wat is het gevolg? Lloyds' en de grote verzekeringsmaatschappijen verhogen hun tarieven. In Jamaica kan de gewone man geen verzekering meer afsluiten tegen het risico vaan tropische stormen. Te duur. In het zuidwesten van de Pacific kan het überhaupt niet meer. Niet te verzekeren. Dus ook hier betalen de kleinere landen weer mee aan wat er in de grotere gebeurt."

Bruce haalt berekeninge tevoorschijn van een gro

vervolg op pag.

Eindredactie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Proces tegen Italiaanse oud-premier gisteren begonnen

Andreotti had geen tijd om maffiabaas te kussen

De Italiaanse oud-premier Giulio Andreotti had op 20 september 1987 geen tijd om maffiabaas Toto Riina te kussen. Advocaat Franco Coppi heeft de agenda van de zevenvoudige premier erop nageplozen, maar het drukke programma van die dag liet Andreotti geen ruimte om de in januari 1993 aangehouden Riina zijn aanhankelijkheid te betuigen. Gisteren begon voor de rechtbank in de Siciliaanse hoofdstad Palermo de hoorzitting die de rechters ervan moet overtuigen dat de nu 76-jarige Andreotti wegens banden met de georganiseerde misdaad moet worden vervolgd.

Drie weken geleden werd de zitting uitgesteld, omdat de twee advocaten van de christen-democratische politicus en senator voor het leven solidair wilden zijn met hun stakende Palermitaanse collega's. Bovendien hadden zij meer tijd nodig om het dossier te bestuderen. De aanklacht telt 86.000 pagina's, daarbij kwamen eind januari nog eens 1476 bladzijden met een acte van beschuldiging en 122 pagina's met nieuwe, voor de oud-premier ernstige feiten. Het was de derde keer dat de hoorzitting werd verdaagd, telkens op verzoek van de verdediging. Coppi heeft de kroongetuige, ex-maffialid Baldassare di Maggio, die over de omhelzing van Andreotti en Riina had gesproken, ervan beschuldigd te liegen. Zonder diens naam te noemen had Andreotti al gezegd dat Di Maggio was omgekocht om hem in de gevangenis te krijgen.

FOTO

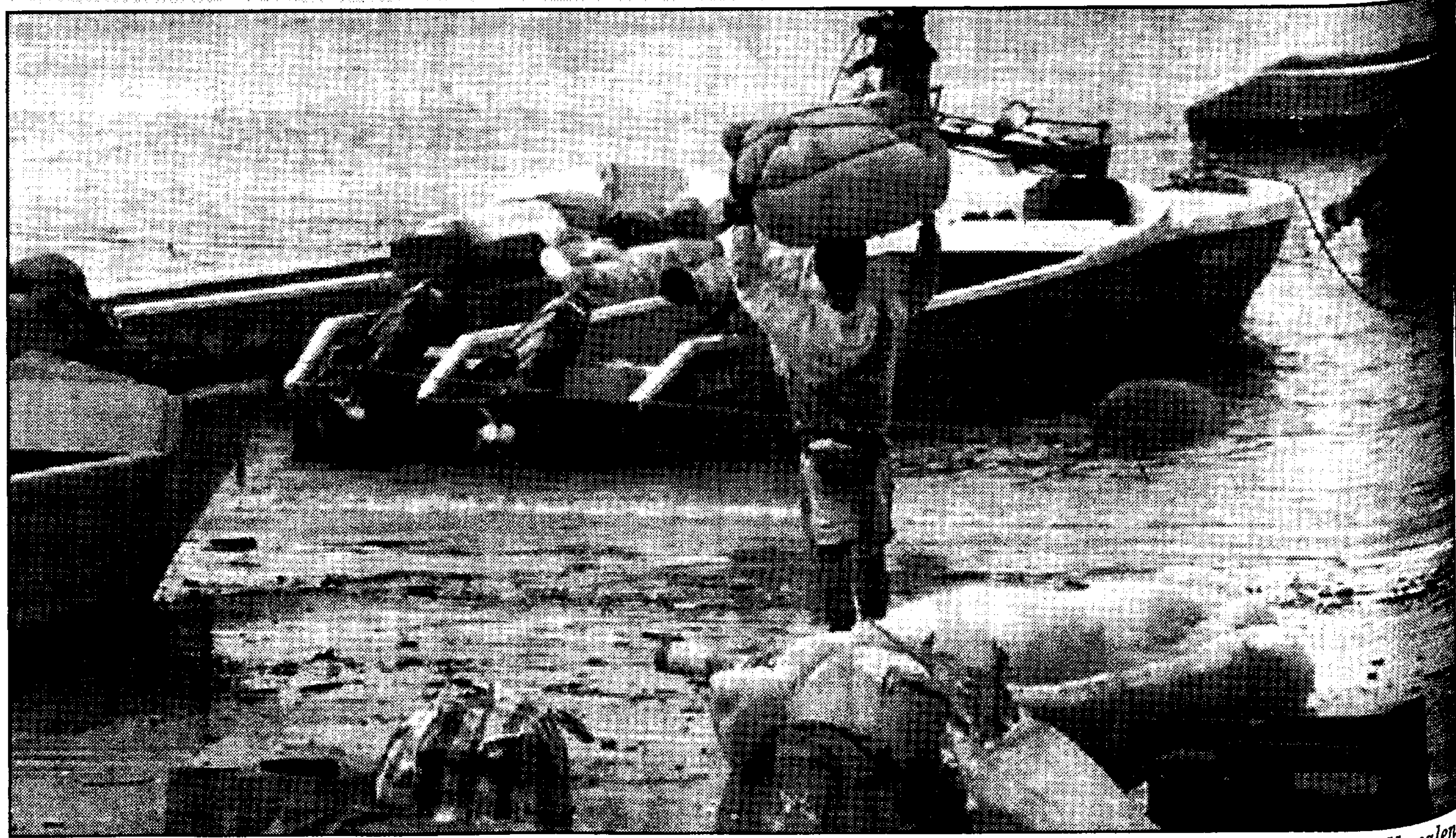
De oud-premier zou ook contacten hebben onderhouden met de neven Nino en Ignazio Salvo, zakenlieden in Palermo die een bemiddelende rol tussen de maffia en de Christen-Democratische Partij (DC) van de premier speelden. Andreotti, die had gezegd de Salvo's nooit te hebben ontmoet, moest een zware tegenslag incasseren, toen hij een foto te zien kreeg waarop hij Nino Salvo de hand schudde. Volgens de christen-democratische politicus is de foto op een receptie gemaakt en kan niemand hem ervoor verantwoordelijk stellen dat velen bij zo'n gelegenheid met hem kennis willen maken. Een andere ernstige beschuldiging is dat hij druk op rechters heeft uitgeoefend om maffialeiders niet te vervolgen.

Hij hoopte zo hun stem en die van de maffialeden te verkrijgen. Vooral de vroegere president van het Hof van Cassatie, Corrado Carnevale, bijgenaamd de 'vonnissendoder', zou zich door de premier hebben laten beïnvloeden. Door het ingrijpen van de Siciliaanse rechter zijn tientallen maffialeiders weer op vrije voeten gekomen en is het vonnis tegen honderden mafiosi vernietigd. De beschuldigingen tegen de oud-premier berusten op de verklaringen van zes *pentiti*, berouwvolle ex-maffialeden die met Justitie samenwerken. Twee van hen zeggen dat zij getuige zijn geweest van geheime ontmoetingen tussen Andreotti en maffialeiders. Het beroemdste ex-maffialid, Tommaso Buscetta, verklaarde dat Andreotti opdracht heeft gegeven tot de moord op de journalist Mino Pecorelli in 1979. De hoofdredacteur van het blad 'OP', die voor zijn kantoor werd doodgeschoten, zou van plan zijn geweest met onthullingen te komen die het aanzien van Andreotti zouden kunnen schaden.

.... ANDREOTTI...

Illegalen vertrekken uit Gabon

■ *LIBREVILLE (Gabon) - Een illegale inwoner van Equatoriaal Guinea laadt zijn boeltje in een boot om uit Gabon te vetrekken. De regering van Gabon heeft aangekondigd streng te zullen optreden tegen alle illegalen die zich in land bevinden.*

Ongeveer 65 miljard mark ten onrechte weggegeven

Miljardenverspilling bij opbouw van Oost-Duitsland

Bij de economische opbouw van het voormalige Oost-Duitsland zijn miljarden marken verspild. Tien procent of meer van al het geld dat naar de ex-DDR is gegaan, is min of meer verdwenen, zo heeft Horst Schröder, voorzitter van de rekenkamer van Sachsen-Anhalt, verklaard tegenover het weekblad Der Spiegel.

Volgens Schröder is vermoedelijk een derde van de middelen zonder behoorlijke controle uitgegeven. Der Spiegel heeft berekend dat ongeveer 65 miljard mark weg is of ten onrechte is uitgegeven. Het blad schrijft verder dat vooral bedrijven uit het westen van Duitsland daarvan hebben geprofiteerd. De berichtgeving was voor de Duitse minister van Financiën, Theo Waigel, aanleiding om afgelopen zondag te verklaren dat een en ander zal worden nagegaan. Een woordvoerster van zijn ministerie liet weten dat er, indien nodig, een onderzoek zal worden ingesteld. Volgens Der Spiegel is er tot eind vorig jaar 514 miljard mark aan belastinggeld naar Oost-Duitsland gegaan voor de aanpassing van de economie en de bestuurlijke opbouw. Daar kwam nog eens 20 miljard mark van de Europese Unie bij.

TOEZICHT

Vorig jaar najaar kwam er al de nodige kritiek van de rekenkamers in het oosten van Duitsland, waarbij ook de Centrale Rekenkamer in Bonn zich niet onbetuigd liet. Als ondoelmatige bestedingen noemt Der Spiegel verkeerde investeringen, al te ruimhartige garanties van steden en gemeenten en het aanstellen van te veel personeel bij de autoriteiten. Ook nu nog, ruim vijf jaar na het vallen van de muur, is het toezicht op de regionale financiën gebrekkig. Vooral in het zuiveren van afvalwater werd na de 'Wende' veel geld gestoken omdat het afwateringssysteem in de ex-DDR er slecht voor stond. De investeringen hielden geen maat met wat nodig was. Zo bouwde het plaatsje Elsterwerder in Brandenburg een zuiveringsinstallatie voor 60 miljoen mark, die groot genoeg is voor een stad van 240.000 mensen. Het plaatsje telt slechts 10.000 inwoners. Bijna de helft van de 159 watervoorzienings- en zuiveringsinstallaties in Sachsen-Anhalt is 'onzinnig'. Dat heeft tot gevolg dat voor de watergebruiker een tarief van 40 mark of meer per kubieke meter zou moeten gelden, terwijl een tarief van tussen de 3 en de 5 mark normaal is. Volgens Der Spiegel zijn vooral west-Duitse bedrijven in de waterzuivering actief en hebben die dan ook in de ex-DDR 'een exorbitante omzetgroei' bereikt.

FRAUDE

Een melkerij in Sachsen-Anhalt heeft een aardig bedrag aan rente kunnen opstrijken dankzij de financiële steun uit Bonn. Het bedrijf kreeg in totaal 67,5 miljoen mark in delen uitbetaald. Van één van die termijnen, 12,8 miljoen mark, gebruikte de onderneming maar ongeveer één miljoen mark. De rest werd vastgezet. Een strafgevangenis in de deelstaat kon ook profiteren van de ruimhartige toewijzing van financiële middelen. De instelling beschikt nu over onder meer 34 handdoeken, 25 dekbedovertrekken en zestien lakens per gevangene. De Rekenkamer van Mecklenburg-Vorpommern heeft bij monde van haar president Uwe Tanneberg tegenover Der Spiegel verklaard dat volle kassa's leiden tot 'wellust'. "Er was gewoon te veel geld in een te korte tijd." De minister van Financiën van Magdenburg zei dat 'je binnen vijf jaar zoveel honderden miljarden marken niet zinvol kunt uitgeven.' De Europese Rekenkamer in Luxemburg heeft de situatie in het oosten van Duitsland 'Siciliaanse toestanden.' De Rekenkamer in Bonn heeft in oktober vorig jaar het optreden van de financiële autoriteiten in de ex-DDR al bekritiseerd. Door onterechte belastingvrijstelling zouden de nieuwe deelstaten 500 miljoen mark aan belastinginkomsten zijn misgelopen en bij investeringspremies zou één miljard mark te veel zijn toegewezen.

Ex-lijfwacht hondstrouw aan Russische president

Generaal Korzjakov spil in Jeltsin's hofhouding

Hij lijkt onzichtbaar, maar op bijna elke foto staat hij achter president Jeltsin, als was hij zijn schaduw. In alle stilte is generaal Aleksandr Korzjakov de machtigste lijfwacht ter wereld geworden. Waarnemers zien hem als de kwade genius achter de militaire interventie in Tsjetsjenië. Zelf ziet Korzjakov zich slechts als een loyale dienaar van de staat en de president."Ik heb nooit met politiek te maken gehad en beschouw mezelf niet als een professioneel politicus", zei hij vorige maand in een zeldzaam interview met het maandblad *Argoementy i Fakty*. Strikt genomen is Korzjakov slechts het hoofd van Jeltsin's bewakingsdienst, die inmiddels is uitgedijd tot een troepenmacht van duizenden elite-soldaten. "Maar niemand moet zich verbazen als hij morgen ook de masseur of de verpleegster van de president blijkt te zijn", zegt een Russische politicologe. Afgelopen week sloop Korzjakov's naam weer de krantekolommen binnen. Volgens de Izvestija is hij betrokken bij een olie-exportbedrijf dat vanuit het Kremlin bezig is de kas van de presidentiële staf te spekken. Dat zou de verklaring zijn voor het veto van Korzjakov afgelopen najaar op het besluit van premier Tsjernomyrdin om de oliehandel te liberaliseren. "Rusland moet beschermd worden tegen buitenlandse investeringen", meent hij. Ook blijkt de generaal er een eigen denktank op na te houden, die Jeltsin het idee influisterde om een nationale garde op te zetten, nu het reguliere leger niet in staat is gebleken snel een eind aan het Tsjetsjeense separatisme te maken. "Korzjakov geeft advies over staatskwesties die zijn competentie en kennis ver te boven gaan", schrijft de CIA in een rapport over Rusland.

MACHT

De generaal deelt in de groeiende macht van Jeltsin, die nu het enige machtscentrum in de Byzantijnse hofhouding van het Kremlin vormt. Het parlement heeft onder de nieuwe grondwet weinig meer te zeggen, en belangrijke besluiten worden niet langer door de regering, maar door de Veiligheidsraad en leden van Jeltsin's presidentiële administratie genomen. Korzjakov staat zelfs boven deze structuren, nog dichter bij de president.

Hij is altijd in Jeltsin's omgeving: Op de CVSE-top in december in Boedapest, op de tennisbaan, in de sauna of aan de borreltafel. Korzjakov zou dan ook een cruciale rol hebben gespeeld gedurende de eerste tien dagen van de Tsjetsjeense crisis, toen Jeltsin zich voor een neusoperatie in het ziekenhuis had teruggetrokken. "Ik krijg de indruk dat hij alle besluiten in het Kremlin neemt", meent de vroegere procureur-generaal Aleksej Kazannik. Een voormalige Kremlin-beambte noemt hem 'anti-westers, anti-democratisch en grof'. "Hij is een fatsoenlijk, intelligent, sterk en moedig persoon", schrijft Jeltsin daarentegen in zijn dagboek uit het Kremlin. "Hij ziet er wat simpel uit, maar achter dit uiterlijk schuilt een scherpzinnige geest en een helder hoofd." De twee mannen zijn onafscheidelijk sinds Jeltsin bij zijn komst naar Moskou in 1985 Korzjakov als zijn KGB-lijfwacht toegewezen kreeg.

HONDETROUW

Toen Jeltsin twee jaar later uit het Politburo werd gezet, volgde Korzjakov hem in ballingschap naar Sverdlovsk.

Tijdens de Sovjetcoup van augustus 1991 had hij alles voor zijn president voorbereid voor als het mis zou gaan: Zelfs een valse baard uit het Taganka-theater had hij klaargelegd. In oktober 1993 was het Korzjakov die minister van Defensie Gratsjov overhaalde om het opstandige parlement in het Witte Huis te beschieten. Korzjakov's hondetrouw aan zijn president reikt ver. Onlangs molesteerden zijn gardisten bij een inval de veiligheidsdienst van de Most Bank, één van de grootste financiële instellingen van het land. De actie zou bedoeld zijn om bankdirecteur Goesinski te intimideren: Goesinski bezit verscheidene kranten en het tv-station NTV, die de president vaak bekritiseren.

Hij zou bereid zijn de Moskouse burgemeester Joeri Loezjkov te steunen tegen Jeltsin in de presidentsverkiezingen van 1996. "De jacht op de ganzen (goesy in het Russisch, een duidelijk hint naar Goesinski) is geopend", waarschuwde de generaal.

Vijftig jaar geleden door Russen meegenomen uit nazi-Duitsland

Hermitage toont oorlogsbuit: Impressionisten en Van Gogh

Het Hermitage-museum in St. Petersburg heeft de vorige week drie 19de-eeuwse meesterwerken, waaronder één Van Gogh, getoond die verborgen waren gebleven sinds ze 50 jaar geleden door Russische troepen als oorlogsbuit werden meegenomen uit nazi-Duitsland. De vertoning van de doeken van Van Gogh, Gauguin en Degas was een voorproefje van de expositie 'Verborgen schatten onthuld', die in maart in het wereldberoemde museum opengaat. Met de tentoonstelling van in totaal 74 zeer waardevolle schilderijen wordt een gevoelige kwestie opnieuw aan de orde gesteld: Van wie zijn ze.

De Hermitage organiseerde in 1992 een eerste expositie van oorlogsbuit tekeningen meegenomen uit het museum van Bremen maar de werken van de komende tentoonstelling zijn belangrijker. Er trok vorige week een zucht van opwinding door de aula toen na het ophalen van een doek de drie werken werden onthuld: 'Place de la Concorde' van Edgar Degas, 'Het witte huis' van Vincent van Gogh en 'Piti teina' van Paul Gauguin. Onder de te exposeren kunstwerken, die indertijd door Russische soldaten werden weggenomen van drie families in Berlijn, zijn 15 doeken van de impressionist Renoir, 3 andere Van Gogh's en een pastelschets van Picasso. Verder zijn er zeven schilderijen van Cezanne bij, waaronder een zelfportret, en werken van Camille Corot, Gustave Courbet en Edouard Vuillard. Michael Piotrovski, directeur van de Hermitage, zei tijdens de presentatie dat over het lot van de doeken die Duitsland terugeist, nog geen besluit is genomen. "Deze expositie is een doorgaand onderdeel van het proces van teruggave, dat begon toen de schilderijen na de oorlog naar Rusland werden gebracht." "Maar ik kan niet zeggen dat de doeken ergens heen gaan, omdat hun status op dit moment te onzeker is", zei hij.

Duitse troepen plunderden in de oorlog musea en brachten na de invasie van de Sovjetunie in 1941 hele collecties uit dat land naar Duitsland. Toen Sovjettroepen vier jaar later Duitsland bezetten, werden de schilderijen de andere kant op vervoerd. Veel kunstwerken vielen in handen van verzamelaars of werden opgeborgen in een kluis. Een Russisch-Duitse commissie die zich met de restitutie bezighoudt, kan het niet eens worden over wat er met de kunstwerken moet gebeuren. De Duitse consul-generaal in St. Petersburg, Eberhard von Puttkamer, zei dat Duitsland met de expositie heeft ingestemd, maar de eis tot teruggave handhaaft. Hij wees erop dat Duitsland nooit kunstwerken in geheime opslagplaatsen heeft verborgen. "Maar veel Russen zien de kunstwerken als een rechtmatige compensatie voor de verliezen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Toen verwoestten de Duitsers paleizen van de Romanov's en voerden ontelbare kunstschatten weg.

In Groot-Brittannië

Opheffen grenscontrole obsessie conservatieven

Opnieuw heeft de verdeeldheid over Europa de Britse regering van premier Major een fikse tegenslag bezorgd. Ditmaal was niet de politieke of monetaire eenwording de oorzaak, maar de kwestie van de opheffing van de Europese binnengrenzen, voor velen van de regerende conservatieven praktisch een obsessie. Onderminister van Handel Charles Wardle maakte in het weekeinde zijn aftreden bekend, omdat hij een kruistocht wil voeren tegen het 'lakse' beleid van de Europese Unie jegens immigratie, waar de Britse regering zich onvoldoende tegen zou verzetten.

Het probleem zit volgens Wardle in het afschaffen van de douanecontrole van niet-Europese immigranten die vanuit een ander EU-land in Groot-Brittannië arriveren. In een pleidooi voor een strikte controle op immigratie, zei hij te menen dat de Britten 'niet de deur willen openzetten voor een ongecontroleerde toestroom van immigranten'. "Dit zou onze sociale zekerheid en huisvesting onder onaanvaardbare druk zetten, op kosten van de belastingbetaler." "Daardoor zou raciale spanning veroorzaakt kunnen worden onder etnische minderheden die hier al lang en legaal verblijven, en vreedzaam bijdragen aan het Britse leven", aldus de afgetreden onderminister. Immigratie is een gevoelig onderwerp in het Verenigd Koninkrijk, toch een land waar altijd veel inwoners van voormalige kolonies heen trokken. Een enquête van de Europese Commissie onthulde in 1993 dat veel Britten menen dat er te veel immigranten zijn. Volgens officiële cijfers verbleven er in 1993 55.600 immigranten.

Managementcursus in samenwerking met Harvard

Sonia Kook:

"Universidat di Pueblo biedt bevolking TWEEDEKANS ONDERWIJS"

door Nel Casimiri =

[I]n advertenties in de dagbladen werd in de afgelopen weken opgeroepen tot deelname [a]en seminar over *Total [Qual]ity Management*. Voor [dat] seminar zouden een [aant]al professoren van de [Harv]ard University uit de [Vere]nigde Staten overkomen [naar] Curaçao. Nu is Har[vard] niet zomaar een Ameri[kaan]se universiteit en het [is] zeker niet dagelijks [dat] docenten van Harvard [naar] Curaçao komen. Het [semi]nar wordt georganiseerd [door] de Universidat pa desa[rollo] di Pueblo en wel door de [afde]ling Continuing Educa[tion]. De leiding over die afde[ling] heeft Sonia Kook en zij [verte]lde meer over dit [kom]ende seminar, waarbij [zij o]nder andere antwoord [gaf] op de vraag wat *Total [Qual]ity Management* nu pre[cies] inhoudt.

"[H]et gaat om strategisch [man]agement, dat wil zeggen [man]agement dat een beleid [uit]stippelt en daarna uit[voer]t aan de hand van een [...]fase, een proces. Dat pro[ces] houdt in dat je eerst weet [waa]r je zelf aan toe bent, dus [dat] je weet wat je wil. Dat je [wee]t wat je visie is over je [bedr]ijf en de werkzaamheden [die] daar plaatsvinden. Aan [de h]and daarvan neem je je [voor] bepaalde dingen te doen, [want] uit die visie volgt een [mis]sion-statement, maar dat [is n]og steeds een ideaal[bee]ld. Uit dat ideaalbeeld [kome]n de doelstellingen en [daari]n die dan uiteindelijk [moet]en kristalliseren in wat [het be]drijf of organisatie doet. [Een] bedrijf of organisatie [best]aat uit verschillende [lage]n en componenten. De [mens]en die de uitstippelaars [zijn] van de plannen en doel[stelli]ngen, noemen we de stra[tegic] managers. Dan zijn er [mens]en die op niveau van [het b]edrijf zelf beslissen hoe [men] te werk gaat ten aan[zien] van wat bereikt moet [word]en. Zij beslissen hoe het [...] moet worden. Het [word]t dus steeds concreter. [Dan] is er tenslotte het func[tiona]l level, [...] [men]sen het werk uitvoeren. [Maar] daar zijn mensen die [coord]ineren. Om je doel zo [goed] mogelijk te bereiken [moet] je dus gebruik maken [van w]at je binnen hebt aan [verm]ogen op financieel, men[selij]k en technologisch [gebie]d. Het gaat erom dat je [van] boven naar beneden op [één] lijn zit."

TOTALE AANPAK

[Wat] is het verschil tussen ['Tota]l Quality Management' [en h]et gewone management [dat] de meeste bedrijven [ken]nen?

"[Het] accent valt op de totale [aan]pak. Niet eerst plannen [mak]en en daarna kijken of [het g]oed wordt uitgevoerd, [maa]r er komt een heel [proc]es van tevoren. Bij het [tradi]tionele management zijn [er] bepaalde mensen die [[illegible]] wat ze willen en ze [[illegible]]en aan dat andere [[illegible]]en dat ook willen. Bij [TQM] is het een bewuste [[illegible]] om beleid en strategie [g]oed te bepalen, om een [strat]egie uit te zetten en aan [te pa]ssen aan wat mogelijk [is, voo]ral nu, nu de tijden zo [snel v]eranderen, moet men [reken]ing met de omgeving bestu[deren], dus de externe omstan[dighe]den, zoals de economie, [de te]chnologieën en de con[curren]tie. Men moet op de [hoog]te zijn, men moet speed [[illegible]]wen, dingen doen [voord]at de concurrent het [geda]n heeft, en om dat te [kunn]en, moet men dingen [verand]eren. Strategieën [moete]n bewust gemaakt [word]en, men moet de [zwakk]e en sterke kanten van [het ei]gen bedrijf kennen, de [mogel]ijkheden en bedrei[ginge]n. Total Quality Mana[gemen]t is een techniek, een [[illegible]], een bepaalde manier [van w]erken, waarin men con[tinu] blijft bestuderen hoe [men d]e kwaliteit kan opti[malise]ren. Constant moet het [prod]ukt en de service in de [gate]n gehouden worden."

[Waar] komt TQM vandaan?

"[Het] is in de vijftiger jaren [ontwi]kkeld door Deming, [[illegible]] en Juran, drie Ame[rikan]en. Hun ideeën zijn niet [mee]t in de Verenigde [Staten] overgenomen, maar wel door Japan. Daardoor is Japan economisch in zo'n grote stroomversnelling geraakt. Na 1980 zijn hun ideeën ook in de V.S. overgenomen. Het resultaat van werken met TQM is dat men mikt op een goed produkt, dat men werkt met loyale mensen die achter het produkt staan. Er is sprake [illegible] ereen is ook betrokken bij het vergaren van ideeën."

PREVENTIE

"Vroeger stond bij voorbeeld in een conservenfabriek aan het eind van een produktieproces een kwaliteitscontroleur en die besliste: dat is goed, dat is niet goed. Dat is nu niet meer het geval. Die kwaliteitscontrole wordt al in de planningsfase ingebouwd. Iedereen denkt mee om te voorkomen dat bepaalde problemen opkomen. Dus om fouten te vermijden moet men iedereen in het proces betrekken. Door de betrokkenheid bij het systeem wordt het produkt beter. De organisatie groeit door TQM."

Wordt er op Curaçao al met TQM gewerkt?

"Ja, bij de Refineria Isla is men al een paar jaar heel bewust met het proces bezig. Er is ook al minstens één QMD-sessie op het eiland geweest. Maar het is wel voor het eerst dat het in deze vorm hier wordt gebracht. TQM is geen nieuw begrip, het is al langer bekend. Dat horen we ook van de mensen rondom ons. Het is een soort mythe geworden. Men wil er wel aan, maar er zijn heel veel versies en interpretaties van TQM. Dit is een praktisch gerichte vorm, al zit er natuurlijk ook een theoretische kant aan. Het is een seminar, een workshop, met een ingebouwde fase van follow up onder begeleiding van en in samenspraak met Harvard University - Division Continuing Education. Je kunt TQM niet zomaar inbouwen, het is een heel proces. Hoe beter je dat begeleid, hoe sneller het gaat en hoe realistischer het in je eigen omgeving wordt omgezet."

Het seminar wordt georganiseerd door de Universidat di Pueblo. Wat is die Universidat di Pueblo precies. Wat doet zij?

"[illegible] een afdeling Continuing Education en een afdeling Talen.

Bij de talenafdeling worden cursussen gegeven van alle belangrijke talen voor ons eiland, cursussen voor beginners en gevorderden en intermediair. Ook hebben we een cursus l.o.-Spaans. Dat is onze eerste cursus voor een officieel erkend diploma. We geven ook cursussen voor bij voorbeeld mensen van Latijnsamerikaanse afkomst en we organiseren cursussen op maat. Er wordt vrij vaak een beroep op ons gedaan om pakketten aan te bieden. We zijn niet gesubsidieerd, we zijn zelfstandig, dus daar moet wel voor betaald worden, maar we proberen de kosten zo laag mogelijk te houden. De lessen worden gegeven in het gebouw van de St. Jozef Mavo. Deze cursussen geven we al een paar jaar, maar waar we naar toe willen is naar een systeem van Continuing Education. Deze visie is vrij nieuw. De mensen hier willen erg graag bepaalde mogelijkheden. Ze willen graag bepaalde diploma's halen, een bepaalde studie volgen ook al hebben ze die in het reguliere onderwijs niet kunnen halen. Er zijn op Curaçao veel dropouts. Ook zijn er bedrijven die graag willen dat hun werknemers bepaalde vaardigheden leren. We willen dus meer cursussen op maat geven en de mensen meer mogelijkheden geven bepaalde diploma's te behalen."

PAKKETTEN

Denkt u dat mensen die uitvallen bij het reguliere onderwijs het bij u wel kunnen?

"Wij kunnen bepaalde pakketten aanbieden en wij kiezen methoden en technieken die stimuleren. Technieken die op andere plaatsen zijn uitgeprobeerd en werken. Wij denken wel dat dat kan, ja. Bij het reguliere onderwijs is men er van op de hoogte dat het systeem faalt, maar op de een of andere manier wordt er niet overgeschakeld. Men is wel bezig met het materiaal aantrekkelijker te maken. Ik denk dat het voornamelijk een kwestie is van inefficiëntie. De mensen die het moeten doen zitten vol frustraties omdat het niet lukt. En dat komt door de bureaucratische manier van werken. En dat laatste heeft weer te maken met de politieke hoed. Enfin er zijn een heleboel oorzaken. De Universidat di Pueblo wil inspringen op het falen van het reguliere onderwijs. De Universidat di Pueblo levert tweedekans onderwijs. Een volk heeft recht op tweedekans onderwijs. Maar het reguliere onderwijs zou ook betere resultaten moeten bereiken. Dat is gesubsidieerd, men krijgt ervoor betaald. Het is een recht dat de mensen hebben. Wij willen dat niet overnemen. Maar aan de hand van de noden die we opmerken, ontwikkelen wij pakketten die in die nood voorzien."

Waarom brengt u dit seminar over TQM naar Curaçao?

"Het gaat om de *Total approach*. Ik heb het zelf meegemaakt toen ik in Boston woonde. Ik heb niet zelf zo'n cursus gevolgd maar ken wel mensen die het gedaan hebben. Ik geloof in die aanpak. Ik merkte op dat er op Curaçao wel bepaalde mensen en organisaties zijn die weten wat de voordelen zijn van TQM, maar over het algemeen maakt men geen gebruik van die kennis en maakt men fouten die vermeden kunnen worden. Daardoor is het idee ontstaan zo veel mogelijk samen te werken met instanties die iets innoverends en toch praktisch aan te bieden hebben en die onze eigen organisaties die zich willen ontwikkelen, de kans geven kennis te maken met zoiets. Daardoor wordt het relatief ook betaalbaarder. Op deze manier kunnen wij op Curaçao ook inspelen op al die vernieuwingen waar we toch niet [illegible]."

Heeft u zelf Harvard benaderd?

"Ja, we hebben hen gevraagd of ze met een pakket willen komen dat ze [illegible] in [illegible] verzorgen. Daarna hebben we eerst een oriëntatie gehouden om te kijken of er belangstelling bestaat op Curaçao en op de andere eilanden. Die belangstelling bleek heel groot. Er hebben zich al 18 mensen definitief ingeschreven. Er kunnen er maximaal 40 meedoen."

De professoren komen allemaal van Harvard. Is het een seminar dat speciaal ontwikkeld is voor Latijns-Amerika?

"Nee, het gaat om een mondiaal pakket, maar we moeten er ons van bewust zijn dat je met je eigen unieke situatie bezig bent, met je eigen patronen, je eigen structuren, waardoor modellen aangepast moeten worden aan bepaalde situaties. Men moet rekening houden met culturele verschillen. Dat kunnen wii niet aan de docenten uit de VS overlaten, dat moeten we zelf doen. Daarom willen wij helpen met het vervolg. Dat kan heel goed, daar het toch om een proces gaat, als je het invoert."

FOLLOW-UP

Wie verzorgt die follow-up?

"Dat is nog niet helemaal afgesproken. We hebben wel een team van mensen die al met TQM te maken hebben gehad. Zij zullen dit seminar volgen zodat ze weten wat de cursisten meegemaakt hebben en in samenspraak met de professoren bepaalde trajecten ontwikkelen. Dat zijn mensen van verschillende bedrijven. Wij verzorgen de coördinatie. Ik wil erg graag ook de experts van de Isla, die dit proces al hebben meegemaakt, hierbij betrekken, maar dat is nog niet besproken. Volgende week zullen de definitieve afspraken worden gemaakt en dan kunnen we ook vermelden wie in dat TQM-team zitten. Ze worden voorgesteld aan de cursisten tijdens de opening van het seminar. Dan wordt ook uitgelegd hoe ze te werk zullen gaan."

Is dat niet kort dag? Het seminar is al van 27-30 maart.

"Neen. We hebben al een paar mensen gesproken en volgende week vinden de overige gesprekken plaats. U moet niet vergeten dat wij geen cursus hoeven te ontwikkelen. Dat wordt door anderen verzorgd. Wij moeten zorgen dat we het goed coördineren. Over de inhoud kan ik nog niets zeggen, we moeten voorbereid zijn op mogelijke ontwikkelingen. Alles is afhankelijk van wat er tijdens die dagen van het seminar gebeurt. Het doel van het seminar is TQM in te bouwen in het opereren van mensen."

SONIA KOOK (Curaçao, 1955) studeerde in Nederland voor maatschappelijk werkster. Na twee jaar gewerkt te hebben in Nederland, kwam zij terug op Curaçao waar zij werkte bij het Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden, wat nu niet meer bestaat. Daarna ging zij lesgeven bij het Praktisch Beroeps Onderwijs. Vervolgens vertrok zij naar Boston waar zij begon aan een studie Science of Management aan het Lesley College. Met een interval, waarin zij terugkwam naar Curaçao, rondde zij haar studie in Boston af. Zij bleef daar nog ruim twee jaar werken, maar keerde tenslotte twee jaar geleden toch terug naar Curaçao. Nu werkt zij voor de Universidat di Pueblo, waar zij de afdeling Continuing Education leidt.

"Volgende eeuw spelen ..."

economen over de gevolgen van klimaatveranderingen. Het netto-effect van de schade door een te hoog kooldioxidegehalte in de atmosfeer - een van de veroorzakers van het broeikaseffect -zal anderhalf tot 2 procent bedragen van het BNP (Bruto Nationaal Produkt). Voor kleine landen zal dat 9% van het BNP zijn.

Bruce: "De kleine landen lijden er meer onder dan de grotere, terwijl die juist de veroorzakers zijn. Maar alle landen zullen moeten samenwerken om het in omloop brengen van kooldioxide te verminderen."

Is hij optimistisch dat dat lukt? Bruce schudt het wijze hoofd. Weliswaar hebben meer dan honderd landen het protokol van Toronto van 1988 getekend, maar of het ook wordt uitgevoerd is de vraag. De Verenigde Staten die lange tijd hebben geaarzeld, hebben inmiddels wel ondertekend. Ook de Nederlandse Antillen zullen binnenkort een handtekening zetten.

Volgens het protocol van Toronto moet de uitstoot van broeikasgassen ten opzichte van 1988 verminderd worden met 20% in 2005 en met 50% in 2020. Die gassen zijn kooldioxide dat onder meer uit de uitlaten van auto's komt; cfk's (chloorfluorkoolwaterstoffen) die voorkomen in koelkasten, spuitbussen en airco's en methaan dat vrij komt bij vuilstort en landbouw.

Bruce: "Er wordt wel beweerd dat die reducties geld gaan kosten. Maar economische studies wijzen anders uit. Als je de uitstoot met 20% vermindert door een efficiënter gebruik van energie, dan verdient deze methode zichzelf terug doordat er minder fossiele brandstoffen worden gebruikt. Bovendien zijn er dan ook nog andere milieueffecten doordat er minder zwavel en andere giftige stoffen in de lucht komen.

In Engeland is uitgerekend dat alleen al een beter uitgekiend wegenbeheer waardoor minder files voorkomen, een besparing van meer dan 30% in brandstofverbruik op zou leveren.

Volgens Bruce is er ook nog een andere reden om over te gaan op zuiniger verbruik van fossiele brandstoffen en het meer inschakelen van zonne- en windenergie. "Er zijn nog oliereserves voor 33 jaar. Daarna is het op. Voor die tijd zullen de prijzen scherp omhoog gaan. Je moet die olie dus alleen gebruiken voor hoogwaardige produkten."

"Kodela heeft een windmolenpark. Dat is mooi, maar het zou eigenlijk veel groter moeten zijn. Elk land, hoe klein ook, kan gemakkelijk 10% tot 20% bezuinigen en dan is het nog maar een klein stapje naar 30% bezuiniging. Dan beginnen de economische voordelen."

Bruce is wel te spreken over de terugloop in de produktie van cfk's. Het ziet er naar uit dat vóór het einde van de eeuw geen cfk's meer gefabriceerd worden.

"Het zijn er betrekkelijk weinig, maar de verwoestende werking in de ozonlaag is eno[r]m. Nog jaren na het stopze[tt]en van de produktie zull[en] cfk's de stratosfeer bere[iken] waar ze nog tientallen [jare]n hun destructieve wer[king v]ortzetten. De generatie [die] nu opgroeit, zal de gevolgen daarvan al ondervinden."

Kook mee met May

Pizza à la Maria

Deze week hebben wij een recept voor een heerlijke pizza. Om twee pizza's van 32 cm. middellijn te maken heeft u nodig:

Voor het deeg:
1 pakje droge gist (7 gram)
± 4 cups meel
4 eetlepels olijfolie
$1^1/_3$ cup warm water
$1^1/_2$ theelepel zout
4 ons mozzarella-kaas
versgeraspte Parmezaanse kaas

De gist toevoegen aan 2 cups van het meel. Het zout oplossen in het warme water. De olijfolie toevoegen. Van het watermengsel en het meel een zacht deeg maken. Beetje bij beetje de rest van het meel toevoegen tot het deeg soepel is.

Op een met meel bestoven plank leggen en nog tien minuten kneden. In een ingevette schaal leggen, een keer keren, met plastic folie afdekken, laten rijzen tot het deeg zich verdubbeld heeft. Deeg uitrollen op de ingevette pizza-vormen. Er voor zorgen dat de rand wat dikker is.

Voor de tomatensaus:
2 tenen knoflook, schoongemaakt klein gesneden
4 eetlepels olijfolie
1 flinke ui fijn gesneden
6 verse basilicum blaadjes
2 pond tomaten, gepeld, ontpit, klein gesneden of
4 blikken 'Aguila'-tomaten van 240 gram elk
zout en peper naar smaak.

Knoflook en uien sauteren in de olijfolie tot de uien transparant zijn. Tomaten met vocht toevoegen, dan de basilicumblaadjes en peper en zout naar smaak. Twintig minuten op een hoog vuur onafgedekt koken en tien minuten laten staan.

Oven voorverwarmen tot 400° F.

Met een kwast het pizzadeeg insmeren met olijfolie. Plakjes mozzarella erop leggen, bedekken met ± 1 cup van de tomatensaus. Tien minuten in de voorverwarmde oven bakken. De versgeraspte Parmezaanse kaas erover strooien, nog vijf à acht miniten bakken (de kaas niet laten verbranden) en uw pizza is klaar.

Eet smakelijk!

MAY

Onderwijs anders bekeken

= door Elisabeth Hollander =

Veulentje (3)

"Wij gaan de bijscholing krachtig ter hand nemen", kondigde het jubilerende R.K. Centraal Schoolbestuur aan en het klonk als een op handen zijnde: Operatie Bijscholing. Ik zag het helemaal voor me. Hoe de nieuwe adjunct-directeur financiën met een goed gevulde portefeuille vol met net geïnde stakingsgelden naar dr Taams snelde om diens kliniek voor drie weken af te huren. Hoe de directeur vervolgens in korte briefings aan alle zestienhonderd leerkrachten zijn tot in details uitgewerkte logistieke plannen uiteen zette. Hoe het voltallig Schoolbestuur zich hulde in chirurgisch groen om samen met de nestor onder de chirurgen het operatieteam te vormen. Hoe dr Taams, met vaste hand de scalpel hanterend, de ene na de andere schedel lichtte, waarna de voorzitster plechtig de diverse bijscholingen inplantte. Hoe de aldus behandelde leerkrachten op een lopende band doorschoven naar de nieuwe generatie Taams, die al die open hoofden met bekwame spoed weer dichtmaakte. En hoe tenslotte aan het einde van de band de lichtelijk aangeslagen docenten opgevangen werden door hun eigen staffunctionarissen, die hen zorgzaam in bed stopten met een lekker kopje kruidenthee. Precies volgens de planning werd het hele karwei in drie weken geklaard en zowel het Schoolbestuur en de leerkrachten, als de leerlingen en de ouders leefden happily ever after.

Lastig zo'n op hol geslagen verbeeldingskracht, want de werkelijkheid ziet er natuurlijk wel een tikkeltje anders uit. In de afgelopen vier jaar heb ik het geluk gehad om aan verschillende bijscholingen te mogen deelnemen en geloof me dat is bijzonder hard werken. Het is een moeizaam proces waarin je je, in korte tijd, nieuwe inzichten moet zien eigen te maken, deze op hun waarde moet weten in te schatten en voor je zelf een manier moet bedenken om het geleerde in je eigen lespraktijk in te bouwen. Wie naar een bijscholing gaat met het idee door de daar aangereikte kunstgrepen zijn professionaliteit in één klap op niveau te brengen, zal dan ook bedrogen uit komen.

Slecht-functionerende leerkrachten zullen bovendien door een bijscholing nooit omgetoverd kunnen worden tot goede leerkrachten. Bijscholing ligt in de orde van goed naar beter, niet zozeer in de orde van slecht naar goed. Slecht-functionerende leerkrachten moeten dan ook niet bijgeschoold worden, maar omgeschoold tot iets anders, hoe hard dit ook moge klinken. Behalve een bepaald niveau is ook een gezonde dosis scepticisme een voorwaarde voor een geslaagde bijscholing. Zo herinner ik mij de gemengde gevoelens waarmee de vakgroep Nederlands van het B.V.O. de uitnodiging voor een bijscholing ontving. Hoe zouden die bijscholers uit Nederland ons nu kunnen helpen met de typische Antilliaanse problematiek. Nederlands als vreemde taal op Curaçao is toch echt wel even iets anders dan Nederlands als vreemde taal in Nederland, waar de allochtonen de hele dag ondergedompeld worden in die Nederlandse taal. Op Curaçao horen de meeste leerlingen op school alleen Nederlands en hebben ze in de tien jaar dat ze gemiddeld naar school gaan een enorme hoeveelheid Nederlandse woorden gehoord, waar ze verder niet veel mee kunnen doen. Je zou dit kunnen vergelijken met iemand die allerlei informatie heeft opgeslagen op de harde schijf van zijn computer, maar niet in staat is de desbetreffende programma's ook weer te openen. Al deze passieve kennis heeft bovendien de totale passiviteit van onze leerlingen in bedenkelijke mate bevorderd. Ze geloven het verder wel en het vertrouwen in eigen kunnen is ernstig aangetast. Hadden die Nederlandse bijscholers hier nu een antwoord op. Ja dat hadden ze, alhoewel ze dat zichzelf misschien niet zo direct bewust waren. Een belangrijk aspect van de nieuwste communicatieve Nederlandse taalmethodes zijn de verschillende manieren van lezen. En één daarvan, het radend lezen, blijkt voor Antilliaanse leerlingen, opgegroeid in een depositair systeem, een openbaring te zijn. Want wat gebeurt er bij radend lezen? Leerlingen krijgen bij voorbeeld 20 woorden en zij moeten de woorden aankruisen die ze niet kennen. Daarna krijgen ze 20 zinnen en moeten ze die twintig woorden in de juiste context plaatsen. Leerlingen die aangegeven hadden 15 of 18 woorden niet te kennen, blijken er tot hun eigen stomme verbazing maar twee of drie fout geplaatst te hebben. Is dat even een ontdekking. Je blijkt veel meer te weten dan je dacht dat je wist. Want je hebt het niet opgezocht in een woordenboek, je wist het zomaar. 'Ta rei, m'a rei', (Ik heb het alleen maar geraden) verontschuldigen de leerlingen zich. Maar naar gelang ze meer vertrouwd raken met deze nieuwe manier van werken verdiept zich hun inzicht. Radend lezen is niet zomaar raden. Het is juist optimaal gebruik maken van je eigen vermogens: je intuïtie, je analyserend vermogen, associatief denken, vergelijken met andere talen en bovenal terugvallen op je moedertaal, het Papiaments. Kortom het is intellectuele arbeid van de bovenste plank. Anderhalf jaar later beginnen de resultaten zichtbaar te worden. Het groeiend zelfvertrouwen van de leerlingen gaat hand in hand met een toenemend spontaan gebruik van het Nederlands. En ik, die altijd verkondigde dat een woordenboek je vijfde ledemaat hoorde te zijn, heb in dit stadium de woordenboeken verbannen naar de onderste plank in de achterste kast. Voor noodgevallen, als we er echt niet uitkomen.

Impressies

Irene Brookman

De Benboom

Heel lang heb ik me afgevraagd hoe die grote bomen met trossen witgele bloemen in onze tuin eigenlijk heetten. De geurige bloementrossen zitten vol nectar, die door bijen graag wordt opgezogen en ook door blenchi niet wordt versmaad. Tezamen met de andere bomen in onze tuin vormen deze bomen een dicht bladerdak, dat regelmatig wordt bezocht door een tweetal leguanen: een oudere geelgroene met zwarte ringen en een heldergroene jongere.

Van de week zat er zelfs een hele jonge. Z'n helgroene staartje hing aan de rand van het bladerdak omlaag. De leguanen zitten elkaar vaak over de takken en tussen de bladeren achterna. Als de honden opgewonden onder de boom staan te blaffen weten we dat het weer zover is. Door hun schutkleur zijn ze vaak moeilijk te zien, maar door de onrust in de bomen, afbrekende takjes en omlaag dwarrelende blaadjes weten we dat ze er zitten.

Niemand scheen de naam van de boom met die witte bloementrossen te kennen. Kort geleden echter zei iemand, die veel van bomen af weet: "Wat heb je een paar grote benbomen in de tuin staan. Ze krijgen zeker veel water, anders worden niet zo groot, zeker niet als ze op een helling staan." Plotseling ging er een lichtje bij me branden. Hij bedoelde niet de karawara spaño, de trommelstok, de flamboyan of de kenepa. Die naamloze bomen moesten benbomen zijn. Bij een speurtocht naar informatie over vlinders was ik die naam ook al tegen gekomen. Koolwitjes schijnen van de boom te houden. Het schijnt dat de rups van deze vlinder met name vaak op de takken is aan te treffen.

Op de een of andere manier vond ik benboom een grappige naam "Welke bedoel je?" Hij wees de bomen aan waarvan ik vermoedde dat het benbomen moesten zijn. "Weet je dat ze voor heel veel dingen gebruikt kunnen worden?"

Ik schudde m'n hoofd, want ik wist niets van de benboom af, behalve dat vlinders erop gesteld zijn. Frater Arnoldo vermeldt in zijn boek over inheemse en ingevoerde bomen in de Nederlandse Antillen, dat hij inderdaad toepassingen op velerlei gebied kent. De benboom in onze tuin nodigt uit om erin te klimmen, maar sinds we weten dat het hout zo bros en zacht is en gemakkelijk afbreekt, is er een klimverbod uitgevaardigd. Bij een beetje harde wind hebben we al verschillende malen een niet eens zo dunne tak gevonden in de tuin, afgeknapt als een lucifershoutje.

De benboom heeft allerlei namen. De officiële is moringa olifeira. Daarnaast wordt hij ook nog brenoli, orselli en salaster genoemd. Het is ongelofelijk wat je allemaal met de verschillende delen van de boom kunt doen. Als je in de keuken verlegen zit om horseradish kun je de wortels van de benboo gebruiken als vervangingsmiddel ervoor. De bladeren moeten het goed doen in groente-curry en ze smaken ook lekker als kruiderij in het eten en in pickles.

Van de lange geribbelde bonen die aan de boom hangen en die tussen de vijfentwintig en dertig centimeter lang zijn, kan een groente-curry gemaakt worden. Ze moeten dan echter nog wel groen en onrijp zijn. Gekookt en in repen gesneden kun je de jonge peulen net als snijbonen eten. Je kunt ze alleen eten als ze jong zijn, want oude peulen zijn bruin, hard en houterig. De bloemen en de jonge bladeren kunnen trouwens ook als groente gebruikt worden.

In de bast, de wortels en de bloemen van de benboom zitten stoffen die toepassing vinden in de volksgeneeskunde, terwijl zich in de bast een gummi bevindt dat op sommige plaatsen in de wereld eveneens voor geneeskundige doeleinden wordt gebruikt. De zaden bevatten olie: *oil of ben*, die behalve in de cosmetica-industrie ook toepassing vindt in de horloge-industrie. Vond waarschijnlijk. He tijdperk van het 'Zwitsers precisie (uur)werk' is immers praktisch voorbij. Tegenwoordig hebben klokken vaak geen mechanische uurwerken meer, maar worden ze gaande gehouden door kwartskristallen en batterijen.

Naast de industriële toepassing kan de olie ook geconsumeerd en als medicijn worden toegepast. Er nog zijn we niet aan het einde van de toepassingsmogelijkheden, want van de bast kunnen bij voorbeeld matten gemaakt kunnen worden, terwijl de takken en bladeren tenslotte nog kunnen dienen als veevoer.

Kortom: het loont om de benboom te gaan kweken. Het is een goede boom voor tijden van schaarste. De peulen slaan ontzettend gemakkelijk aan, vooral in de regentijd. Die is nu echter bijna voorbij. Beter wacht u de volgende regenperiode af om aan de slag te gaan.

■ *Ivanildo Kowsoleea (l.) biedt Carel de Haseth zijn eerste cd met gitaarmuziek aan. (foto: Nico van der Ven).*

Gitarist Ivanildo Kowsoleea:

Trots op Curaçaose muziekopleiding

BLIJFT DE IN Nederland woonachtige gitarist Julian Coco de enige beroemde gitaarspeler uit deze contreien? Of krijgt hij binnenkort gezelschap van Ivanildo Kowsoleea? De 31-jarigeuit Curaçao afkomstige gitaarspeler speelt en werkt in Duitsland en begint daar nu de nodige erkenning te krijgen. Maar de basis van zijn muzikale kunnen ligt op Curaçao. "Pas toen ik in Enschede naar het conservatorium ging, besefte ik de waarde van mijn goede en gedegen muziekopleiding op Curaçao. Daar ben ik het eiland nog dankbaar voor."

= door Jeannette van Ditzhuijzen =

Curaçao onderschat zichzelf op muziekgebied, denkt gitarist Ivanildo Kowsoleea (31): "Wie daar de muziekschool heeft gedaan en erkend is, redt het wel in de wereld. Je hoort echt niet bij de slechtsten als je van Curaçao komt, dat mag best eens vermeld worden."

Kowsoleea kan het bewijzen ook. Toen hij zich twee maanden voor het toelatingsexamen van het conservatorium in Enschede als potentieel mzuiekstudent kwam aanmelden, werd hij wat vreemd aangekeken. "De man aan wie ik mijn voornemen kenbaar maakte viel van zijn stoel. Hij gaf me een boek met études mee en was hoogst verbaasd dat ik die twee weken later al kende. Ik slaagde voor het examen, hoefde vanwege mijn niveau geen voorbereidend jaar te doen en kreeg de eerste twee jaar vrijstelling van alle muziektheoretische vakken, behalve muziekgeschiedenis. Dat kwam omdat ik op Curaçao twee jaar compositie had gestudeerd bij Edgar Palm."

Hij weet dat hij niet de enige is met dergelijke ervaringen. Hij kent meer muzikale *yu'i Korsou* die vrijstellingen hebben gekregen of geen voorbereidend jaar hoefden te doen vanwege hun gedegen vooropleiding.

Kowsoleea: "Op het eiland zit dan ook zo'n beetje de crème de la crème: Edgar Palm, Eric Gorsira, Erwin Prudencia, Aya Landheer en mijn vader, de gitaardocent Henk Kowsoleea, om er maar een paar te noemen. Natuurlijk, het is geen Mozart, het is geen Bach, je moet het wel in zijn proporties zien. Maar wij hebben ook iets wat de moeite waard is, en daar ben ik best trots op."

Ivanildo Kowsoleea hoopt dat hij nu zelf ook gaat doorbreken. Zijn eerste cd, *Orquestra pequena* getiteld, bood hij op 16 januari aan de Gevolmachtigde minister in Den Haag, Carel de Haseth, aan. In het bijzijn van sopraan Tica Giel en Ivanildo's 'lichtend voorbeeld', de Curaçaose gitarist Julian Coco.

De cd bevat gitaarstukken van de Duitse barok (17de eeuw) tot en met het allermodernste van de nog levende Cubaan L. Brouwer. Kowsoleea: "Dat heb ik heel bewust gedaan. Ik wilde de koper van mijn cd een doorsnee geven van wat op gitaargebied haalbaar is, zonder uiteraard de pretentie van volledigheid te hebben. Ik wilde ook een idee geven van de veelkleurigheid van een gitaar. In feite speel ik in mijn eentje een orkest en dan moet je die verschillende schakeringen kunnen laten horen. Je koopt toch een cd om tijdens het luisteren aangenaam verrast te worden, zo was mijn idee. Daarom heb ik voor die verschillende stijlen gekozen."

WALSJES

Het is geen Curaçaose cd geworden, maar dat gaat Kowsoleea dit jaar goedmaken. "Ik heb met mijn impresario en uitgever, het Duitse *Cottage Industries*, afgesproken dat ik de komende tien jaar elk jaar een cd uitbreng. In 1995 wordt het een cd met Zuidamerikaanse folklore en daar zitten zeker een paar Curaçaose walsjes bij."

De keus zal niet moeilijk zijn, want eerder al arrangeerde hij de walsen *Dulce Scharloo* (Jocobo Gerard), *Maria Cecilia* (Edgar Palm) en *Mis Ojitos* (Gerrie Palm) voor gitaar. Dezelfde *Cottage Industries* heeft de bladmuziek ervan uitgegeven. Want Kowsoleea werkt in drie hoedanigheden voor deze uitgever: als musicus tijdens door *Cottage Industries* georganiseerde concerten, als bewerker en arrangeur van muziek en sinds kort dus ook als maker van cd's.

Omdat zijn toekomst voorlopig in Duitsland lijkt te liggen, is Ivanildo er in november van het vorig jaar maar gaan wonen. Daarvoor woonde hij nog in Enschede, waar hij in 1991 aan het conservatorium afstudeerde als uitvoerend musicus.

KOPSTUDIE

Kowsoleea: "Die kopstudie heb ik na het diploma docerend musicus in één jaar gedaan. Normaal staat er twee jaar voor, maar ik had geen studiejaren meer over, dus ben ik in een razend tempo aan de studie geslagen. Vlak na het examen heb ik het eerst maar eens rustig aangedaan. Ik had nog een paar leerlingen, deed enkele concerten in Frankfurt en heb wanhopige pogingen gedaan om een concert op Curaçao te (laten) organiseren. Dat is niet gelukt. Ik heb wel een cursus gegeven op mijn oude muziekschool."

"Maar ik wilde natuurlijk verder komen, een conservatoriumdiploma met goede cijfers is nu eenmaal geen garantie voor beroemdheid. Dus reisde ik voortdurend door Europa om *masterclasses* te volgen. Op die manier kwam ik in het Duitse Reisbach in aanraking met de man die nu eigenaar van *Cottage Industries* is. Hij organiseerde een klein concertje voor me en ik had meteen een volle zaal. Leuk, want zo kon ik ook nog een paar honderd mark incasseren."

"Het jaar daarop ontmoette ik hem weer. Hij wou net met zijn bedrijf gaan beginnen en hij vroeg me of hij mij als musicus onder contract mocht nemen. Nou, ik was al lang blij wanneer iemand mij überhaupt wilde, dus ik hapte meteen toe. Het eerste jaar had ik direct al een stuk of vijf, zes concerten. Voor mij was het heerlijk: ik hoefde me niet meer met de organisatie te bemoeien. Als iemand iets wilde zei ik: bel mijn manager maar."

BLADMUZIEK

Zijn manager wilde ook bladmuziek gaan uitgeven en voor de gitaarmuziek vroeg hij alweer Kowsoleea. "Hij wilde de status van uitgeverij krijgen en daarvoor moet je een eerste publikatie op je naam hebben staan. Nou, ik wilde graag de arrangementen van de Curaçaose walsen uitgeven. dus dat was gauw geregeld." Trots laat hij de twee boeken op zijn naam zien: de walsen en door hem bewerkte muziek van de Duitse componist Hauser.

Hij vindt zichzelf eigenlijk wel een beetje oud voor een 'beginnend musicus'. Dat komt door zijn 'jeugdzonde', de studie elektrotechniek. "Natuurlijk wilde ik altijd musicus worden, Ik kwam uit school en dan was er meteen muziek. Ik heb fluitles gehad van Aya Land-

vervolg op pag. 5

Inventaris geeft overzicht van 40 jaar culturele samenwerking

Sticusa: inkoper van concertvleugels

RUZIE OVER CULTUUR? We hebben het allemaal al eens eerder meegemaakt. Wie het precies wil weten, moet naar het Algemeen Rijksarchief in Den Haag, waar een groot deel van de stukken van en over de Sticusa sinds kort voor iedereen toegankelijk zijn. Michel Gruythuysen en André Tempelaars hebben de archieven geordend en beschreven. Daarvan verscheen - in opdracht van het KabNA - ook een inventaris (Archieven Culturele Samenwerking binnen het Koninkrijk 1948-1990), die de lezer als een soort ANWB-bord de weg in de Sticusa-stukken wijst. De uitvoerige inleiding beschrijft de tumultueuze geschiedenis.

= door Jeannette van Ditzhuijzen =

Het stof is hetzelfde. Of het nu opwaait over Sticusagelden of over de OKSNA-centen, in feite is er niets nieuws onder de culturele zon. Dit keer is het Curaçao dat moeilijk doet. 'Ikke zelluf doen', dreint het eiland dat per se niet wil dat de minister de cultuurcentjes uit Nederland beheert en verdeelt.

De geschiedenis van de Sticusa laat zien dat culturele autonomie en geld al van meet af aan een regelmatige twistappel waren in de samenwerking op cultureel gebied binnen het Koninkrijk. De stichting voor culturele samenwerking was nog maar nauwelijks opgericht (26 februari 1948), of de eerste kritiek barstte al los, zo blijkt uit de inleiding van de inventaris.

Twijfels kwamen op over de doelmatigheid van het administratief en financieel beheer. Hoewel het bestuur het in dat verband over 'kinderziekte-verschijnselen' had, hield de kritiek aan.

In 1954 doken *Vrij Nederland* en *Het Parool* in Sticusa's financiën. In artikelen plaatsten zij vraagtekens bij de verhouding tussen de apparaatskosten en de culturele uitgaven. Aan de apparaatskosten ging maar liefst ruim eenderde van de totale uitgaven op. In 1951 nam die post zelfs 41,1 procent van het budget in beslag.

CULTURELE CENTRA

De Sticusa had tot taak te zorgen voor subsidiëring van de diverse culturele centra in de overzeese rijksdelen, voor materiële en technische bijstand alsmede voor het ter beschikking stellen van culturele deskundigen.

Suriname had al in 1948 een cultureel centrum. De Antillen waren daarna aan de beurt. Het idee van één cultureel centrum in een land met zulke grote tegenstellingen als tussen Aruba en Curaçao moest de Sticusa echter al gauw laten varen: in 1949 kreeg Aruba zijn centrum, in 1950 gevolgd door het Cultureel Centrum Curaçao.

Volgens de beide schrijvers van de inventarisinleiding valt uit de jaarverslagen af te leiden dat de sterk beklemtoonde wederkerigheid ten aanzien van de culturele samenwerking tussen de - toen nog - vier rijksdelen 'niet geheel tot zijn recht kwam'. In 1952 werd de zinsnede 'op basis van wederkerigheid' dan ook maar uit de statuten van de Sticusa geschrapt.

De begrotingen over de beginjaren laten duidelijk zien dat er relatief weinig geld naar Nederland ging. Enerzijds omdat andere instanties in Nederland op hetzelfde terrein werkzaam waren. Anderzijds ook wegens de 'relatief geringe belangstelling bij het Nederlandse publiek voor cultuuruitingen van overzee'.

JAARBOEKEN

De verspreiding van zogenaamde jaarboeken onder eindexamenkandidaten van middelbare scholen tussen 1950 en 1954 gaf een korte opleving in die belangstelling te zien. De boeken bevatten korte essays die maatschappelijke en culturele aspecten van Indonesië, Suriname en de Antillen behandelden. Jammer dat dat idee is verlaten; ondanks de veel frequentere en makkelijker contacten tussen de rijksdelen, is de kennis in Nederland over de Antillen en Aruba vaak abominabel slecht.

Na flink wat discussie over een breder takenpakket van de Sticusa, werd in 1955 besloten de stichting in twee nieuwe stichtingen te laten overgaan. De ene stichting (weer Sticusa geheten) zou zich met culturele contacten met de rijksdelen bezighouden, terwijl de andere de culturele betrekkingen met het buitenland diende te bevorderen.

Na het wegvallen van Indonesië als zelfstandig land lag de 'doelgroep' van Sticusa II volledig in de West. Verder veranderde er echter weinig. Wel kwamen er geleidelijk aan meer culturele centra: in diverse Surinaamse plaatsen, op Bonaire (1956) en op St. Maarten (1960). Centra die financieel gezien vrijwel volledig afhankelijk waren van de Sticusa.

Dat was ook de kritiek die nog steeds in de Nederlandse pers en in het parlement werd geleverd. Men meende dat te veel geld werd besteed aan steunverlening aan de culturele centra. De Sticusa zou te veel fungeren als een soort inkoop- en wervingsbureau dat concertvleugels, boekbinders en complete televisieprogramma's leverde.

STICUSA-MONOPOLIE

Intussen gingen de rijksdelen in de loop der jaren echter meer en meer hun culturele eigenheid beklemtonen. In Suriname vond men dat de Sticusa niet de Surinaamse, maar de Nederlandse cultuur in Suriname bevorderde. Dat leidde in 1958 tot de oprichting van de Raad van Culturele Samenwerking, die als een soort concurrent van de Sticusa moest gaan werken. Dat mislukte. In 1967 werd de raad opgeheven. Een nieuwe poging het monopolie van de Sticusa te doorbreken, de oprichting van de Surinaamse Cultuur Federatie in datzelfde jaar, had meer succes.

In de Nederlandse Antillen had men ook het een en ander op de Sticusa aan te merken. Daar verscheen in 1968 de *Antilliaanse Stinknota*, waarin de kritiek op de stichting onomwonden naar voren kwam: de Sticusa zou een veel te grote vinger in de Antilliaanse cultuurpap hebben. Aanmatigend werd het gedrag genoemd van de vele functionarissen die op werkbezoek kwamen.

Juist in verband met dergelijke 'beschuldigingen' was in 1961 al een Adviesraad opgericht. Dat gebeurde op initiatief van de regeringen van Suriname en de Nederlandse Antillen. Zij vonden dat het culturele beleid in de West te veel door de Sticusa werd bepaald. De raad moest de regeringen van de drie koninkrijkslanden gezamenlijk van advies dienen over de culturele samenwerking. Daarmee werd het Sticusa-beleid onderworpen aan de politieke controle van de drie regeringen.

Maar de kritiek beperkte zich niet tot de buitenwacht. Zelfs van binnenuit werd de stichting aangevallen: In 1971 beklaagde bestuurslid Agnes Herpers zich via de pers over het Sticusabeleid.

■ *Minister van Cultuur en Opvoeding I.C.Debrot van de Antillen (links), de Nederlandse minister van Onderwijs J. Cals (midden) en minister van Onderwijs A. Morpurgo van Suriname bij de installatie van de Culturele Adviesraad in 1961.*

Tezelfdertijd waren in Nederland *poko poko* de ideeën over ontwikkelingshulp veranderd. De overzeese regeringen moesten, zo meende in 1971 de Adviesraad, meer geld krijgen om de zorg voor hun *eigen* culturele ontwikkeling te waarborgen.

Daarbij speelde ook, zeker na 1975, de gedachte aan toch binnen afzienbare tijd onafhankelijke Antillen een rol. Een in 1976 ingestelde Commissie van Deskundigen kwam in 1979 met haar eindrapport. De Nederlandse Antillen moesten zelf maar met een beleid komen en dan zou Nederland dat wel (tijdelijk) ondersteunen. Ontwikkelingssamenwerking betekende immers dat men zichzelf op den duur overbodig maakt.

"Een herziening van de positie en taak van de Sticusa en van de Adviesraad, of een gehele of gedeeltelijke opheffing leek onvermijdelijk", schrijven de archivarissen. Dat gebeurde ook, al zouden de laatste stuiptrekkingen nog lang duren.

In 1984 werd afgesproken dat Nederland de cultuurcentra voortaan rechtstreeks naar de Antilliaanse (en later Arubaanse) overheid zou overmaken. Daartoe werd in datzelfde jaar het Overlegorgaan Kulturele Samenwerking Nederlandse Antillen (OKSNA) opgericht, in 1986 gevolgd door de *Fundacion Union di Organisasionnan Cultural Arubano* (UNOCA). Per 1 januari 1989 werd de Sticusa opgeheven.

M.W.M.M. Gruythuysen en A.M. Tempelaars: Culturele Samenwerking tussen de Landen van het Koninkrijk, 1948-1990; ISBN: 90 74179 02 9.

Kowsoleea

vervolg van pag. 4

...eer, viool van Eric Gorsira en natuurlijk gitaarles. Ik had er alleen nooit bij stil gestaan dat gewone mensen ook geld moeten verdienen. Dat deden je ouders immers. Dus ik begon pas aan het einde van mijn vwo-studie over een opleiding na te denken. Ik was altijd heel goed in wiskunde, vond het ook een waanzinnig leuk vak; ik zat het liefst op mijn kamer te puzzelen, als ik toevallig geen gitaar in mijn handen hield. Maar je kunt zo weinig met wiskunde. Dus koos ik een vak waarin de wiskunde veel wordt toegepast: elektrotechniek."

ECHT VAK

Die studie aan de Universiteit Twente hield hij vier jaar vol. "Nou ja, ik deed niet zo veel hoor. Maar ik dacht toen nog dat ik een echt vak moest leren. Ik speelde natuurlijk nog heel veel gitaar, dat deed ik immers al jaren, thuis en of feestjes. Totdat ik eens iemand hoorde spelen die op het conservatorium zat. 'Dat kan ik ook wel', was mijn eerste gedachte. En dat was eigenlijk de aanleiding voor mijn aanmelding bij het conservatorium."

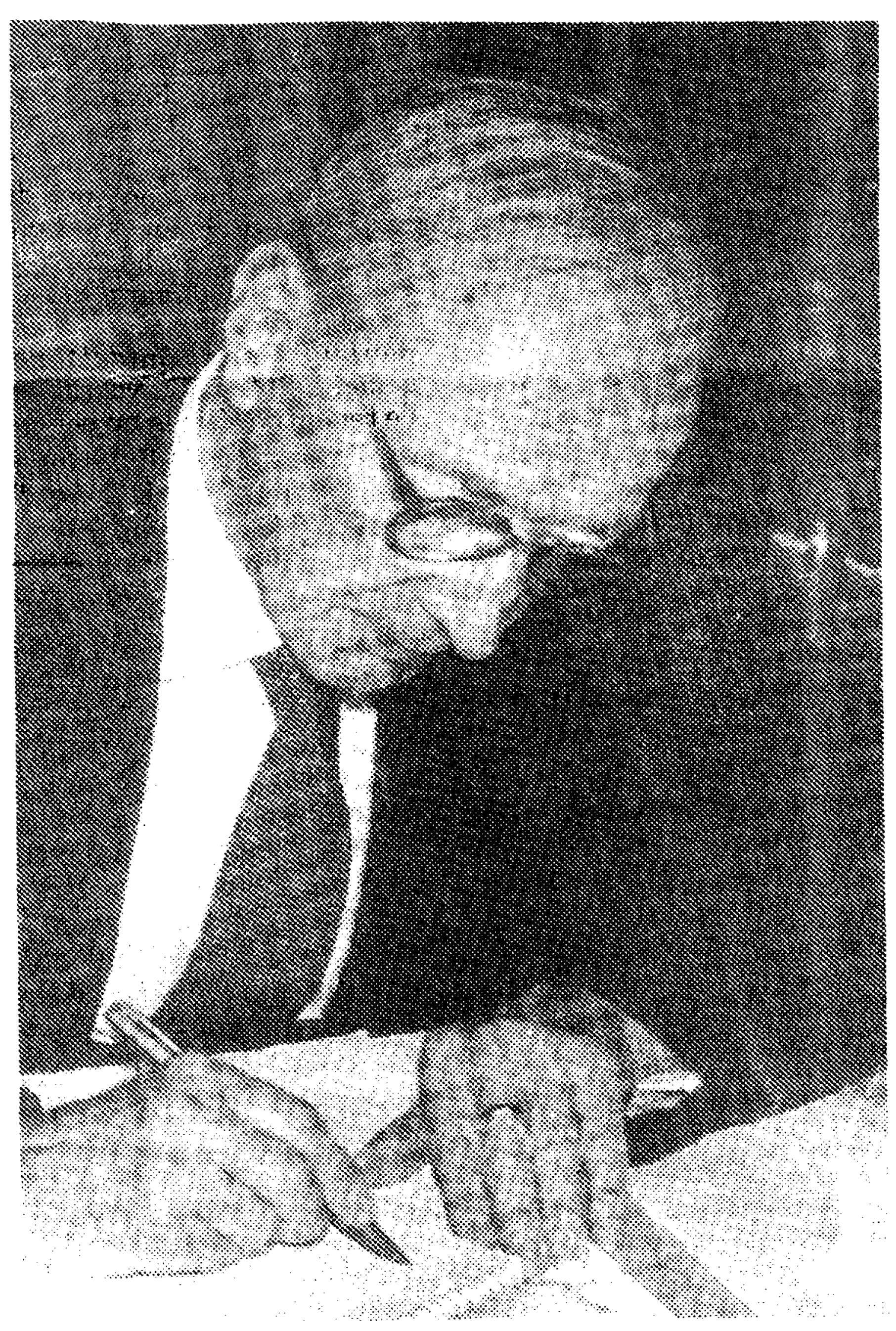
"Nu mijn eerste cd is uitgekomen krijg ik hopelijk erkenning; van een heel ander publiek, en niet omdat ik Antilliaan ben, al ben ik daar wel heel trots op, maar vanwege mijn muzikale kwaliteiten."

Het is Ivanildo's grote droom om met een aantal Antilliaanse beroepsmusici een cd uit te brengen. Iedereen vanuit zijn eigen invalshoek. "Zonder de oude generatie opzij te willen schuiven denk ik dat wij, de jongere musici, onze verantwoordelijkheid moeten nemen. We zouden er een heel project van kunnen maken, met een boek erbij over de Antilliaanse muziekgeschiedenis. Nu lopen de mensen nog rond die de anekdotes kennen, ons op weg kunnen helpen. Er moet een poging gedaan worden om de cultuur vast te houden."

Zelf wilde hij niet op Curaçao blijven. "Ik wil me internationaal kunnen oriënteren. Maar ik neem wel een stukje Curaçao mee. Als ik ooit bekend wordt in bij voorbeeld Italië, dan zal ik met trots zeggen dat ik mijn opleiding op Curaçao heb gehad."

Bordewijk heeft eindelijk biograaf

DERTIG jaar na zijn dood heeft de schrijver F. Bordewijk eindelijk zijn biograaf gevonden. Volgende week promoveert de Neerlandicus Reinold Vugs (bij prof. J. Goedegebuure) op een proefschrift over leven en werk van een van Nederlands grootste moderne schrijvers.

F. BORDEWIJK

"Eén ding is duidelijk", zegt Reinold Vugs, "een Vestdijk of een Achterberg is Bordewijk nooit geweest." Geen aanslag op zijn hospita dus, geen verblijven in het krankzinnigengesticht, geen verborgen vriendinnen, geen dubbellevens.

De wandel van de schrijver F. Bordewijk was ordelijk en net. Overdag een streng en gedisciplineerd bestaan op zijn advocatenkantoor te Schiedam, dan naar Den Haag, eten, de krant en 's avonds aan de literaire arbeid. Men kan zich een opwindender onderwerp voorstellen voor een biograaf.

"Dat is zo", zegt Vugs. "Misschien is dat ook de reden waarom ik de eerste ben die aan een biografie van Bordewijk ben begonnen. Want verder valt niet goed te begrijpen waarom niemand ooit zoiets heeft gepubliceerd. Toch was de man verre van saai, helemaal niet zo'n kluizenaar als algemeen wordt verondersteld. Wat mij vooral fascineerde was de tegenstelling tussen de man in driedelig pak en de schrijver van zulke fantasierijke romans als 'Bint', 'Karakter' en 'Blokken'."

"Schrijven is voor de advocaat Bordewijk altijd erg belangrijk geweest. Frans Kellendonk heeft eens gezegd dat hij zo zijn dagdromen moest verwerken. Ook ik geloof dat het voor hem een vorm van afreageren is geweest."

De auteur van 'Bint' was geïnteresseerd in het expressionisme en het surrealisme van Kafka. Een naam die Vugs een paar maal noemt in verband met zijn onderwerp. De schrijvers deelden immers de fascinatie voor het thema macht, beide leden voerden een onberispelijk kantoorbestaan.

WACHTKAMER

Bordewijk schreef erg gemakkelijk. "Als hij 's ochtends in de wachtkamer van station Holland Spoor een half uurtje over had, gebruikte hij dat om te schrijven. 'Karakter' heeft hij tijdens een vakantie in Engeland op papier gezet. Bordewijk was niet het type schrijver dat moest drinken om aan het werk te komen. Aan kleine dingen uit de alledaagse werkelijkheid had hij voldoende om zijn fantasie aan het werk te zetten. Hij is ook in het harnas gestorven, als advocaat èn als schrijver. Nog op de dag van zijn dood, 28 april 1965, heeft hij de zojuist verschenen roman 'De Golbertons' bekeken."

Met zijn biografie wil Vugs vooral het beeld van Bordewijk als kluizenaar bestrijden. "Hij was geen literaire exhibitionist, maar onderhield toch goede contacten met schrijvers als Nico Donkersloot, Victor van Vriesland, Vestdijk en later ook Willem Frederik Hermans. Na de oorlog is hij acht jaar lang de spin geweest in het web van het literaire leven in ons land. Bordewijk werd voorzitter van de Jan Campert-stichting, bestuurslid van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde en vice-voorzitter van het Prins Bernardfonds afdeling Zuid-Holland, en hij begon recensies te schrijven voor het Utrechtsch Nieuwsblad."

Vugs: "Hij voelde veel sympathie voor de jonge generatie van Hermans, die hij als het talentvolst beschouwde, Reve en de Vijftigers in het algemeen."

Voor een deel zal Bordewijk zijn naoorlogse gezag te danken hebben gehad aan een onkreukbare houding tijdens de bezetting. Hoewel de woning van de familie Bordewijk (aan de Tweede Van der Boschlaan in Den Haag) slechts enkele tientallen meters van de Cultuurkamer was verwijderd, hebben de Bordewijks — Johanna Bordewijk-Roepman was componiste — zich nooit gemeld. Na de oorlog werd Bordewijk voorzitter van de Ereraad voor de Letterkunde, die tot taak had het kunstleven te zuiveren. Tijdens de oorlog had hij al met Donkersloot over de opzet daarvan gesproken.

DEBUUT

Een van de ontdekkingen van Vugs is dat het debuut van Bordewijk aanzienlijk eerder is geweest dan tot nu toe werd aangenomen. In plaats van het debuut in 1916 (onder het pseudoniem van Ton Ven, met de gedichtenbundel 'Paddestoelen'), is er in 1907 al een verhaal van de schrijver verschenen. Vugs: "Dat heette 'Dames' en droeg alleen de initialen F.B., maar op grond van tekstuele gegevens ben ik er bijna zeker van dat het van hem is."

In 1910 verschijnt er bovendien nog een verhaal, 'In ballingschap' geheten, en dat is volgens Vugs 'honderd procent zeker van Bordewijk'.

De biograaf: "Als je dit weet, moet je bedenken dat hij pas in 1938 brede erkenning zou krijgen. Dat betekent dat hij meer dan dertig jaar heeft doorgeschreven zonder grote successen. Dat doe je natuurlijk niet als je niet iets van een roeping voelt."

Een belangrijke breuk in het werk van de schrijver kwam eind 1947 begin 1948, toen Bordewijk na een galblaasoperatie te kampen kreeg met ernstige complicaties en het maar een haar scheelde of hij was gestorven. Vugs: "Op de krantenredacties lagen de necrologieën al klaar, zo ernstig was het. Maar hij is er weer bovenop gekomen. Daarna zie je dat hij meer naar zichzelf toe begint te schrijven. Zijn werk wordt autobiografischer in die zin dat zijn hoofdpersonen meer over de dood en het sterfelijk zijn gaan nadenken. Dat heeft ongetwijfeld veel te maken gehad met zijn eigen bijna-dood ervaring."

■*REINOLD VUGS: 'Bordewijk was geen kluizenaar'.*

Het gezinsleven van de Bordewijks werd volgens Vugs gekenmerkt door de artistieke ambities van de ouders. Die hadden zo elk hun eigen besognes. Dat Bordewijks zoon en dochter niet hun medewerking wilden geven aan het biografisch onderzoek, is volgens Vugs dan ook geen ramp geweest.

Is de persoon van de schrijver de biograaf naderbij gekomen? "Mijn vriend zou het nooit zijn geworden", zegt de promovendus. "Hij schermde zich totaal af voor dat soort dingen. Ik weet ook niet of ik het zelf zou hebben gewild, een vriendschap, maar een goed gesprek, ja, dat wel, graag!"

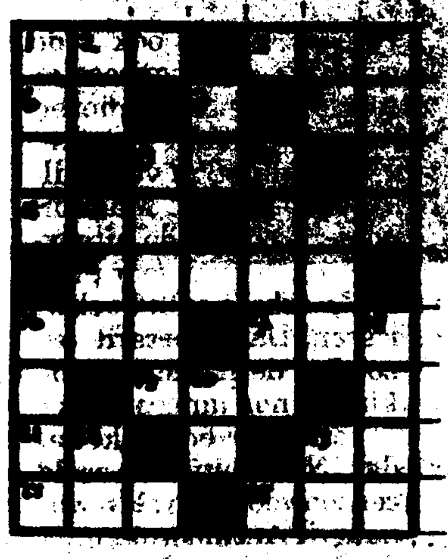
'F. Bordewijk, een biografie' van drs R. Vugs verschijnt 3 februari. Uitgever: De Prom.

Verhalen- wedstrijd

WE ZIJN weer met een nieuwe verhaaltjes-wedstrijd begonnen! Heb je thuis of op school een leuk verhaaltje geschreven? Stuur het dan op naar Tante Nel van de *Kinderkrant*. Het komt dan niet alleen in de krant te staan, maar het doet ook mee aan de verhaaltjes-wedstrijd. Eind van het jaar, in de *Kinder Kerstkrant* wordt de winnaar of winnares bekend gemaakt. De prijs is f.50,-. Wie klimt het eerst in de pen?

TANTE NEL

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. baardje; 3. broodbeleg; 8. oké; 8. muzieknoot; 9. vruchtensap; 11. hoofddeksel; 13. opstandig; 15. van je zelf; 16. een zekere; 17. ontkenning; 19. knaagdier; 21. voegwoord; 23. tegenovergestelde van uit; 24. niets; 25. bak dat je in te spelen.

VERTICAAL: 1. voelbaar eten; 2. persoonlijk voornaamwoord; 4. klaar; 5. keer; 7. lekker; 9. man van de koe; 10. plaat; 12. lidwoord; 14. een zekere; 18. niet; 20. [illegible]; 22. [illegible] moment; [illegible] van een ezel.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de *Amigoe* (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577, Aruba - Caya Betico Croes 15, [illegible] heer Linkels, P.O.Box [illegible]) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

[illegible]

Zij [illegible] f.15,- [illegible]

OPLOSSING

HORIZONTAAL: [illegible] oma; 17. [illegible]

VERTICAAL: 1. band; 2. er; 4. [illegible] kaper; 10. [illegible]; 12. ram; 14. [illegible] 20. [illegible]

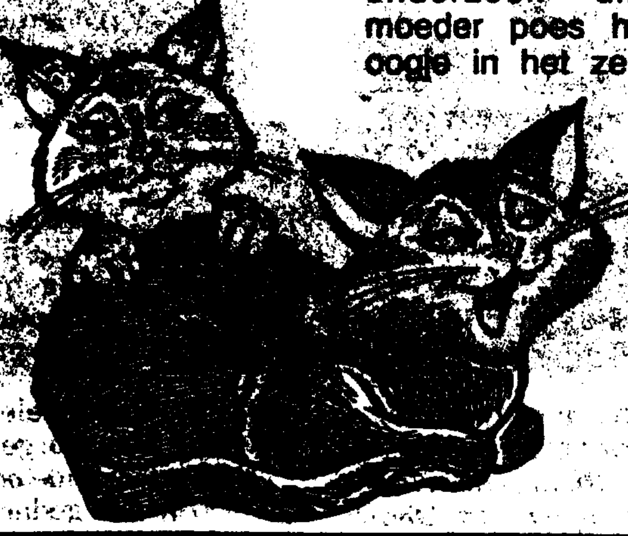
Onze vriendjes

ONZE POES heeft jongen en je moet zien hoe ze ze verzorgt! Ze kan er geen boeken bij halen om te kijken hoe ze haar kinderen op moet voeden. Maar ze heeft het ook niet nodig. Om de paar uur roept ze haar kleintjes bij zich voor een voeding. Daar tussendoor gaan de kleintjes op onderzoek uit. Maar moeder poes houdt een oogje in het zeil op een plaatsje, waar ze de schuur goed kan overzien. Ze bemoeit zich er alleen mee, als er echt problemen zijn.

De kinderen krijgen ook regelmatig een wasbeurt. Geen gedoe met badie shampoo en washandjes. Welnee, ze heeft een ruwe tong, waarmee ze zichzelf en de kleintjes keurig schoon houdt.

Een van de kleintjes wil haar moeder graag helpen met de schoonmaak. Het is zo'n grappig gezicht om te zien hoe ze boven op haar moeder klimt om haar schoon te likken. En je kunt aan moeder goed zien, hoe [illegible]

FANNY

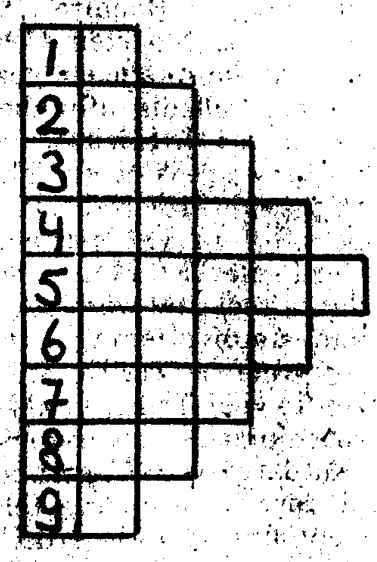

Raadsel

VOEG BIJ elke regel één letter bij en vanaf 5. één letter eraf:

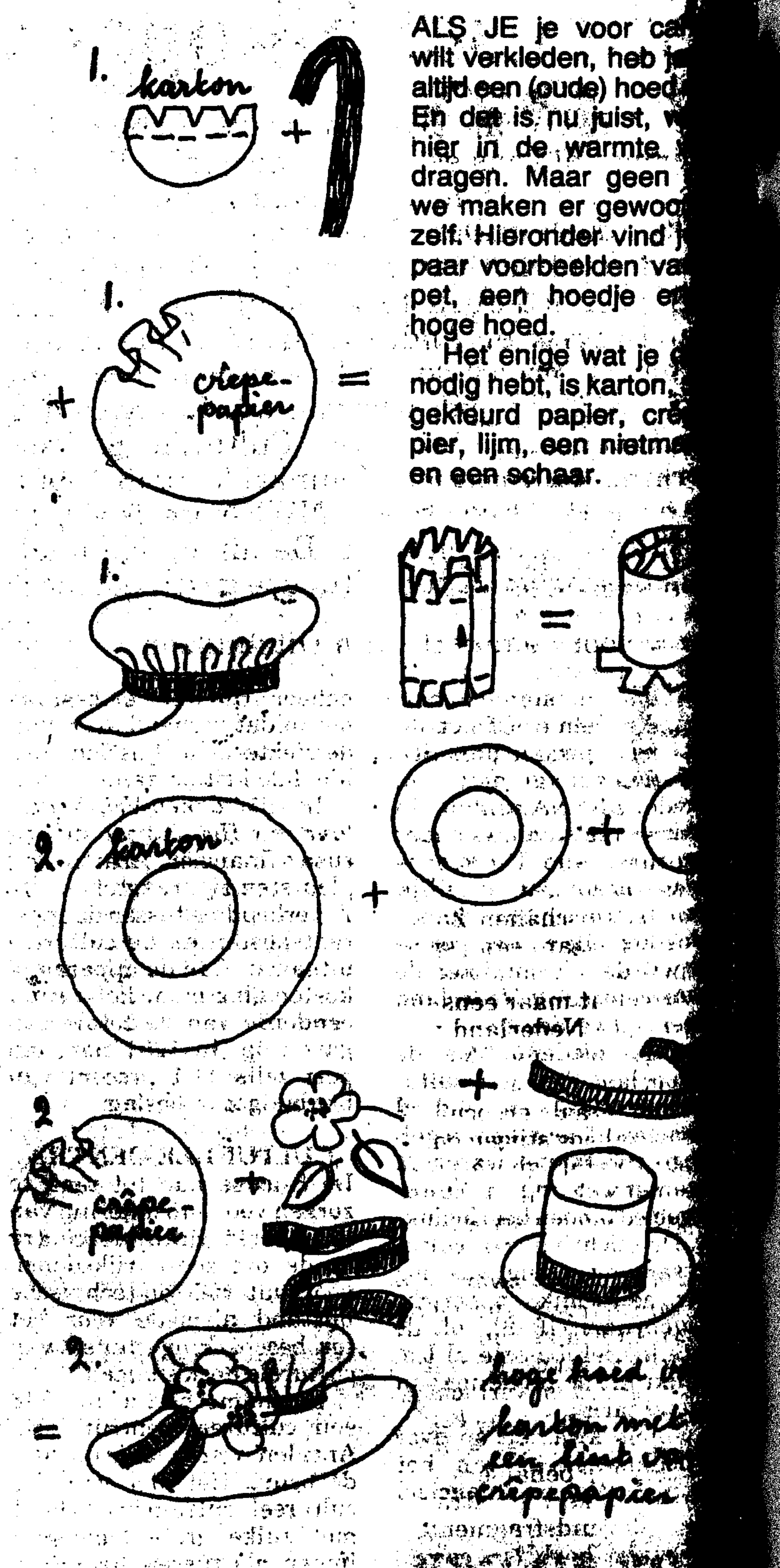
1. klinker
2. slee
3. mannetjesbij
4. bloedvat
5. naam, straat en woonplaats
6. planeet
7. plaaggeest
8. overblijfsel van vuur
9. klinker

Hoeden

ALS JE je voor [illegible] wilt verkleden, heb je altijd een (oude) hoed [illegible]. En dat is nu juist, [illegible] hier in de warmte [illegible] dragen. Maar geen [illegible] we maken er gewoon [illegible] zelf. Hieronder vind je [illegible] paar voorbeelden van [illegible] pet, een hoedje en [illegible] hoge hoed.

Het enige wat je [illegible] nodig hebt, is karton, [illegible] gekleurd papier, crêpe-papier, lijm, een nietmachine en een schaar.

Versjes van vroeger

Een uil zijn wou Tom,
Maar hij leek er niet op.
En hij zette daarom
Een mombakkes op.
Een man met een staf
Sprak: al lijk je een uil,
Doe dat masker maar af.
Je bent toch geen uil.

Wie is toch die dame
Koningin, markiezin?
Kasteelvrouw misschien
[illegible]
Nee, niets van dit alles.
Wie is zij dan wel?
[illegible]

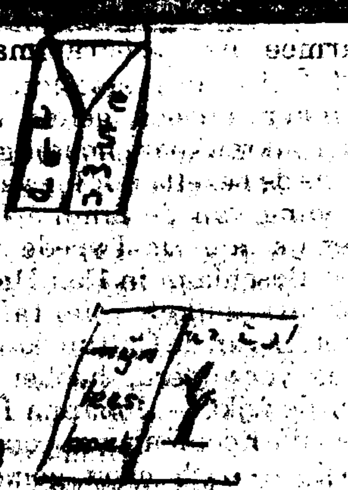
Om zelf te lezen

Moe gaat naar zee
Pa gaat naar zee
Zus Mien gaat naar zee
Ik ga ook naar zee
Ik neem mijn emmer mee
Ik doe nat zand in de emmer
Dan keer ik de emmer om

Kijk, het zand valt niet om
Ik maak er een huis van
Een gat is de deur
Een steen is het raam
Een tak is de vlag
Wat een mooie huis, zegt moe.

Uit de Schoolkrant

VANDAAG KUNNEN jullie iets lezen uit de schoolkrant met de moeilijke naam: Kodiichawi van Kolegio Cikaya-Willems. De kinderen hebben iets geschreven over hobbies en sport. Ik heb het verhaaltje van Elvione Hooi uit de tweede klas voor jullie gekozen. Lees maar.

Ik ben Elvione Hooi van klas 2. Ik lees veel boeken. Ik wil knap worden. De boeken zijn erg leuk. Het [illegible]

Een en twee in zee

"T[illegible] je, alweer gekookte aardappels", zei visje. Een [illegible]

En de volgende morgen verhuisden de visjes Een en Twee naar de grote zee. Wat hadden ze een [illegible]

"Kijk eens, hoe [illegible] kan zwemmen!" [illegible] visje Een. [illegible]

[illegible]

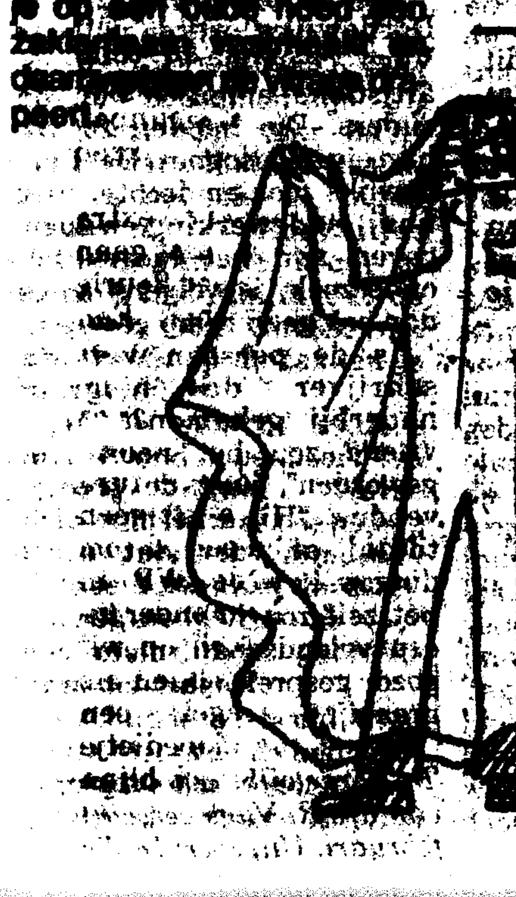
"We willen in de grote zee zwemmen", zei Een.

"En met alle andere visjes spelen", zei Twee.

[illegible]

Versje

[illegible]

Om te kleuren

Vergelijkende warentest van multimedia naslagwerken

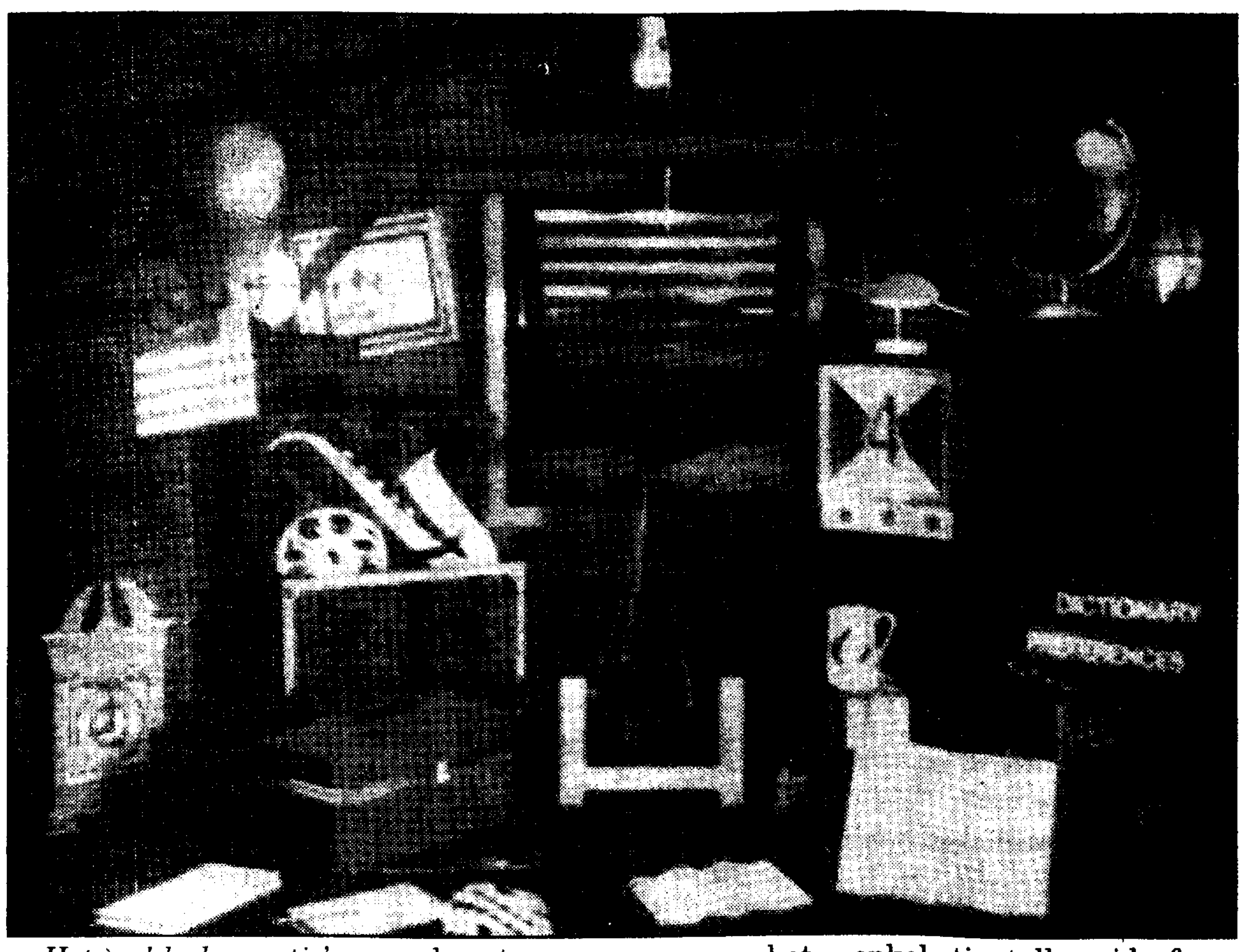
Een encyclopedie van 16 gram

De ideale drager voor encyclopedische informatie is niet het boek, maar de cd. Een encyclopedie heb je om er in te zoeken en een computer zoekt nu eenmaal behendiger op een cd dan een mens in een stapel boeken. Een cd neemt minder ruimte in op de plank en gaat zo nodig makkelijk in een tas. Een niet te onderschatten voordeel is dat cd's goedkoper zijn dan boeken. De meeste encyclopedieën op cd zijn bewerkingen van een bestaande papieren uitgave. Ze kosten een fractie van de papieren prijs: een paar honderd gulden. Van de meeste verschijnt jaarlijks een nieuwe versie die bezitters van een oud exemplaar tegen gereduceerd tarief kunnen aanschaffen. Zo heb je ieder jaar een splinternieuwe encyclopedie. Probeer dat maar eens met papier. In Nederland worden op het ogenblik per maand zo'n 1250 cd-encyclopedieën legaal verkocht. Dit aantal zal nog stijgen en het aantal verkrijgbare titels doet dat ook. Tijd voor een vergelijkend onderzoekje.

Het meest in zwang zijn de *multimedia* encyclopedieën. In een gewone encyclopedie wordt de informatie verduidelijkt en verluchtigd met afbeeldingen; op een cd kun je verder gaan. Daar kunnen behalve de gebruikelijke illustraties ook geluidsfragmenten, bewegend beeld en combinaties daarvan worden toegevoegd. De gebruiker beslist zelf of hij al snuffelend deze tierelantijnen tot zich wil nemen. Dat is wennen, zowel voor de maker als voor de consument. Wat voor geluid, wat voor filmpjes? Hoeveel en in welke verhouding? Hoe moet het worden opgezocht en hoe prop je zoveel mogelijk op een schijf? En hoe aangenaam en overzichtelijk is het resultaat dan nog? Aan het onderzoek deden mee de encyclopedieën Bookshelf, Compton's, Grolier, Encarta en Hutchinson, en bovendien de al jaren niet vernieuwde cd-i versie van Compton's. Iedereen die een nieuwe cd-1 speler koopt krijgt deze laatste cd cadeau en kan dus op zijn tv dit naslagwerk bekijken (en meer ook niet). De overige zijn cd-rom's en horen dus in een randapparaat bij de pc. Dat heeft het voordeel dat de informatie uit de encyclopedie bewerkt en elders gebruikt kan worden.

GOED VERGELIJKBAAR

Deze multimediale cd-rom- encyclopedieën zijn goed vergelijkbaar. In allemaal kun je naar trefwoorden zoeken door gewoon dat trefwoord in te tikken, en artikelen zoeken waarin een combinatie van woorden voorkomt. Allemaal kennen ze een vorm van *hypertext,* wat wil zeggen dat je op een woord kunt klikken en dan automatisch informatie krijgt over dat woord of begrip. Allemaal hebben ze bestanden met plaatjes, videobeelden, geluiden, en een ingebouwde atlas. In details zijn ze daarentegen onvergelijkbaar als verzekeringspolissen. Ze hebben niet allemaal een ingebouwd (Engelstalig) woordenboek, er is er maar één met een spellingchecker (Encarta; dit is bij voorbeeld handig bij Russische namen), er zijn er twee met een kwis-achtig spelletje, en de voorziening *Today in History* is ook niet algemeen. Maar dat zijn niet de belangrijkste eigenschappen waarop je een encyclopedie beoordeelt. De eerste vraag is: hoe snel kun je aan de slag? Hoeveel tijd verloopt er tussen het klikken op het ikoon waarmee je het programma start en het verschijnen van het scherm waarin je je wensen kenbaar kunt maken? Dat kan oplopen tot meer dan een minuut op een machine die ruimschoots aan de minimumvereisten voor alle cd's voldoet, en dat is niet acceptabel. De traagste van het

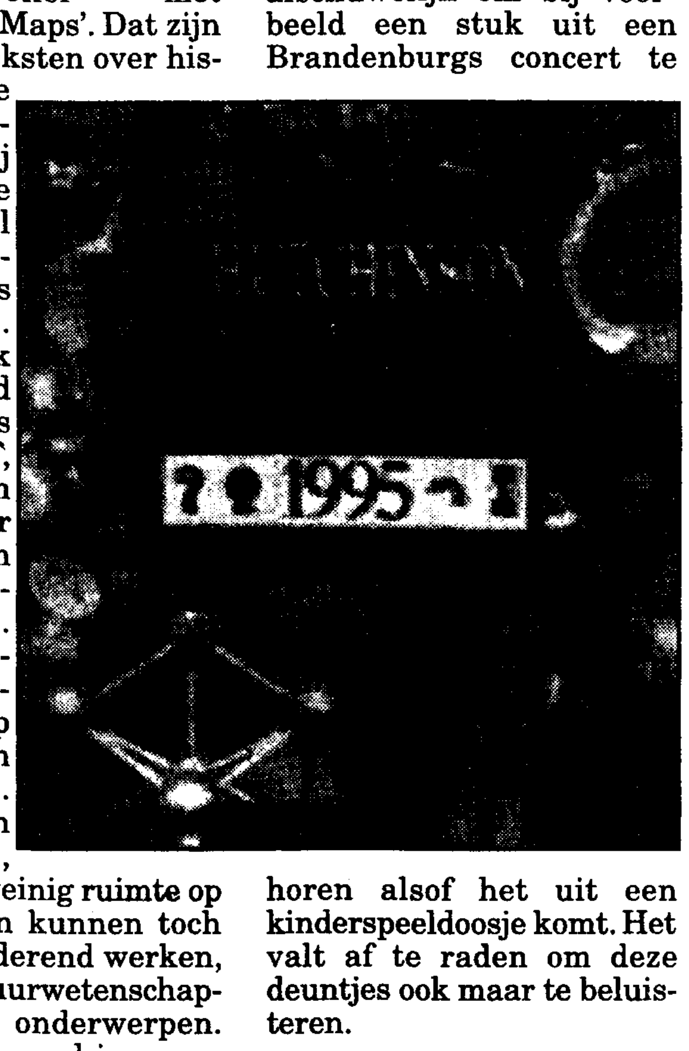
Het 'zolderkamertje' van Compton's waar naslagwerken, atlassen en hulp klaar staan.

stel, Grolier, heeft vóór het eigenlijke programmascherm het ingewikkeldste grafische introductiescherm met langzaam aanzwellende oerwoudgeluiden en flarden van historische toespraken. Het maakt niet alle verschil, maar het zou toch helpen als deze flauwe kul achterwege werd gelaten. Het allerbelangrijkste is natuurlijk wat er aan informatie op één schijf te vinden is. Voor het doel van dit artikel werd een aantal criteria ontwikkeld: de Ajax-test, de Barents-test en de Beatles-test. De Ajax-test is een maat voor het aantal trefwoorden dat een encyclopedie heeft: als de trefwoorden genummerd zouden zijn, welk nummer zou Ajax (niet de voetbalclub) dan hebben? Het valt op dat Hutchinson verreweg de meeste artikelen heeft, en dat blijkbaar bereikt door de artikelen extreem kort te houden. De cd-1 van Compton's gebruikt de omgekeerde strategie: vergeleken met de cd-rom van dezelfde uitgever is vooral op trefwoorden bezuinigd. De artikelen die zijn gehandhaafd zijn nagenoeg identiek aan die op de cd-rom versie.

De Barents-test bevestigt dit beeld, en dient verder vooral om een idee te krijgen van de waarde voor Nederlanders van deze zonder uitzondering Engelstalige werken. Alle cd's hanteren de juiste spelling (Barents en niet Barentsz) maar alleen Grolier en Encarta doen meer dan iets plichtmatigs. Behalve een tiental regels tekst heeft Grolier een tekening van de overwintering op Nova Zembla en een kaart van het Noordpoolgebied, waarop de reizen van Barents en andere belangrijke ontdekkingsreizigers zijn getekend. Encarta geeft een zevental verwijzingen naar andere relevante onderwerpen (zoals de Noordoostelijke Doorvaart en Spitsbergen). Natuurlijk worden onze nationale helden alleen opgenomen voor zover ze internationaal iets voorstellen. Michiel de Ruyter komt al niet in Compton's cd-i voor en ook niet in Bookshelf. In Hutchinson staat 'Michael Adrianszoon de Ruyter' (6 regels) en in Compton's ('Michael') staat een stuk dat na vijf regels midden in een zin ophoudt. Alleen Encarta en Grolier blijven overeind met 11 respectievelijk 9 regels. Jan van Schaffelaar is nergens te vinden. Voor een papieren encyclopedie gaat het smoesje 'We konden geen stukje tekst krijgen over Columbus' niet op. Een afbeelding van een werk van Van Gogh hoort tot de verplichte nummers. Wat vinden we dan in een multimedia-encyclopedie over de Beatles? Dat is de gedachte achter de Beatles-test. Compton's faalt royaal met alléén tekst; Hutchinson komt nog het verst met drie foto's en een stukje zwartwit video over een aankomst van de vier op een vliegveld. Maaar nergens muziek. Dat is wel te verklaren, het zal met rechten en dus met kosten te maken hebben, maar het is niet goed te praten. Encarta maakt in de sector popmuziek iets goed met fragmenten van onder andere Little Richard, Creedence, Bowie en Elvis Costello maaar voor de rest is het niks. Wat voor inhoud geven de cd-en-encyclopedieën verder aan het begrip multimedia? Op Bookshelf na hebben ze allemaal enkele tientallen videofragmenten. Dat wil zeggen echt, bewegend, met een camera opgenomen beeld. Jammer genoeg is er altijd wel wat mee mis. Of het is te klein, of onscherp, of onnodig zwartwit, of niet synchroon, soms ook lelijk gemonteerd of zo kort dat net zo goed met een foto volstaan had kunnen worden. En zelfs van zulke slechte video kan zo weinig op een cd dat de selectie altijd willekeurig zal zijn.

De ene redactie kiest voor de landing op de Maan, de andere voor de moord op Kennedy en een derde voor zwaaiende Beatles. Op deze manier blijft de status van video op een multimedia-cd ver beneden die van illustraties in een boek. Het is meer op het niveau van een gratis lollie. Compton's probeert de kijker een rad voor ogen te draaien door te pochen op 'meer dan 80' videoclips. Meer dan de helft daarvan blijkt niets meer te zijn dan diavoorstelling met commentaar. Iets dergelijks doet Grolier met 'Multimedia Maps'. Dat zijn gesproken teksten over historische ontwikkelingen waarbij gedurende het verhaal op een landkaart iets gebeurt. Leuk geprobeerd en soms informatief, maar een karikatuur van een videoprogramma. Veel geschikter voor encyclopedieën op cd-rom zijn animaties. Die kunnen simpel zijn, nemen dus weinig ruimte op een cd in, en kunnen toch sterk verhelderend werken, zoals bij natuurwetenschappelijke onderwerpen. Compton's cd-i en Hutchinson laten dit middel links liggen. Compton's cd-rom en Grolier gebruiken het te weinig en niet goed genoeg. De animaties zijn niet voldoende duidelijk en leunen teveel op de gesproken tekst. Grolier vindt het zelfs nodig geschreven tekst in een animatie te projecteren terwijl er ook gesproken tekst loopt. De kijker kan er dan niets meer van volgen.

De tekenfilmpjes van Bookshelf en Encarta zijn uitstekend, en vaak trouwens identiek. Ze komen van dezelfde uitgever, te weten Microsoft. Bij Bookshelf is het geluid zelfs weggelaten en dat blijkt niet te hinderen. Multimediaal hoeft niet te betekenen dat alle media altijd tegelijkertijd in actie moeten komen. Bij afbeeldingen geldt hetzelfde dilemma als bij video: hoe meer je ervan wilt opnemen, hoe meer concessies je moet doen aan de kwaliteit. Encarta heeft dit blijkbaar het handigste opgelost, met bijna evenveel plaatjes als Grolier en Compton's maar een veel hogere kwaliteit. De andere nemen te vaak hun toevlucht tot zwartwit, tekeningen of onscherpe rommel. Soms wordt er gewoon slordig gewerkt: Hutchinson heeft een foto van Michael Jackson als kind en laat na daarbij te vermelden dat hij er tegenwoordig heel anders uitziet. Ook bij geluiden is het willekeur troef en schipperen tussen kwaliteit en kwantiteit. Bookshelf heeft vooral historische fragmenten, citaten en stukjes muziektheorie. Daarbij ook de uitspraak van sommige woorden uit het woordenboek, zodat het aantal geluiden moeilijk is vast te stellen. Hutchinson legt de nadruk op nieuwsverslagen van historische gebeurtenissen en *sound bites* uit klassieke muziekstukken. Compton's cd-rom heeft dierengeluiden, volksliederen en klassieke muziek. Het bijzondere is dat de laatste twee categorieën bij Compton's door de computer worden nagespeeld. Daardoor zijn ze arm aan informatie (voor de kenners: het zijn midi-files) en kunnen het er veel zijn. Voor een nationale hymne is dat tot daaraan toe, maar het is afschuwelijk om bij voorbeeld een stuk uit een Brandenburgs concert te horen alsof het uit een kinderspeeldoosje komt. Het valt af te raden om deze deuntjes ook maar te beluisteren.

VOLKSLIEDEREN

Aan de andere kant zijn dergelijke gecomprimeerde melodietjes gemakkelijk in de computer te laden om ze voor een ander doel te gebruiken, ongeveer zoals je tekstfragmenten naar een rapport kopieert. Wel aardig dus voor hobbyïsten. Encarta heeft de goede smaak op kunnen brengen alleen de volksliederen te verkrachten en de grote componisten betrekkelijk ongemoeid te laten, al blijft het secondenwerk. De lijst met volksliederen is completer dan die van Compton's mèt Kazachstan, Uzbekistan en Kirgizistan, maar weer zonder Kroatië. Een pijnlijk punt vormen de atlassen. Alle cd's bevatten een wereldkaart waarbij je op elke gewenste plaats kunt inzoomen, overigens niet op stukken kleiner dan ongeveer 300 bij 400 km. Ook kun je de namen van plaatsen intoetsen die dan voor je worden opgezocht. De tabel vermeldt het aantal topografische namen binnen Nederland dat op die manier kan worden thuisgebracht. De scores van Compton's en Hutchinson zijn schandelijk, en daar komt nog bij dat ze grove fouten maken. Bij Hutchinson zijn Amsterdam en Utrecht verkeerd gelokaliseerd en staat over Noord-Brabant pontificaal 'Belgium' gekalkt. Compton's cd-rom vertoont een kaart met karikaturen van Zeeland en de Waddeneilanden en zonder Flevopolders. Zulke atlassen kun je in geen enkel opzicht vertrouwen. Encarta, tenslotte, heeft het over 'IJsselmeer'. Alleen Bookshelf en Grolier halen hier een voldoende (de eis daarvoor is een foutloze kaart). Wie door een cd-encyclopedie zwerft merkt dat er nog een ander soort snelheid is dan de snelheid waarmee het programma start. Dat is de snelheid tijdens het gebruik: de snelheid waarmee dingen worden opgezocht en die waarmee van het ene onderdeel van de encyclopedie naar het andere wordt overgeschakeld.

Een indicatie voor deze snelheid staat in de tabel. Het is niet zo vreemd dat de cd's die het minst rijk aan inhoud zijn (Books-helf en Compton's cd-i) het snelst met de gevraagde informatie komen, als ze die hebben. Maar vooral Hutchinson kan de gebruiker wanhopig maken met zijn traagheid. Het invoeren van trefwoorden gaat bij Grolier met ongeveer één letter per seconde, verder is deze cd niet extreem langzaam. Een eervolle vermelding krijgt verder Compton's cd-rom voor zijn 'Editing Room'. Daarmee kan je zelf voorstellingen maken. Voor een filmpje over olifanten bij voorbeeld sleep je alles wat je relevant lijkt bij elkaar aan video, landkaarten, foto's, geluiden en tekst en die kun je dan monteren tot een lopend geheel, waarbij je ook nog eigen tekst kunt toevoegen. Het blijkt alleen dat de aanbevolen processor (486sx/25MHZ) dit werk niet soepel kan doen. Wat moet dat worden met de 'minimale' 386sx/16MHZ? Van de multimediale encyclopedieën brengt Encarta het er het beste van af. Redelijke snelheid, redelijk veel tekst, weinig fouten en acceptabele audiovisuele extra's. Toch vraag je je af wat er mogelijk zou zijn als er geen ruimte zou worden gegund aan die extra's, die immers niet anders dan willekeurig kunnen zijn. Het antwoord is sinds enkele maanden in Nederland op de markt: de eerbiedwaardige Britannica, nu ook op cd. Geen plaatjes, geen filmpjes, geen geluid, alleen tekst, tekst en nog eens tekst. Informatie en geen gezeur. Ajax is nummer 1399 en krijgt 21 regels. Barents: 13 regels en 57 verwijzingen waaronder Jacob van Heemskerck en Van Linschoten. Van Schaffelaar ontbreekt ook in de Britannica. Aan de Beatles zijn ruim 40 regels gewijd. Een en ander wordt aanzienlijk sneller gelokaliseerd dan met de gelikt vormgegeven multimedia-cd's.

Toch heeft ook de Britannica concessies moeten doen. De papieren Britannica maakt gebruik van bijna duizend verschillende lettertypen. Maar in de cd-versie heeft de uitgever moeten kiezen voor platte tekst, om alle 32 boekwerken gecomprimeerd en wel op die ene cd te krijgen. Dat betekent dat sommige symbolen niet beschikbaar zijn. Nu en dan, bij voorbeeld in wiskundige formules, verschijnen daarom vierkantjes die aangeven dat het symbool dat daar hoort helaas niet voorradig is. De formule is daarmee waardeloos. De lezer wordt verwezen naar, inderdaad, de boeken. Ook de Britannica op cd heeft een aantal van de gebruikelijke snufjes van een cd-rom: een woordenboek (Merriam-Wenster Collegiate Dictionary), verschillende zoekmethoden, mogelijkheid om een woord uit een tekst te vissen en daarmee verder te zoeken, tekst kopiëren naar een hulpbestand enzovoorts. Aan een versie met afbeeldingen wordt gewerkt; ook bij Britannica kunnen bezitters van een cd tegen gereduceerde kosten *updaten* de eerste keer zelfs voor niets. De Britannica cd kost 2850 gulden; de papieren uitgave rond de 8 mille. Er is ook al een demo van een *online* versie op het Internet (http://www.eb.com/splash.html), maar deze is eigenlijk niet voor het publiek bedoeld. Gebruik van de demo kost 400 dollar eenmalig en $20,- per maand. De definitieve versie is klaar en komt binnenkort beschikbaar voor $5000 op jaarbasis.

Organisaties die meer informatie opvragen dan een bepaalde drempel, of die meer dan 5000 medewerkers hebben, betalen meer. Een cd-rom-speler aangesloten op het bedrijfsnetwerk is dan goedkoper en hoogstwaarschijnlijk sneller. Encyclopedieën op cd zijn in potentie stukken handiger dan lange rijen boeken. Ze hebben nog hun tekortkomingen; in de eerste plaats nemen de makers van multimediaprodukten zichzelf onvoldoende serieus en permitteren ze zich te veel fouten. Gebreken die te maken hebben met de verwerkingssnelheid van computer's en met de opslagcapaciteit van de cd's kunnen in de komende jaren vervliegen.

Als de uitgevers de extra ruimte tenminste niet gaan vullen met nog meer fleurig verpakkingsmateriaal. Een ander probleem is dat er niets te krijgen is in de Nederlandse taal en voor de Nederlandse cultuur. Uitgeverij Bonaventura (Winkler Prins) heeft geen plannen om snel een cd-rom uit te geven; de WP in boekvorm zou daar onder lijden. Wie daar toch op wil wachten kan misschien als overgangsmaatregel een multimedia-encyclopedietje kopen. Ze kosten toch bijna niets.

= door John van Oppen =

Als kleuter leefde hij een jaar dakloos in de sloppen van Bangladesh. Hij moet amper vijf jaar oud zijn geweest toen hij wegliep van huis, uit angst voor de tomeloze woede van zijn vader. Op zekere dag had Motalib zo'n honger dat hij thuis een handvol rijst stal die bedoeld was voor de volgende dag. Zijn vader schopte de kinderen sowiezo al om het minste of geringste. Motalib wist dat het pak slaag deze keer erger zou zijn dat ooit. Hij vluchtte.

In de havenstad Barisal leefden al duizenden zwerfkleuters die een grijpstuiver verdienden als bedelaar, schoenpoetser, loopjongen of bediende. Motalib wist een gat aan te boren op de verzadigde markt van kinderarbeid. Vlak voor zonsopgang hurkte hij voor een winkeldeur. Zodra de uitbater aankwam om de zaak te openen en bijna in de mensenpoep trapte, kwam Motalib 'toevallig' voorbij. Hij bood dan onschuldig aan de viezigheid op te ruimen. Met de beloning kon hij een bal rijst kopen, genoeg om die dag te overleven.

Soms mislukte die truc. Op zulke zwarte momenten probeerde hij de kost te verdienen als paranormale masseur, deed alsof hij hoofdpijn weg kon wrijven.

■ *De verloren zoon is terug. Op de middelste rij v.l.n.r. oudste zoon Monna, oudste zus Asia, moeder Rockea, Ingrid en een jonger broertje Aziz. Op de bovenste rij Moslem, Motalib en gids/ tolk Bablu. Vooraan drie jongere broers en zusjes van Motalib.*

BIJNA ELK buitenlandse adoptiekind wil ooit voor een kennismakingsbezoek terug naar het land van oorsprong. Zelden vindt een ontmoeting plaats met de biologische ouders. Die blijven spoorloos. Motalib Weijters vond echter na een *desperate* zoektocht zijn moeder, broers en zusjes terug in Bangladesh, levend in onthutsende armoede. Motalib is terug in Boxmeer, maar voordat hij afscheid nam, heeft hij gezworen zijn allernaasten te verlossen uit hun dagelijkse strijd tegen de honger. Motalib broedt nu op een plan, dat uniek is in zijn soort.

Adoptiekind terug naar huis:
"Ik vond mijn moeder terug, gekleed in lompen en ziek van de honger"

POKKEN

Alleen als hij doodziek was — dan weer van de pokken, dan weer van de hersenschudding, een gevolg van een klap met een roeispaan op zijn hoofd — sleepte hij zichzelf naar huis. Met de veerboot, waarvoor kinderen in Bangladesh geen kaartje hoeven te kopen, voer hij dan terug naar het dorp waar hij woonde. De vreugde om de terugkomst van de verloren zoon was dan altijd groter dan de woede om wat was gebeurd. Maar na een paar weken kwamen de klappen terug. Dan verdween kleine Motalib weer maandenlang spoorloos in het overbevolkte land.

Hij zal een jaar of zes zijn geweest, toen hij temidden van tientallen andere straatkinderen op een muurtje zat aan de haven van Barisal. De schoffies waren uitgekookt genoeg om de wereld naar hun hand te zetten: 'Als er een blanke man naar je toekomt, moet je altijd zeggen dat je ouders dood zijn. Alleen dan neemt hij je mee naar een rijk land'.

Regelmatig kwam er een plekje vrij in het kindertehuis. Als de missionaris dan op zoek ging naar een nieuwe kandidaat, liep hij altijd naar de haven. Deze keer sprak hij Motalib aan. Stomtoevallig. Hij had net zo goed een van de anderen kunnen vragen.

Zo kwam jokkende Motalib in het opvangtehuis. Hij bleef daar één regenseizoen. Na die drie of vier maanden vloog hij richting Nederland, geadopteerd door het echtpaar Weijters, dat in Wanroij camping De Bergen exploiteerde.

PLASSEN

Motalib, die alleen maar Bengaals sprak, weet nog precies wat er gebeurde toen hij in Nederland arriveerde op 22 juni 1977, de dag die hij nu viert als zijn verjaardag. Op Schiphol moest hij, één meter tien groot, hoognodig plassen. Hij was gewend dat op straat te doen en zocht een piespaal in de aankomsthal. Zijn adoptiefvader hield hem tegen, nam hem mee naar een urinoir, ritste zijn gulp open en leerde Motalib mikken.

"Mijn eerste levensles in Nederland."

Een gemakkelijk kind is hij nooit geweest voor zijn adoptief-ouders, beseft Motalib. Hij denkt nu 23 jaar te zijn. In zijn paspoort staat 1 januari 1971 als geboortedatum, maar dat is natte vingerwerk, verricht door een ambtenaar die afging op schattingen van medici.

Aan warmte, liefde en genegenheid heeft het hem niet ontbroken. Bovendien was De Bergen een ideale speeltuin om in op te groeien. Vanaf de allereerste dag was hij het troetelkindje van de vaste kampeerders. Ze legden geld bij elkaar om het donkere, watervlugge manneke een driewielertje te schenken. Daar reed hij dan weer de scheerlijnen mee aan flarden.

Toch hoefde er die eerste maanden maar iets te gebeuren of Motalib liep van huis weg. Zoals hij gewend was vanaf het moment dat hij kon lopen. Motalib snapte ook niet waarom hij voor het donker binnen moest zijn. Hij had toch altijd al onder de sterrenhemel geravot? Toch vernederlandste Motalib gaandeweg volledig. Hij bleek een pienter knaapje, leerde zijn nieuwe moedertaal razendsnel, verleerde het Bengaals tot het laatste woord toe, kwam na de lagere school op het Elzendaal College in Boxmeer terecht.

PILOOT

Motalib wilde piloot worden. Tot de overgang van vier naar vijf vwo ging het die richting uit, maar na een medische test was de droom voorbij. De puber bleek uitgegroeid. Een piloot moet minstens 1.65 zijn, Motalib bleef steken op 1.53 meter. Dat was een afknapper. Zijn toekomst was zó uitgestippeld, nu wist hij niet meer wat hij wilde. Hij bleef prompt zitten in vijf vwo en stapte over naar de Middelbare Hotelschool. "Ik heb immers met veel plezier op de camping van mijn ouders geleefd."

Hij liep stage op Aruba. Deed daar personeelsmanagement voor het fonkelnieuwe strandhotel Costa Linda. Was er een half jaar toen hij Ingrid Spoor uit Geleen ontmoette, die net was afgestudeerd als apothersassistente en een jaarcontract op Aruba had weten te versieren. Ze kregen verkering en kwamen uiteindelijk terug naar Nederland, waar Motalib bedrijfsleider werd van restaurant De IJzeren Pot in Almelo.

En zoals dat gaat met jonge mensen die goed geld beginnen te verdienen, gingen ze samen op vakantie. Naar Frankrijk, naar Engeland, naar Duitsland. "Maar als je de wereld om je heen begint te verkennen, wil je zeker ook het land van herkomst zien."

Het begon opeens flink te knagen bij Motalib, die loepzuivere herinneringen had aan zijn kleutertijd in Bangladesh. Wist dat zijn moeder Rockea heette, zijn oudere broer Monna, zijn oudere zusje Asia, zijn jongere broertje Moslem. En als je in Barisal met de rug naar de haven stond, moest je de boot nemen die linksaf de rivier opvoer om bij het dorp te komen, dat op ongeveer een halve dag varen lag.

Motalib was ook niet vergeten hoe hij de kleine Moslem de laatste dag dat hij thuis was, had opgestookt om mee weg te lopen voordat vader op hun los zou hakken. Hij had Moslem ervan overtuigd dat ze samen best aan eten zouden komen, maar toen dat op het einde van die eerste vluchtdag nog niet was gelukt, verloor Moslem het vertrouwen in zijn 'grote' broer en liep hij terug naar huis. Dat was het laatste wat Motalib van zijn familie zag: de rug van zijn broertje die zich huilend van hem afkeerde.

Twee maanden geleden vertrok hij, samen met Ingrid, vastbesloten het spoor naar zijn familie terug te vinden. "De levensverwachting van een Bengalees ligt op 50, 52 jaar. Elk jaar langer wachten, maakte de kans kleiner dat ik mijn ouders levend zou weerzien.

In Borisal wachtte de eerste teleurstelling. Zij vonden de haven wel, maar daarin mondden meer rivieren uit dan een mens vingers telt. En de rivier links vertakte stroomopwaarts in een ontelbare hoeveelheid beekjes en stroompjes. Aan elk water lagen wel honderd gehuchten.

Ingrid en Motalib maakten een werkplan. Het dorp moest binnen een straal van vijftig kilometer van de haven liggen. Ze wilden zoveel mogelijk nederzettingen per dag bezoeken om mensen te vragen of ze Rockea kenden, die haar tweede zoon Motalib kwijt was geraakt. Voor die klus namen ze een gids in dienst die tegelijk kon tolken.

Waar Motalib, de tolk en de lange blonde koningin ook arriveerden, overal ontstond een volksoploop. Overal liepen hen honderden mensen voor de voeten. Om de tien minuten viel iemand huilend in de armen van Motalib met de bewering zijn broer, zus, moeder, vader of oom te zijn. Niemand van al die paupers wilde dat unieke reddingslijntje naar het westen zomaar een-twee-drie loslaten.

Na een week kwamen ze tot de conclusie dat het onbegonnen werk was. In elk dorp werden ze aangeklampt door wel drie- tot vierhonderd gastvrije mensen. Het duurde soms een halve dag voordat ze verder konden. Of nog langer, als iemand weer iemand anders erbij zou halen die Rockea vast en zeker kende. Dan bleef die persoon uren weg. Ondertussen bakte zijn familie zoete broodjes, in de hoop voor altijd de gunst van de westerlingen te verwerven. Pas na uren kwam de 'helper' terug, met iemand die hen geen stap verder wist te helpen.

Ze waren het zat, al die doorzichtige verklaringen en leugentjes om bestwil. Volkomen gedesillusioneerd besloten Ingrid en Motalib de zoektocht te beëindigen en verder maar gewoon als toerist door Bangladesh te trekken. Ze genoten van het landschap, de tempels, het strand en Chittagong. Maar na drie weken was het luchtige vakantiegevoel verzadigd en voelden ze de kwelling opnieuw.

Ze keerden terug naar Borisal, maar volgden deze keer een andere strategie. Lieten affiches drukken waarin ze inlichtingen vroegen. Verspreiden de vlugschriften op veerboten en bij bushaltes. De kranten in Bangladesh begonnen zelfs te schrijven over de teruggekeerde zoon die zijn moeder zocht.

■ *Motalib Weijters, die stage liep en personeelsmanagement deed voor het Costa Linda Hotel op Aruba, en Ingrid Spoor, apothekersassistente met een jaarcontract op Aruba.*

Twee weken lang, van zonsopgang tot zonsondergang, hielden Motalib en Ingrid audiëntie in hun hotel om mensen te ondervragen. Voor het gebouw verzamelde zich elke dag een meute die beweerde moeder Rockea, broertje Moslem of zusje Asia te zijn.

Motalib: "Honderden, nee, duizenden mensen hebben ons op de knieën gesmeekt hen te geloven, maar na een paar vragen vielen ze al door de mand."

Uiteindelijk groeide de situatie hen emotioneel boven het hoofd. Ze kregen het idee dat hun sessies slechts valse hoop wekten bij arme sloebers die zich vastklampten aan de strohalm die zij hadden aangereikt. Ze vonden de speurtocht opeens zinloos, wilden Bangladesh verlaten en hun laatste twee vakantieweken in alle rust in India beleven.

ZELFMOORDPOGING

Om zeven uur 's avonds vertrok de boot die hen vanuit Borisal naar het vliegveld van hoofdstad Dhaka zou brengen. Om vijf uur — terwijl ze aan het pakken waren — meldde zich opnieuw iemand in het hotel die zei dat hij Moslem heette.

Motalib: "Ik was afgemat, had al honderden jongens hetzelfde horen zeggen. Ik vertelde hem dat ik haast had omdat we in Dhaka het vliegveld moesten halen."

"Mijn oudste broer Monna woont daar ook", zei de jongen.

Motalib: "Hij bleef aandringen en gaf steeds meer details die me troffen. Klopte zijn verhaal of was dit een slimme vogel die tot het laatste moment had gewacht en rond het hotel zoveel informatie had verzameld dat hij ondertussen wel wist wat hij moest zeggen?"

De tijdnood èn de twijfels werden zo groot, dat Motalib erin toestemde dat de jongen met hen meereisde op de boot naar Dhaka. Als hij de boel belazerde, moest hij maar op eigen gelegenheid zien terug te komen in Borisal.

Op de boot vertelde de jongen steeds meer bijzonderheden. Op een gegeven ogenblik was Motalib uitgevraagd. Alles wat de jongen zei, paste in zijn herinneringen. Wijs geworden door alle ervaringen van de laatste weken, durfde Motalib echter niemand meer te geloven.

"Ik weet echt niet meer wat ik moet vragen", zei Motalib tegen Ingrid toen de haven van Dhaka in zicht kwam. "Vraag hem dan wat er destijds gebeurd is met je moeder", zei Ingrid.

Toen stelde Motalib, voor het eerst, de sleutelvraag waarop niemand het antwoord kon weten, buiten Ingrid: "Toen ik nog thuis was, is er iets gebeurd met mijn moeder dat diepe indruk op ons heeft gemaakt. Wat was dat?"

De jongen vertelde dat Rockea wanhopig was geworden na de zoveelste kindermishandeling door de vader. Ze ondernam een zelfmoordpoging en dronk uit een flesje met groen gif. Motalib en Moslem vonden hun moeder stuiptrekkend op de grond en liepen gillend naar de buurvrouw om hulp. Die stopte menselijke uitwerpselen in de mond van de doodzieke vrouw, waardoor ze ging braken en het gif uit haar maag verdween. Wekenlang bleef moeder ziek en vreesden de kinderen dat ze zou sterven.

Motalib: "Hij vertelde precies zoals het gegaan was. Toen de tolk het vertaalde, heb ik gehuild als een kind."

Ze gingen meteen naar het dorp. Dat was negen dagen voor Kerstmis. Moeder was zo goed als dakloos en leefde in een hutje van golfdak, gedroogde klei en stro. Vader was precies een jaar geleden gestorven aan longkanker. Zijn broers en zussen droegen vodden. Uit hun stukje kletsnatte pachtgrond in de delta haalden ze net genoeg rijst om niet te sterven.

"Is het nodig om te beschrijven hoe het weerzien verliep? Kun je je voorstellen hoe ik me als westerling voelde in die situatie?" vraagt Motalib.

Hij leerde snel dat het geen enkele zin had om in één keer veel geld te schenken aan zijn verwanten. "De armen in Bangladesh sparen niet. Ze overleven van dag tot dag en delen alles met elkaar in zo'n dorp. Als ze vandaag genoeg hebben om tien mensen droge rijst te eten te geven, dan krijgen tien mensen dat. Hebben ze morgen genoeg om 65 mensen in het dorp te voeden met rijst, vlees en groenten, dan krijgen 65 mensen dat."

Met Ingrid liet hij alle geld en kleding achter die ze konden missen. Het geld zetten ze op een bank, onder de voorwaarde dat slechts één keer in de zoveel tijd een vastgesteld maximumbedrag afgehaald kon worden. Zo is Motalib er zeker van dat zijn gezinsleden minstens een jaar zullen overleven.

Maar Motalib wil meer. Bij het afscheid heeft hij zijn moeder gezworen dat hij haar en alle broers en zusjes zal verlossen uit hun armoede. Hoe? Motalib wil snel vijftien hectare *highland* kopen in Bangladesh. Het land kent *lowland, midland* en *highland*. Het laagland is zo nat, dat er alleen maar rijst kan worden verbouwd. Hier leven alle pachtboertjes, zoals moeder Rockea.

De hoge kleigrond is onbetaalbaar duur voor de armste kaste. Maar daar kunnen wel groenten en fruit worden verbouwd en die doen het heel goed op de markt: "Als het ons lukt een agrarisch bedrijf te starten op de *highlands*, weet ik zeker dat mijn familie in Bangladesh een menswaardige toekomst tegemoet gaat."

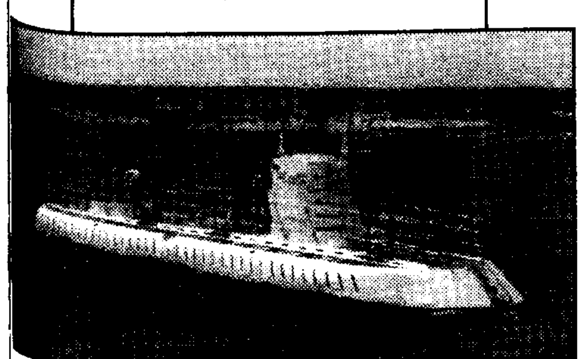
Motalib is nu op zoek naar sponsors, die de 50.000 gulden voor de aankoop van die grond bij elkaar weten te sprokkelen; naar instanties die hem wegwijs kunnen maken in het door-en-door corrupte Bangladesh; naar deskundigen die verstand hebben van kleinschalige ontwikkelingshulp en tropische landbouw. Een vriend, afgestudeerd aan de Landbouw Hogeschool in Wageningen, heeft al hulp aangeboden.

RUGDEKKING

Motalib en Ingrid willen zo snel mogelijk terug, maar dat kan alleen als ze rugdekking krijgen van een hecht team van deskundige vrienden die in staat zijn het project mede uit de grond te stampen.

"Pas als de eerste oogst binnen is, pas als mijn broers en zusjes genoeg weten van het boerenbedrijf om de zaak op eigen kracht voort te zetten, mag ik weer genieten van het leven. Elke nacht als ik slapen ga, zie ik mijn moeder terug zoals ik haar gevonden heb. Halfziek van de honger. Gehuld in vodden. Roerend in een pot rijst die te klein is om alle monden te voeden. Piekerend. En ik weet dat ze dan denkt aan haar zoon, die haar vroeger verdriet heeft aangedaan, maar nu beloofd heeft om geluk te brengen op haar oude dag."

Jaarlijks maken zo'n 50.000 toeristen op Aruba een duik met de Atlantis.

Wat valt er onder water allemaal te zien? Hoe is het met de veiligheid van de passagiers en de bemanning gesteld? Onze medewerker Marius Bremmer doet verslag van zijn belevenissen op de bodem van de zee...

Avonturen in een Arubaanse duikboot

MET ATLANTIS NAAR DE BODEM VAN DE ZEE

Wie van de natuur in de wereld onder water wil genieten, is niet meer uitsluitend aangewezen op duikbril, snorkel en/of uurstofflessen. Op een aantal plaatsen in de wereld -Hawaii, St.Thomas, Cancun, Barbados, Guam, Grand Cayman- brengen speciaal uitgeruste duikboten de goed betalende toerist vele tientallen meters onder water. Daar ontvouwt zich een wereld van vissen, koraal, kleuren en plantenweelde.

Op Aruba zorgt de duikboot 'Atlantis' voor een indrukwekkende belevenis; daar moeten volwassenen dan wel 68 harde dollars voor over hebben, kinderen tot 16 jaar kunnen mee voor $25 per persoon. Misschien zijn die bedragen bij Amerikanen gemakkelijk uit de zak te kloppen, op de zuinige Hollander komt dat toch over als een astronomisch bedrag voor een toeristisch uitje van in totaal nauwelijks twee uur. Arubanen en Antillianen krijgen een *'special Antillian rate'* van 25 dollar: het moet immers ook hún duikboot zijn.

ROOK

Men neme bij voorkeur een zonnige dag, zodat het licht tot grotere diepten doordringt. De zonnestralen accentueren dan de fraaie kleuren en het is simpelweg helderder tot op grotere diepte. Er moet bovendien niet te veel wind zijn, want de daardoor ontstane golfslag brengt luchtbelletjes in het water, dat dan troebeler wordt. Ook kunnen bij onrustig weer allerlei deeltjes en zand van de zeebodem opdwarrelen.

Aruba's diepzee-attractie start in het centrum van Oranjestad, aan de Paardenbaai, tegenover McDonalds; aan dezelfde kade waar Venezolaanse vissers hun vis staan schoon te krabben, voortdurend in de gaten gehouden door de Arubaanse douane.

Het verkoopkantoor van Atlantis heeft een eigen pier. Binnen probeert de company (die werk biedt aan in totaal 29 werknemers!) nog wat extra te verdienen aan de verkoop van T-shirts, petten, postkaarten en wat al niet meer. Buiten heeft zich een groep passagiers verzameld van grote variëteit: enkele Chinezen, een groepje Spaans sprekende patsers met honkbalpetten, de klassieke veel te dikke Amerikaanse vrouw met de veel te strakke korte broek en enkele (toch wel!) Nederlanders. Iedereen luistert aandachtig naar een strenge hostess van Atlantis, want het gaat nu om de eenvoudige veiligheidsinstructie en de verdere gang van zaken die uitgelegd wordt.

Daarna gaan de - maximaal 46 - passagiers eerst met de catamaran 'Dorado' buitengaats, op weg naar het zuidelijker gelegen Barcadera-rif. Een van de eerste dingen die opvalt is de aansprakelijkheidsuitsluiting die overal zichtbaar opgeprikt hangt. En mocht er gedonder komen op juridisch gebied: wie meevaart verklaart zich akkoord met het uitvechten van geschillen naar Arubaans recht!

Aan boord van de catamaran kun je drankjes kopen voor slechts één dollar en in het Spaans en Engels geeft een bemanningslid opnieuw uitleg van alle procedures. Iedereen moet daarbij plaatsnemen en een Chinees met meer aandacht voor het uitzicht wordt op zijn stoel gedrukt. Het is een mooi tochtje, soms kom je onderweg dolfijnen tegen! Je ziet de *sky-line* van Oranjestad nu eens vanuit zee: het hoge gebouw van de Landsontvanger, de toren van de protestantse kerk, eerder genoemde McDonalds, het Crystal Casino, het pompeus aan de boulevard gelegen Sonesta Hotel en de Sonesta Suites, het Bestuurskantoor en de Seaport Village Mall.

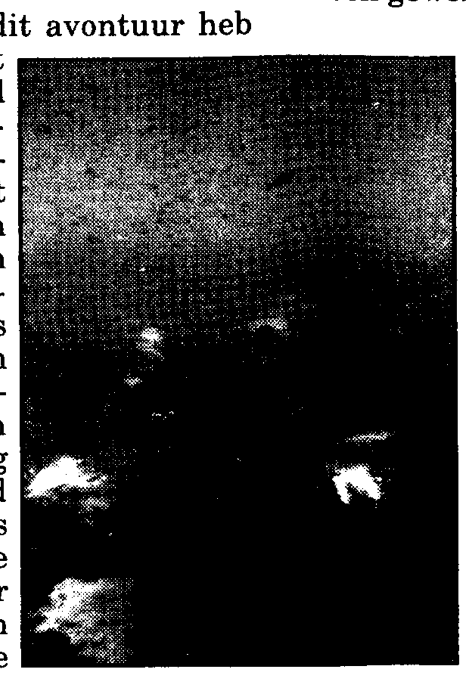
Eerst gaat het vaartraject vlak onder de aanvliegroute van het vliegveld door, vlak langs Sonesta Island. Spannend als er net de nieuwe MD 11 van de KLM binnenkomt! Maar dan wordt het boottochtje even minder prettig: we passeren de brandende dump bij Parkietenbos aan de lage kant, zodat een penetrante rook in onze neus en ogen waait. De boot vaart door de strook water tussen de wal en de even buiten de kust gelegen onbewoonde sliert koraaleilandjes; de duikboot zat hier al eens vast en waagt het er dus niet meer op. Ze ligt even verderop te wachten.

Even later zien we de Atlantis boven komen. Nu is het tijd voor het wisselen van de wacht: de vorige duikbootpassagiers klimmen aan boord van ons schip, op het bovendek, zodat wij op onze beurt vanaf het onderdek kunnen afstappen. Logistiek waarover is nagedacht. Dit af- en aan varen gebeurt zo'n vijf tot zeven keer per dag. We worden door de bemanning vriendelijk geholpen bij de overstap van de shuttleboot op de Atlantis.

VEILIGHEID

Vanaf het dek van de 20 meter korte Atlantis voert een smal trapje naar het ruim. Een geüniformeerd bemanningslid wijst ons de weg en waakt ervoor dat ik m'n hoofd niet stoot. Binnen ziet alles er heel modern uit. Dat moet ook wel, want je moet je helemaal overgeven aan dit wonder der techniek. Er is alles aan gedaan om het de passagiers zo comfortabel mogelijk te maken. Mensen die zich in een vliegtuig ook niet prettig voelen krijgen te horen dat er goede airconditioning is en dat de Atlantis geen drukcabine is.

Alvorens ik mij in dit avontuur heb gestort, heb ik me eerst goed op de veiligheid georiënteerd. De directie van Atlantis verzekert me dat er nog nooit technische problemen met de boot zijn geweest. In het laagseizoen gaat de Atlantis twee keer per week een hele dag voor maintenance uit de vaart, in het hoogseizoen een dag per week. In de maand juni wordt de Atlantis gedurende twee hele weken uit het water gehaald voor een grondige jaarlijkse inspectie. En: als het weer tegen zit wordt (vanwege veiligheidsrisico's maar natuurlijk ook vanwege het zicht) al heel snel besloten om te stoppen met varen.

In folders wordt uitvoerig melding gemaakt van het feit dat alle werkende systemen in tweevoud zijn aangebracht, maar tóch. Faalt er iets, dan kan er -zo wordt vast bedoeld- onmiddellijk overgeschakeld worden op een reservefunctie. En bovendien: De Atlantis wordt tijdens de duik steeds aan de oppervlakte begeleid door een serviceboot, waarmee constante radioverbinding is. Het 'American Bureau of Shipping' (wat dat ook mag zijn) heeft een certificaat van veiligheid afgegeven tot een diepte van 150 voet en de boot is tevens goedgekeurd door de Amerikaanse kustwacht. Wat wil je nog meer!

Aan al dit soort garanties heb je niet veel als je irrationele angsten ontwikkelt, zoals claustrofobie. Tja, dat vooral zet je even aan het denken; als de boot langzaam afdaalt hoor je de meest vreemde geluiden, die veroorzaakt worden door de elektromotor die de schroeven aandrijft. Je merkt dan maar al te goed dat je niet in een gewone boot zit!

BARRACUDA

Aan beide zijden van de duikboot bevinden zich 13 patrijspoorten, van ruim zestig centimeter breed. Hierdoor, en ook door de anderhalve meter brede glazen voorwand, heb je alle zicht op wat er zich buiten bevindt. Voor ieders neus hangen kaarten met afbeeldingen van tropische vissen, zodat je meteen kunt naslaan welke vis je in 't vizier hebt.

De 'piloot' (zo ziet de man er eigenlijk uit) bestuurt het schip, er is een soort 'machinist' voor de technische kant en er is een gids die uitleg geeft over wat er zich buiten allemaal vertoont. De gids staat door een koptelefoon in verbinding met de bestuurder, die beter zicht heeft door de grote voorruit en alvast kan waarschuwen voor al het moois en misschien onverwachts dat in aantocht is. De boot is niet vol, zodat we met z'n allen aan de goede zijkant plaats kunnen nemen. Als de boot wel volgeboekt is, kan slechts de helft van de passagiers van het meest fraaie uitzicht genieten, tot de boot weer gekeerd is en de rollen zijn omgedraaid.

Langzaam gaat de boot dieper en er komen in een wereld van pokken en poliepen steeds meer vissen in zicht. De bodem van de zee is begroeid met groenig hersenkoraal, er liggen zeekomkommers, er staat fier hertshoornkoraal, steenkoraal, coralus megaphallus, schorskoraal en daartussen wuiven slierten groen. Maar vooral de levende have daartussen is boeiend. Zouden we ook barracuda's zien?

Jawel! In de koptelefoon van de gids hoor ik al dat de machinist opgewonden zo'n veelvraat aankondigt. Een prachtige, grote, zilverkleurige en vreselijk betande vis grijnst door onze ruitjes naar binnen! Door hun tanden zijn ze in staat hun prooi in een keer door midden te bijten. Deze snoeksoort kan wel twee meter lang worden. Ze zijn ongevaarlijk als je ze met rust laat, maar blijven zwemmers, duikers en nu dus een duikboot wel altijd nieuwsgierig volgen.

Heel duidelijk zien we een zich opblazende ballonvis, of is het toch een koffervis?

De groupers en de snappers die we zien zijn tot op heden ontkomen aan de Caribische menukaart! De lipvis, de trekkervis en de onmiskenbare trompetvis laten zich met graagte zien.

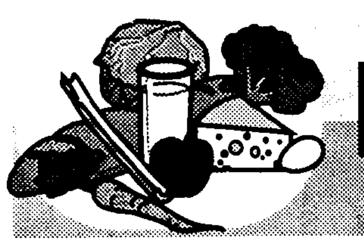
Op grote diepte gebruikt de duikboot de schijnwerpers. Dan zie je hoe kleurig het koraal eigenlijk is: vooral rood overheerst. Je kunt wel door de raampjes naar buiten kijken, maar je bent onder water helemaal gedesoriënteerd, vooral ook doordat je zowel voorin als opzij door het glas kunt kijken. Ik probeer nog wat foto's te maken met een gevoelige 400 ASA-film. Ik besef echter maar al te goed dat ik het zal moeten hebben van de afdrukken op mijn netvlies. Dan is het ook wel genoeg geweest, de vaart duurt niets te kort.

Eenmaal weer boven water ligt de Dorado al klaar om ons weer mee te nemen naar de stad. Iedereen wordt in de gelegenheid gestelt om een enquête-formulier in te vullen. Atlantis weet dat haar reputatie en die van Aruba kwetsbaar is en dat de ervaring van de klant heel belangrijk is.

Ik was tevreden: het is allemaal weer goed afgelopen...

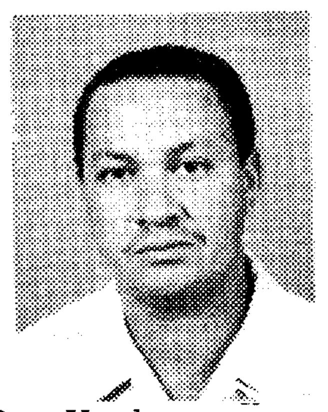
tekst en foto's: Marius Bremmer
vormgeving: Joël Labadie

Natuurlijk beter worden

Rudolf de Wit

arnaval is het feest dat ook op ons eiland uitbundig gevierd wordt. Voor vele mensen is het een feest, dat gevierd moet worden met veel voedsel en vooral veel drank. Toch is dit de tijd van het jaar waarin de acupuncturist de hand over het hart strijkt en soms iets door de vingers ziet. De naturopaat weet immers dat na het feest van carnaval er een periode komt van reiniging.

Carnaval is het feest van het vlees. Er wordt nog eenmaal uitbundig gevierd dat men vlees kan eten. Het lichaam wordt, als wijze van dank voor hetgeen ontvangen is in het afgelopen jaar, nog eenmaal volgestopt, volgepropt met van alles en nog wat. Dit is ook de periode van extreme vreugde. Iedereen schreeuwt het uit. Het lichaam wordt nog eenmaal afgemat alvorens men met de grote schoonmaak gaat beginnen.

Na het carnaval vieren volgt immers de periode van veertig dagen vasten, om daarna als een schoon, rein mens de paastijd te beginnen. Vooral in de katholieke kerk is deze periode sterk gesymboliseerd. Na de dinsdagavond (Vastenavond), de afsluiting van carnaval, volgt de Aswoensdag, gevolgd door veertig dagen vasten. Eigenlijk een periode waarin geen vlees of dierlijke produkten gegeten wordt. Gedurende deze veertig dagen heeft het lichaam de tijd om zich te verschonen, te reinigen.

Vastenkuur

In de natuurgeneeswijze is dit een periode waarin het vasten, oftewel 'de vastenkuur' het beste past (een tweede periode is de tijd vlak voor het begin van het nieuwe schooljaar). Uiteraard kan niet iedereen zomaar een vastenkuur houden. U dient rekening te houden met uw lichamelijke conditie. Het is uiteraard het beste even contact op te nemen met uw arts, zodat hij u kan adviseren en indien nodig ook kan begeleiden. Uw diëtiste behoort hier ook voldoende van op de hoogte te zijn.

Een vastenkuur is af te raden bij mensen die al een zwakke conditie hebben, doordat zij al heel lang ziek zijn, of bij darmklachten, suikerziekte, hartklachten, pijnklachten in de buik en bij gebruik van bepaalde medicamenten. Aan een vastenkuur begint u ook niet zomaar: u behoort er zich ook mentaal op voor te bereiden. Voor enkelen kan het best zwaar zijn, maar ik hoop dat u bij de velen hoort, die het wel kunnen.

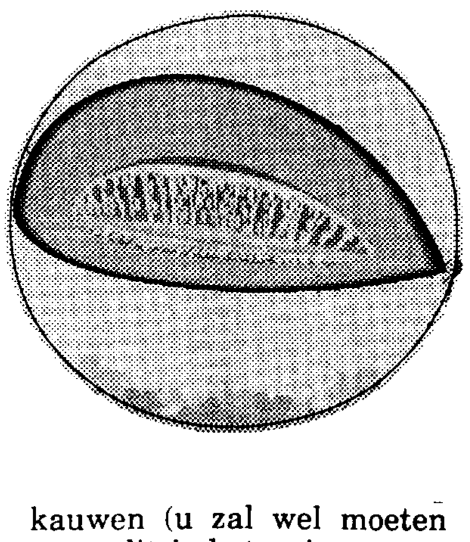
De resultaten, het gevoel na de vastenkuur, zijn voor iedereen verschillend. Velen hebben de ervaring dat klachten, ongemakken zoals hoofdpijn, pijnlijke gewrichten en huidproblemen, verdwijnen. Anderen voelen zich energieker, kunnen beter denken, en voor enkelen zijn de verloren kilo's een hele opluchting. Ik zal niet al te moeilijk doen en u geen lange vastenkuur voorschrijven. Ik ben al best tevreden als u deze vastenkuur een week volhoudt, met als afspraak dat u na het vasten ook gezond blijft eten.

Het vasten werd vroeger beschouwd als een van de middelen waarvan de arts gebruik kon maken om een ziek(t)e te genezen. Het vasten is een systeem om het lichaam en denken te reinigen. Tijdens ziekte kiest het lichaam ook zelf voor vasten. De eetlust verdwijnt namelijk. Ziekte is volgens de oude geneeswijze een accumulatie van afvalstoffen in het lichaam. Vasten op een verantwoordelijke wijze kan het lichaam inderdaad een goed eind op de goede weg helpen. U hoeft niet te denken dat u niet zonder eten kunt. Een gezond persoon kan gerust vier weken zonder eten, als hij maar genoeg drinkt.

TIjdens de eerste dagen van het vasten kunnen er reacties optreden zoals hoofdpijn, duizeligheid en misselijkheid. Dit is acceptabel. Deze reacties zijn het gevolg van de ontgifting van het lichaamm en verdwijnen vanzelf na enkele dagen.

1e Dag: Kies een dag uit (bij voorbeeld een vrijdag), waarop u start met een gehele dag alleen fruit te eten en kruidenthee te drinken. Alle soorten fruit en kruidenthee mogen. Geen suiker en geen honing in de thee. Veel water drinken. Met een beetje hongergevoel naar bed is heel normaal.

2e Dag: U begint de dag met een glas lauw water met een theelepel bitterzout (Epsom Salts). Veel kruidenthee zonder suiker of honing. Vergeet vooral niet om genoeg water te drinken. U mag een kopje yoghurt met twee lepels muesli eten. Gedurende de dag mag u een appel of peer eten. Goed en rustig kauwen (u zal wel moeten want dit is het enige wat u krijgt vandaag).

3e Dag: Een glas groentesap. Het liefst vers geperst in een sapcentrifuge. Een vrucht (appel, peer, stukje meloen enz.). Denk eraan goed kauwen! Een glas verse vruchtensap, een kopje bouillon en voor het slapen gaan nog een glas vruchtensap. Gedurende de dag moet u er weer voor zorgen dat u zeker zes tot acht glazen water drinkt en zeker zes tot acht kopjes kruidenthee.

4e Dag: Deze dag maken we het zwaarste. Weer een glas lauw water met Epsom Salts drinken en dan gedurende de hele dag alleen water en kruidenthee. Tegen de avond mag u heerlijk genieten van een kopje bouillon.

5e Dag: Vandaag gaan we al beginnen aan de afbouw. Het is belangrijk om ook deze laatste dag de kuur goed af te maken. Begin de dag met een glas lauw water, een kopje kruidenthee, 1 appel...... goed kauwen! Een kopje groentensoep. Maak de groentensoep niet te rijk aan groenten. Alles moet klein en fijn gesneden zijn. Een glas vruchtensap, voldoende kruidenthee en water.

6e Dag: Een kopje yoghurt of twee rijstwafels en kruidenthee, fruit, groentensalade zonder sla-olie of slasaus. Later op de dag mag u wat groente met zilvervliesrijst eten. Tegen de avond kunt u een sneetje volkorenbrood eten met een beetje boter. Kruidenthee, vruchtensap en water mag weer volop.

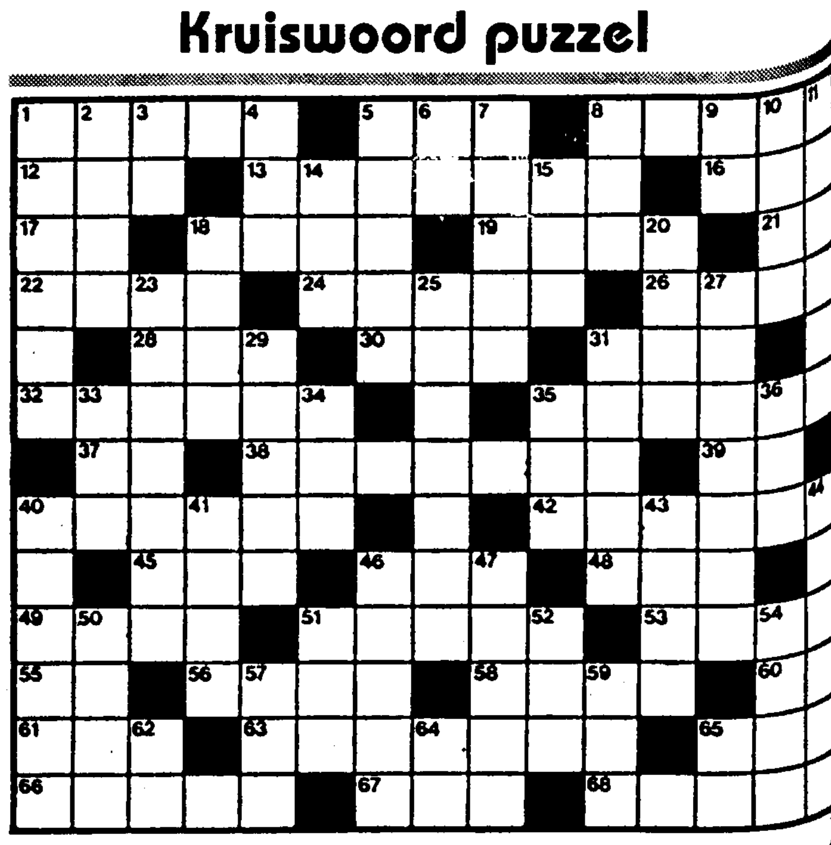
7e Dag: Yoghurt muesli, vers fruit, vr tensap, groentensap met meer aardappelen en tere of grotere stukken enten. Gekookte aardapp met warmoes of spinazie zilverenvliesrijst met tofu. Een à twee snee volkorenbrood met kas tomaat. Kruidenthee honing, vruchtensappen

Proficiat, u heeft gehaald! U zult merken u na deze zeven dagen minder behoefte hebt veel eten. U heeft gel goed te kauwen en rustig eten. Probeer dit zo houden. Ga door gezonde voeding, laat koffie staan; gebakjes, nades, varkensvlees en retten heeft u allemaal meer nodig. U heeft schoon lichaam en u door totdat u alleen denkt aan 'gezond zijn gezond blijven'.

Is dat geen mooi stre Is dat niet de moeite wa om zeven dagen voor uit trekken?

Ik wens u veel carnava plezier toe en daarna moed en zelfvertrouwen aan uw vastenkuur beginnen.

Kruiswoord puzzel

HORIZONTAAL: 1. hoofddeksel; 5. plantje; 8. vrucht; 12. Griekse godin; 13. discipel; 16. vreemde munt; 17. sportterm; 18. vlug; 19. droogvloer; 21. sportevenement; 22. grondsoort; 24. bandiet; 26. stilte; 28. precies; 30. opstand; 31. gevel; 32. met rotsen bedekt; 35. paardrijder; 37. lidwoord; 38. zout van salpeterzuur; 39. soortelijk gewicht; 40. beschamend; 42. soort ui; 45. sportterm; 46. slaghout; 48. tijdperk; 49. bloedvat; 51. viool; 53. zoogdiertje; 55. voorzetsel; 56. mestvocht; 58. vogel; 60. titel; 61. dun; 63. soort pas; 65. pap; 66. serpent; 67. nieuw; 68. rede.

VERTICAAL: 1. beroep; 2. koraaleiland; 3. muzieknoot; 4. menig; 5. machine; 6. rund; 7. handvat; 8. voegwoord; 9. rivier in Italië; 10. delfstof; 11. deel van een woord; 14. duw; 15. roem; 18. smerig; 20. kledingstuk; 23. vriendschappelijke verstandhouding; 25. ontrouw; 27. resultaat; 29. kanteel; 31. deukje; 33. lofdicht; 34. steensoort; 35. soort; 36. ik; 40. kosteloos; 41. tijdperk; 43. Griekse god; 44. heel veel; 46. bouwmateriaal; 47. snelheid; 50. part; 51. insekt; 52. bijbels figuur; 54. Ierland; 57. zeeplantje; 59. boom; 62. muzieknoot; 64. bij voorbeeld; 65. dierengeluid.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

J. Geerman
Boton 11
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

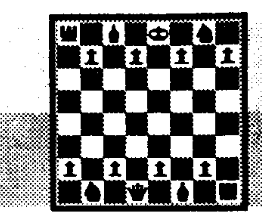
AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1. referendum; 8. teug; 11. ale; 12. ork; 13. bar; 14. we; 16. pul; 18. kok; 19. b.b.; 20. iet; 22. kap; 24. pas; 25. ir; 26. erin; 28. kloof; 30. wade; 31. pup; 33. ase; 34. kapok; 36. raat; 37. loef; 38. vorst; 40. Eli; 42. del; 45. unie; 46. pekel; 48. lont; 50. lus; 51. dol; 52. rak; 54. keu; 55. p.s.; 56. kop; 58. tor; 60. e.d.; 61. pas; 62. paf; 64. lei; 66. Noor; 67. scheikunde.

VERTICAAL: 1. rijwiel; 2. fa; 3. elp; 4. reuk; 5. no.; 6. dra; 7. uk; 8. tak; 9. er; 10. gebrek; 13. bos; 15. eer; 17. lak; 18. kaf; 19. bidon; 21. tip; 23. plateel; 24. poelier; 25. sap; 27. nurse; 29. os; 30. wafel; 32. pat; 34. ked; 35. tonus; 38. vulpen; 39. ris; 41. l.k.; 43. lok; 44. studie; 46. pop; 47. lat; 49. nee; 51. dos; 53. kolk; 56. kar; 57. bah; 59. reu; 61. po; 62. p.e.; 63. fe; 65. in.

Schaken

Jules Welling

Toch nog succes voor Kasparov

● Gary Kasparov

e wereldkampioen van de Professional Chess Association (PCA), Gary Kasparov, is toch nog winnaar geworden van de Intel Grand Prix van zijn organisatie, zij het dat hij de eerste plaats moest delen met zijn jeugdige landgenoot Vladimir Kramnik.

Het Grand Prix-circuit moest het vlaggeschip van de PCA worden en en was vanzelfsprekend bedoeld ter meerdere eer en glorie van Kasparov, die hoogst persoonlijk de sponsor voor het circus wist te interesseren en dat ging om forse bedragen: 160.000 dollar prijzengeld voor de toernooien in Moskou (april), New York (juni), Londen (september) en Parijs (november) en daar bovenop nog eens 100.000 dollar voor de winnaar van het uiteindelijke klassement. Het laat zich raden dat Kasparov zichzelf de grootste portie toebedacht had. Op miraculeuze wijze slaagde hij op het allerlaatste nippertje in zijn missie.

In het PCA Grand Prix-circuit ging het om twee partijen met 25 minuten per speler per partij. In geval van een gelijkspel volgde er een barrage van één partij, waarvoor opnieuw voor de kleur geloot werd. In die beslissende partij krijgt wit zes minuten bedenktijd en zwart vijf minuten, maar wit móét winnen om door te gaan naar de volgende ronde, terwijl zwart aan remise voldoende heeft om hetzelfde te bereiken. Dit systeem wordt tegenwoordig *Coupe Immopar* genoemd, naar het Parijse toernooi waarin het enkele jaren geleden geïntroduceerd werd.

De toernooien worden gespeeld met zestien spelers: tien geplaatst op rating, vier via een kwalificatietoernooi, één speler van het gastland en één *wild card* voor de organisatie.

Het eerste toernooi ging in Moskou over de bühne, nota bene in het Kremlin. Het had het visitekaartje voor Kasparov moeten worden, maar dat pakte heel anders uit. Hij versloeg in de eerste ronde de Nederlander Jan Timman met 1½-½, maar werd in de tweede ronde met dezelfde cijfers onderuit gehaald door Vladimir Kramnik, die later in de finale verloor van de Indiër Viswanathan Anand.

In juni leek het voorspoediger voor Kasparov te gaan. Hij versloeg achtereenvolgens de Amerikaan Gata Kamsky, de Indiër Viswanathan Anand en de Bosniër Predrag Nikolic met respectievelijk 2-0, 1½-½ en 2-0, maar in de finale ging het weer mis met Kasparov en weer was het Vladimir Kramnik, die hem het leven zuur maakte: ½-1½.

Bij de derde ontmoeting, in Londen, bleef Kasparov niets bespaard. Hij verloor al in de eerste ronde (½-1½). Dat op zich was reeds een vernedering, maar het ergste was, dat Kasparov niet uitgeschakeld werd door een collega-grootmeester. De executie werd voltrokken door Pentium/Genius, een computerprogramma van de hoofdsponsor. Volkomen ontdaan verliet de PCA-wereldkapioen het podium na deze onterende nederlaag.

Terwijl hij *revanche* zwoer, wist hij tevens dat zijn kansen op de eindzege in het Grand Prix-circuit tot een minimum gedaald waren. Pas in de halve finale wisten de mensen zich van de computer te ontdoen. Anand versloeg 'Het Beest', zoals schakers de computer doorgaans noemen, overtuigend met 2-0. Op zijn beurt werd de Indiër in de finale verslagen door de Oekraïner Vassily Ivanchuk.

Daarmee hadden Anand, Kramnik en Ivanchuk ieder een toernooi op hun naam geschreven, maar stond Kasparov nog steeds met lege handen. Het vierde en laatste toernooi, in Parijs, moest de beslissing brengen. Alleen een wel heel bizar scenario kon Kasparov nog aan de eindzege helpen. Hij zou dan zelf alles moeten winnen en zijn concurrenten zouden vroeg in het toernooi moeten struikelen over relatieve *outsiders*. De kans daarop was zo goed als uitgesloten, maar toch gebeurde het.

In de eerste ronde won Kasparov zelf van de Rus Vladimir Arbakov (2-0), terwijl zijn concurrenten Ivanchuk en Anand uitgeschakeld werden door respectievelijk de Israëli Ilya Smirin (in de *tiebreak*) en de voor Frankrijk uitkomende Rus Anatoli Vaiser (0-2). Dat scheelde al een forse slok op een borrel. Kramnik haalde de volgende ronde wel, dankzij een overwinning in de *tiebreak* op de Hongaarse Judit Polgar. Vervolgens rekende Kasparov hardhandig af met de IJslander Johann Hjartarson (2-0), maar Kramnik bleef in de race door de Rus Alexej Vismanavin (1½-½) te verslaan.

In de halve finale stond het onderlinge treffen op het programma. Na de reguliere partijen was de stand gelijk, 1-1, en moest er dus een barrage volgen. Daarin had Kasparov alle geluk van de wereld, omdat Kramnik in hoge tijdnood een vreselijke bok schoot. Eindelijk was de PCA-wereldkampioen van zijn plaaggeest verlost. Nu moest hij in de finale alleen nog winnen van de Bosniër Predrag Nikolic en dat bleek niet teveel gevraagd.

Kasparov zegevierde betrekkelijk eenvoudig met 2-0 en dat was exact genoeg om in de einduitslag nog gelijk te komen met Kramnik: 1/2. Kramnik en Kasparov 19 punten; 3. Anand 16 punten. Op grond van de scores in de vier toernooien ging de bokaal naar Kramnik, maar de 100.000 dollar voor de eerste prijs werd gelijkelijk verdeeld tussen de twee kemphanen. Zo slaagde Kasparov er dankzij eigen doorzettingsvermogen en een werkelijk onwaarschijnlijke portie geluk er toch nog in zijn naam op de kop van de ranglijst te krijgen, al zal hij niet met al te veel plezier aan de serie toernooien terugdenken.

De Grand Prix-toernooien zijn in korte tijd razend populair geworden binnen het grootmeestersgilde en dat laat zich gemakkelijk begrijpen. Het prijzenfonds is buitengewoon goed gevuld en ze zijn hooguit vier dagen per evenement kwijt. Bovendien worden de partijen met een afwijkend tempo gespeeld, zodat zij niet meegerekend worden voor de ratings.

Vroeger werd er alleen door de Wereldschaakbond een ratinglijst uitgebracht, tweemaal per jaar: een per 1 januari en een per 1 juli. Tegenwoordig komt ook de PCA met een ratinglijst en die is veel nauwkeuriger, omdat de FIDE de PCA-evenementen niet in haar lijst verwerkt, maar de PCA wel de evenementen van de FIDE. Zie hier de Top 20 van beide organisaties:

FIDE:

1. Karpov (Rus) 2789
2. Shirov (Let) 2740
3. Kramnik (Rus) 2725
4. Anand (Ind) 2725
5. Salov (Rus) 2710
6. Kamsky (VS) 2695
7. Ivanchuk (Oek) 2695
8. Gelfand (WRu) 2680
9. Bareev (Rus) 2675
10. Yusupov (Dui) 2665
11. Nikolic (Rus) 2655
12. Dreev (Rus) 2650
13. Espishin (Rus) 2650
14. Khalifman (Rus) ...2645
15. Lautier (Fra) 2645
16. Kaidanov (VS) 2645
17. Vaganian (Arm) 2645
18. Topolov (Bul) 2645
19. Tiviakov (Rus) 2640
20. Piket (Ned) 2640

PCA:

1. Kasparov (Rus) 2813
2. Karpov (Rus) 2758
3. Kamsky (VS) 2741
4. Anand (Ind) 2738
5. Ivanchuk (Oek) 2734
6. Salov (Rus) 2699
7. Piket (Ned) 2694
8. Shirov (Let) 2687
9. Kramnik (Rus) 2679
10. Gelfand (WRu) 2671
11. Yusupov (Dui) 2661
12. Lautier (Fra) 2653
13. I. Sokolov (Bos) 2646
14. Ehlvest (Est) 2640
15. J. Polgar (Hon) 2637
16. Timman (Ned) 2637
17. Short (Eng) 2637
18. Akopian (arm) 2637
19. Vaganian (Arm) 2635
20. Korchnoi (Zwi) 2635

De verschillen zijn opmerkelijk. In de eerste plaats komen de namen van Kasparov en Short — de dissidenten van de PCA — niet op de FIDE-lijst voor, een beslissing die overigens kort geleden teruggedraaid is. Op de komende januari-lijst zullen hun namen weer normaal te vinden zijn.

Met name de positie van de Nederlandse kampioen Jeroen Piket verschilt nogal iets, maar dat is mede te wijten aan de verschijningsdatum van de lijsten. Die van de FIDE kwam in juli uit, die van de PCA in september en juist in die periode boekte Piket opmerkelijke successen met toernooizeges in Dortmund en Amsterdam.